

STUDIA TIBETICA No.46

Zhang Thang sag pa 'Byung gnas ye shes

dBu ma tshig gsal gyi ti ka

Part I

folios 1a-26a3 on Candrakīrti's *Prasannapadā*

ad *Mūlamadhyamakakārikā* 1.1

YOSHIMIZU Chizuko

NEMOTO Hiroshi

Studies in Tibetan Religious and Historical Texts vol.1

The Toyo Bunko

Tokyo 2013

STUDIA TIBETICA No.46

シャン・タンサクパ・ジュンネー・イエーシェー

中観明句論註釈

第1分冊

吉水千鶴子

根本裕史

チベットの宗教・歴史文献研究 第1巻

財団法人 東洋文庫

2013

Preface

The present publication is the first volume of a new series of publications, entitled “Studies in Tibetan Religious and Historical Texts” (series editor: YOSHIMIZU Chizuko). The Tibet research group of the Toyo Bunko has carried out comprehensive research of Tibetan language, literature, religion, history, and society in cooperation with native Tibetan assistants since 1961. Since 1967, it has published numerous volumes of the “Studia Tibetica” series, which consists of several subseries of publications. The current series are: “the Study of the Grub mtha’ of Tibetan Buddhism” (西藏仏教宗義研究) and the “Studies in Old Tibetan Texts from Central Asia” (series editor: TAKEUCHI Tsuguhito). This new series aims to publish mainly unknown or newly discovered important texts along with translations and research results concerning Tibetan history, Buddhism and other religions. With this in mind, I have decided that the first three volumes of this series will comprise an edition of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*, a complete commentary on Candrakīrti’s (7c.) *Prasannapadā*, written by Zhang Thang sag pa ’Byung gnas ye shes (alias Ye shes ’byung gnas, 12c.).

My deepest thanks are due to my friend, Leonard van der KUIJP (Professor of Tibetan and Himalayan Studies, Harvard University), for entrusting me with a photocopy of the valuable unique manuscript of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*, which he discovered himself. I also wish to thank my collaborator, NEMOTO Hiroshi (JSPS Research Fellow, University of Tsukuba), for his full collaboration on preparing the present edition. I am greatly indebted to Dr. NEMOTO for his valuable suggestions, corrections, and information, as well as for the layout of the entire volume.

I acknowledge our Tibetan cooperator, Ngag dbang ’od srungs, for his kind help in improving this edition. I also express my sincere thanks to SAITO Shotaro (Ph.D. student of the University of Tsukuba) for checking the Sanskrit cited in footnotes.

YOSHIMIZU Chizuko

Contents

Preface	i
Introduction	v
1. Manuscript	v
2. Authorship of the <i>dBu ma tshig gsal gyi ti ka</i>	vi
3. Date of Zhang Thang sag pa 'Byung gnas ye shes	x
4. Outline of the <i>dBu ma tshig gsal gyi ti ka</i>	xvii
5. Zhang Thang sag pa as a <i>dbu ma</i> thinker	xviii
Orthographic and paleographic particularities of the manuscript	xxi
Editorial principles	xxiii
Abbreviations and Bibliography	xxv
Topic Outlines (<i>sa bcad</i>)	xxxii
I. <i>sa bcad</i> of the entire text	xxxii
II. <i>sa bcad</i> of the present text (1a-26a3)	xxxii
Text: <i>dBu ma tshig gsal gyi ti ka</i> 1a-26a3	3
Indexes	117

Introduction

The text edited in the present volume covers folios 1a-26a3 of the manuscript of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*, which is the part of the work that provides a commentary on the beginning of the first chapter of Candrakīrti's (7c.) *Prasannapadā*, viz., Pr LVP 1, 2-39, 7 *ad* MMK 1.1. In my first paper on this work (Yoshimizu 2005), I identified its author as Zhang Thang sag pa 'Byung gnas ye shes (alias Ye shes 'byung gnas, 12c.) and published the trial edition of the eighteenth chapter. Since then, I have produced three further studies (Yoshimizu 2006, 2008 and 2010) on the author's interpretation of logical matters including autonomous inference (*svatantrānumāna*), consequence (*prasaṅga*), and thesis (*pratijñā*), which are mainly based on the text included in the present volume. Since the recently published *bKa' gdams gsung 'bum* contains neither this manuscript nor any work by Zhang Thang sag pa, I have decided to publish the edition of the entire manuscript in order. There is also a plan to offer a pdf text and a searchable e-text of this edition through the website of the Toyo Bunko Research Department (<http://www.toyo-bunko.or.jp/newresearch/>). I would be most grateful for readers' comments and suggestions. Please contact yoshimizu.chizuko.gb@u.tsukuba.ac.jp with any questions regarding the manuscript.

1. Manuscript

This handwritten manuscript is in cursive (*dbu med*) script, comprising 99 folios (98 folios plus 4 lines, lacking 46a, 47a, 48a, 49a¹ and 76ab), of 8 or 9 lines on each page. Its title on the front page is *dbu ma tshig gsal gyi ti ka* (1a), and in the colophon *dbu ma tshig gsal zhes bya ba'i ti ka* (99a2). It is a unique manuscript discovered by Leonard van der Kuijp in the Tibetan Library of the Cultural Palace of Nationalities in Beijing, catalogue no. 005715(7).² Van der Kuijp made it available to me in the

¹It is possible that these four pages remain unphotographed or not photocopied.

²Van der Kuijp 1999: 665 n.108. As this note shows, the work was initially attributed to rMa bya Byang chub brtson 'grus (?-1185). It was in a coffee house in Kyoto in late autumn 2000 that van der Kuijp and I discovered the name 'Byung gnas ye shes in the colophon of

form of a photocopy. The original size and type of paper, and the type of ink used, are unknown. The folios are numbered on the left of the recto. The manuscript displays archaic orthographic features (see below) similar to the manuscripts of Phya pa Chos kyi seng ge's (1109-1169) *dBu ma'i shar gsum gyi stong thun* (ed. Tauscher 1999) as well as mTshur ston gZhon nu seng ge's (ca. 1150-1210) *Tshad ma shes rab sgron ma* (ed. Hugon 2004), both of which were also located by van der Kuijp in the same place. One may use the manuscript's orthography to date it to the twelfth century.³ A number of marginal notes are added between the lines and at top and bottom of the folios, which are often hard to decipher. Topic outlines or *sa bcad* titles given by the author are partly unsystematic.

2. Authorship of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*

The *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* begins with the following verse:

Although today fortunate [ones in Tibet]⁴ mostly trust inferior [views],
thanks to good tradition whatever meaning gained from [the] treatise
now comes to be my own; then, on the present occasion too, [I will] give
[a teaching] by this treatise [i.e., the *Prasannapadā*].

This [commentary] is to be presented here for friends to see.⁵

At the end the text offers a colophon in verses, which includes a homage to Nāgārjuna (2c.) as well as to Candrakīrti. I will reproduce the entire colophon as follows:

1. I as a monk bow down with respect to the author of the *Mūlamadhyama*
maka[kārikās] [i.e., Nāgārjuna], who taught the Madhyamaka, which is
profound, extensive, free from [two] extremes and the middle, the sub-
ject of [the Buddha's] speech and beyond the object of cognition and
speech [of ordinary people], emptiness, mere name, and that is the con-

the manuscript.

³Tauscher (1999: IX) dated the manuscript of Phya pa's *dBu ma'i shar gsum gyi stong thun* to the twelfth century. As for the typology and dating of old Tibetan manuscripts, cf. Scherrer-Schaub and Bonani 2002.

⁴A marginal note adds *bod pa*.

⁵(1b1) *skal ldan deng sang phal cher dman pa la mos kyang || lugs bzang la brten gzhung las 'dod don snyed* (read: *nyed*) *gyur pa || da ltar kho bor bas te 'dir yang gzhung 'dis byed || grogs kyis rig par bya phyir 'dir 'di bkod pa bya ||*

sequence (**prasaṅga*) unique and incomprehensible to others.⁶

2. The method of consequence, which is known solely through the intention of the saint [i.e., Nāgārjuna], free from excess and deficiency, and which is based on the acceptance of the three modes (**trirūpa*) [of a logical reason] out of compassion for and benefit of others, is the supreme explanation for refuting another's assertion. I venerate the one [i.e., Candrakīrti], who has overcome the obscuration of speculative logic through the rise of this [method of consequence], which is as bright as the sun and the moon, in the continent.⁷

3. Here in the land of 'Phan yul like [Indian] Magadha, the northern part of central Tibet, which is the source of knowledge that scholars visited in the old days, a wellborn Buddhist monk 'Byung gnas ye shes composed an extensive commentary (*ti ka, ṭīkā*), following the one who made the commentary (*rnam 'grel*) [i.e., Candrakīrti's *Madhyamakavṛtti Prasannapadā*].⁸

4. Candrakīrti, who is free from the obstacle of unknowing, stands in the line of the supreme teachings, casting far away a particle *zhes* or *ces* ("it is said thus and thus") out of fear of redundancy. Please look at [his] treatises by casting away attachment and anger. Then admiration arises. How can people who have a biased [view] take the position of a referee? [They cannot.]⁹

5. In a period of degeneration people believe inferior [views]. Although a fortunate one who makes an effort [to understand] the great treatise is rare like an udumbara tree, I wrote [this commentary] so that some may

⁶(98b6) gang gis dbu ma zab dang rgya che mtha' dbus bral || bka'i brjod bya shes brjod yul 'das stong nyid ming tsam nyid || gzhan gyis ma rtogs thun mong ma yin thal 'gyur gsung || dbu ma rtsa ba mdzad gyur de la btsun pa gus (Ms. dus) phyag 'tshal ||

⁷gang zhig 'phags dgongs lhag chad spangs pa de nyid (98b7) kho nas shes gyur cing || thugs rje gzhan phan gzhol bas tshul gsum khas blangs la brten thal 'gyur tshul || mi gzhan 'dod pa gegs byed 'grel pa mchog gyur zla nyi ltar gsal gang || de yang gling du shar bas rtog ge sgrib byed 'joms mdzad nyid la 'ang 'dud ||

⁸dbu ru byang phyogs ma ga da 'dra 'phan yul klung || (98b8) sngon dus mkhas rnams byon pa rig gnas yul ljongs der || shag kya'i ban de 'byung gnas ye shes rigs ldan gyis || rnam 'grel byed pa'i rjes zhugs ti ka rgya chen bgyis ||

⁹mi shes gegs bral zla grags chos mchog gral la 'dug || gzhung mangs 'jigs pas zhes ces tshig phrad rgyang ring dor || (98b9) chags sdang dor bas gzhung rnams gzigs dang ngo mtshar skye || phyogs lhung mi rnams dpang po'i gnas su ga la 'ong || ||

see.¹⁰

6. I composed the commentary having suffered from snow and cold. I dedicate to intelligent ones whatever merit arises from this [commentary] pervading everything like the sky. Whoever understands the meaning of this [commentary] may fly into the sky, being free from discursive proliferation.¹¹

The commentary on the [treatise] called the *dBu ma tshig gsal* is completed.¹²

One can see personal information about the author in the third verse: “a wellborn Buddhist monk ’Byung gnas ye shes”¹³ composed the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* in ’Phan yul. As I have discussed in considerable detail, this ’Byung gnas ye shes is to be identified as Zhang Thang sag pa ’Byung gnas ye shes alias Ye shes ’byung gnas,¹⁴ who, according to the *Deb ther sngon po*, was one of the four main disciples of Pa tshab Nyi ma grags (1055?¹⁵-1145?) as well as the founder of Thang sag monastery, where Zhang and his successors taught Candrakīrti’s *Prasannapadā* and *Madhyamakāvātārabhāṣya* as basic treatises.¹⁶ The author of the *Deb ther sngon po*, ’Gos

¹⁰*snyigs dus mi rnams dman la mos || skal ldan gzhung chen la gzhol ba || u du’ bar ba ltar ’gyur mod || la la’i blta byar bkod pa bgyis || ||*

¹¹(99a1) :: || || | gangs dang grangs (read: *grang*) kyis gnyan (read: *nyen*) nas ti ka bgyis | | de byung bsod nams mkha’ ltar kun khyab pa | | blo ldan mi la bsngo’ bgyi de nyid don | | rtogs de spros bral mkha’ la ’gro bar shog || ||

¹²(99a2) *dbu ma tshig gsal zhes bya ba’i ti ka rdzogs s-ho || || ||*

¹³Here I translate the word *rigs ldan* in *shag kya’i ban de ’byung gnas ye shes rigs ldan* as “wellborn,” which I have previously rendered as “bright” (Yoshimizu 2005: 131).

¹⁴“Zhang” is supposed to be a clan name which is descended from the period of the ancient Tibetan dynasty. His teacher, Pa tshab Nyi ma grags, also has the clan name Zhang (cf. Seyfort Ruegg 2000: 45 n.89). The *Deb ther sngon po* (*cha* 8a2f., BA 343) gives him the name, “Zhang Thang sag pa Ye shes ’byung gnas,” whereas gSer mdog pañ chen Śākya mchog ldan records his name as “Zhang Byung gnas ye shes” (*dBu ma’i byung tshul* 13a3ff., cited in Yoshimizu 2005: 128 n.3).

¹⁵The date of his birth as 1055 is taken from Sum pa mkhan po’s (1704-1788) chronological tables in the *dPag bsam ljon bzang*, part III: 9, 2. Van der Kuijp (1985: 4) has cast doubt on this due to its coinciding with the year of Atiśa’s possible reincarnation (i.e., Atiśa died in 1054) and proposes instead *circa* 1070. Before Sum pa mkhan po, ’Jam dbyang bzhad pa Ngag dbang brtson ’grus (1648-1721) had given 1055 for the date of Pa tshab’s birth in his *bsTan rtsis re mig tu bkod pa* 2a, which was composed in 1716.

¹⁶*Deb ther sngon po*, *cha* 8a2-8b3 (BA 343f.) cited in Yoshimizu 2005: 127f. There gTsang pa Sar spos, rMa bya Byang chub ye shes, Ngar Yon tan grags and Zhang Thang sag pa Ye shes ’byung gnas are enumerated as the four spiritual sons of Pa tshab (*spa tshab dbu bzhi*).

lo tsā ba gZhon nu dpal (1392-1481), has reported that Zhang Thang sag pa composed commentaries on Candrakīrti's *Madhyamakāvatāra*, Nāgārjuna's *Yuktiśaṣṭikā*, Āryadeva's *Catuḥśataka* and Nāgārjuna's *Ratnāvalī*.¹⁷ However, none of his compositions except for the present *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* is available today. It seems that his works including the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* became inaccessible or unused before the fifteenth century. To the best of my knowledge, Zhang's words are scarcely cited by later Tibetans. Only some Sa skya pas refer to several verses and statements as Zhang's. One citation by Go rams pa bSod nams seng ge (1429-1507) can be identified in the present manuscript of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*.¹⁸

Moreover, among these later Tibetans, some discrepancies occurred as to Zhang Thang sag pa's reputation as a *dbu ma* teacher: the Sa skya scholars admired him, whereas dGe lugs scholars ascribed the *dbu ma* theory to him, which they regarded to be erroneous.¹⁹ The Thang sag seminary, which was once the center of the study of Candrakīrti's Madhyamaka system, also remains mysterious.²⁰ In his biography of Red mda' ba gZhon nu blo gros (1349-1412), mNga' ris pa Sangs rgyas rtse mo (15c.)²¹ cites the Karma pa dKon mchog gzhon nu about Candrakīrti's *dbu ma* tradition, saying that "before Red mda' ba there was nothing but a corpse of *dbu ma* in Thang sag."²² 'Gos gZhon nu dpal, however, states: "thanks to him (i.e., Zhang Thang sag pa) the *dbu ma* teaching has continued without interruption at Thang sag up to the present."²³ At this point, 'Gos lo tsā ba enumerates a number of Zhang Thang sag pa's successors, and calls them "Thang sag pas" (*thang sag pa rnams*),²⁴

¹⁷*Deb ther sngon po*, loc.cit. Cf. further Yoshimizu 2005: 128f.

¹⁸Cf. Yoshimizu 1993: 213 n.35 and 2005: 132. For other references made by Rong ston and gSer mdog paṅ chen to Zhang Thang sag pa's statements, see Yoshimizu 2005: 132 n.18.

¹⁹Cf. Yoshimizu 1993: 207ff. and 2005: 129f.

²⁰The Thang sag monastery is considered to be the current dGe lugs monastery dGa' ldan chos 'khor dgon in Phampo. For more information, cf. Roesler 2004: 36 and Yoshimizu 2010: 443 n.1.

²¹According to Nishizawa 2011 (vol.1 382 n.1581), Sangs rgyas rtse mo is most likely a direct disciple of Red mda' ba. In his biography of Red mda' ba, Sangs rgyas rtse mo cites Red mda' ba's words as from personal conversation.

²²*Red mda' ba'i rnam thar che ba* 16, 11ff. (cited and translated in Roloff 2009: 96, 212, Nishizawa 2011: vol.1 385): *de gong du thang sag na dbu ma shi ro gcig 'dug zer*. The same account also appears in the *Grub mtha shel kyi me long* 10a5 of Thu'u bkwan Blo bzang chos kyi nyi ma (1737-1802). In my previous studies (1993: 213 n.35, 2005: 130), I have ascribed this to Thu'u kwan himself, but it is presumably the descended from earlier compositions such as the biography of Red mda' ba.

²³*Deb ther sngon po*, cha 8a6 (BA 343f.).

²⁴*Ibid.*, cha 8a7-8b3 (BA 344): 'Brom ston. *dBang phyug grags pa, Slob dpon Shes rab rdo rje, Slob dpon sTan tshul, Grags ldan, Lu dpon Su bde ba, Slob dpon Jo btsun, Bla ma*

though most of them are scholars unknown to us. In contrast, gSer mdog paṅ chen Śākya mchog ldan (1428-1507) includes in the lineage of the Thang sag seminary such prominent scholars as Rong ston Shes bya kun rig (1367-1449), Red mda' ba gZhon nu blo gros (1349-1412), and the dGe lugs pa founder Tsong kha pa Blo bzang grags pa'i dpal (1357-1419).²⁵ We can argue that controversial evaluations of Zhang Thang sag pa and his lineage may to a certain degree reflect a later theoretical conflict between Sa skya pas and dGe lugs pas regarding the interpretation of the *dbu ma thal 'gyur ba* system. With this in mind, we will be better able to clarify the true nature of Zhang and his tradition solely by means of investigating his own argument in the present manuscript of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*.

3. Date of Zhang Thang sag pa 'Byung gnas ye shes

The account of the *Deb ther sngon po* that Zhang Thang sag pa was a disciple of Pa tshab Nyi ma grags seems very likely to be true, for Zhang introduces in his *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* (24a1ff.) an episode of a debate held in Kashmir, which he learned from a *lo tsā ba*,²⁶ whom it is possible to identify as Pa tshab. Also, as Zhang uses the

dBur ba, Slob dpon ston pa Shes rab dpal, Slob dpon Dar ma shes rab, Bang ston Shes rab rin chen, rJe btsun ston pa bSod nams seng ge, Bang ston bSam gtan bzang po, Bang ston gZhon nu bSam gtan, Slob dpon Thar nag pa, Slob dpon bKra shis seng ge, rTa pa gZhon nu bzang po, gSos khang pa slob dpon Chos grags, Thang sag pa bSod nams rgyal mtshan, rTse pa Kun dga' gzhon nu, Slob dpon Shākya gzhon nu, Kun spangs gZhon nu rgyal mtshan, dMar ston gZhon nu rgyal mtshan, Slob dpon Tshul khriṃs dpal pa, Grags pa rgyal mtshan, Slob dpon Rin chen rgya mtsho, gDan sa ba Blo gros dpal rin pa. According to 'Gos, they allege that their lineage goes back to masters in India (ibid. 8b3f., BA 344), including Thub pa'i dbang po (Munīndra), mKhan po sGra gcan zin (Rāhula), Klu sgrub (Nāgārjuna), Zla grags pa (Candrakīrti), Mañjukīrti, De ba tsandra (Devacandra), Bram ze Rin chen rdo rje (Ratnavajra), Pa ra hi ta (Parahita), Ha su ma ti (Hasumati), sPa tshab. Among them, Ratnavajra, Parahita and Hasumati/Mahāsumati can be identified as Kashmiri scholars who were also active as translators (cf. e.g., Naudou 1980: 168, 214f.). Hasumati/Mahāsumati collaborated with Pa tshab to translate the *Prasannapadā* in Kashmir (see n.27 below).

²⁵*dBu ma'i byung tshul* 13a6-13b5 (cited and discussed in Yoshimizu 2005: 128 n.3). Go rams pa also suggests that Tsong kha pa has received the *dbu ma* teaching descended from Zhang Thang sag pa (cf. Yoshimizu 2005: 130 n.10), although in Tsong kha pa's *gsan yig* (30b2-31a1) the name of Zhang Thang sag pa never actually occurs in the lineage of *dbu ma* teachings (cf. ibid. 129 n.3). Cf. further several lineages of *dbu ma* teachings recorded in dGe lugs *gsan yig* literatures and presented in van der Kuijp 1985: 10, appendix.

²⁶(24a1) ... 'di ltar lo tsas kha cher phyin ma thag na har sha de ba yod dang de ni sgra mkhas pa tshad ma yang bzang por yod pa zhig yin pas | pan pi ta mang (24a2) po tshogs shing rtsod pa nyi tse byed pa'o | | byed lugs ni blon po lasogs pas yon bdag byas nas sa

revised translation of the *Prasannapadā* by Pa tshab and Kanakavarman, i.e., the text included in the current bsTan 'gyur, we can now be sure that Zhang composed the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* after Pa tshab had revised his translation of the *Prasannapadā* in Central Tibet.²⁷ Consequently, the *lo tsā ba* and the *paṇḍita* whose opinions Zhang occasionally cites (cf. 5b8f., 12b5, 12b8, 16a2, 18a4, 25a4, and some marginal notes) can also be identified respectively as Pa tshab and Kanakavarman.²⁸

We can assume that Zhang Thang sag pa learned the *Prasannapadā* from Pa tshab and Kanakavarman in lHa sa or 'Phan yul rGyal lha khang, where Pa tshab resided,²⁹ either while they were retranslating it or after they completed the retranslation. Since Pa tshab is supposed to have returned from Kashmir to Tibet by 1101,³⁰ this must

rkos te ru sbal (read: *rus sbal*) *gcig dong du bcug nas de'i steng du me sbar nas sbyin bsreg byed | pan ḍi ta rnams la go la lasogs pa dang btung pa 'dren no || de'i tshe dpang po yang so ma bha tra'o || bram ze 'byor pa can zhig gis <so ma bha tra> de'i yon bdag byas su de la chos bsblabs | de dus su ha su lasogs pa (24a3) che ba bzhi thon | 'phran* (read: *phran*) *mang du byung | bram ze de'i bu dang ha su gnyis so ma 'ba' tra dpang por byas nas brtsod pas des ngor dga' ma byas par ha su rgyal bar smras so ||* “The [story goes] as follows: It was not long after the translator arrived in Kashmir. Harṣa (Harṣadeva) was the king. Because the [king] knew [Sanskrit] grammar well and was also good at logic, many scholars gathered and had minor debates. The way was [as follows]: Ministers and the like became patrons. One dug the ground, put a turtle into the hole, lit fire on it and performed a homa rite. A jar (? Skt. *gola*, a globular water-jar or dish for drinks) etc. and drinks were served to scholars. At that time Somabhadra was also the judge. A rich brahmin became this Somabhadra's patron and learned Buddhist teachings [from him]. Then the four great [scholars] including Hasu arrived. Many minor [debates] occurred. The two, i.e., the [spiritual] son of the brahmin and Hasu, debated with each other, with Somabhadra as a judge. This [judge] declared unbiasedly that Hasu won.”

²⁷According to the colophon of the Tibetan version of the *Prasannapadā* in D200a5ff. and P225b4ff., Pa tshab first translated the *Prasannapadā* together with Kashmiri Paṇḍita Mahāsumati in Kashmir and revised it with Kanakavarman at Ra mō che temple in lHa sa by comparing their earlier translation with another manuscript from the eastern borderland (cited and translated in Yoshimizu 2005: 132 n.19, cf. also Lang 1990: 134).

²⁸At the same time, in addition to Jayānanda, Pa tshab's other collaborators, Kashmiri Tilakakalaśa and Muditaśrī also stayed in Central Tibet. The possibility that the *paṇḍita* may refer to one of them cannot be ruled out. Tilakakalaśa collaborated with Pa tshab and rNgog blo ldan shes rab. Tilakakalaśa translated with Pa tshab Candrakīrti's *Madhyamakāvātāra* and its *bhāṣya* in Kashmir, before he traveled to Tibet following Pa tshab (cf. Naudou 1980: 231f.).

²⁹According to the *Deb ther sngon po* (*kha* 11b, 13a), this monastery was built in 1012 by Zhang sNa nam rdo rje dbang phyug (976-1060) and burnt down by the Mongol army in 1240. Cf. Seyfort Ruegg 2000: 45 n.89, Vose 2009: 193 n.59.

³⁰Lang (1990: 134) has inferred that he returned to Tibet by 1101, for the colophons to several of translations on which Pa tshab worked indicate that they were done during the

have been between 1101 and Pa tshab's death. According to the *Deb ther sngon po*'s account that Pa tshab participated in brTson 'grus gzhon nu's (b. 1123) ordination in 1140/1141, when the latter was eighteen years old,³¹ it is reasonable to conjecture that Pa tshab died shortly after 1141 around the age of eighty.³²

At the same time, a Kashmiri Madhyamaka master, Jayānanda, was also active in Central Tibet. He worked with Pa tshab's disciple Khu mdo sde 'bar (11-12c.) prior to leaving Central Tibet for Tangut.³³ Kevin Vose (2009: 54) has remarked that Jayānanda did not use Pa tshab's translations of Candrakīrti's *Madhyamakāvātāra* as well as *Prasannapadā* when translating his own commentary on the former into Tibetan, on which he worked in Tangut. Although this does not necessarily imply that Jayānanda was not in a position to refer to Pa tshab's translations during his stay in Tibet,³⁴ one may assume that these new translations of Candrakīrti's works were not yet completed or, if completed, were not widely used. Zhang Thang sag pa, in contrast, made full use of Pa tshab's new translations,³⁵ either because of his close relationship to Pa tshab, or because of their dissemination.

Supposing that Zhang Thang sag pa learned directly from Pa tshab, Zhang must have been born around 1100 at the latest and met Pa tshab in his youth. It is possible that he witnessed the completion of Pa tshab's retranslation of the *Prasannapadā*, learning it from Pa tshab as well as his collaborator Kanakavarman. Later, Zhang composed a commentary on it himself, in my conjecture, after the death of Pa tshab.

reign of the Kashmiri king Harṣa (1089-1101), whereas there are no colophon references to the texts translated during the reign of his successor. Since the *rNying ma'i chos 'byung* (512a3f., Tafel 343.1), the *Bu ston chos 'byung* (138b3) as well as the *Deb ther sngon po* (*cha* 7b4, BA342) say that he studied in Kashmir for twenty-three years, he must have left Tibet for there in 1077/1078. In this regard, van der Kuijp's proposal for Pa tshab's birth date as *ca.* 1070 seems too late, as Vose (2009: 190 n.20) has indicated. It might be possible to postulate it between 1060 and 1065 instead.

³¹*Deb ther sngon po*, ca 26a1f. (BA 297, cf. Lang 1990: 135).

³²I have to note that in my previous paper (Yoshimizu 2005: 128 n.2) I have mistakenly given the year of Pa tshab's death as "shortly after 1114" for 1141. I apologize for this careless mistake.

³³As for the activities of Jayānanda as well as his relationship with Pa tshab and Pa tshab's students, cf. van der Kuijp 1993 and Vose 2009: 53f.

³⁴Vose (2009: 54) has proposed the date of his stay in Central Tibet as between 1120 and 1140.

³⁵The verses Zhang Thang sag pa cites from the *Madhyamakāvātāra* in *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* 3b8, 11a8 and 11b4 accord with the current bsTan 'gyur version, which Pa tshab and Kanakavarman revised and edited at Ra mo che temple in lHa sa.

Thus considered, one may well date his lifetime as between 1100 and 1180.³⁶

I have two tentative reasons for the conjecture that Zhang wrote the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* after the death of Pa tshab. First, Zhang was not a blind follower of Pa tshab and his translation. Occasionally, he disagrees with the opinion of this *lo tsā ba* (12b5 *infra*),³⁷ and even corrects his translation (20b2).³⁸ One can as a matter of course esteem Zhang Thang sag pa as an independent scholar. But it seems rather unlikely that a student would confront his teacher, who enjoyed fame as a great translator as well as a scholar, with objections and corrections. Therefore, I surmise that the work may have been composed after the death of Pa tshab. Second, it must have been composed in the period when Candrakīrti's works were beginning to be extensively studied by the students of Pa tshab, Jayānanda and Khu mdo sde 'bar. This second generation of Tibetan interpreters of Candrakīrti began to compose a commentary or an independent work on his Madhyamaka treatises, proving their knowledge of and competence in this newly introduced philosophical system as well as in the Sanskrit. As has been seen in the initial verse and the fifth verse in the colophon, both of which were cited earlier, Zhang Thang sag pa reveals that he has composed the present commentary for some friends, regretting that inferior views had gained general acceptance at that time. His words would suggest that, in his view, the *Prasannapadā* was not correctly understood by his contemporary Tibetans.

³⁶Therefore, I would like to revise my previous dating downward in Yoshimizu 2005: 128: "one may well date him to the period from the second half of the eleventh century to the first half of the twelfth century"; *ibid.*, 133: "At any rate, it may be safe to conjecture that Zhang Thang sag pa composed this work in the first half of the twelfth century during or shortly after the lifetime of his teacher Pa tshab Nyi ma grags."

³⁷Cf. Yoshimizu 2006: 91ff., 2008: 88 n.21. Zhang also once expresses his disagreement with the *paṇḍita* with regard to the question of how to read a locative case (16a2ff.).

³⁸(20b2) *ji srid du de srid du ces pa ni ma legs te ji srid ni dus ston par byed pa yin la | da lta ni dus mi ston gyi grangs ston pa'o | | des na sgra spyi tsam ces pa'am ji snyed ces pa mdzes so | |* "[The translation of the Sanskrit *yāvat tāvat as*] 'as long as' (*ji srid du de srid du*) is not good, [for] *ji srid* is to indicate time. In this case [however] it does not indicate time but it indicates number [with regard to the two truths]. Hence it is elegant [to put] the term *ji tsam* (read *ji* for *spyi*) or *ji snyed* (as much as)." Cf. Pr LVP 27, 1: *satyadvayāvīparītarśanaparibhāṣṭā eva hi tīrthikā yāvād ubhayathāpi niśidhyante tāvad guṇa eva saṃbhāvīyate iti |*; Pr D8b7f., P9b6f.: *bden pa gnyis* (P *gyis gyi*) *phyin ci ma log par mthong ba las nyams pa'i mu stegs pa dag ji srid du gnyi ga'i sgo nas 'gog pa de srid du yon tan nyid yin par rtogs so | |* "Namely, non-Buddhists are indeed devoid of the correct view of the two truths. [Therefore] inasmuch as they are refuted in two ways (i.e., they are refuted in regard to both ultimate and conventional levels), it can be to [their] benefit. (In other words, it cannot be to their benefit if they are refuted only ultimately.)"

Considering the well-known episode that the foremost student of Phya pa Chos kyi seng ge, rMa bya Byang chub brtson 'grus (d. 1185), departed from his teacher in order to study Candrakīrti's Madhyamaka under Pa tshab, Jayānanda and Khu mdo sde 'bar,³⁹ it is possible to see Phya pa's students as contemporaries of Zhang Thang sag pa. Among other prominent students of Phya pa, gTsang nag pa brTson 'grus seng ge (d. after 1195)⁴⁰ is also said to have followed Candrakīrti's system against his teacher Phya pa.⁴¹ Likewise, mTshur ston gZhon nu seng ge (ca. 1150-1210) is said to have preferred Candrakīrti's Madhyamaka and taught Sa skya Paṇḍita Kun dga' rgyal mtshan (1182-1251) Jayānanda's *Tarkamudgara* and Candrakīrti's *Prasannapadā*.⁴² Although it is only speculation that Zhang Thang sag pa might attribute these "inferior views" to those who were probably his own classmates, my conjecture is that, by composing the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*, Zhang intended to provide a more elaborate interpretation of the *Prasannapadā* than other contemporary interpreters of the same treatise, who supposedly were more popular. rMa bya Byang chub brtson 'grus, for instance, can be seen as one of Zhang's targets: rMa bya is credited with a commentary on the *Prasannapadā* (i.e., *Tshig gsal stong thun gyi ti ka*)⁴³ in addition to those on the *Madhyamakāvātāra*, the *Mūlamadhyamakakārikā*, and Jayānanda's *Tarkamudgara*.⁴⁴

In his *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*, Zhang Thang sag pa inserts verses, showing his poetic ability, where he often speaks of his own interpretation with perfect confidence. For instance, the sixteenth verse runs as follows (13a4f.):

I am sure that Buddhapālita's intention is exactly that which I have explained [here]. The way in which Bhāviveka reverses the *prasaṅga* is also exactly as I have explained.⁴⁵

³⁹*Deb ther sngon po, cha* 4a5-4b1 (BA334).

⁴⁰For the year of his death, see Hugon 2004: vii n.1.

⁴¹*Deb ther sngon po, cha* 4a5f. (BA 334).

⁴²Cf. Hugon 2004: viii.

⁴³This work can be a commentary on the first chapter of the *Prasannapadā*. 'Jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje's (1648-1721) commentary on the first chapter of the same treatise also bears the title *Tshig gsal stong thun gyi tshad ma'i rnam bshad* (cf. Yoshimizu 1996: 6-10).

⁴⁴*Deb ther sngon po, cha* 4a6f. (BA 343). For the latest study of rMa bya, cf. Doktor 2010. In addition to his commentary on the MMK, i.e., the *dBu ma rtsa ba shes rab kyi 'grel pa 'thad pa'i rgyan*, the *dBu ma rigs pa'i tshogs kyi rgyan de kho na nyid snang ba* by his hand is now available in *bKa' gdams gsung 'bum*, vol. 13 (2006).

⁴⁵(13a4f., cited and translated in Yoshimizu 2008: 96) *bdag gis bshad pa 'di nyid ni || skyangs kyi dgongs pa yin par nges || legs ldan thal ba bzlog lugs kyang || bdag gis bshad pa ji bzhin no ||*

This self-confidence in his writing was presumably prompted by his rivalry with other contemporary interpreters of Candrakīrti's works. Another possible rival of Zhang, gTsang nag pa, who is also credited with numerous commentaries on the Madhyamaka teachings,⁴⁶ also left the following confident statements:

A man like me, who has ascertained the meaning of the treatise [of Candrakīrti] by virtue of a mastery of śrī Candrakīrti's teachings, will never appear henceforth.⁴⁷

In the last half of the twelfth century, shortly after the death of Pa tshab Nyi ma grags, heated competition for the best interpreter of Candrakīrti thus took place among his successors. They opened the door for the subsequent dominance of Candrakīrti's Madhyamaka in Tibet and the rivalry between the Sa skya pa and the dGe lugs pa regarding the interpretation of the so-called Prāsaṅgika-Madhyamaka philosophy.

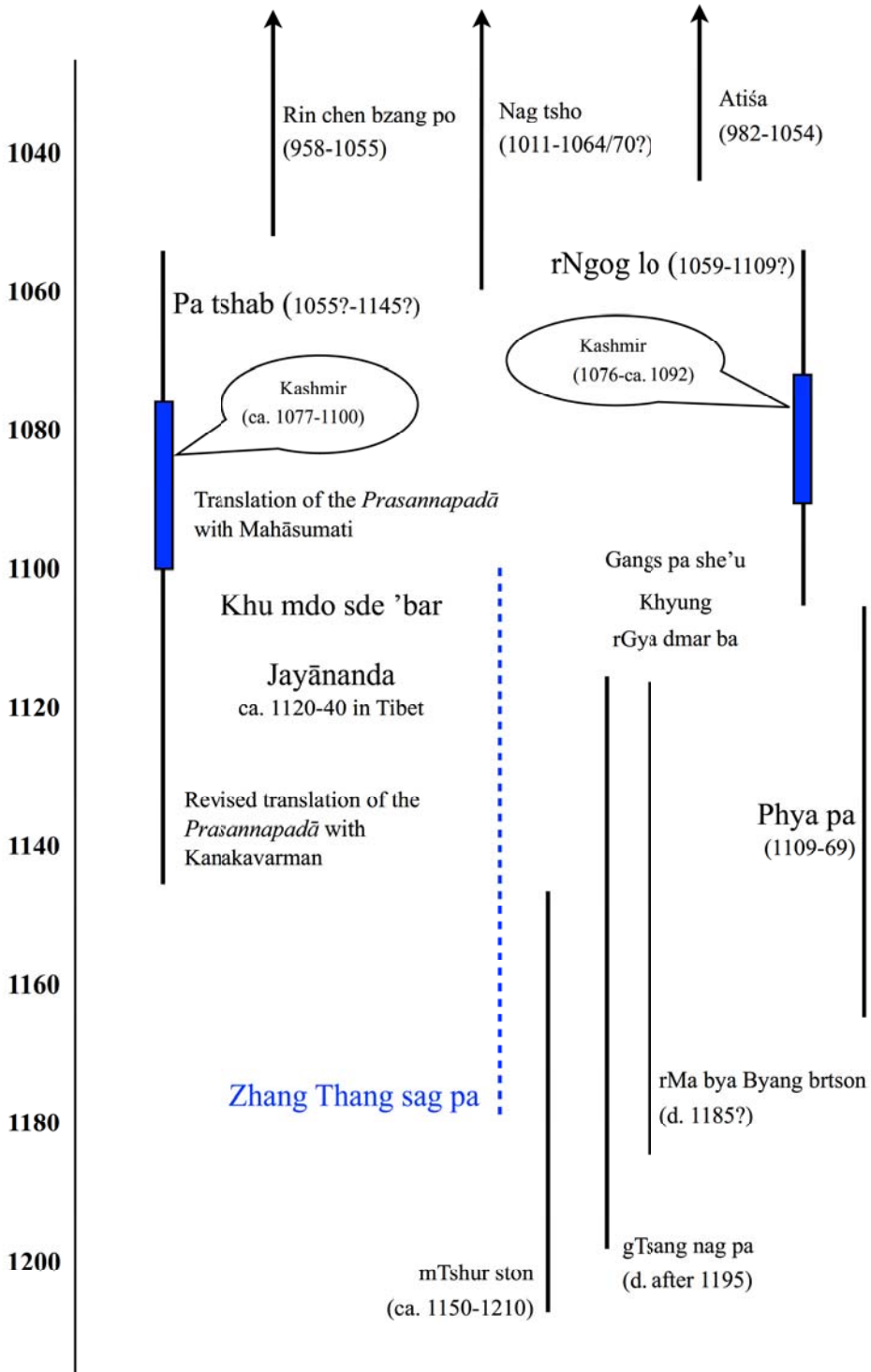
The contention regarding the Madhyamaka theory of the masters from the East, i.e., Jñānagarbha, Śāntarakṣita and Kamalaśīla, seems to have been a concern of Zhang Thang sag pa too, although his relationship with their Tibetan follower Phya pa is unknown. At one point, Zhang notes a theoretical difference between the Eastern masters' interpretation of negation and that of Candrakīrti (15a2f. cited and translated in Yoshimizu 2010: 460). In his *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*, however, the refutation of their theory was not a primary theme: rather, this work aimed to establish the correct interpretation of Candrakīrti's Madhyamaka system. Its superiority over the so-called Svātantrika-Madhyamaka was presumably accepted by most of Zhang's contemporary rivals who studied under Pa tshab and his lineage.⁴⁸

⁴⁶According to the *Deb ther sngon po* (cha 4a5f.; BA 334), gTsang nag pa wrote numerous large and abridged commentaries on Madhyamaka treatises. A khu ching Shes rab rgya mtsho enumerates as his Madhyamaka works the *dBu ma'i rnam bshad* (MHTL 11329), the *dBu ma'i bsdu pa rgyas bsdu gnyis* (MHTL 11330), and the *rGyud bla ma'i ṭikka* (MHTL 11331). In the *bKa' gdams gsung 'bum* (vol.13), nine works by gTsang nag pa are included, among which the *Byang chub sems dpa'i rnal 'byor spyod pa bzhi brgya pa'i dka' gnad bshad pa* and the *Byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa'i 'grel pa legs par bshad pa bsdu pa* are to be counted as Madhyamaka expositions (cf. Kano 2007: 138).

⁴⁷*Deb ther sngon po*, cha 4a5f. (BA 334): *dpal ldan zla ba grags pa'i gzhung lugs la | | sbyang pa'i stobs kyis gzhung don nges gyur pa | | nga 'dra ba'i skye bo slan chad 'byung ma 'gyur | |*

⁴⁸Regarding the theoretical contention between the Prāsaṅgika and the Svātantrika lineages, Vose (2009: 50) indicates the rivalry between rGyal lha khang monastery and gSang phu monastery, which were each supported by competing districts: rGyal lha khang by Lumé district and Sang phu by Dring district.

Tentative chronological table of the 11th and 12th centuries

4. Outline of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*

The present work consists of the elucidation of twenty-seven chapters of the *Prasannapadā*, which accords with those of Nāgārjuna's *Mūlamadhyamakakārikā* (MMK). After explaining Candrakīrti's four initial verses praising Nāgārjuna (Pr LVP 1, 3-2, 4), the purpose of the MMK (Pr LVP 2, 5-3, 2), Nāgārjuna's homage to the Buddha in the *maṅgala* verse of the MMK (Pr LVP 3, 3-12, 8) and the etymology of the word *pratītyasamutpāda*, Zhang Thang sag pa considers each chapter in turn (see *sa bcad*, 4 *brjod bya'i don dgrol ba*). In his analysis, the first to the twenty-fifth chapters present an explanation of the eight qualifications of *pratītyasamutpāda* (41 *khyad par bshad pa*) as taught in the *maṅgala* verse, that is to say, *anīrodha*, *anutpāda*, *anuccheda*, *śāśvata*, *anekārtha*, *anānārtha*, *anāgama*, and *anirgama*. Zhang Thang sag pa describes the first and the second chapters as teaching "the main qualifications" (411 *khyad par gtsos bo*), to which he devotes a third of the entire commentary. The third to twenty-third chapters are subsumed under the title "six subsidiary qualifications" (412 *khyad par phal pa drug*).⁴⁹ The twenty-fourth chapter teaches the investigation of the two truths (413.1 *bden pa brtag pa'i rab tu byed pa ston pa*) and the twenty-fifth teaches the investigation of *nirvāṇa* (413.2 *mya ngan las 'das pa brtag pa'i rab tu byed pa ston pa*). The twenty-sixth chapter explains *pratītyasamutpāda*, as that which is to be qualified (42 *khyad gzhi rten 'brel bshad pa*). The final twenty-seventh chapter is considered to expose the benefits of the perception of *pratītyasamutpāda* (43 *de mthong pa'i phan yon bshad pa*).

Regarding the chapters from the third *infra*, Zhang Thang sag pa's citation from the *Prasannapadā* are only fragmentary, and it seems that, instead, he commented

⁴⁹It is unclear what exactly the "six qualifications" refer to. Given that the first two chapters deal with the four qualifications of *anīrodha*, *anutpāda*, *anāgama* and *anirgama*, this only leaves four out of the eight qualifications of *pratītyasamutpāda*. One may possibly add *prapañcōpaśama* and *śīva*. In his *dBu ma rtsa ba shes rab kyi 'grel ba 'thad pa'i rgyan* (17b6-18b5), rMa bya Byang chub brtson 'grus sees the first two chapters as about the three qualifications of *anutpāda*, *anāgama* and *anirgama*, and assigns the subsidiary (*phal pa*) five to the third to the twenty-third chapters. He describes the twenty-sixth chapter as about the establishment of *pratītyasamutpāda* to be qualified (19a4), just as Zhang Thang sag pa does. A minor work ascribed to Pa tshab Nyi ma grags, *Le 'brel pa tshab kyi man ngag*, likewise describes the first two chapters as teaching the three qualifications of *anutpāda*, *anāgama* and *anirgama* (53a2), and the final chapter as exposing the benefits of the perception of *pratītyasamutpāda* (54b12). This way of characterizing each chapter of the *Prasannapadā* or the MMK does not seem to appear in other commentaries on the *Mūlamadhyamakakārikā* or the *Prasannapadā*, which are also ascribed to Pa tshab (i.e., *dBu ma rtsa ba shes rab kyi ti ka* and *Tshig gsal ba'i dka' ba bshad pa*).

directly on the MMK, modifying Candrakīrti's explanation. Since his emphasis is apparently on the first chapter, one may assume that, at this very early stage of Tibetan Madhyamaka history, the first chapter of the *Prasannapadā* or the MMK had already acquired considerable importance.⁵⁰

5. Zhang Thang sag pa as a *dbu ma* thinker

My previous studies of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* have clarified the following features of Zhang Thang sag pa's *dbu ma* theory:

1) Zhang Thang sag pa does not mention the division of the Madhyamaka tradition into two branches, i.e., the Rang rgyud pa (*Svātantrika) and the Thal 'gyur ba (*Prāsaṅgika). Although he identifies Bhāviveka as *rang rgyud pa*, he holds that those who make use of an autonomous inference (*rang rgyud rjes dpag, svatantrānumāna*) are not genuine *dbu ma pa* or Mādhyamika. Therefore, in his view, it is impossible that one who employs an autonomous inference is a Mādhyamika.⁵¹ This contrasts with his immediate predecessor Jayānanda, who explicitly adopted the expression *dbu ma rang rgyud pa*.⁵² In addition, the *dBu ma rtsa ba shes rab kyi ti ka* ascribed to Zhang's teacher Pa tshab clearly distinguishes between two different kinds of Mādhyamikas, under the designations *thal 'gyur smra ba'i dbu ma pa* (6a7) and *rang rgyud du smra ba'i dbu ma pa* (6a6).⁵³ Zhang Thang sag pa refers to later Indian Mādhyamika masters Jñānagarbha, Śāntarakṣita and Kamalaśīla, who are generally regarded as the Svātantrika-Mādhyamika, simply are "the three from the East" (*shar gsum pa* 15a2), not *dbu ma shar gsum pa*.⁵⁴

⁵⁰As has been mentioned above in n.43, the *Tshig gsal stong thun gyi ti ka* ascribed to rMa bya Byang chub brtson 'grus can be seen as a commentary on the first chapter of the *Prasannapadā*, and 'Jam dbyangs bzhad pa'i rdo je indeed wrote a commentary on the first chapter under the same title.

⁵¹For details, see Yoshimizu 2006: 79-83, 113.

⁵²MAṬ D281a6, 281b6 (*dbu ma rang rgyud pa*). Cf. Seyfort Ruegg 2000: 20.

⁵³One should note that, according to the colophon of this work, it is the writing down of the tradition of explanation of the paṇḍita Hasumati/Mahāsumati (52b22). This suggests, as Dreyfus and Tsering (2010: 393) have remarked, that the distinction between the Svātantrika and the Prāsaṅgika existed in Kashmir. However, these two branch names are, insofar as I have checked, not used in another work ascribed to Pa tshab, the *Tshig gsal ba'i dka' ba bshad pa*. Regarding these "Pa tshab's" works included in the *bKa' gdams gsung 'bum* (vol.11), cf. Dreyfus and Tsering 2010: 390ff.

⁵⁴Cf. Yoshimizu 2010: 460. There I have taken the expression *shar gsum pa* to refer to the three texts of the masters from the East. This, however, seems rather to indicate the masters

2) Zhang Thang sag pa definitely had a comprehensive knowledge of Dharmakīrtian logic. Based on its framework, however, he intended to establish Mādhyamika dialectics that were competitive with those logicians, including the masters from the East. On the one hand, he integrates an advanced style of *prasaṅga* developed by Dharmakīrti's followers into his own interpretation of the *prasaṅga*-style argument that Buddhapālita formulates in his commentary on MMK 1.1. However, on the other hand, he carefully distinguishes the Mādhyamika's *prasaṅga* of hypothetical nature from that of the logicians, who hold a substantialistic view of existence.⁵⁵ He also makes it clear that the character of thesis (*dam bca'*, *pratijñā*) Candrakīrti applies is "mere transactional usage" (*tha snyad tsam*) and opposes this to a "genuine thesis" (*dam bca' rnal mā*), i.e., the sort of thesis defined by Dignāga (10b1).⁵⁶ Zhang Thang sag pa's final position as a *dbu ma pa* argues that the Mādhyamika proves nothing as what is to be proven (*sgrub bya*, *sādhya*) in contrast with the logicians, who intend to establish the property of negation.⁵⁷

3) Go rams pa bSod nams seng ge ascribes to Zhang Thang sag pa the supreme *dbu ma* theory of "freedom from extremes" (*mtha' bral*) in terms of "neither existence nor non-existence" (*yod min med min*).⁵⁸ Although Zhang does not use this terminology, his emphasis on the "negation of negation" or the non-existence of negation⁵⁹ may allow us to agree with Go rams pa's claim. It is interesting to recall the already-cited first verse of his colophon:

I as a monk bow down with respect to the author of the *Mūlamadhyamaka*[*kārikās*] [i.e., Nāgārjuna], who taught the Madhyamaka, which is profound, extensive, free from [two] extremes and the middle, the subject of [the Buddha's] speech and beyond the object of cognition and speech [of ordinary people], emptiness, mere name, and that is the consequence (**prasaṅga*) unique and incomprehensible to others.⁶⁰

Here, Zhang is denying that Nāgārjuna's ultimate position is the middle. It seems that he truly held a view of "free from two extremes and the middle."

Zhang Thang sag pa was definitely a significant master of the early Tibetan Mad-

more directly.

⁵⁵For detail, see Yoshimizu 2008.

⁵⁶For detail, see Yoshimizu 2010: 448 *infra*.

⁵⁷For detail, see Yoshimizu 2010: 460-463.

⁵⁸*Ita ba'i shan 'byed* 8a4-8b1; 17b3 (cited in Yoshimizu 2005: 130).

⁵⁹Cf. also *dBu ma tshig gsal gyi ti ka* 74b6f. (cited in Yoshimizu 2005: 136).

⁶⁰See n.6 above.

hyamaka tradition. Further investigation of the present manuscript as well as other works of his contemporary scholars and rivals will bring us a clearer picture of how the study of Candrakīrti's newly introduced Madhyamaka system began in Tibet.

Orthographic and paleographic particularities of the manuscript

1. *tsheg* is consistently used after all final letters before a *shad*.
2. *shad* is consistently used after all final letters and *tsheg* including *ka*, *ga* and *sha*.
3. Broken *shad* is often added under *tsheg*.
4. Occasional palatalisation of *ma* by *ya* *btags* appears before the vowels *i* and *e* (e.g., *myig*, *myin*, *myed*).
5. The scribe frequently makes use of an abbreviated spelling (*skum yig* or *bsdus yig*, e.g., ཐོད་པ་ for *thams cad*, རྩོམ་ for *don dam*, ཡིས་ for *ye shes*).
6. The *thig le* or *bindu* (°) is occasionally used instead of *m* (e.g., ཐོད་ for *thams cad*).
7. The scribe frequently makes use of the Tibetan letter *na* (ཏ) as an abbreviated sign for *myed*.
8. *la sogs pa* is consistently spelled *lasogs pa*.
9. Superabundant 'a suffix is occasionally used (e.g., *mdo'*, *bsdus'*, *dbu'*, *gtso'*).
10. The numeral figures །, ་, ༌, ། are frequently used (e.g., ་ལྔ་ for *gnyis ga*, །ཉིས་ for *gcig gis*).
11. Prefixed *m-* is often replaced by prefixed 'a- (e.g., 'thong for *mithong*, 'thun for *mithun*).
12. Prefixed *d-* is occasionally replaced by superscribed *r-* (e.g., *dgol* for *rgol*).
13. Alternative spellings are occasionally used, some of which are supposed to be misspellings by the scribe (e.g., *brgya* for *rgya*).
14. The particle *pa/ba* is used with slight irregularity and occasionally indistinguishable from each other. One must note that *pa* frequently appears after final letters —ng, -r and —l (e.g., *rkyang pa*, 'byung pa, *spang pa*, 'ong pa, *song pa*, *gyur pa*, *sbyor pa*, *rnal 'byor pa*, 'grel pa, *thal pa*, *gsal pa*).
15. The enclitics 'ang and 'am appear in most cases as distinct syllables.
16. The following Sanskrit words are used: *he du* for *hetu*, *pan di tal pan ti tal pan pi ta* for *pañḍita*, *bu tal bu dha* for *buddha*, *lo ga* for *loka*.

17. Numerous notes are added in the space between lines, or at both sides, or at the top or bottom part of the folio.

Editorial principles

For the edition of the *dbu can* text the following principles have been applied:

1. The text is presented according to the general orthographic rules of *dbu can* text.
 - (a) *tsheg* is omitted after all other final letters than *-ng* before *shad(s)*.¹
 - (b) The first *shad* is not presented after the final letters *ka*, *ga* and *sha*.²
2. Numeral figures, *thig les* (°) and abbreviated spellings are spelled out.
3. The text is divided into paragraphs for readability and the paragraphs are spaced out. A verse is indicated by indention and each metrical line of a verse has a new line.
4. All the other orthographic features and spellings of the manuscript have been retained.
5. The text is structured according to *sa bcad* titles, although the author does not give systematically *sa bcad* titles. In case that the *sa bcad* title in the text is the proposal by the editors, it is marked by a wavy line.
6. Numbers added to the *sa bcad* titles are given by the editors.
7. The *sa bcad* titles given to a large segment are followed by the location of the Sanskrit text of the *Prasannapadā* edited by L. de La Vallée Poussin (Pr LVP) on which the segment comments.
8. Numbers added to verses indicate that the verses are supposed to be the composition of the author Zhang Thang sag pa 'Byung gnas ye shes.
9. Editorial signs

¹This rule is applied to *dbu can* texts in general. There is, however, an exception: the *hor* edition of Sa skya paṇḍita's *Rigs gter 'grel pa* (TBRC W1CZ2047) has *tsheg* before *shad*. I am indebted to F. Nishizawa for this information. Cf. also n. 2 below.

²Cf. *Bod kyi yi ge'i spyi rnam* 69, 3-7 written by dMu dge bsam gtan (1914-1993) : *dmigs bsal ka ga sha ste phyi rkang can gyi yi ge gsum rkang mthar thon tshe shad gcig gi go chod stabs | chig shad can la logs su shad 'bri mi dgos la | nyis shad la gcig ma gtogs mi dgos pa dang | bzhi shad la gsum gyis chog pa yin | nga rkang mthar thon tshe | shad kyi gong du tsheg gcig thob la | nga yig ma gtogs gzhan la mi dgos so | |*

- (a) Folio- and line-numbers are inserted into the text and indicated in parentheses ().
- (b) Names referring to persons, texts or schools are underlined.
- (c) Sentences, phrases, and words which have an exact correspondence (*pratiika*) in the Tibetan version of the *Prasannapadā* are indicated by a **larger type** and **blue color**.
- (d) [] contains additions made by the scribe or someone else above or below the line or on top or bottom of the folio.
- (e) { } contains reconstruction by the editors and the original reading is given in the upper rank of footnotes with the sign Ms. (manuscript). Only obvious misspellings are emended (e.g., Ms. *gnyas* for *gnyis*).
- (f) [[]] contains conjectural addition by the editors.
- (g) ~ ~ contains letters deleted by the scribe or someone else.
- (h) + indicates an illegible letter due to blurring (if a part of the letter, i.e., prefixed letter etc., is legible, it is transcribed).

10. Footnotes

- (a) The upper rank of footnotes contains the original reading of the manuscript which is emended by the editors in the body of the text.
- (b) The lower rank of footnotes contains transcription of marginal notes, the Tibetan and Sanskrit texts of the *Prasannapadā* which the text cites or comments on, and the identified source of a citation.
- (c) “Marginal note” (MN.) means the notes added by the scribe or someone else in the space between lines, or at the top or bottom part of a folio.
 - i. If the marginal note is completely illegible, it remains blank after the sign MN.
 - ii. Transcription of letters occasionally remains as they appear.
 - iii. { } contains conjectural reading by the editors.

Abbreviations and Bibliography

Indian and Tibetan Sources

- Bod kyi yi ge'i spyi rnam** dMu dge bsam gtan, *Bod kyi yi ge'i spyi rnam blo gsal 'jug ngogs*. mTsho sngon mi rigs dpe skrun khang (青海民族出版社、西寧) 2004.
- BpMv** Buddapālita, *Buddapālitamūlamadhyamakavṛtti*. D3842 (*dBu ma* 1), P5242 (vol. 95).
- dBu ma rtsa ba shes rab kyi ti ka** Pa tshab Nyi ma grags, *dBu ma rtsa ba'i shes rab kyi ti ka bstan bcos sgron ma gsal bar byed pa*. *bKa' gdams gsung 'bum*, vol. 11.
- dBu ma'i byung tshul** gSer mdog pañ chen Śākya mchog ldan, *dBu ma'i byung tshul rnam bshad pa'i gtam yid bzhin lhun po*. Kunzang Tobgay (ed.), *the Complete Works of gSer mdog pañ chen Śākya mchog ldan*, vol. 4. Thimphu, Bhutan 1975.
- dBu ma'i shar gsum gyi stong thun** Phya pa Chos kyi seng ge. See Tauscher 1999.
- Bu ston chos 'byung** Bu ston rin chen grub, *bDe bar gshes pa'i bstan pa'i gsal byed chos kyi 'byung gnas gsung rab rin po che'i mdzod ces bya ba*. Lokesh Chandra (ed.), *the Collected Works of Bu ston*, pt. 24. Śaṭaṭīṭaka Series 64. New Delhi 1971.
- CŚ** Candrakīrti, *Catuḥśatakaṭīkā*. D3865 (*dBu ma* 8), P5266 (vol. 98).
- D** sDe dge edition of the Tibetan Tripiṭaka. *sDe dge Tibetan Tripiṭaka. bstan 'gyur, preserved at the Faculty of Letters, University of Tokyo*. Tokyo 1977-1984.
- Deb ther sngon po** 'Gos lo tsā ba gZhon nu dpal, *Bod kyi yul du chos dang chos smra ba ji ltar byung ba'i rim pa Deb ther sngon po*. Lokesh Chandra (ed.), Śaṭaṭīṭaka Series 212. New Delhi 1974.
- Grub mtha' shel kyi me long** Thu'u bkwan Blo bzang chos kyi nyi ma, *Grub mtha' thams cad kyi khungs dang 'dod tshul ston pa legs bshad shel kyi me long*. dGon lung blocks. Musashi Tachikawa (ed.), *Saizō shūgi kenkyū* 『西藏仏教宗義研究』 (*A Study of the Grub mtha' of Tibetan Buddhism*), vol.1 on the chapter on the *Sa skya pa*. Toyo Bunko, Tokyo 1974.
- bKa' gdams gsung 'bum** 『噶当文集』 dPal brtsegs bod kyi yig dpe mying zhig 'jug khang. Si khron mi rigs dpe skrun khang (百慈藏文古籍研究室編、四川民族出版社、成都) 2006-2011.
- Le 'brel pa tshab kyi man ngag** Pa tshab Nyi ma grags. *bKa' gdams gsung 'bum*, vol.11.
- Lokāūtastava** Nāgārjuna. See Lindtner 1982.

***LṬ** Dharma grags (Dharmakīrti), **Lakṣaṇaṭīkā*. See Yonezawa 2004a.

LVP = Pr LVP

MA Candrakīrti, *Madhyamakāvatāra*. See MABh.

MABh Candrakīrti, *Madhyamakāvatārabhāṣya*. L. de La Vallée Poussin (ed.), *Madhyamakāvatāra par Candrakīrti*. St. Pétersbourg 1907-1912.

MAṬ Jayānanda, *Madhyamakāvatāraṭīkā*. D3870 (*dBu ma* 9), P5271 (vol. 99).

MHK Bhāviveka, *Madhyamakahrdayakārikā*. D3855 (*dBu ma* 3), P5255 (vol. 96).

MHTL Lokesh Chandra (ed.), *Materials for a History of Tibetan Literature*. Śaṭapīṭaka Series 28. New Delhi 1963 (repr. Kyoto 1981).

MMK Nāgārjuna, *Mūlamadhyamakakārikā*. J.W. de Jong (ed.), *Mūlamadhyamakakārikāḥ*. Madras, Adyar Library and Research Center, 1977.

NM Dignāga, *Nyāyamukha*. See Katsura 1977.

rNyīng ma'i chos 'byung R.O. Meisezahl (ed.), *Die große Geschichte des tibetischen Buddhismus nach alter Tradition rÑiñ ma'i chos 'byuñ čhen mo*. Sankt Augustin 1985.

P Peking edition of the Tibetan Tripiṭaka. *The Tibetan Tripitaka, Peking Edition, kept in the Library of the Otani University, Kyoto, Tokyo 1955-1961*.

Pr Candrakīrti, *Prasannapadā Madhyamakavṛtti*.

Pr D Ibid. Tibetan sDe dge ed. no.3860 (*dBu ma* 7).

Pr LVP Ibid. L. de La Vallée Poussin (ed.), *Mūlamadhyamakakārikās de Nāgārjuna avec la Prasannapadā*. St. Pétersbourg 1903-1913.

Pr P Ibid. Tibetan Peking ed. no.5260 (vol. 98).

Pr Potala Ms. Ibid. Potala Manuscript. See Yonezawa 2004b.

Pr R Ibid. Roman manuscript belonging to Guisepe Tucci referred to in de Jong 1978.

PrajP Bhāviveka, *Prajñāpradīpamūlamadhyamakavṛtti*. D3853 (*dBu ma* 2), P5253 (vol. 95).

PS Dignāga, *Pramāṇasamuccaya*. See Kitagawa 1973.

dPag bsam ljon bzang Sum pa mkhan po ye shes dpal 'byor, Sarat Chandra Das (ed.), part III. Raghu Vira (ed.), *Indo-Asian Literatures*, vol.8, Śaṭapīṭaka Series. New Delhi 1959.

R = Pr R

Red mda' ba'i rnam thar che ba mNga' ris pa sangs rgyas rtse mo, *rJe btsun thams cad mkhyen pa Ku ma ra ma ti'i rnam thar ngo mtshar rmad byung zhes bya ba*. *rJe btsun Red mda' ba gzhon nu blo gros zhabs kyi gsung 'bum*, vol.1. Sa skya'i dpe rnying bsdu sgrig khang, lHa sa 2009.

gSan yig Tsong kha pa Blo bzang grags pa'i dpal, *rJe rin po che Blo bzang grags pa'i dpal gyi gsan yig*. Ngawang Gelek Demo (ed.), *the Collected Works of Tsong kha pa Blo bzang grags pa*, vol.1 (bKra shis lhun po Blocks). New Delhi 1979.

TBRC = Tibetan Buddhist Resource Centre

lTa ba'i shan 'byed Go rams pa bSod nams seng ge, *lTa ba'i shan 'byed thag mchog gnad kyi zla zer*. bSod nams rgya mtsho (ed.), *the Complete Works of the Great Masters of the Sa skya Sect of Tibetan Buddhism* 13. Toyo Bunko, Tokyo 1969.

bsTan rtsis re mig tu bkod pa 'Jam dbyangs bzhad pa Ngag dbang brtson 'grus, *bsTan rtsis re mig tu bkod pa'i ishegs chung rtogs byed gser gyi nyi ma'i 'od zer bkra ba*. Ngawang Gelek Demo (ed.), *the Collected Works of 'Jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje Ngag dbang brtson 'grus* (bKra shis 'khyil blocks), vol.1. New Delhi, 1974.

Tshad ma shes rab sgron ma mTshur ston gZhon nu seng ge. See Hugon 2004.

Tshig gsal ba'i dka' ba bshad pa Pa tshab Nyi ma grags. *bKa' gdams gsung 'bum*, vol.11.

VV Nāgārjuna, *Vigrahavyāvartanī*. See Johnston and Kunst 1978.

YṢ Nāgārjuna, *Yuktiṣaṣṭikā*. See Scherrer-Schaub 1991.

Modern Studies

BA G. Roerich (tr.), *The Blue Annals*. The Asiatic Society, Calcutta 1953.

de Jong 1978 J. W. de Jong, "Textcritical Notes on the Prasannapādā." *Indo-Iranian Journal* 20, 25-59.

Doktor 2010 Thomas Doktor, "In Pursuit of Transparent Means of Knowledge. The Mādhyamaka Project of rMa bya Byaṅ chub brtson 'grus." Pascale Hugon, Kevin A. Vose (eds.), *Journal of the International Association of Buddhist Studies* 32, number 1-2 (2009) 2010, 419-441.

Dreyfus and Tsering 2010 Georges Dreyfus and Drongbu Tsering, "Pa tshab and the origin of Prāsaṅgika." Pascale Hugon, Kevin A. Vose (eds.), *Journal of the International Association of Buddhist Studies* 32, number 1-2 (2009) 2010, 387-417.

Ejima 1980 Ejima Yasunori 江島惠教, *Chūgan-shisō no tenkai, Bhāvaviveka kenkyū* 『中觀思想の展開—Bhāvaviveka 研究』 (*Development of Mādhyamika Philosophy in India, Studies of Bhāvaviveka*). Shunjūsha, Tokyo.

Hugon 2004 Pascale Hugon, *mTshur ston gzhon nu seng ge: Tshad ma shes rab sgron ma*. Arbeitskreis für Tibetische und Buddhistische Studien Universität Wien, Wien 2004.

Johnston and Kunst 1978 E. H. Johnston and A. Kunst (eds.), "The Vigrahavyāvartanī of Nāg-ārjuna with the author's commentary," published originally in *Mélanges chinois et bouddiques* 9, 1948-1951, 99-152 and included in Kameleswar Bhattacharya (ed.), *Dialectical Method of Nāgārjuna's Vigrahavyāvartanī*. New Delhi 1978 (repr. 1986).

- Kano 2007** Kanō Kazuo 加納和雄, “rNgog Blo ldan shes rab cho ‘Shokan Kanro no shizuku’ ” 「ゴク・ロデンシェーラブ著『書簡・甘露の滴』—校訂テキストと内容概観—」 (rNgog Blo ldan shes rab, *sPrings yig bdud rtsi’i thig le*). *Kōyasan daigaku mikkyō bunka kenkyūsho kiyō* 『高野山大学密教文化研究紀要』 20, 2007, 105-162.
- Katsura 1977** Katsura Shōryū 桂紹隆, “Inmyō shōrimonron kenkyū (1)” 「因明正理門論研究 (1)」 (A Study of the *Nyāyamukha* 1). *Hiroshima daigaku bungakubu kiyō* 『広島大学文学部紀要』 37, 106-126.
- Kitagawa 1973** Kitagawa Hidenori 北川秀則, *Indo koten ronrigaku no kenkyū, Jinna (Dignāga) no taikai* 『インド古典論理学の研究』 (*Study of Indian Classical Logic, System of Dignāga*). Tokyo.
- van der Kuijp 1985** Leonard van der Kuijp, “Notes on the Transmission of Nāgārjuna’s Ratnāvali in Tibet.” *Tibet Journal* 10-2 (1985), 3-19.
- van der Kuijp 1993** Id., “Jayānanda. A Twelfth Century *Guoshi* from Kashmir Among the Tangut.” *Central Asiatic Journal* 37-3/4 (1993), 188-197.
- van der Kuijp 1999** Id., “Remarks on the ‘Person of authority’ in the dGa’ ldan pa/dGe lugs pa School of Tibetan Buddhism.” *Journal of the American Oriental Society* 119.4, 646-672.
- Lang 1990** Karen Christina Lang, “Pa tshab Nyi-ma-grags and the Introduction of Prāsaṅgika Madhyamaka into Tibet.” L. Epstein and R.F. Sherbourg (eds.). *Reflections on Tibetan Culture: Essays in Memory of Turrell V. Wylie*. Lewiston, 127-141.
- Lindtner 1982** Christian Lindtner, *Nagarjuniana, Studies in the Writings and Philosophy of Nāgārjuna*. Akademisk Forlag, Copenhagen.
- MacDonald 2000** Anne MacDonald, “The Prasannapadā: More Manuscripts from Nepal.” *Wiener Zeitschrift für die Kunde Südasiens* 44, 165-181.
- MacDonald 2003** Id., “Interpreting Prasannapadā 19.3-7 in Context, A Response to Claus Oetke.” *Wiener Zeitschrift für die Kunde Südasiens* 47, 143-195.
- Naudou 1980** Jean Naudou, *Buddhists of Kaśmīr*. Agam Kala Prakashan, Delhi. The original French version: *Les bouddhistes kaśmīriens au Moyen Age*. Presses Universitaires de France, Paris 1968.
- Nishizawa 2011** Nishizawa Fumihito 西沢史仁, *Chibetto bukkyō ronrigaku no keisei to tenkai* 『チベット仏教論理学の形成と展開』 (*Formation and Development of Tibetan Buddhist Logic*). Dissertation. University of Tokyo, vols.1-4.
- Roesler 2004** Ulrike and Hans-Ulrich Roesler, *Kadampa Sites of Phempo. A Guide to Some Early Buddhist Monasteries in Central Tibet*. Baudha Books 2, Vajra Publications, Kathmandu.
- Roloff 2009** Carola Roloff, *Red mda’ ba, Buddhist Yogi-Scholar of the Fourteenth Century, the Forgotten Reviver of Madhyamaka Philosophy in Tibet. Contributions to Tibetan Studies*, vol. 7, Wiesbaden.

- Scherrer-Schaub 1991** Cristina Anna Scherrer-Schaub, *Yuktiṣaṣṭikāvṛtti, commentaire à la soixantaine sur le raisonnement ou Du vrai enseignement de la causalité par le Maître indien Candrakīrti*. Institut belge des hautes études chinoises, Bruxelles.
- Scherrer-Schaub and Bonani 2002** Cristina Scherrer-Schaub and George Bonani, “Establishing a typology of the old Tibetan manuscripts: a multidisciplinary approach.” Susan Whitefield (ed.), *Dunhuang Manuscript Forgeries (dedicated to Professor Fujieda Akira)*. London: the British Library, 184-215.
- Seyfort Ruegg 2000** David Seyfort Ruegg, *Three Studies in the History of Indian and Tibetan Madhyamaka Philosophy. Studies in Indian and Tibetan Madhyamaka Thought, Part 1*. Arbeitskreis für Tibetische und Buddhistische Studien Universität Wien, Wien.
- Seyfort Ruegg 2002** Id., *Two Prolegomena to Madhyamaka Philosophy. Studies in Indian and Tibetan Madhyamaka Thought, Part 2*. Arbeitskreis für Tibetische und Buddhistische Studien Universität Wien, Wien.
- Tanji 1988** Tanji Teruyoshi 丹治昭義, *Chūronshaku akirakana kotoba I, Prasannapadā Madhyamakavṛtti I Translated into Japanese with Notes* 『中論釈 明らかかなことば I』 Kansai University Press 関西大学出版部.
- Tauscher 1999** Helmut Tauscher (ed.), *Phya pa Chos kyi seng ge, dBu ma śar gsum gyi ston thun*. Arbeitskreis für Tibetische und Buddhistische Studien Universität Wien, Wien.
- Vose 2009** Kevin Vose, *Resurrecting Candrakīrti. Disputes in the Tibetan Creation of Prāsaṅgika*. Boston.
- Yonezawa 2004a** Yonezawa Yoshiyasu 米澤嘉康, “*Lakṣaṇaṭīkā, Sanskrit Notes on the Prasannapadā (1).” *Naritan bukkyō kenkyūsho kiyō* 『成田山仏教研究所紀要』 27, 115-154.
- Yonezawa 2004b** Id., “Prasannapadā 19.3-7 no kaishaku ni tsuite” 「Prasannapadā 19.3-7 の解釈について」 (On the Interpretation of Prasannapadā 19.3-7) *Bukkyōgaku* 『仏教学』 46, (55)-(75).
- Yoshimizu 1993** Yoshimizu Chizuko 吉水千鶴子, “The Madhyamaka Theories Regarded as False by the dGe lugs pas,” *Wiener Zeitschrift für die Kunde Südasiens und Archiv für Indische Philosophie* 37 (1993), 201-227.
- Yoshimizu 1996** Id., *Die Erkenntnislehre des Prāsaṅgika-Madhyamaka nach dem Tshig gsal ston thun gyi tshad ma'i rnam bśad des 'Jam dbyaṅs bzhad pa'i rdo rje—Einleitung, Textanalyse, Übersetzung*. Arbeitskreis für Tibetische und Buddhistische Studien Universität Wien, Wien.
- Yoshimizu 2003** Id., “Tsong kha pa’s Reevaluation of Candrakīrti’s Criticism of Autonomous Inference.” G.B.J. Dreyfus & S.L. McClintock (eds.), *The Svātantrika-Prāsaṅgika Distinction, What difference does a difference make?* Massachusetts, 257-288.
- Yoshimizu 2005** Id., “A Tibetan Text from the Twelfth Century Unknown to Later Tibetans.” *Cahiers d’Extrême-Asie* 15, 125-163.

- Yoshimizu 2006** Id., “Indo-chibetto chūgan shisō no saikōchiku he mukete, ‘Chūgan meikuron chūshaku’ dai 1 shō no shahon kenkyū shidō” 「インド・チベット中観思想の再構築へむけて 『中観明句論註釈』 第1章の写本研究始動」 (Toward reconstructing the history of Indian and Tibetan Madhyamaka thought—The launch of the study of *dBu ma tshig gsal gyi ti ka I*). *Tetsugaku-shisō ronshū* 『哲学・思想論集』 32 (2006), University of Tsukuba, 73-114.
- Yoshimizu 2008** Id., “Zhang Thang sag pa’s reevaluation of Buddhapālita’s statement of consequence (*prasaṅga*).” *Tetsugaku-shisō ronshū* 『哲学・思想論集』 34 (2008), University of Tsukuba, 81-99.
- Yoshimizu 2010** Id., “Zaṅg Thang sag pa on theses (*dam bca’*, *pratiñā*) in Madhyamaka thought.” Pascale Hugon, Kevin A. Vose (eds.), *Journal of the International Association of Buddhist Studies* 32, number 1-2 (2009) 2010, 443-467.

Topic Outlines (*sa bcad*)

I. *sa bcad* of the entire text

- 1 ཚིགས་སྤྱ་བཅད་པ་བཞི་པོའི་དོན་བཤད་པ། [1b1]
- 2 བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་སྟོན་པ། [3b5]
- 3 རྩ་བའི་མཚོན་བཞེད་འཆད་པ། [4a2]
- 4 བཞེད་བྱའི་དོན་དགོལ་བ། [9b2]
- 41 ཁྱད་པར་བཤད་པ། [9b2] ad Chapters 1-25
- 411 ཁྱད་པར་གཞི་སྟོན་པ། [9b2] ad Chapters 1-2
- 411.1 རྟེན་བརྟག་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟོན་པ། [9b2] ad Chapter 1
- 411.11 འབྲེལ་བཤད་པ། [9b2]
- 411.12 སྟེ་བ་བཀག་པ། [9b5]
- 411.121 དམ་བཅའ་སྟོན་པ། [9b5]
- 411.122 འཐད་པ་སྟོན་པ། [11a4]
- 411.123 ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་པ། [26a3]
- 411.124 དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྒྱ་དཔུང་པའི་དོན། [27b4]
- 411.13 བརྩེད་པ་སྤང་པ། [36b1]
- 411.14 ལུང་དང་སྤྱར་བ། [40b4]
- 411.2 འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་བརྟག་པ། ad Chapter 2
- 412 ཁྱད་པར་ཕལ་པ་རྒྱལ། ad Chapters 3-23
- 413 རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་པ་ལ་ཉ་ཆང་ཐལ་བ་སྤང་པ། [87a4]
- 413.1 བདེན་པ་བརྟག་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟོན་པ། [87a4] ad Chapter 24
- 413.2 ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་བརྟག་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟོན་པ། [90b5] ad Chapter 25
- 42 ཁྱད་གཞི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ། [93b2] ad Chapter 26
- 43 དེ་མཐོང་བའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ། [94a6] ad Chapter 27
- 5 བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཞེད་བྱེད་པའི་དོན། [97a3]
- 6 འབྲེལ་བ་ཚིག་གསལ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་དོན་བཤད་པ། [98a3]

II. *sa bcad* of the present text (1a-26a3)

- 1 ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཞི་པོའི་དོན་བཤད་པ། [1b1] ad Pr LVP 1, 3-2, 4
- 11 བསྐྱུས་དོན་དགོལ་བ། [1b3]
- 111 བསྐྱོད་པའི་མཚོན་པ། [1b3]
- 111.1 རང་དོན་གྱི་སྐོ་ནས་བསྐྱོད་པ། [1b3]
- 111.2 གཞན་དོན་གྱི་སྐོ་ནས་བསྐྱོད་པ། [1b4]
- 112 ཕྱག་གི་མཚོན་པ། [lacuna]
- 12 ཚིག་དོན་དགོལ་བ། [1b5]
- 121 བསྐྱོད་པའི་མཚོན་པ། [1b5] ad Pr LVP 1, 3-2, 2
- 122 ཕྱག་གི་མཚོན་པ། [3a8] ad Pr LVP 2, 3-4
- 2 བསྐྱུས་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་སྟོན་པ། [3b5] ad Pr LVP 2, 5-3, 2
- 3 རྩ་བའི་མཚོན་བཅོད་འཆད་པ། [4a2] ad Pr LVP 3, 3-12, 8
- 31 བསྐྱུས་དོན། [4a2] ad Pr LVP 3, 3-4, 3
- 32 ཚིག་དོན། [4b3]
- 321 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱ་བཤད། [4b3] ad Pr LVP 4, 4-10, 13
- 321.1 རང་ལུགས་བཤད་པ། [4b3] ad Pr LVP 4, 4-5, 6
- 321.11 རྣམ་ཐར་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ། [4b3]
- 321.12 གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ། [4b6]
- 321.13 འབྲེལ་གྱིས་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་པ། [4b8]
- 321.2 གཞན་ལུགས་དགག་པ། [5a5] ad Pr LVP 5, 7-10, 10
- 321.21 སྟོན་གྱི་དྲི་ཀ་མཁན་གྱི་ལུགས་དགག་པ། [5a5] ad Pr LVP 5, 7-7, 5
- 321.211 ཁོའི་ལུགས་རྗེས་སུ་བཅོད་པ། [5a5] ad Pr LVP 5, 7-8
- 321.212 སུན་འབྱེན་པ། [5b2] ad Pr LVP 6, 1-7, 5
- 321.212.1 རྗོན་པས་མ་ཁྲབ་པ་བཤད་པ། [5b2] ad Pr LVP 6, 1-7, 2
- 321.212.2 ཨི་ཏྲའི་སྐྱ་པན་པའི་མཐའ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་པ། [6a6] ad Pr LVP 7, 2-5
- 321.22 ལེགས་ལྡན་བྱེད་གྱི་ལུགས་དགག་པ། [6b6] ad Pr LVP 7, 6-10, 10
- 321.221 གཞན་ལུགས་དགག་པ་མི་འཐད་པ། [6b7] ad Pr LVP 7, 6-9, 6
- 321.222 ལེགས་ལྡན་གྱི་རང་ལུགས་མི་འཐད་པ། [7b2] ad Pr LVP 9, 7-10, 9
- 322 རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱུས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། [7b6] ad Pr LVP 10, 11-13
- 323 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོའི་ཚིག་དོན། [7b8] ad Pr LVP 10, 13-12, 8
- 323.1 རེ་རེའི་ཚིག་སྟོན་པ། [8a1]
- 323.11 སྤྱིའི་དོན། [8a1]
- 323.12 ཡན་ལག་གྱི་དོན། [8a2]
- 323.121 ཁྱད་པར་བརྒྱད་པོའི་ཚིག་དོན། [8a2] ad Pr LVP 10, 13-11, 10
- 323.121.1 དགག་བྱ་དགག་ཚིག་དང་སྐྱར་བ། [8a2] ad Pr LVP 10, 13-11, 2

- 323.121.2 དགག་བྱ་ཉིད་བཤད་པ། [8a4] ad Pr LVP 4, 5-12; 11, 2-5
- 323.122 བྱད་པར་དགུ་པ་དང་བཅུ་པའི་ཚིག་དོན། [9a1] ad Pr LVP 11, 6-10
- 323.2 རྣམ་དབྱེའ་བཅོད་པ། [9a5] ad Pr LVP 11, 11-12, 3
- 323.3 རིམ་པ་ངེས་པ་མེད་པ་བཅོད་པ། [9a8] ad Pr LVP 12, 4-8
- 4 བཅོད་བྱའི་དོན་དགོལ་བ། [9b2]
- 41 བྱད་པར་བཤད་པ། [9b2]
- 411 བྱད་པར་གཙམ་གྱི། [9b2]
- 411.1 རྒྱུ་བརྟག་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟོན་པ། [9b2]
- 411.11 འབྲེལ་བཤད་པ། [9b2]
- 411.111 རབ་དུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་འབྲེལ། [9b2] ad Pr LVP 12, 8-9
- 411.112 རྒྱུ་བརྟག་གི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ། [9b4] ad Pr LVP 12, 9-10
- 411.12 སྤྱི་བ་བཀག་པ། [9b5]
- 411.121 དམ་བཅའ་སྟོན་པ། [9b5] ad Pr LVP 12, 11-13, 6
- 411.121.1 གཞན་ལུགས་དགག་པ། [9b5]
- 411.121.2 རང་ལུགས་བརྟན་པ། [9b6]
- 411.122 འཐད་པ་སྟོན་པ། [11a4] ad Pr LVP 13, 6-39, 7
- 411.122.1 བདག་སྐྱེ་འགོག་པ། [11a5] ad Pr LVP 13, 6-36, 2
- 411.122.11 བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་འཐད་པ་སྐྱར་བ། [11a5] ad Pr LVP 13, 6-14, 3
- 411.122.111 ལྷ་གྲགས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཐད་པ་དགོད་པ། [11a5] ad Pr LVP 13, 6-9
- 411.122.112 མངས་རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱི་འཐད་པ་དགོས་པ། [11b8] ad Pr LVP 14, 1-3
- 411.122.112.1 འགལ་བ་བཅོད་པའི་ཐལ་བ། [12a1]
- 411.122.112.2 གཞན་གྲགས། [12a6]
- 411.122.12 ལེགས་ལྡན་གྱིས་འཐད་པ་དེ་འགོག་པའི་ལུགས་བཅོད་པ། [12a8] ad Pr LVP 14, 4-15, 2
- 411.122.13 འགོག་པ་བསྐྱོག་པ་སྟོན་པ། [13a5] ad Pr LVP 15,3-25, 7
- 411.122.131 སྟོན་སྐང་བ་བཅོད་པ། [13a5] ad Pr LVP 15, 3
- 411.122.131.1 སྤྱིའི་དོན། [13a5] ad Pr LVP 15, 3
- 411.122.131.2 ཡན་ལག་གི་དོན་བཅོད་པ། [13b6]
- 411.122.131.21 ཉེ་དུ་གཉིས་འགལ་བ། [14a2] ad Pr LVP 15, 4-19, 7
- 411.122.131.211 ཉེ་དུ་དང་པོ་འགལ་བའི་དོན། [14a2] ad Pr LVP 15, 4-16, 10
- 411.122.131.212 ཉེ་དུ་གཉིས་པ་འགལ་བའི་དོན། [15a7] ad Pr LVP 16, 11-18, 4
- 411.122.131.213 གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་གཞོད་པ་བཏང་མི་དགོས་པ། [16b3] ad Pr LVP 18, 5-19, 7
- 411.122.131.22 ཉེ་དུ་གཉིས་མ་གྲུབ་པ། [17b2]

- 411.122.131.221 དེ་དུ་དང་པོ་མ་གྲུབ་པ། [17b2] ad Pr LVP 19, 8-21, 7
- 411.122.131.222 དེ་དུ་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པ། [18b1] ad Pr LVP 21, 8-25, 6
- 411.122.132 གཞན་གྱི་ཐུན་དབུང་པ་སྟོན་པ། [19b4] ad Pr LVP 25, 7-36, 2
- 411.122.132.1 གཞན་གྱི་ལྷགས་བསྐྱོག་པ། [19b5]
- 411.122.132.11 བསྟན་པ། [19b5] ad Pr LVP 25, 7-8
- 411.122.132.12 བཤད་པ། [19b7] ad Pr LVP 25, 9-33, 6
- 411.122.132.121 ཁྱད་པར་དོན་མེད་སྤྱིར་བཤད་པ། [19b7] ad Pr LVP 25, 9-27, 6
- 411.122.132.122 ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ། [20b6] ad Pr LVP 27, 7-30, 14
- 411.122.132.122.1 རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ། [20b6] ad Pr LVP 27, 7-9
- 411.122.132.122.2 གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ། [20b8] ad Pr LVP 27, 9-28, 3
- 411.122.132.122.3 ཚོས་ཅན་འཕུན་སྡེད་མེད་ཅེས་སྟོན་པ། [21a4] ad Pr LVP 28, 4-30, 14
- 411.122.132.122.31 དོན་མ་གྲུབ་པ་བཟོད་པ། [21a5] ad Pr LVP 28, 4-30, 11
- 411.122.132.122.32 དཔེའ་མི་འཕུན་པ་བཤད་པ། [21b8] ad Pr LVP 30, 12-14
- 411.122.132.123 ཡོད་པའི་དེ་དུ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་བཤད་པ། [22a2] ad Pr LVP 30, 15-16
- 411.122.132.124 བརྟག་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པའི་ཚུལ། [22a3] ad Pr LVP 31, 1-10
- 411.122.132.125 རྒྱ་བ་ཕྱེད་གཞན་ལ་སྦྱར་བའི་དོན། [22a8] ad Pr LVP 31, 11-33, 3
- 411.122.132.125.1 སྟོར་བ་དང་པོ། [22b2] ad Pr LVP 31, 13-14
- 411.122.132.125.2 སྟོར་བ་གཉིས་པ། [22b4] ad Pr LVP 31, 14-32, 7
- 411.122.132.125.3 སྟོར་བ་གསུམ་པ། [23a1] ad Pr LVP 32, 7-8
- 411.122.132.125.4 སྟོར་བ་བཞི་པ། [23a2] ad Pr LVP 32, 9
- 411.122.132.125.5 ལྷ་པ་དང་དུག་པ། [23a3] ad Pr LVP 33, 1-3
- 411.122.132.126 ཡོད་པའི་དེ་དུ་མ་ངེས་པའི་དོན། [23a3] ad Pr LVP 33, 4-6
- 411.122.132.2 རང་ལ་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་མེད་པར་སྟོན་པ། [23a8] ad Pr LVP 34, 1-36, 2
- 411.122.132.21 ཕྱོགས་ལྔ་བཟོད་པ། [23a8] ad Pr LVP 34, 1-3
- 411.122.132.22 དེའི་ལན་བཟོད་པ། [23b2] ad Pr LVP 34, 4-36, 2
- 411.122.2 གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། [24b2] ad Pr LVP 36, 2-37, 5
- 411.122.3 གཉི་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། [25b3] ad Pr LVP 38, 1-3
- 411.122.4 རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ། [25b6] ad Pr LVP 38, 4-39, 6
- 411.122.5 ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཇུག་སྤྱད་ཆེན་པོ་བཤད་པ། [26a3] ad Pr LVP 39, 6-7

Text: *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*
1a-26a3

(1a)དབུ་མ་ཚོག་གསལ་གྱི་ཏི་ཀ་

- 1)¹(1b1)། །སྐལ་ལྷན་²དང་སང་ཕལ་ཆེར་དམན་པ་ལ་མོས་ཀྱང་³། །
- 4)⁴ལུགས་བཟང་ལ་བརྟེན་གཞུང་ལས་འདོད་དོན་སྟེང་གུར་པ། །
- 5)⁵ད་ལྟར་ཁོ་བོར་བས་ཏེ་འདིར་ཡང་གཞུང་འདིས་བྱེད། །
- གྲོགས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་ཕྱིར་འདིར་འདི་བཀོད་པ་བྱ། ། ། (1)

1 ཚོགས་སྲུ་བཅད་པ་བཞི་པོའི་དོན་བཤད་པ། ad Pr LVP 1, 3-2, 4

ཚོགས་སྲུ་བཅད་པ་བཞི་པོའི་⁶འདི་ཚོགས་པའི་ཚོགས་སྲུ་བཅད་པ་ཡིན་ཏེ། ⁷དོན་ཅིག་གཙོས་
བོར་སྟོན་(1b2)པའི་ཕྱིར་རོ། ⁸མཚན་དང་མཐུན་པར་ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་ཕྱག་འཚལ་བ་བཤད་
པར་དམ་བཅའ་བ་དང་བཅས་པ་སྟོན་ཏོ། ། འདི་ལྟར་ **དེའི་ཚོག་** ཅེས་པ་མཚན་ཆད་⁹བཤད་པར་

¹MN. de lta na +ag sgrub nas +an pa ces yan lag pas s+ru pa na +’i yan lag yin pa ltar mchod brjod dam bca’i yan lag yin pas gtso’ bo ++. klu’i drun la ’tshal nas ’gdu+ du rnam par ’grel ++ yag + ldan gyi dam bca’ sun ’byin ltar rna+ byas +d pa’i gnas ma yin pa la smad pas sgyal ++ chog pa don +dis ’byung pa’i gan pa yin mod gzhan pas dbu ma’i +dag d+d ++ yin.

²MN. bod pa.
³MN. {’gal rkyen}.
⁴MN. skal ldan gyi khyad par {gnyis}.
⁵MN. khyad {par} gnyis ldan de g+ yin na.

⁶Pr D1b2ff., P1b3ff.: གང་ཞིག་མཐའ་གཉིས་གནས་ལ་གནས་བསལ་ཞིང་། ། རྗེས་སངས་རྒྱས་སྲོ་
རྒྱ་མཚོར་སྐྱེ་བ་བརྟེན། ། དམ་ཚོས་མཚོད་ཀྱི་བབ་མོ་ཉིད་ཇི་ལྟར། ། རྗེས་སྲུ་ཚོགས་བཞིན་གྲགས་རྗེས་སྟོན་
པར་མཚོད་ (P མཚོད་) ། ། གང་གི་ (D གིས་) ལྟ་བུའི་མེ་དག་གིས། ། ད་དུང་ཕས་སྟོལ་གཞུང་ལུགས་
ཀྱི། ། བྱུང་གིང་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི། ། ཡིད་ཀྱི་སྲུང་རྣམས་འཛོམས་པར་མཚོད། ། གང་གི་གཉིས་མེད་ལེ་
ཤེས་གསུང་མཛད་ཚོགས། ། ལྟ་དང་བཅས་པའི་གདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་ལ། ། ཁམས་གསུམ་དག་དུ་རྒྱལ་ཐབས་
ལེགས་མཚོད་པས། ། མིད་པའི་དག་ལྷེ་མ་ལུས་འཛོམས་མཚོད་པའི་ (P མཚོད་པ) ། ། ལྟ་སྐབ་དེ་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ནས་ནི་དེའི། ། ཚོག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་བ་སྐྱབ་དང་། ། ། ལྷེབ་ལེགས་ངག་གིས་རྒྱར་ཞིང་རྟོག་གེ་
ཡི། ། རྒྱུད་གིས་མ་དགྲུགས་རབ་དུ་གསལ་བར་བྱ། ། ; LVP 1, 3-2, 4: yo ’ntadvayāvāsavidhūtavāsah
saṃbuddhadhāsāgaralabdhanamā | saddharmatoyasya gabhīrabhāvaṃ yathānubuddhaṃ
krpayā jagāda || yasya darśanatejāmsi paravādimatendhanaṃ | dahanty adyāpi lokasya
mānasāni tamāmsi ca || yasyāsamajñānavacaḥ śaraughā nighnanti niḥṣeṣabhavarisenam |
tridhāturājyaśriyam ādadhānā vineyalokasya sadevakasya || nāgārjunāya praṇipaty tas-
mai tatkārikāṇāṃ vivṛtiṃ kariṣye | uttānasatprakriyavākyaṇaddhāṃ tarkānilāvvyākulitāṃ
prasannāṃ ||.

⁷MN. ++u bar + byed par +++ + yid b+d.
⁸MN. bzhi pos bsdus nas sgra don yod par +n ston te.
⁹Pr D1b5, P2a4: ... དེའི། ། ཚོག་ ... ; LVP 2, 3: ...tatkārikāṇāṃ... l. Cf. Pr cited above.

དམ་བཅའ་ངག་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་དང་{ཚིག་}¹བར་བདུན་ནི་དོན་
ཕལ་པའོ། ¹)མཚན་བརྗོད་ལ་གཉིས་ཏེ་མཚན་དང་མཐུན་པའི་ཡིན་ཏེ་ནི་ན་ག་གྲུ་དང་ཚོས་
འཐུན་པས་བསྟོན་པ་དང་། (1b3) ²)ཨར་བསྐྱུ་ན་³)ཅེས་པ་རྒྱལ་པོ་སྐྱུ་བསེང་གི་བྱ་སྲིད་སྐྱུ་བ་དང་
མཐུན་པས་⁴)བསྟོན་པའོ།

འདི་ལ་བསྐྱུས་དོན་དང་ཚིག་དོན་དགོལ་བ་⁵)གཉིས་སོ།

11 བསྐྱུས་དོན་དགོལ་བ།

111 བསྟོན་པའི་མཚན་པ།

དང་{པོ་}²ལ་{གཉིས་ཏེ་}³། ⁴) {བསྟོན་པའི་མཚན་པ་}⁴དང་། ཕྱག་{གི་མཚན་པའོ་}⁵། ⁷)དང་
{པོ་}⁶ལ་ཡང་{གཉིས་ཏེ་}⁷། རང་{དོན་}⁸དང་གཞན་{དོན་གྱི་སྟོ་}⁹ནས་{བསྟོན་པའོ་}⁸)¹⁰།

111.1 རང་དོན་གྱི་སྟོ་ནས་བསྟོན་པ།

རང་{དོན་གཉིས་ནི་ཕྱིང་}¹¹དང་{པོས་}¹²འཆད་{ཏེ་}¹³། སྤངས་པ་ལུན་སུམ་{འཚོགས་}¹⁴
པ་དང་། ⁹)རིགས་བཅུན་(1b4)པ་དང་{འབྲེལ་}¹⁵པས་{བསྟོན་}¹⁶པ་སྟེ་རྐང་པ་{གཉིས་ཀྱིས་}¹⁷
རིམ་པ་{གཞན་སྟོན་ཏེ་}¹⁸།

¹ Ms. ཚིག་	¹⁰ Ms. བསྐྱུས་པའ་
² Ms. པ་	¹¹ Ms. དན་གཉིས་ན་ཕྱད་
³ Ms. གཉིས་ཏེ་	¹² Ms. པས་
⁴ Ms. བསྟོན་པའི་མཚན་པ་	¹³ Ms. ཏེ་
⁵ Ms. ག་མཚན་པའ་	¹⁴ Ms. འཚོགས་
⁶ Ms. པ་	¹⁵ Ms. འབྲེལ་
⁷ Ms. གཉིས་ཏེ་	¹⁶ Ms. བསྟོན་
⁸ Ms. དན་	¹⁷ Ms. གཉིས་ཀྱིས་
⁹ Ms. དན་གྱི་སྟོ་	¹⁸ Ms. བཞན་སྟོན་ཏེ་

¹)MN. +on pa +++ pas kyang 'dir bsdu na yang sdod te.
 ²)MN. na ga rju na ces pa gang ri +o 'dis ya stu+ ya stu na +++ +n gar gru +ro grub ces
 slob dpon gyi ming ngo.
 ³)= arjuna.
 ⁴)MN. {gsum} pas ston.
 ⁵)MN. dgos don mi +i'i.
 ⁶)MN. mtshan gyi sgra bshad pas khyad par gyi + +i b+u+d snod kyi rigs pa ltar na + kru
 la lnga bsgrub pa 'di chos dang ldan du byed bca' ba.
 ⁷)MN. spyir ++ +on +++ gcig gsum.
 ⁸)MN. de gnyis gyi so ++ + ++ la sogs pa rdzas kyi + +o ++ +obs sgrub pa'i 'o.
 ⁹)MN. ye shes ++ zer.

111.2 གཞན་དོན་གྱི་སློབ་པ་བསྟོན་པ།

ཐབས་དང་{ངོ་བོ་གཉིས་ཀྱིས་}¹གཞན་{དོན་སྟེ¹⁾}²། {ཕྱད་ཀྱིས་}³ཐབས་བཤད་དེ། ²⁾{ངོ་བོ་}⁴
ལ་{གཉིས་}⁵ལས་སྤངས་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་{འཚོགས་པའོ³⁾}⁶། {འདི་}⁷ལ་ཡང་{གཉིས་}⁸ལས། རྒྱ་
⁴⁾སྤངས་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་{འཚོགས་}⁹པ་ཐབས་{བཟོད་}¹⁰བྱ་⁵⁾{རིགས་པའི་ཚོགས་}¹¹དང་{འབྲེལ་
པ་ནི་}¹²{ཚོགས་}¹³སྐྱུ་བཅད་པ་{ཅིག་གིས་སོ་}¹⁴། ། འབྲས་བུ་སྤངས་(1b5)པ་སྐྱུ་སྐྱུ་
{འཚོགས་}¹⁵པ་ཐབས་⁶⁾{བཟོད་བྱེད་}¹⁶{སྐྱའི་}¹⁷ཆ་དང་{འབྲེལ་པ་ནི་}¹⁸{ཚོགས་}¹⁹སྐྱུ་བཅད་
པ་གསུམ་པས་{སྟོན་ཏེ་}²⁰། ⁷⁾ལྡན་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་{འཚོགས་}²¹པ་⁸⁾གསུམ་{པའི་}²²རྐང་པ་དང་
{པོ་}²³གསུམ་{གྱིས་སྟོན་ཏེ་}²⁴། །

བསྐྱུ་{དོན་}²⁵དེ་ལྟར་{ཡིན་པའི་}²⁶ཚུལ། །
{ཚོགས་དོན་}²⁷རྣམ་པར་བཤད་ཀྱང་པས། །
ངེས་པར་ཀྱང་པ་{ཡིན་པའི་ཕྱིར་}²⁸། །
ཚོགས་ཀྱི་དོན་ནི་གསལ་བར་བྱེད། ། (2)

¹ Ms. ང་བ་གཉིས་ཀྱིས་	¹⁵ Ms. འཚོགས་
² Ms. དན་སྟེ	¹⁶ Ms. བཟོད་བྱེད་
³ Ms. ཕྱད་ཀྱིས་	¹⁷ Ms. སྐྱའི་
⁴ Ms. ང་བོ་	¹⁸ Ms. འབྲེལ་པ་ནི་
⁵ Ms. གཉིས་	¹⁹ Ms. ཚོགས་
⁶ Ms. འཚོགས་པའོ	²⁰ Ms. བསྟོན་ཏེ་
⁷ Ms. འདི་	²¹ Ms. འཚོགས་
⁸ Ms. གཉིས་	²² Ms. པར་
⁹ Ms. འཚོགས་	²³ Ms. པ་
¹⁰ Ms. བཟོད་	²⁴ Ms. ཀྱིས་སྟོན་ཏེ་
¹¹ Ms. རིགས་པའི་ཚོགས་	²⁵ Ms. དན་
¹² Ms. འབྲེལ་པ་ནི་	²⁶ Ms. ཡན་པའི་
¹³ Ms. ཚོགས་	²⁷ Ms. ཚོགས་དོན་
¹⁴ Ms. ཅིག་གིས་སོ་	²⁸ Ms. ཡན་པའི་ཕྱིར་

¹⁾MN. gzhan don phun sum tshogs (Ms. su mtshog) pa bstan pa ces 'us par rtog ++ +n +l +ag yin +e.
²⁾MN. gzhan spangs pa dang '++yobs la 'gong +++ +.
³⁾MN. dang ldan pa'o.
⁴⁾MN. +er pa'i rgyu de lta ba dang ma rig pa'i de brjod kyang +e so.
⁵⁾MN. thab sgrub par bya ba'i.
⁶⁾MN. sgrub par byed pa.
⁷⁾MN. +n ++i +g don 'di ++e da + tshogs +++ 'di +rid pa + pha ++ + ++d byang chub kyang sgrub par byed ++ bya +dub dang ldan pa'o.
⁸⁾MN. +o +ags pa bcad pa.

12 ཚིག་དོན་དགོལ་བ།

121 བསྟོན་པའི་མཚོན་པ། ad Pr LVP 1, 3-2, 2

གང་ཞིག་མཐའ་{གཉིས་}¹གནས་ལ་གནས་(1b6)བསལ་{ཅིང་}²། ། གྲུ་{དེ་}³ལ་
 ཕྱག་འཚལ་⁴{ལོ་}⁴{ཞེས་}⁵བྱ་བོ།² གང་{ཞིག་}⁶{སྤྱི་}⁷སྤྱོད་{ཡིན་}⁸ལ་སྐབས་{ཀྲིས་}
⁹གྲུ་ལ་འཇུག་པས་ གང་{ཞིག་}¹⁰ ³དང་ གྲུ་{གཉིས་}¹¹ཀ་{གཞི་}¹²འཇུག་ནོ། ། མཐའ་
 {གཉིས་}¹³གནས་བསལ་{ཅེས་པ་ནི་}¹⁴མཐའ་{གཉིས་}¹⁵སྤངས་པའོ། ། འདི་ལྟར་གྲུ་
 {ནི་}¹⁶རྒྱ་{མཚོན་}¹⁷པ་{རྣམས་}¹⁸དང་རྒྱ་རྣམས་{གཉིས་}¹⁹སྤངས་ནས་དབུས་ན་གནས་སོ། ། {དེ་
 བཞིན་}²⁰དུ་སྟོབ་དཔོན་འདི་ཡང་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་བསལ་གྲུ་(1b7)དང་འདྲའོ། ། ⁴{ཚོས་}²¹
 མཇུག་{ནི་}²²མཐའ་{གཉིས་}²³སྤངས་པར་མཚུངས་ཏེ།⁵ དེས་པ་རྣམས་རྒྱ་རྣམས་{གཉིས་}²⁴
 བསལ་བ་ལྟར་{འདིས་}²⁵ཀྱང་ཡོད་མེད་{གཉིས་ཀྱི་}²⁶མཐའ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་{ཅེས་
 པ་ནི་}²⁷པ་རྣམས་རྒྱ་རྣམས་གནས་ཡིན་ཏེ་གནས་པར་བྱ་བས་ན་⁶གནས་སོ། ། འདུག་པའི་
 བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡང་གནས་{ཡིན་ཏེ་}²⁸གནས་པས་ན་གནས་སོ། ། ⁷དེ་བཞིན་དུ་⁸ཡོད་མེད་

¹ Ms. གཉིས་	¹⁵ Ms. གཉིས་
² Ms. ཅིང་	¹⁶ Ms. ན་
³ Ms. ད་	¹⁷ Ms. མཚོན་
⁴ Ms. ལ་	¹⁸ Ms. རལ་
⁵ Ms. ཞེས་	¹⁹ Ms. གཉིས་
⁶ Ms. ཞིག་	²⁰ Ms. ད་བཞིན་
⁷ Ms. སྤྱི་	²¹ Ms. ཚོས་
⁸ Ms. ཡིན་	²² Ms. ན་
⁹ Ms. ཀྲིས་	²³ Ms. གཉིས་
¹⁰ Ms. ཞིག་	²⁴ Ms. གཉིས་
¹¹ Ms. གཉིས་	²⁵ Ms. འདས་
¹² Ms. གཞི་	²⁶ Ms. གཉིས་ཀྱི་
¹³ Ms. གཉིས་	²⁷ Ms. ཅེས་པ་ནི་
¹⁴ Ms. ཅེས་པ་ནི་	²⁸ Ms. ཡིན་ཏེ་

¹Pr D1b2ff., P1b3ff.; LVP 1, 3ff. cited above.
²MN. sgra + + du +.
³MN. da ++ chos can yin pas.
⁴MN. mtha' gnyis bsal ba tsam du 'dra si klu dbu ma na gnas pa ltar 'phags pa la dbus su gnas pa 'do des na phyogs re nas dpe yin thams cad 'thun sa mi dgos pas na mtha' gnyis spang pas dbu' ma pa'i + gnas ces tha snyad bya +n.
⁵MN. gnas kyi go don pa la bya'o.
⁶MN. la 'grub.
⁷MN. dngos po sgrub pa.
⁸MN. chos mthun.

{གཉིས་}¹ །ཀྱང་གནས་{ཡིན་}² (1b8) ཏེ་མ་རིག་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེན་ས་{ཡིན་}³ པས་
 གནས་ཏེ། ལ་ལས་ཡོད་པར་ཞེན། ལ་ལས་མེད་པར་འཛིན་པ་ན་གནས་{ཡིན་པའི་}⁴ ཕྱིར་རོ། །
 བཤང་{ཞིག་}⁵ ། ¹) རྗེ་གས་སངས་རྒྱལ་{སྤོ་}⁶ རྒྱ་མཚོར་སྐྱེ་བ་མཉེས་པའི་ཀླུ་དེ་ལ²) ཞེས་
 ཕྱའོ། ། དགའ་བོ་དང་འཛོག་པོ་རྒྱ་མཚོར་སྐྱེས་པ་ལྟར་འདི་ཡང་མི་རྟོག་པའི་རྒྱ་མཚོར་འབྱུངས་
 མོ། ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་དང་ཀླུ་གཉིས་རྒྱ་མཚོའ་ལས་སྐྱེས་(2a1)པར་ཚོས་འབྱུར་ཏེ། དེ་
 རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟར་འདི་ཡང་མཐོང་ལམ་མི་རྟོག་པའི་རྒྱ་མཚོར་སྐྱེས་མོ། ། ³) དང་པོ་མ་
 ལས་སྐྱེས་པས་སྐྱེ་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང་གནས་སྐབས་མཐོང་ལམ་དུ་སྐྱེས་ཏེ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པས་
 འཕགས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེ་གས་སངས་རྒྱལ་པ་ནི་བཅུ་ཅིག་ཀྱན་དུ་འོད་ཀྱི་ས་ཐོབ་པ་
 སངས་རྒྱལ་རྣམས་མོ། ། སྤོ་ནི་དོན་དམ་སེམས་སྐྱེད་དེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་(2a2)བརྗོད་དོ། །
 དེ་ལྟར་ན་རྗེ་གས་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆེད་ཀྱི་དོན་སྤོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆེད་མ་མངོན་པའོ། ། སྤོ་དང་རྒྱ་
 མཚོའ་འདྲ་བའི་རྒྱ་མཚོ་ནི་གཏིང་ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། དཀའ་བ་⁴) དཔག་དུ་མེད་པས་
 བགོད་པར་བྱ་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་པ་སྟེ། ཚོས་བཞི་རྒྱ་མཚོའ་ལ་ཡོད་པ་ལྟར། མི་རྟོག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའ་ལ་ཡང་ཚོས་བཞི་སྟེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། དཀའ་བས་བགོད་པ་
 དང་། རིན་པོ་ཆེ་(2a3)འབྱུང་པའོ། །

འདི་ལྟར་⁵) ཉན་ཐོས་མན་ཆེད་ཀྱི་ས་དེ་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་དུ་
 [རྗོད་] གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་དེ་ཚོགས་[གཉིས་] ཀྱིས་བགོད་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་།
 རྟོབས་ལསོགས་པ་⁶) རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཀླུ་བཞིན་གཉིས་སྤངས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །
 སྤངས་པ་ལྷན་སྐྱེས་འཛོགས་པར་བརྗོད། །
 ཀླུ་བཞིན་མི་རྟོག་འཚོར་སྐྱེས་ཕྱིར། །
 རྗེ་གས་བཅུན་པ་དང་རྗེ་སྐྱེས་འབྱེལ། ། (3)

¹ Ms. གཉིས་	⁴ Ms. ཡན་པའ་
² Ms. ཡན་	⁵ Ms. ཞག་
³ Ms. ཡན་	⁶ Ms. སྤོ་

¹) MN. 'dir sangs rgyas pa +n +su bya'o.
 ²) Pr D1b2ff., P1b3ff.; LVP 1, 3ff. cited above.
 ³) MN. gnas bskab gyi rgyu 'bras te dper (Ms. dpor) na ta am ngam ma las skyes kyang 'dug pa 'di gnas bskabs kyi skye sa yin pa don no.
 ⁴) MN. g+ongs gi + lag log las.
 ⁵) MN. sra ba kas stong nyid rtogs kyang sa thob pa med de snos ste tsha rten byed pa la sa zer de las pa + stobs lasog pa skye med do.
 ⁶) MN. rgyu +or mi +ug kyang +u.

ཐབས་སུ་གྱུར་པའོ། ། འདི་ལྟར་གཞན་དོན་¹⁾བྱེད་པའི་རྒྱ་ཉི་ཚོས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱ་སྟོང་
རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ²⁾ ཐབས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་པོ་འདི་ལ་ཚོས་མཐུན་བྱེད་³⁾གསུང་ངོ་། །
བདག་ལྟར་ན་འདི་ལ་འང་ཚོས་འཐུན་ཡོད་སྟེ། ལྷན་རང་གི་མཛོད་ན་ཡོད་པའི་ནོར་རྩེ་བས་བྱ་ལ་སྟོན་
པ་བཞིན། ། འཕགས་པས་ཀྱང་⁴⁾བརྩེ་བས་རང་གིས་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་ལ་(2a8)སྟོན་པས་སྟོན་
པར་མཚུངས་སོ། །

གང་ཞིག་སེམས་ཅན་དོན་ལ་སྐྱིམ་འདོད་པས། །
གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཉི་ཤིན་ཏུ་རྟེན་བྱས་སྟེ། །
བརྗོད་བྱ་བརྗོད་བྱེད་རྣམ་པར་མ་བྱེ་བ། །
འདི་ནི་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ལོ། ། (4)

གང་གི་ལྟ་བའི་མེ་དག་གིས། །
ད་དུང་པས་ཚོལ་གཞུང་ལུགས་ཀྱི། །
བྱུང་ཤིང་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི། །
ཡིད་ཀྱི་སྐྱུན་རྣམས་འཛོམས་པར་མཛོད་⁵⁾

པའི་ལྷ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། (2b1){འདིས་} ⁶⁾རྒྱ་སྤངས་པ་སྐྱུན་སུམ་འཚོགས་པ་ཐབས་བརྗོད་བྱ་
⁷⁾རིགས་པའི་ཚོགས་དང་⁸⁾འབྲེལ་པ་བསྟན་ཏོ། ། གང་དང་དེ་གཉིས་འབྲེལ་པ་ཡོད་པས་ ལྷ་ ཞེས་
སྟེལ་ལོ། ། གང་གི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པའི་སྐྱ་ཡིན་པས་ལྷ་ གང་ ཞེས། ལྷ་དེ་⁹⁾ དང་འབྲེལ་ལོ། ། ལྷ་
པ་ ནི་ལྷ་འི་ལྷ་པ་སྟེ་དེའི་མིག་གོ། ། ལྷ་འི་མིག་¹⁰⁾གིས་གཞན་ལ་ལྷས་ན་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དེ་མཐོང་པ་
དུག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་(2b2)བསྐྱེད་པས་ན་མེད། ། ལྷ་བའི་མེ་ནི་

¹Ms. འདས་
¹⁾MN. gnyis te lta ba ma rig 'dug + + spong ba dang byang chub sgrub pa'o.
²⁾MN. des na rtse ba sdud + ngo.
³⁾MN. ga +b + +on lo tsa.
⁴⁾MN. gsung gi mdzod na yod pa'i don zab mo.
⁵⁾Pr D1b3f., P2a1f.: གང་གི་ (D གིས་) ལྷ་བའི་མེ་དག་གིས། ། ད་དུང་པས་ཚོལ་གཞུང་ལུགས་ཀྱི། ། བྱུང་
ཤིང་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི། ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱུན་རྣམས་འཛོམས་པར་མཛོད། ། ; LVP 1, 5f.: yasya darśanatejāṃsi
paravādīmatendhanaṃ | dahanty adyāpi lokasya mānasāni tamāṃsi ca ||
⁶⁾MN. 'khor + ma rig pa nang ltab.
⁷⁾MN. stong nyid yod pa +e na don med.
⁸⁾MN. phug + su thal ba lasog pa ni rigs pa yang yin la de rtsa she'i brjod bya'o.
⁹⁾Pr D1b5, P2a4: ལྷ་སྐྱབ་དེ་ ; LVP 2, 3: nāgārjunāya ... tasmai.
¹⁰⁾MN. mig dug ni ma yin no spyir rags 'di 'thongs pa 'dis ca + + kyi dug la ++ + + +.

གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་¹⁾ ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ ལས་བྱུང་པའི་ ལྷ་བའི་མེ་
 དག་གིས་སུད་ཤིང་། བསྐྱེད་པར་བྱེད་སྟེ།²⁾ ལས་དང་བྱུང་མ་མངོན་པའོ། ། མེ་དང་འདྲ་བས་མེ་
 རྩེ་བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན་ཅེས་པ་ལོ་གསུམ་པའི་འཕྲང་པ་ཉིད་མེ་ཡིན་ཀོ། ། **ད་དུང་** ཉི་
³⁾སློབ་དཔོན་བཞུགས་པ་ན་བསྐྱེད་པར་མ་ཟད་ཀྱི་ད་ལྷ་རྩ་ཤེ་ཡོད་(2b3)ལས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་བྱེད་
 ཅིས་བྱ་བའོ།⁴⁾

བསྐྱེད་བྱ་པས་ཚོལ་ ཉི་བཅུ་སྟེ། གཞན་སྟེ་ལྷ་རང་སྟེ་ལྷོ། ། གངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་པ་⁵⁾
 དང་⁶⁾སློབ་པ་པ་དང་རྒྱུང་མན་པ་⁷⁾དང་ཟ་བྱེད་པའོ། ། རང་སྟེ་ཉི་མའོ་ལྷ་པ་དང་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་
 དང་། མང་པོས་བཀུར་པ་⁸⁾དང་སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་དང་རྣམ་བརྟུན་པའོ། །⁹⁾ གཞུང་ལུགས་ནི་
 བཅུ་པོའི་འདོད་པ་བརྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཏེ། གངས་ཅན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་(2b4)ཚོས་སུ་འདོད་
 ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་སུ་བདག་དུ་འདོད། ། བྱེ་བྲག་པ་དང་སློབ་པ་གཉིས་ནི་སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་ལས་དང་
 འདུ་བ་དང་། རྩས་དང་ཡོན་ཏན་རྒྱག་¹⁰⁾ཚོས་སུ་འདོད་དོ། ། ཡོན་ཏན་དགུའ་¹¹⁾དང་ལྷན་པ་
 ཉི་བདག་གོ། །རྒྱུང་པན་པ་འབྱུང་པ་བཞི་¹²⁾ཚོས་སུ་འདོད། འབྱུང་པའི་རྩས་པ་བདག་དུ་འདོད་
 དོ།¹³⁾ ཟད་བྱེད་པ་རྩས་དང་རྣམ་གངས་ཚོས། སྐྱོག་བདག་¹⁴⁾དུ་འདོད་དོ། །¹⁵⁾མའོ་ལྷ་པ་དང་
 བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་དང་། (2b5)རྣམ་བདེན་རྣམ་བརྟུན་བཞི་ནི་ཚོས་ཡོད་པར་འདོད། ། མང་པོར་བཀུར་
 པ་ནི་བདག་ཀྱང་འདོད་དོ། ། **སུད་ཤིང་** ཉི་བཅུ་པོའི་ལྷ་པའོ། ། དེ་དག་སུད་ཤིང་འདྲ་བས་སུད་
 ཤིང་སྟེ་བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

¹Ms. བའེ་

¹⁾Pr D1b4, P2a2: གང་གི་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ ; LVP 2, 1: yasyāsamajñāna-.
²⁾MN. mchod 'os pa +eng du + spang zer.
³⁾MN. 'di dpe las dpyad pa ltar du phyed.
⁴⁾MN. + +o +dag d+d phyid pa yin pa'i de.
⁵⁾MN. 'di gnyis gcig dang.
⁶⁾MN. + +gyad.
⁷⁾MN. rigs pa can pa yang zer.
⁸⁾MN. de'i phyogs su.
⁹⁾MN. 'di gnyis gcig sdud pa byed.
¹⁰⁾MN. tshig gi don.
¹¹⁾MN. 'du +ya + +'i dug lasogs pa.
¹²⁾MN. de kho na nyid lnga.
¹³⁾MN. gang dang chang gi rgyus ltud sdus pa dang du gyar ra lnga 'dod.
¹⁴⁾MN. rig pa.
¹⁵⁾MN. bye brag (Ms. rag) pa phung po dus gsum na yod par 'dod mdo sde pa da ltar gyi phung po lnga yod par 'dod sems tsam pa gzhan dbang yongs grub gnyis yod par 'dod do 'jug par gsal lo.

གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐུན་སྒྲིལ་སྐྱུར་བ་མངོན་ཞེན་ཅན་ཡང་བསྐྱེད་པར་བརྟན་པ་ནི།
འཇིག་རྟེན་གྱི། ཡིད་ཀྱི་སྐྱུར་རྣམས་འཛོམས་པར་མཛད་ ཅེས་པ་སྟེ། བསྐྱེད་རྒྱུ་ལས་
(2b6)བསྐྱེད་པར་བརྟན་བཅོས་ཉམ་མ་སྟོང་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་ཞེན་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རྩ་ཤེད་བཟོད་བྱས་སྟོང་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞིག་གོ། །

ལྟ་དང་མ་རིག་གཉིས་བསལ་ཕྱིར། །
རྒྱ་སྤངས་སྐྱུར་འཛོགས་ཞེས་པར་བཟོད། །
¹⁾སྐྱོས་བྲལ་²⁾དོན་སྐྱེད་ཐུག་སྐྱེད་གཉིས། །
དབུལ་མ་རྩ་བའི་བཟོད་བྱ་ཡིན། ། (5)

ངག་དོན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཡིན། །

གང་གི་གཉིས་སྐྱེད་ཡེ་ཤེས་གསུང་མདའི་ཚོགས། །
(2b7)ལྟ་དང་བཅས་པའི་གདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་ལ། །
ཁམས་གསུམ་དག་ཏུ་རྒྱལ་ཐབས་ལེགས་མཛད་པས། །
སྲིད་པའི་དགྲའ་སྡེ་མ་ལུས་འཛོམས་མཛད་པ།³⁾

སྐྱུབ་ ཞེས་བྱའོ། འདིས་འབྲས་བུ་སྤངས་པ་སྐྱུར་སྐྱེས་འཛོགས་པ་ཐབས་བཟོད་བྱེད་སྐྱེད་ཆ་
དང་འབྲེལ་པ་སྟོན་ཏེ། །གང་གི་གཉིས་སྐྱེད་ཡེ་ཤེས་ སྟོན་པའི་ གསུང་མདའི་ཚོགས་ཀྱིས་
སྲིད་པའི་དགྲའ་སྡེ་མ་ལུས་འཛོམས་མཛད་པ། སྐྱུབ་དེ⁴⁾ ཅེས་སྐྱུར་(2b8)འོ། །མདའ་
ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་མདའ་སྡེ་དྲང་པ་དང་དངོས་པོ་གཞན་འབྲིགས་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་གཉིས་ཡོད་པ་
བཞིན་དུ། གསུང་འདི་ལ་ཡང་མདའི་ཚོས་གཉིས་ཡོད་པས་མདའ་དང་འབྲེས་ཏེ། དྲང་པ་དང་གཞན་
འབྲིགས་པར་བྱེད་པའོ། །⁵⁾མི་བདེན་པར་དོར་བའི་ཚིག་ཡིན་པ་དང་⁶⁾མི་མཐུན་པ་སེལ་བའི་ངག་
ཡིན་པའི་དོན་དོ། །མདའི་ལས་གང་ཡིན་ཀྱང་། ཀྱང་པ་ལྟག་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། །(3a1)དཔེར་

¹⁾MN. rten 'brel.
²⁾MN. rigs pa.
³⁾Pr D1b4f., P2a2ff.: གང་གི་གཉིས་སྐྱེད་ཡེ་ཤེས་གསུང་མདའི་ཚོགས། ། ལྟ་དང་བཅས་པའི་གདུལ་བྱའི་
འཇིག་རྟེན་ལ། ། ཁམས་གསུམ་དག་ཏུ་རྒྱལ་ཐབས་ལེགས་མཛད་པས། ། སྲིད་པའི་དགྲའ་སྡེ་མ་ལུས་འཛོམས་མཛད་པའི་
(P མཛད་པ་) ། ། ; LVP 2, 1f.: yasyāsamajñānavacaḥ śaraughā nighnanti niḥśeṣabhavārisenāṃ |
tridhātūrājyaśriyam ādadhānā vineyalokasya sadevakasya ll.
⁴⁾Pr D1b5, P2a4: ལྟ་སྐྱུབ་དེ་ལ་ ; LVP 2, 3: nāgārjunāya ... tasmai.
⁵⁾MN. drang pa'i bshad pa.
⁶⁾MN. gzhan 'higs pa bshad.

ན་སྲིད་སྐྱབ་¹⁾ཀྱི་མདའ་དེས་རང་གི་སྐུ་རྒྱ་བཞི་ལ་རྒྱལ་སྲིད་སྲེར་ཞིང་སྐྱ་མི་སྐུ་པའི་²⁾མི་³⁾ཡ་
 སྐུ་པོ་བརྒྱ་པམ་པར་བྱེད་པ་བཞིན། སྐོབ་དཔོན་གྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་གསུང་སྐྱི་ཆ་འདིས་ཀྱང་ཁམས་
 གསུམ་གྱི་ལྷ་མི་གཉིས་ལ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་སྐྱབ་ཅིང་འཁོར་བ་འཛོམས་པར་བྱེད་དོ། ། རྒྱལ་པོ་
 སྐྱ་བསོང་⁴⁾རང་མ་ཉིང་ཡིན་པས་བྱ་མི་འབྱུང་དོ། ། དེས་ན་བྱ་ཡར་ལྷ་སྲེ། འཇིགས་སྡེ་⁵⁾དང་།
 ཀར་ཀོན་པ་དང་། (3a2)སྲིད་སྐྱབ་ལསོགས་པའོ། །⁶⁾

སྐྱངན་བརྒྱ་མཚོའི་མཐའ་(གྲུས་)། ཀ། །
 གཞུའ་མཚོག་ཅན་⁷⁾ཀྱི་དྲུང་ན་ནི། །
⁸⁾གཞུའ་མཐུང་ཅན་རྣམས་ཇི་སྟེད་པ། །
 ཐམས་ཅད་བྱུང་སྲེད་ཡིན་སྐྱམ་བྱེད། །

ཅེས་པས་སྲིད་སྐྱབ་འཕོང་རྒྱུ་རོ། ། འདིས་རང་གི་སྐུ་རྒྱ་བཞི་ལ་རྒྱལ་སྲིད་སྲེར། ། སྐྱ་མི་སྐུ་ན་
 ཡོད་པའི་རང་གི་ཡ་སྐུ་པོ་བརྒྱ་འཛོམས་སོ། ། ⁹⁾བ་ག་ཏ་ཏ་ཞེས་པ་མར་ཡུལ་འཛིན་པ་སྟོབས་ཅན་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་(3a3)ཐམ་པར་བྱས་སོ། ། སྐྱ་སྐོའི་རྒྱལ་པོ་བ་ག་ཏ་ཏ་འི་སྐུ་མ་ཡར་འདེགས་
 པའི་ལ་བ་སྐྱང་སྟོང་གི་བཀོའ་བ་བཤོས་ལ། ཀོ་བ་མདས་བཅད་པས་མིག་བཀའ་ནས་ཤི་ལོ། །

བཅས་ ཅེས་པས་མི་སྐྱད་དོ། ། **རྒྱལ་ཐབས་** ཞི་རྒྱལ་པོའི་ཚོས་ཏེ། གཞུགས་¹⁰⁾བཟང་པ་དང་
¹¹⁾འཁོར་བཟེའ་བཞིན་ཆེ་བ་དང་¹²⁾མངའ་ཆེ་བ་དང་འོངས་སྐྱོད་ཆེ་བ་དང་¹³⁾བདེའ་བ་ཆེ་བ་དང་
¹⁴⁾དཔའ་བ་དང་བརྒྱབས་¹⁵⁾ཆེ་བའོ། ། མངས་རྒྱས་རྒྱལ་པོ་དང་འདྲ་བར་ཚོས་(3a4)བདུན་དང་
 ལྷན་ཏེ། མཚན་དང་དཔེའ་བྱེད་ལསོགས་པས་གཞུགས་བཟང་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་ལསོགས་

¹Ms. གྲུས་

¹⁾= Arjuna.
²⁾= Kaurava.
³⁾MN. dmig rgya pa'i bu = the sons of Dhṛtarāṣṭra.
⁴⁾= Pāndu.
⁵⁾= Bīmasena.
⁶⁾MN. rdzogs +d+ ngag su pa ror du.
⁷⁾MN. ri +b.
⁸⁾MN. g+n da.
⁹⁾MN. +re kyi ma car bzhi pa'i gnyis pa 'di.
¹⁰⁾MN. mi rung ba bzangs la las rgyal po + zer.
¹¹⁾MN. 'gos ++ pa+ lasceg pa.
¹²⁾MN. yul ba'i +++ so ++ 'gos kyi.
¹³⁾MN. lo spyod kyi.
¹⁴⁾MN. +e +g + lta bu
¹⁵⁾MN. ta sha de+ lta bu.

པ་འཁོར་གཟིང་བཞིན་དང་ལྷན་པ་དང་། ཚས་ཀྱི་ལོངས་སྤོང་མངའ་བ་དང་། ཉམ་ཐོས་རང་རྒྱལ་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་གསུམ་ལ་མངའ་སྤྱོད་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་བདེའུ་པ་དང་ལྷན་པ་དང་།
བདུད་འདུལ་བ་ལ་དཔལ་བ་དང་། སྤྱིན་པ་ལསོགས་པ་བརྒྱབས་ཚེན་པོ་མཛད་པའོ། །

ཀང་པ་ཐ་མས་འབྲས་(3a5)བྱ་སྤངས་པའི་ངོ་བོ་སྟོན་ཏེ་ **སྲིད་པ་** ཞི་འཁོར་བ་སྟེ། ས་སྟེང་ས་
འོག་ས་བརྒྱའོ། ། དེ་ཉིད་ **དགྲ་** རྟེ། ཐར་པའི་སོག་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷ་དང་མི་
དང་དུང་འགོ་ལསོགས་པ་ཚན་ཚན་ཡོད་པས་སྟེའོ། ། ཡང་ན་[འགོ་བ] ཅིག་ལ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་
པས་སྟེ་ཚན་ནོ། ། ཐ་ན་ས་བཅུ་པའི་ཚས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལྷས་ཀྱང་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་
མ་ལུས་ ཅེས་པའོ། ། ཐབས་(3a6)¹⁾ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བྱེད་ཀྱིས་བཞེད་བྱ་བཞེད་བྱེད་མ་བྱེ་
བར་བསྟན། དེའི་འོག་མ་ལུ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བཞེད་བྱ། ཚིགས་བཅད་གསུམ་པས་བཞེད་བྱེད་
བསྟན་ཏེ། ལྷན་པ་སུན་སུམ་འཚོགས་པ་བཤད་པ། **གང་གིས་གཉིས་མེད་** ཅས་ **ལེགས་**
མཛད་{པས་} ཅེས་པའི་བར་ཀང་པ་གསུམ་མོ། ཀང་པ་དང་པོས་ཐབས་བསྟན། ལྷག་
མ་གཉིས་ཀྱིས་མངའི་ལས་སྟོན་ཏེ། **པས་** ཀྱིས་དོར་བར་(3a7)བྱེད་པས་སྤར་ནི་བྱེད་པའི་གསུམ་
པ་ཡིན་པས་འོག་མ་དང་འབྲེལ་པའི་དོན་དུ་དགོས། ད་ལྷ་ནི་འོག་མ་དང་མི་འབྲེལ་པས་དགོས་
པ་མེད་དོ། ། དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་སྲིད་སྤྱོད་ཀྱི་མངའ་དེས་དགའ་བཅོམ་ནས་སྤྱན་རླབ་ལ་རྒྱལ་སྲིད་སྟེར་
བས། སྤྱན་རླབ་རྒྱལ་སྲིད་དང་ལྷན་པ་བཞིན། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ངག་འདིས་ཀྱང་སྲིད་པ་བཅོམ་ནས་
ལྷ་མི་ལ་ཚེས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་སྟེར་བས། ལྷ་མི་སངས་རྒྱས་དང་ལྷན་(3a8)པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་ལྷན་པ་ནི་གཞན་དོན་དངོས་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མི་གཉིས་སངས་རྒྱས་དང་ལྷན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །

སྲིད་པ་རྒྱར་བཅས་ཀུན་བཅོམ་ཕྱིར། །
རྒྱ་འབྲས་སྤངས་པ་སུན་འཚོགས་སོ། །
ལམས་གསུམ་ལྷ་མི་རྣམ་གཉིས་ལ། །
བྱང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཕྱིར་ལྷན་པའོ། ། །། (6)

བཞེད་པའི་མཚོད་པ་བཤད་བྲིན་ཏེ། །།

¹Ms. ཅས་

¹)MN. + gi rkad pa.

122 ཕྱག་གི་མཚོན་པ། ad Pr LVP 2, 3-4

(3b1)ད་ནི་སྤྱི་དོན་གཉིས་པ་ཕྱག་གི་མཚོན་པ་བཤད་པ། དེ་ལ་ **ཕྱག་འཚལ་**¹⁾ ཅེས་པས་སྟེ་
ལས་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། ། །

ངག་དོན་ཕལ་པ་ཞེས་བཤད། །
བསྐྱུས་དོན་གཉིས་དང་བཅས་པར་བཤད། །
ད་ནི་གཙོའ་བོར་གྱུར་པའི། །
འགྲེལ་པའི་ཚིག་གསལ་བྱེད་པ་སྟོན། ། (7)

ནས་ནི་²⁾ བྱ་བ་ལྷ་མ་ལ་ལྟོས་ནས་བཤོད་པས་སྟེ། བྱེད་པ་པོ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་གཉིས།
(3b2)ལྷ་ཕྱིར་བྱེད་ན་དང་པོ་ལ་ནས་སམ་སྟེ་སྐྱབ་པར་བྱ་ཞེས་འདོན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་བྱ་བ་
གཉིས་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་སོང་ནས་བྱ་བ་ཕྱི་མ་བསྟན་པ། **དེའི་ཚིག་ལེན་ཕྱི་མ་པའི་འགྲེལ་**
པ་བྱ་³⁾ ཞེས་སྐྱར་རོ། **འགྲེལ་པ་**⁴⁾ དེ་ལ་བྱེད་པར་བཞི་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་
སྐྱ་སྐྱོན་སྟེང་པར་སྟོན། གསུམ་པས་དོན་སྐྱོན་སྟེང་པ། བཞི་པས་སྐྱ་སྐྱོན་དོན་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་
པར་བཤོད་དོ། (3b3) **སྐྱ་བ་**⁵⁾ ནི་བྱིངས་རྒྱུང་པ་སྟེ་ཀ་མ་གི་ལའི་སྐྱང་པ་ལྟ་བུ་དོ། **སྟེ་བ་ལེགས་**⁶⁾
པ་ནི་མིང་ཐམས་ཅད་པ་ཉུང་པ་སྟེ་ཤང་ཀར་ནན་ཏའི་བཞིན་མ་སོང་པའོ། ⁷⁾**རྟོག་གའི་རྒྱུང་གིས་**
མ་དགྲུགས་⁸⁾ པ་ནི་རྟོག་གའི་སྟོས་ལྷུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་མ་བྱས་པའོ། རྟོག་གའི་རྒྱུང་ཅེས་
བརྟན་པ་ནི་རྒྱུང་དང་ཚོས་མཐུན་ཡོད་པས་རྒྱུང་སྟེ། རྒྱུང་གིས་ལུས་གཡོའ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་⁹⁾རྟོག་
གེས་ཡིད་གཡོའ་བར་བྱེད་དོ། རྒྱུང་གིས་དངོས་པོ་(3b4)འཕྲེར་བར་བྱེད་པ་ལྟར་རྟོག་གེས་ཀྱང་
[དབྱ་མའི་] སྐབས་ཀྱི་དོན་འབྲོག་པར་བྱེད་དོ། **རབ་དུ་གསལ་བར་བྱ་**¹⁰⁾ ཅེས་པ་བྱེད་པར་
བཞི་པ་སྟེ། **པ་ས་ན་** ཅེས་པ་ **ས་ན་** གསལ་བ་སྟོན་པ། **པ་** རབ་དུ་འབྲོ་པ་ལ། ད་ལྟར་ **པ་** དང་

¹⁾Pr D1b5f., P2a4ff.: ལྷ་སྐྱབ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས་ནི་དེའི། ཚིག་ལེན་ཕྱི་མ་པའི་འགྲེལ་པ་སྐྱ་
བ་དང་། ། སྟེ་བ་ལེགས་ངག་གིས་སྐྱར་ཞིང་རྟོག་གའི་ཡི། རྒྱུང་གིས་མ་དགྲུགས་རབ་དུ་གསལ་བར་
བྱ། ། ; LVP 2, 3f.: nāgājunāya praṇipaty tasmai tatkārikāṇām vivṛtiṃ kariṣye | uttāna-
satprakriyavākyanaddhām tarkānilāvyaḥkulitām prasannām ||

²⁾Pr D1b5, P2a4; LVP 2, 3 cited above.
³⁾Pr D1b5, P2a4; LVP 2, 3: tatkārikāṇām vivṛtiṃ kariṣye cited above.
⁴⁾Pr D1b5, P2a4; LVP 2, 3 cited above.
⁵⁾Pr D1b5, P2a5; LVP 2, 4: uttāna- cited above.
⁶⁾Pr D1b5, P2a5; LVP 2, 4: satprakriya- cited above.
⁷⁾MN. +s pa tshe zer de la +du pa dgos pas de ltar na dbu ma na ro.
⁸⁾Pr D2a1, P2a5; LVP 2, 4: tarkānilāvyaḥkulitām cited above.
⁹⁾MN. 'jig rten ces +o +++++ ++ ltar ro.
¹⁰⁾Pr D2a1, P2a5; LVP 2, 4: prasannām cited above.

ས་ན་ གཉིས་ལོག་པས་གསལ་པ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་དོར་ན་ལོགས་སོ། ། དེའི་ལྟར་ན་གསལ་པར་
གྱུར་པ་བྱ་ཅེས་པ་ཚིགས་བཅད་ཁ་དེ་ལྟར་བསྐང་ངོ་། ། དེ་ལ་ **གསལ་ལ་**(3b5)**པ་** ཉི་དང་པ་སྟེ་
རྟོག་པ་མེད་པའོ། རྟོག་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། ཚ་བ་མཁའ་ཀྱི་དགོངས་པ་མི་འགྲེལ་པ་དང་། དགོངས་པ་མ་
ཡིན་པ་ཤད་པ་དང་། དགོས་པ་མི་ཤད་པ་དང་། མི་དགོས་པ་ཤད་པ་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་
དོན་གྱི་སྟོན་པའོ། །

2 བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་སྟོན་པ། **ad Pr LVP 2, 5-3, 2**

1)ད་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། རྟོ་བ་ཚོན་ཏུ་བཏང་ནས་ལན་གྱིས་ཤད་
དོ། ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ **འབྲེལ་པ་**(3b6)**དང་བཅེད་བྱ་དང་དགོས་པའི་དགོས་པ་**
གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་²⁾ ལ། སློབ་དཔོན་གྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་མཛད་དོ་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ནི་རེ་ཤིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ་³⁾ ཞེས་སྐྱར་རོ། ། སློབ་དཔོན་དེ་
ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དེའི་བྱད་པར་བཤད་པ་ སེམས་སྦྱང་པ་དང་པོ་ ཐོག་མར་མཛད་
ནས་⁴⁾ ཅེས་⁵⁾སྐྱར་རོ། །¹(3b7)² སེམས་སྦྱང་ནི་སྟོན་འཇུག་ཡིན། དེ་ལ་བྱད་པར་གསུམ་སྟེ།
གོགས་ གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། རྒྱ་སྦྱིང་རྗེ་⁷⁾ དང་ལྷན་པ།
འབྲས་བུ་ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་པའོ། ⁸⁾ དེ་དག་རྒྱས་པར་སྟོན་དང་ཅེ་ན།

¹Ms. ~སབ་དཔན་ཇ་ལྟ་བུ་ཡན་ན། དེའི་ཁད་ སེམས་སྦྱང་པ་~ ²Ms. ~དང་པར་ཐག་མར་མཛད་ནས་ཅས་སྐྱར་
པ། །~

¹MN. pa ra ta + pa yan phyed pa'i 'bral pa'i ka na kra sdang chu pa zer don 'dra bas.
²Cf. Pr D2a1f., P2a6f.: ... འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བསྟན་བཅོས་སོ། ། དེའི་འབྲེལ་པ་དང་བཅེད་པར་བྱ་བ་
དང་། ། (P །) དགོས་པའི་དགོས་པ་དག་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན། ། ; LVP 2, 5f.: ityādi vakṣyamāṇam śāstram
l tasya kāni saṃbandhābhidheyaprayojanāni, iti praśne, ... l.
³Cf. Pr D2a3f., P2b3: ... སློབ་དཔོན་གྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས་གཞན་ཁོང་ཏུ་རྒྱད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱིང་རྗེས་
བསྟན་བཅོས་མཛད་དོ། (D དེ་) ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རེ་ཤིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ། ། (P །); LVP 2,
7ff.: yāvad ācāryāryanāgārjunasya ... karuṇayā parāvabodhārtham śāstrapraṇayanam, ity eṣa
tāvac chāstrasya saṃbandhaḥ l.
⁴Cf. Pr D2a2f., P2b1ff.: སེམས་སྦྱང་པ་དང་པོ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། རྒྱང་རྗེ་ཚེན་པོ་
ཚོན་ཏུ་འགོ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་ཐོག་མར་མཛད་ནས། མཐར་ཐུག་རབ་ཀྱི་མ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱུ་ཕྱིན་ཅེ་མ་ལོག་པ་སྐྱགས་སུ་རྒྱད་པར་གྱུར་པའི་ ... ། ; LVP 2, 6f.: advayañānālaṃkṛtaṃ
mahākaruṇopāyapuraḥsaram prathamacittotpādaṃ tathāgatajñānotpattihetum ādiṃ kṛtvā ... l.
⁵MN. 'du pa sa dus 'ol 'thad na mi 'thad gsung.
⁶MN. des + + pa gnyis med kyi ye shes ++ 'byung par mi +dus pas.
⁷MN. yod + skye ba 'dod 'byung pas.
⁸Pr D2a2f., P2b1f.; LVP 2, 6f. cited above.

ཕྱ་བའི་མཚོན་བཅོམ་འཆད་འགྱུར་ཏེ། །
བསྐྱུས་དོན་ཚིག་དོན་གཉིས་སྲུ་གནས། ། (9)

31 བསྐྱུས་དོན། ad Pr LVP 3, 3-4, 3

འདི་ལ་སྟོན་པ་དང་ཕྱག་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་བཤད་པ། ¹⁾སྟོབ་དཔོན་རང་ཉིད་སྟོན་
ཅིང་²⁾ཞེས་སྐྱུར་རོ། ། གང་སྟོན་ན་བཅོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་དགོས་པ་དང་(4a3)བཅས་
པ་³⁾སྟོན་ཏེ། །བཅོམ་བྱ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ དེ་གང་ཡིན་ཅེ་ན། འཆད་པར་འགྱུར་
བའི་བསྐྱུས་བཅོས་མཐའ་དག་གི་བཅོམ་བྱ་དང་དགོས་པ་ལོ། ། དེ་ལ་བཅོམ་བྱ་ ཀི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དགོས་པ་ ཀི་སྐྱའི་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཉིང་དགོས་སྐྱེ་མེད་གྱི་
བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ལོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་དེའི་སྟོ་ནས་བསྟོང་(4a4)པ་ལོ། ། དེ་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་ནས་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་བཅོམ་⁴⁾
དོ་ཞེས་པ་ལོ། ། དེ་ ཅས་པ་ཀི་བཅོམ་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དེལོ། ། ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་བཅོམ་པ་ ཀི་རྟེན་
འབྲེལ་སྐྱ་མཁན་ཡིན་པ་དང་སྐྱ་མཚོག་ཡིན་པ་ལོ། ། བསྐྱུས་བཅོས་ ཚུམ་པའི་རྩུ་ཅན་⁵⁾ ཀི་དེ་
ཚུམ་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ ཕྱག་ ཉིད་དོ། ། དེས་ན་བསྐྱུས་བཅོས་ ཚུམ་པར་འདོད་པ་དེས་(4a5)ཀྱང་
ནས་སྐྱང་སྟེ་རྗེ་བཙུན་ཁྱད་པར་གཉིས་ལུན་ལ་ ཕྱག་འཚལ་བར་བཞེད་པས།⁶⁾ གང་གིས་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་ཅས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །⁷⁾

¹⁾MN. dri med pa'i yan zla bas tam nas lhag ma'i lan slob dpon rang nyid kyis gsung ces sbyar zer tsha pas.

²⁾Pr D2a4f., P2b3f.: སྟོབ་དཔོན་རང་ཉིད་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བསྐྱུས་བཅོས་ (P བསྐྱུས་ཚོས་) མཐའ་དག་གི་བཅོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་སྟོན་ཞིང་། ; LVP 3, 5: svayam eva cācāryō vakṣyamāṇasakalāśāstrābhidheyārthaṃ saprayojanam upadarśayan (R upadarśayaṃs) ... l.

³⁾Pr D2a4f., P2b4; LVP 3, 5: -abhidheyārthaṃ saprayojanam cited above.

⁴⁾Pr D2a5f., P2b4f.: དེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་ནས་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་བཅོམ་ནས་དེའི་དོ་བོ་དང་ཐ་མི་དང་པར་བཞུགས་པའི་སྐྱ་མ་དམ་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྐྱུས་བཅོས་ ཚུམ་པའི་རྩུ་ཅན་གྱི་ཕྱག་མཛད་པར་བཞེད་པས་ (P རྟེན་) ; LVP 3, 5ff.: tadaviparītasamprakāśatvena mātātmyam udbhāvya tatsvabhāvāvyatirekavartine paramagurave tathāgatāya śāstrapraṇayananimittakaṃ praṇāmaṃ kartukāma ... l.

⁵⁾Pr D2a5, P2b5; LVP 3, 6f.: śāstrapraṇayananimittakaṃ cited above.

⁶⁾Cf. Pr D2a5f., P2b5: ཕྱག་མཛད་པར་བཞེད་པས། ; LVP 3, 7: praṇāmaṃ kartukāma ... l.

⁷⁾Pr D2b1, P2b5f.: གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་། ། འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། ཆད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། འོང་བ་མེད་པ་འགྲོ་མེད་པ། ཐ་དང་དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན། ། སྟོབ་པ་ཉེར་ཞི་ཞི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། ; LVP 3, 7-11: ... āha. anirodham anutpādam anucchedam aśāśvatam | anekārtham anānārtham anāgamam anirgamam || yaḥ pratītyasamutpādam, ityādi ||.

སྤྱིར་མཚོན་བཅོམ་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། དགོས་པ་དང་བསྐྱུས་པ་དང་། ཚིག་གི་དོན་དོ། །
 འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་དགོངས་པས་དགོས་དོན་མི་བརྩེ་སྟེ། དགོས་པ་ནི་སྤྱད་ནས་འདུག་པ་
 ཡིན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ནི་(4a6)སྤྱད་པ་མ་མཛད་པར་འབྲུལ་ལ་དང་པ་སིང་གིས་སྐྱེས་ནས་མཚོན་
 པ་མཛད་པའོ། །¹⁾དགོས་པ་འབྱུང་པ་ལ་དམིགས་ནས་མཚོན་པ་བྱེད་པ་ནི་²⁾ཚོང་བྱེད་པ་དང་
 འདྲ་བས་མི་རྒུང་པར་ཡང་³⁾མངོན་ཚོ། ། སྐྱུས་དོན་ལ་གཉིས་དྲེ།⁴⁾བསྐྱོད་པ་དང་། ཕྱག་གི་
 མཚོན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་དྲེ། རྟེན་འབྲེལ་སྐྱ་མཁན་ཡིན་པ་དང་། སྐྱ་མཚོག་ཡིན་
 པའོ། ། འབྲེལ་པ་མཁན་གྱིས་འདི་(4a7)ལྟར་འཆད་དེ། སྤྱི་དོན་དང་ཚིག་དོན་གཉིས། དང་
 པོ་ལ་བསྐྱོད་པ་དང་ཕྱག་གཉིས། བསྐྱོད་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱ་མཁན་ཡིན་པ་དང་སྐྱ་མཚོག་ཡིན་
 པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཟུར་གྱིས་བཅོམ་བྱ་དང་དགོས་པའོ། ། དང་པོ་བྱུང་པར་གཉིས་
 ཀྱིས་བཅོམ་བྱ་བསྟན།⁵⁾ དགུ་པ་བརྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པ་བསྟན་དོ། །⁶⁾ འདི་ལྟར་བསྟན་བྱ་ལས་
 སྤྱ་གྱུར་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱུང་པར་བརྒྱ་དང་ལྷན་པ་(4a8)འི་གསུང་པ་པོ་སངས་རྒྱུས་ཡིན་ཚེ་ཞེས་
 ཀྱུས་བསྐྱོད་དོ། ། སངས་རྒྱུས་ལ་ཡོན་ཏན་བཅོམ་གྱིས་མི་ལང་པ་མངའ་བཞིན་དུ་རྟེན་འབྲེལ་
 སྐྱ་མཁན་ཡིན་པ་ཁོ་ནས་བསྐྱོད་པ་ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། །⁷⁾སངས་རྒྱུས་རྟེན་འབྲེལ་གསུང་པ་པོ་ཡིན་པ་
 དང་ཚུ་ཤེད་བཅོམ་བྱ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བཅོམ་བྱ་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ནས་བསྐྱོད་པའོ་⁸⁾། །
⁹⁾གཞན་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐོ་ནས་བསྐྱོད་ཅིང་ཡོན་ཏན་(4b1)གཞན་གྱི་རྒྱུ་ལ་ནས་མི་བསྐྱོད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ནི་རིགས་པ་དུག་བརྒྱུ་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ལ་དེ་འདིར་སྐྱར་བར་བྱའོ། ། རྟེན་འབྲེལ་དང་

¹⁾MN. dad pa skyes pas mchod brjod kyi ngag 'god pa yin na bstan chos kyi bskabs gzhan du yang de'i ngag 'ong bar thal zer bstung na kyab pa ma grub de bskabs gzhan du gzhung mi 'jes pa yang na de ltar na dgos don ++ +i ba'i bskabs don rnyes te sngon lo ltar gzhung 'jes par +o + pa la l 'o na gang yin na spyir dngos po gnas dab kyi dgos pa dang rtsom pa po'i ched du dad pa'i dgos pa gnyis las 'dir 'di mi brtsi' dbang grag zhe.

²⁾MN. lan la re nas.

³⁾MN. dgos don che ci+ la 'grub byed pa cing gnod byed dmigs des nas rab du ma 'ci +++.

⁴⁾MN. dngos su bstan pa mchod brjod dang shugs la bstan pa dgos 'brel kyi bsdus don gcig su yang byed tsang nag.

⁵⁾Cf. Pr D2b1f., P2b6f.: དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་པར་བརྒྱུད་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་(P བསྟན་ཚོས་) ཀྱི་བཅོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་ ... ། ; LVP 3, 11f.: tadatrānīrodhādyaṣṭaviśeṣaṇaviśiṣṭaḥ pratītyasamutpādaḥ śāstrābhidheyārthaḥ l.

⁶⁾Cf. Pr D2b2, P2b7: སྤྱ་དང་ལས་འདས་པ་སྐྱོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་ཞིང་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་བསྟན་བཅོས་(P བསྟན་ཚོས་) ཀྱི་དགོས་པར་བསྟན་ལ། ; LVP 4, 1: sarvaprāpañcopaśamaśivalakṣaṇaṃ nirvāṇaṃ śāstrasya prayojanaṃ nirdiṣṭaṃ l.

⁷⁾MN. + kya na ra.

⁸⁾MN. zer te rgal pa lan du song.

⁹⁾MN. lan 'do b+s.

ཀྱུ་རྫོབ་[དོན་] ཅིག་སྟེ་¹⁾འབྲུལ་པ་ཅན་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་གཉིས་ཀ་
 ཡིན་ནོ། ། རྟེན་འབྲེལ་འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བར་བརྟེན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་
 ཏོ། ། དེས་ན་སྐྱ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་བཤད་ན་བརྟེན་ཆར་བྱུང་བར་ཡིན་ཏེ། (4b2)རྟེན་འབྲེལ་འདི་ **ཉི་**
བར་ཞི་བ་ ཡིན་ **ཞི་བ་** ཅིག་ཡིན་ཅེས་སོ། ། དོན་གཙོའ་བོར་བྱས་ན་དགུ་པ་བརྟེན་པ་དགོས་པ་
 རྟེ། རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་ན་སྟོས་པ་ཞི། རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་ན་ཞི་བའོ། ། ཅེས་སོ། །²⁾འགག་སྐྱེད་
 རྐྱེ་སྐྱེད་ལསོགས་པའི་འབྲུ་བཤད་ནི་འོག་དུ་སྟོན་ཏེ། འགག་པ་བྱེད་པ་དང་ལས་ལ་མི་ཟེར། ལྷུས་
 དོན་དང་ལྷུས་དོན་ཅན་མ་ཕྱེ་བར་བཤད་ནས། ད་ནི་སྤྱི་དོན་དང་སྤྱི་དོན་ཅན་གཉིས་(4b3)བྱེ་བྲག་
 ལ་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལ་ **རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པ་** ལསོགས་པ་རྟེ། ³⁾**བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་**⁴⁾
 ཅེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་ལྷུས་དོན་བརྟན། འོག་མས་དགོས་པའི་སྤྱི་དོན་ནོ། ། དེའི་འོག་
 མས་ **ཕྱག་བརྟན་** ཏེ་⁵⁾སྟོའོ། ། །།

32 ཚིག་དོན།

321 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱ་བཤད། ad Pr LVP 4, 4-10, 13

321.1 རང་ལྷགས་བཤད་པ། ad Pr LVP 4, 4-5, 6

321.11 རྣམ་ལྟར་བྱེ་ནས་བཤད་པ།

སྐྱ་བཤད་རྣམ་པར་དབྱེའ་བའི་ཕྱིར། །⁶⁾
 {གཞག་} ། དང་དགག་པ་རྣམ་གཉིས་འཆད། (10)

སྤྱ་ཏི་ དང་ **ཨི་ཏི་** དང་ **ཡ་** དང་ **ས་སུད་** དང་ **པ་ཏ་** (4b4)ཏེ་⁷⁾འཚམས་སྦྱར་བ་མ་བྱས་ན་
 རྣམ་པ་ལྟར་གྱུར་རོ། ། **སྤྱ་ཏི་ནི་སྤད་པ་** ལ་འཇུག་གོ། ། **སྤད་པ་** ནི་ **རྟོས་པ་ལ་འཇུག་གོ།** རྟོས་

¹Ms. གཞན་[ག་]

¹⁾MN. go blo gnyis la ltos nas 'jog pa'o.
²⁾Cf. Pr D2b2, P2b7; LVP 4, 1 cited above.
³⁾MN. spyi don bsdu don la zer yan lag gi don tshig don la zer 'bras bu'i don dgos don la zer ++.
⁴⁾Cf. Pr D2b2, P2b7; LVP 4, 1 cited above.
⁵⁾Cf. Pr D2b2f., P2b7f.: སྐྱ་རྣམས་ཀྱི། དམ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ། ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཕྱག་འཚལ་བ་
 བརྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ (P ནི་) འདི་ནི་རེ་ཞིག་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 4, 2f.: tam
 vande vadatām varam, ity anena praṇāmaḥ | ity eṣa tāvac chlokadvayaḥ samudāyārthaḥ ll.
⁶⁾Cf. Pr D2b3, P2b8: ཡན་ལག་གི་དོན་ཡང་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། ; LVP 4, 4: avayavārthas tu
 vibhajyate, ... l.
⁷⁾MN. 'tshams sbyor gyi yig yin.

པ་ནི་བརྟེན་པ་ལ་བྱའོ། །**ཨི་ཏི་ནི་འགྲོ་བ་** ལ་འཇུག། **འགྲོ་བ་** ནི་ **ཆས་པ་** ཆས་པ་ནི་ **འཇིག་**
པ་ ལྷེ་མི་རྟག་པའི་ཐ་ཚིག་གོ། །**ཡ་** ནི་ **ལུབ་ཀྱི་འཐའ་ཅན་** མི་ཟད་པའོ། །¹⁾ ²⁾ལུབ་དང་མི་
 ཟད་པ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་མངས་སོ། ། བོད་སྐད་དུ་བྱ་ན་(4b5)ནས་སོ། ། མི་ཟད་པ་ནི་ཐམས་
 ཅད་ལ་ལུབ་པའི་ཐད་དོ། ། པ་ནི་ལས་ལ་ཏ་ལ་བརྟེན་པའི་མིང་ **ལུབ་** ཅེས་བཤད་དེ། **མཐའ་**
ཅན་ ཅེས་པའི་ཅན་ནི་སྤྱི་ཏི་ཨི་ཏི་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་མ་ན་ཡང་ཡོད་པས་མཐའ་ཅན་
 རོ། །**སྐྱ་སྐྱ་ཀོན་ཏ་ལས་ནི་**དྲའི་རྒྱུ་དུ་བརྗོད་དོ། །**ས་སུད་** ནི་ཡང་དག་པའོ། །³⁾བཀའ་བཅད་ལས་
 འབྲེལ་པར་བརྒྱུར་རོལ་གྱང་བཤད་དོ། ། རྒྱ་སྐད་ལ་སམ་ཅེས་(4b6)གྲུང་སྐོར་དུ་ཡོད་དེ། སམ་
 ལུད་པ་ཏ་ཅེས་སོ། ། མ་གྲལ་དུ་བརྟེན་ནས་ཨ་མ་ལ་འཇུག་པས་ས་སུད་པ་ཏའོ། །**སྤྱ་ཏ་** ཐད་
 ཀར་སྐྱར་ན་རྐང་པ་འམ་གཞི་འམ་གོ་འཕང་ལ་འགོ་ཡང་ **ས་སུད་གོང་ན་ཡོད་** པས་ **འབྲུང་པ་**
 ཡིན་ནོ། །⁴⁾ སྤྱི་བརྟེན་བཅོས་ལ་ས་སུད་གོང་ན་ཡོད་པའི་པ་ཏ་ནི་འབྲུང་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་
 རྟོན་པར་བྱེད་དོ། །⁵⁾

321.12 གཉིས་སུ་བསྐྱེད་ཏེ་བཤད་པ།

བསྐྱེད་བྱས་ན་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྤྱི་ཏི་ས་སུད་(4b7)སྤྱ་ཏའི། སྤྱི་ཏི་ཏི་བརྟེན་ནས་ཅེས་
 པའོ། ། ས་སུད་པ་ཏ་ནི་ཡང་དག་པར་འབྲུང་པ་སྤྲེ་བྱི་མ་འདི་ལ་མི་འབྲུན་པ་མེད་དོ། ། འཚམས་
 ལྷུར་བྱས་པས་ཚིག་ཉུང་དུ་སོང་ཡང་དོན་ལྡོག་པོ་ཚང་པར་ཡོད་དོ། ། དཔེར་ན་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་
 དང་མ་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། འཚམས་ལྷུར་བསྐྱེད་པས་རྟོག་བྲལ་
 མ་འཇུག་པ་ཞེས་ཚིག་{ཉུང་} ། དུ་བདུབ་པ་བཞིན་ནོ། །

¹Ms. ཉུ་

¹⁾Cf. Pr D2b3f., P2b8f.: དེ་ལ་སྤྱི་ཏི་ནི་ཐད་པའི་དོན་དོ། ། ཨི་ཏི་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་དོ། ། ལུབ་ཀྱི་མཐའ་
 ཅན་སྤྱི་ཏི་ཏའི་སྐྱ་ནི་ཐད་པ་སྤྲེ་བྱིས་ (P བཞེས་) པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། རྐང་ཀྱི་བྱིངས་ནི་ཉི་བར་བརྒྱུར་བས་
 ཡོངས་སུ་བརྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 5, 1: etir gatyarthaḥ, pratiḥ prāptyarthaḥ | upasargavaśena
 dhātvarthaviparināmāt, ... pratītyaśabdo 'tra lyabantaḥ prāptāv apekṣāyām vartate l. Cf. also
 Pr D2b6, P3a3: ཨི་ཏི་ནི་འགྲོ་བ་(P བའི་) ལྷེ་ཆས་པ་དང་འཇིག་པའོ། ། ; LVP 5, 7: itir gamanaṃ vināśaḥ,
 ... l.

²⁾MN. bcu pa lyab 'di ltar 'ched tu ka'i rkyen byin du do gnyis spyi nas la dang ba'i rkyen
 byin nas la las su rtags pas lyab ces par 'ong zer.

³⁾MN. gyi no sha sho ma ra ra los na gyi.

⁴⁾Cf. Pr D2b5, P3a2f.: ས་སུད་གོང་ན་ཡོད་པའི་སྤྱ་ཏ་ནི་འབྲུང་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་ས་སུད་སྤྱ་ཏའི་སྤྲེ་
 འབྲུང་པ་ལ་འཇུག་གོ། ། ; LVP 5, 4f.: samutpūrvaḥ padīḥ prādurbhāvārtha iti samutpādaśabdah
 prādurbhāve vartate ll.

⁵⁾MN. se 'bu 'debs 'ong la sa yin pas sam gyi + ++ sa yod pa+.

321.13 འབྲེལ་གྱིས་གཅིག་དུ་བསྐྱེས་པ།

(4b8)བསྐྱེས་བ་བྱེད་པའི་རྒྱལ་འདི་ལྷ་སྟེ། སྤྱིར་ཡི་གེ་གྲུ་གྲུ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོང་ན་ཨི་ཡོད།
 འབས་ཀྱང་ཅན་ལ་ལྷ། འགྲང་བུ་ཨེར་འགྱུར་རོ། ར་རོ་ཨོར་འགྱུར་རོ། ཀྱང་པ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་ཁང་ན་ཨི་ཡོད་པས་ཨེར་འགྱུར་རོ། དེ་ལྷར་བྲ་ཏིའི་ཏིའི་ཁོང་ནས་ཨི་ཕུང་པས་ཏི་རོར་འགྱུར་
 རོ། ཏིའི་མཚན་ན་ཡོད་པའི་ཨི་དེ་དངོས་སུ་གྲུ་ལ་ན་མེད་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཡོད་པས་བྲ་ཨི་ཨི་[ཏ་]
 ཅེས་འོང་ངོ་། (5a1)གཉིས་ཀ་ཨིར་འདྲ་བས་མཚུངས་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་ལ། མཚུངས་པའི་ཡི་གེ་
 རི་དང་པོ་མི་མངོན་པར་འགྱུར་ཞིང་ཕྱི་མ་རིང་པོར་བྱའོ་ཞེས་སྐྱའི་བསྐྱེས་བཅོས་ལས་བཤད་པས་ཨི་
 འདིའོ། དེ་ཏི་ནི་རོ་ལ་བཅུག་པས་ཏི་རིང་པོར་གྱུར་རོ། ཨི་ཏིའི་ཏི་ལས་ཀྱང་ཨི་ཕུང་པས་ཏི་
 རོར་འགྱུར་ཨི་གཅིག་ཡོད་དོ། ཡའི་གོང་ན་ཡོད་པའི་ཨི་ནི་ཡར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པས་ཡ་ཡ་
 འདིར་མོང་(5a2)པས་ཨིར་རོར་གྱུར་ཏོ། ཡ་མཚུངས་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་པས་ཡཱ་འདིའོ། ཡ་རིང་
 པོ་འདི་ཏ་ལ་བཅུག་པས་ཏཱ་འདི་ཡིན་ཏེ། ཨི་ཏིའི་ཏིའི་¹⁾གྲུ་གྲུ་མེད་པར་མོང་ངོ་། དེ་ལྷར་ན་བྲ་
 ཏི་ཏཱ་ཞེས་པ་གྲུ་བོ། ཡི་གེ་གསུམ་པོ་དེ་སྤོམས་པས་ཤད་ནས་ཅེས་པ་འམ་བརྟེན་ནས་ཅེས་པའི་
 དོན་དེ་བསྐྱེད་ཏོ། འོ་ན་ཨི་ཏིའི་དོན་མེད་པར་གྱུར་ཏོ་ཅེ་ན། ཡ་ནི་ལྷ་བ་ཀྱི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པས་
 བྲ་ཏི་ལ་(5a3)ལྷན་ནས་ཡོད་དེ་ནས་ཅེས་པ་དེ་ཉིད་དོ། ཨི་ཏི་ནི་བྲ་ཏིས་ཟེལ་གྱིས་མཚན་པས་ཡི་
 གེ་ཡོད་ཀྱང་དོན་མི་སྟོན་ཅེས་བཤད་ལ།

ཉེ་བར་གྱུར་པའི་དབང་གིས་ན།
 སྐད་བྱིངས་དོན་ནི་ཡོངས་སུ་སྦྱར་ཏེ།²⁾

ཞེས་སྟོས་ཏེ་ཨི་ཏིའི་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་དེ་བྲ་ཏིའི་ཉེ་བར་སྦྱར་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱར་པའི་བྱིར་ཨི་ཏི་རོར་
 གྱུར་ཏོ། དཔེལ་བཟོས་པ།

གང་གའི་རྒྱ་ཞི་མངར་མོད་གྱི།
 རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ཡིས་ཇི་བཞིན་ནོ།³⁾

གང་གའི་རྒྱ་མངར་བ་དེ་རྒྱ་མཚོར་མོང་པས་ན་རྒྱ་དེ་དངོས་སུ་དུ་མ་གྱུར་ཡང་རོ་མངར་བ་དེ་བ་ཚ་
 ཅན་དུ་གྱུར་ནས་གནས་པ་བཞིན་ནོ། ཚན་གཉིས་པོ་ལ་སྐྱའི་བསྐྱེས་བ་བྱས་ན། བྲ་ཏིའི་ཏཱ་ས་སུད་

¹⁾MN. sngar gyi gi bas +s phob so.
²⁾Pr D2b4, P3a2: ཉེ་བར་བསྐྱེས་བའི་དབང་གིས་ན་ (P རི་) ། ། སྐད་བྱིངས་དོན་ནི་ཡོངས་སུ་སྦྱར་ཏེ། ། ; LVP 5, 2: upasargeṇa dhātvartho balād anyatra nīyate l.
³⁾Pr D2b4, P3a2: གང་གའི་རྒྱ་ཞི་མངར་མོད་གྱི། ། རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ཡིས་ཇི་བཞིན་ནོ། ། ; LVP 5, 3: gaṅgāsalilamādhuryaṃ sāgareṇa yathāmbhasā ll.

སྤྱ་ཏེ་ཅེས་པས་སྟེ་ཕྱི་ནང་གི་ **དངོས་པོ་** ཐམས་ཅད་ **རྟེན་ནས་འབྲེལ་པར་འབྱུང་** ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་འདི་བསྟན་རྟོ།¹⁾

རྣམ་ལྟར་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་དང་།
གཉིས་སྟུ་བསྟུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་།
(5a5)འབྲེལ་གྱིས་གཅིག་དུ་བསྟུས་པ་དང་། །
དོན་གསུམ་དག་གིས་རང་ལྷགས་བཤད། ། (11)

བསྟུ་བའི་ཚེགས་སྟུ་བཅད་པའོ། ། །།

321.2 གཞན་ལྷགས་དགག་པ། **ad Pr LVP 5, 7-10, 10**

321.21 རྩོན་གྱི་ཏི་ཀ་མཁན་གྱི་ལྷགས་དགག་པ། **ad Pr LVP 5, 7-7, 5**

321.211 ཁོའི་ལྷགས་རྗེས་སྟུ་བཤོད་པ། **ad Pr LVP 5, 7-8**

གཞན་ལྷགས་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་ **རྩོན་གྱི་ཏི་ཀ་མཁན་གྱི་ལྷགས་སོ།** ²⁾ འདི་ལ་གཉིས་ལས་
ཁོའི་ལྷགས་རྗེས་སྟུ་བཤོད་པ། **གཞན་དག་ནི་** ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ།³⁾ **སྤྱ་ཏི་ནི་བསྟོན་པའི་**
དོན་ རྩོན་ཅེས་པ་སྤྱ་ཏི་བསྟོན་པ་ལ་འདོད་དེ། སྤྱ་ཏིས་(5a6)དོན་མང་པོ་འཛིན་པར་འདོད་པས་
བསྟོན་པའོ། དཔེར་ན་གང་དང་གང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟོག་ཅེས་ཀྱང་བ་སྦྱར་བསྟན་ལྟ་
བུའོ། ཨི་ཏིའི་བཤད་པ་**ལྷ་གྲགས་དང་མཐུན་ལོ།** དོན་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་མི་གཞོན་པར་འདོད་
པས་དེའི་ཆ་ནས་མི་འདའོ། ཡ་ནི་ **ཕན་པའི་མཐའ་ཅན་** ལོ། **ཨི་ཏི་ནི་འགོ་བར་རུང་**
པ་དག་གོ་ ཞེས་པ་ནི་ལྷ་བཞེན་བསྟུ་བ་བྱས་ནས་ཨི་ཏིའི་ཏི་ལ་ཡ་⁴⁾བརྟུག་(5a7)པས་ཨི་ཏུ་ཡིན།
ཡའི་དོན་རུང་པའོ། རུང་པ་དེས་ཨི་ཏི་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ཨི་ཏི་ལ་ **ཕན་པའི་མཐའ་ཅན་**

¹⁾Cf. Pr D2b5, P3a3: དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་པ་རྒྱ་དང་རྟེན་ལ་ལྷོས་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་རྟོ། ; LVP 5, 5f.: tataś ca hetupratyayāpekṣo bhāvānām utpādaḥ
pratītyasamutpādārthaḥ ll.

²⁾MN. rgya nag du yad pa'i pan pi ta lu dpal ldan grags pa mang rtso zhe.

³⁾Pr D2b5ff., P3a3ff.: གཞན་དག་ནི་ (D omits ནི་) སྤྱ་ཏི་ནི་བསྟོན་པའི་དོན་དོ། ། ཨི་ཏི་ནི་འགོ་བ་(P
བའི་) ལྷ་ཆས་པ་དང་འཇིག་པའོ། ། ཨི་ཏུ་ནི་འགོ་བར་རུང་བ་དག་གོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཨི་ཏུའི་སྤྱ་དེ་ལ་ཕན་པའི་མཐའ་
ཅན་དུ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་ནས། སོ་སོ་སོ་སོར་འགོ་ཞིང་འཇིག་ (P འཇིགས་) པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་པ་ནི་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའོ་ཞེས་བཤོད་ (D ཤོད་) པར་བྱེད་དོ། ; LVP 5, 7f.: apare tu bruvate, itir (R
inserts gatiṛ) gamanaṃ vināśaḥ, itau sādharma ityāḥ, pratir vīpsārthaḥ, ity evaṃ taddhitāntam
ityaśabdaṃ vyutpādya, prati prati ityānām vināśinām samutpāda iti varṇayanti l.

⁴⁾MN. +i ltar na pran ti i tya sa mud pa ta ces pa 'ongs.

ཞེས་བྱའོ། ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ ནི་སྤ་ཏི་བསྐྱོས་པ། ཡི་ཏི་འགོ་བ་ཡ་རུང་པའི་དོན་ཡིན་ཅེས་
སོ་སོར་བཤད་པའོ། ། གསུམ་པོ་སྐྱོམས་ནས་བཤད་པ། སོ་སོ་སོ་སོར་འགོ་ཞིང་འཇིག་པ་
དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྲུང་པ་ནི་སྤ་ཏི་ཏུ་ས་སུད་པ་ཏ་ཞེས་བཅོམ་པར་བྱེད་དོ་ ཞེས་
བྱ་བའོ། །

(5a8)འཆད་པའི་ཚེ་རྒྱ་རྒྱུད་ལ་བཤད་ན་ལེགས་སོ། ། ད་ལྟའི་འདི་ནི་རྒྱ་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་
པས་གཞན་གྱི་བཤད་གཞི་མི་བདུབ་པོ། ། **རྣམས་ཀྱི་** ཅེས་པ་རྒྱག་པ་རྣམ་འབྱེད་དོ། ། རྣམས་
ཀྱི་ཅེས་པ་དེ་མེད་པར་བྱས་ན་ནི་བསྐྱེ་བ་བྱས་པ་སྟེ། འཇིག་རུང་དེ་དང་དེ་འབྲུང་ཞེས་བྱ་བའོ། །
དཔེར་ན་ལྷ་སྐྱིན་གྱི་ཞང་པོ་ཅེས་པ་རྒྱག་པ་ཡིན་ལ། ལྷ་སྐྱིན་ཞང་པོ་ཞེས་པ་བསྐྱེ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་
མོ། ། (5b1)[དོན་ནི་] དངོས་སུ་མེད་དོན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་མངོན་པར་བྱས་པ་ལ་བསྐྱེ་བ་བྱས་ཞེས་
བསྟན་དོ། ། དོན་ནི་འཇིག་རུང་དེ་དང་དེ་འབྲུང་ཞེས་པ་ནི་འཇིག་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་ཞེས་བསྟན་
ཏེ། རྒྱ་དཔེའ་ལྟར་བྱས་ན་སོ་སོ་འཇིག་རུང་འབྲུང་ཞེས་ཡོད། ། བོད་ཀྱི་ལྷར་བྱེད་ན་འཇིག་རུང་སོ་
སོ་འབྲུང་ཅེས་སོ། ། དེས་ནི་འབྲས་བུ་ལ་རྗོན་པ་བྱས་པས་ཏེ་འབྲས་བུ་དེ་དང་དེ་འབྲུང་ཅེས་པའི་
དོན་ཏོ། ། རྒྱ་གྲགས་ལྷར་ན་བརྟེན་ནས་འབྲུང་ཅེས་པས་སྐྱེ་བ་(5b2)ཐམས་ཅད་རྒྱ་ལས་འབྲུང་ཅེས་
བསྟན་ཏོ། ། དོན་གཉིས་ཀ་བཟང་པར་མཐོང་ངོ། ། །།

321.212 སུན་འབྱེན་པ། ad Pr LVP 6, 1-7, 5

321.212.1 རྗོན་པས་མ་ཁུབ་པ་བཤད་པ། ad Pr LVP 6, 1-7, 2

སུན་འབྱེན་པ་ལ་གཉིས་ལས་¹⁾རྗོན་པས་མ་ཁུབ་པ་བཤད་པ། དེ་དག་གི་ལྷར་ན་དགོ་སྤོང་
དག་ཀྱི་འཕྲོད་ལ་སྤ་ཏི་ཏུ་ས་སུད་པ་ཏ་དག་བསྟན་པར་བྱ་ཡིས། སུས་སྤ་ཏི་ཏུ་ས་
སུད་སྤ་ཏ་མཐོང་པ་དེས་ཚེས་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལསོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འུ་རྒྱོམ་པའི་
དོན་སྤོང་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚིག་བསྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་(5b3)ཏུ་བཤད་
པ་ལེགས་པར་འགྱུར་ན་²⁾ ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མཚོན་པ་དང་བསྐྱེ་བ་འབྲུང་པའི་ཕྱོགས་

¹⁾MN. +u don skyon sgra skyon gnyis su ma chod pa 'di.
²⁾Pr D2b7f., P3a5f.: དེ་དག་གི་ལྷར་ན་དགོ་སྤོང་དག་ཀྱི་འཕྲོད་ལ་རྗོན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་པ་བསྟན་པར་བྱ་
ཡིས། སུས་རྗོན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་པ་མཐོང་བ་དེས་ཚེས་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྷ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འུ་
རྒྱོམ་པའི་དོན་སྤོང་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚིག་བསྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལེགས་པར་འགྱུར་ན། ; LVP 6,
1ff.: teṣām, pratītyasamutpādaṃ vo bhikṣavo deśayīṣyāmi, yaḥ pratītyasamutpādaṃ paśyati
sa dharmam paśyati, ity evamādau viṣaye vīpśārthasya sambhavāt samāśasadbhāvāc ca syāj
jyāyasī vyutpattiḥ l.

བསྟན་ཏེ། འབྲས་དང་ས་ལུ་ལྗང་པ་དང་ཅ་ཤེར་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་བདུབ་ཅེས་བསྟན་
ཏེ། ས་ལུ་ལྗང་པ་ལ་སོགས་པར་འབྲས་སུ་མང་པོ་བསྟན་པས་སྒྲོམ་པའི་སྐྱ་སྐྱར་དུ་འདོད་ཅིང་།
 འཇིག་རུང་སོ་སོ་འབྲུང་ཞེས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཡང་མཐད་དོ། དག་སྒྲོང་ རས་ མཐོང་ངོའི་ བར་ནི་
ས་ལུ་ལྗང་པའི་ཚིག་དྲངས་ (5b4)པའོ། སོགས་ ཀྱིས་ནི་སྤྱིར་བརྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པར་གསུང་རབ་
འབྲས་དང་ཅ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད། ། ལུལ་ རི་སྐྱེ་ལ་བྱ་སྟེ་དོན་འཇུག་པའི་ལུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱ་
 ལ་ལུལ་ཅེས་བརྗོད་དོ། །

ད་ནི་ལུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཚོན་པས་མ་ཁྲབ་ཅེས་བཤད་པ། ¹⁾ཅ་སྐྱ་པ་ཏི་ཏུ་ཅུ་པ་ནི་ཅ། ཅ་
 སྐྱ་བི་རྩ་རྩ་ལ་ལྷུང་པ་ཏུ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ལུལ་འདིར་ནི་པ་ཏི་ཏུ་
 ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ལ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ (5b5)ཉིད་ཡོད་པར་ག་ལ་འབྱུར་ ཞེས་རྣམ་པར་སྐྱར་
 རོ། ²⁾ ཅ་སྐྱ་ རི་[[ཨ་]] ཀལ་མིག་གོ། པ་ཏི་ཏུ་ སོ་སོ་འཇིག་རུང་ངོ་། ཅུ་པ་ རི་གཟུགས་
 སོ། {ཉི་ཅ་}¹ རི་དང་ངོ་། ཅ་སྐྱ་བི་{རྩ་}²རྩ་ རི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། ལྷུང་པ་
ཏུ་ཏེ་ འབྲུང་པ་སྟེ་ས་སྐྱ་དང་དོན་ཅིག་གོ། །དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་དང་གང་བྱས་པ་
 མི་རྟག་ཅེས་ཁྲབ་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་པ་ཏི་ཏུ་ས་སྐྱ་དུའི་སྐྱ་དེའི་ (5b6)དོན་སོ་སོ་འཇིག་
 རུང་[འབྲུང་] ཅེས་པར་བསྟན་པ། བྱེ་བྲག་མིག་དང་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་སྒྲོམ་པའི་སྐྱ་དེ་
 མི་སྤྱིད་དེ། མིག་གཅིག་ལ་མང་པོའི་ཚིག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། དཔེར་ན་སྐྱུ་པ་ཅིག་ལ་
 སྐྱུ་པ་གང་དང་གང་བྱས་པ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པ་བཞིན་ནོ། སྒྲོམ་པའི་སྐྱ་དེ་
 དོན་ལ་ལ་ལ་ཡོད་ལ་ལ་ལ་མེད་པས་མ་ཁྲབ་ཅེས་བྱའོ། མིག་དང་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་གཅིག་
 གཅིག་ལ་སྐྱར་ན་ནི་ (5b7)མི་སྤྱིད་པར་ཡང་³⁾འབྱུར་རོ། རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ན་འདི་སྐད་བརྗོད་
 དེ། ཚོན་པ་བྱེད་ན་རྒྱ་མིག་གཟུགས་གཉིས་ལ་ཚོན་ནམ། འབྲས་སུ་རྣམ་ཤེས་ལ། གཉིས་ཀ་ལྟར་
 ཡང་མི་འཐད་དེ། པ་ཏི་ཏུ་ཅ་སྐྱ་བི་གཉིས་རྣམ་ཅེས་པས་བྱེ་བྲག་གཅིག་ལོན་བཟུང་པས་བསྒྲོམ་པ་

¹Ms. རི་ཅ་ ²Ms. རྩ་

¹MN. yul 'di lta bu la zlos pa dang snon pa gnyis ga +o ++d +s pa.
²Cf. Pr D3a1f., P3a6ff.: མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྲུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
 (D འདི་) ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ལུལ་འདིར་ནི་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་ཞུ་ཞུ་བྱིས་
 བཞེས་ཤིང་། མིག་གི་དབང་པོ་གཅིག་གི་རྒྱ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེ་བར་བཞེད་པ་ན་བརྟེན་ནས་
 ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ལ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཉིད་ཡོད་པར་ག་ལ་འབྱུར་ ; LVP 6, 3ff.: iha tu, cakṣuḥ pratītya rūpāṇi
 cotpadyate cakṣurvijñānaṃ, ity evamādau viṣaye sāksādaṅgīkṛtārthaviśeṣe cakṣuḥ pratītyeti
 pratītyaśabda ekacakṣurindriyahetukāyām apy ekavijñānotpattāv abhiṣtāyām kuto vīpsārthatā
 ll.
³MN. lo tsa.

འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་སུམ་པ་གཅིག་ལ་བསྐྱོས་པའི་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་
 མྱིག་གཅིག་ལ་གཞོན་པ་མི་མཐད་དེ། བྱེ་བྲག་དུ་མིག་ཅིག་(5b8)རང་མིང་བཟུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 སུམ་པ་ཅིག་གཅིག་ལ་བསྐྱོས་པའི་སྐྱོར་བ་མི་མཐད་པ་བཞིན་གཟུགས་གཅིག་ལ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །
 སྐྱུ་པ་ཡུལ་འདི་རྩ་བུ་ལ་ཚོན་པས་མ་ཁྲབ་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འཐད་པ་བཤད་པ་ མིག་དང་
 གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་¹⁾ ཞེས་
 པ་སྐྱོས་ཏེ། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ ཞི་པའི་པུ་ཏ་ཀ་རེ་རྒྱ་གྲགས་རང་གི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཅེས་པ་
 དེ་ཡིན་(6a1)ཟེར། །ལོ་ཚ་རེ་དོན་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། མིག་དང་གཟུགས་ལ་²⁾བྱ་སྟེ་དོན་གྱི་བྱེ་³⁾བྲག་
 ལ་ཚོན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་སུམ་པ་ལ་གང་དང་གང་གི་སྐྱ་འཐད་དེ། གསེར་གྱི་སུམ་པ་དང་{དདུལ་ལ་སོགས་
 པ་} དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་མང་པོ་ཡོད་པས་
 བསྐྱོས་པའི་སྐྱ་རིགས་པ་ཁོ་རའོ་ཞེ་ན། (6a2)ལམ་བཤོད་པ། མིག་གི་དབང་པོ་གཅིག་གི་རྒྱ་
 ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅིག་ཀྱང་སྟེ་པར་བཞེད་པ་ན་པ་ཏི་ཞེས་བྱ་པའི་སྐྱ་ལ་སྐྱོས་
 པའི་དོན་ཉིད་ཡོད་པར་གལ་འགྱུར།⁴⁾ ཞེས་པ་སྐྱོས་ཏེ། ཀྱི་ཕྱིར་གྱི་དོན་ཏེ། དུས་ཅིག་གི་
 ཆོ་གང་ཟག་ཅིག་ལ་རྣམ་ཤེས་སྐད་གཅིག་མ་ཅིག་སྟེ་བ་དེ་ལ་ཚོན་པ་མི་སྲིད་པའོ། །མ་ཁྲབ་པའི་
 ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་(6a3)སྟེ་ སྤང་པའི་
 དོན་ནི་སྤང་ནས་འབྱུང་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པའོ་ཞེས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་
 ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པའི་སྐྱ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་
⁵⁾ ཅེས་པ་སྐྱོས་སོ། །{སུམ་}²⁾ལ་སོགས་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་མ་བཟུང་པ་དེར་ཡང་སྤ་ཏི་
 ཏུའི་སྐྱས་ཁྲབ་པ་ཁོ་རྟེ། སྤ་ཏི་ཏུའི་དོན་ནི་རྟེན་ནས་ཅེས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་
 ཅད་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་རྟེན་ནས་(6a4)འབྱུང་པས་བརྟེན་ནས་ཅེས་པས་མ་ཁྲབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ལ་ཁྱོད་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་ཉེས་པ་བྱུང་པ་དེར་{ཁོ་}³⁾པོ་ཅག་སྤང་ནས་ཅེས་པར་འདོད་པ་

¹Ms. དདུལ་ལ་སོགས་པ་དདུལ་ལ་སོགས་པ་ ³Ms. ལ་
²Ms. འབྱུང་
¹Pr D3a1f., P3a7; LVP 6, 4f. *cited above*.
²MN. 'thad ++.
³MN. ga nang 'bras bu rnam shes zer rtag 'bras bsal bas smig 'bras la so dabs.
⁴Pr D3a2, P3a7f.; LVP 6, 4f. *cited above*.
⁵Pr D3a2f., P3a8f.: སྤང་པའི་དོན་ནི་སྤང་ནས་འབྱུང་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པའོ་ཞེས་དོན་གྱི་
 ཁྱད་པར་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པའི་སྐྱ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ; LVP 6, 5f.:
 prāpyarthas tv anaṅgīkṛtārthaviśeṣe 'pi pratīyaśabde saṃbhavati, prāpya saṃbhavaḥ pratīya
 samutpāda iti l.

ལ་སྒྲོན་མེད་ཅེས་བཤད་པ། རོན་གྱི་བྱུང་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་
 ཏེ། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་དང་གཟུགས་དང་སྤང་ཅིང་མིག་དང་
 གཟུགས་ལ་ལྷོས་ནས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ¹⁾ ཞེས་སྒྲོས་སོ། ། (6a5)གང་ཟག་གཅིག་གི་
 རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྐད་གཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་ཅེས་པ་ཡོད་དེ། མིག་གཟུགས་ལ་
 བརྟེན་པ་ལམ་སྤང་ནས་བྱུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤང་པ་ནི་ལྷགས་སྣམ་དང་སྐམ་པ་སྤང་པ་ལྟར་
 གཟུགས་ཅན་གཉིས་སྤང་པ་ལོ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། གཅིག་ལ་གཅིག་ལྷོས་པ་ལ་བརྟེན་དོ། ། དེས་ན་
 རོན་པ་དང་སྤང་པ་དང་ལྷོས་པ་ནི་རྣམ་གངས་སོ། །

རྗེས་སུ་བརྗོད་དང་དེ་དགག་དང་།
 (6a6)རང་ལ་མཚུངས་སྤང་རྣམ་གསུམ་གྱིས།
 སྤྱི་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས། །
 རྒྱབས་འདིར་དགག་པ་བྱས་པ་ཡིན། །
 རྒྱབས་གཞན་སྤྱི་ལོ་ཤ་ཞེས། །²⁾
 སྤྱི་བརྗོད་པ་ལ་འགྲོ་ཡང་།
 འདིར་ནི་དེ་ལྟར་མི་འཐད་དོ། ། །³⁾ (12)

321.212.2 ཨི་ཏུའི་སྐྱ་ཕན་པའི་མཐའ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འཐད་པ། ad Pr LVP 7, 2-5

ད་ནི་ཨ་ནི་ཕན་པའི་མཐའ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་མ་འབྲེལ་པར་འགྱུར་བའི་
 རྒྱལ་ཞེས། རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བཤད་(6a7)བྱ་སྟེ། {ཨི་ཏུའི་}¹⁾སྐྱ་དེ་ལ་ཕན་པའི་མཐའ་ཅན་
 ཡིན་ན་ནི། ⁴⁾ཙ་ལྷ་སྤྱི་ཏུ་རྒྱ་སྤྱི་ཙ་ཙ་ལྷ་བི་གཉའ་ཀམ་ལུད་པ་{ཏུ་}²⁾ཏེ་⁵⁾ཞེས་
 པ་འདིར་སྤྱི་ཏུའི་སྐྱ་རྣམ་པར་དབྱེལ་བ་ཐོས་པར་འགྱུར། མི་ཟད་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ ཞེས་སྐུར་ཏེ།⁶⁾ ཕྱོགས་ཚོས་ཁས་སྤངས་ཀྱང་པ་ཚད་མ་ཅན་གྱི་ཐལ་བའོ། ། རོན་འདི་ཡིན་ཏེ།

¹Ms. ཨི་ཏུའི་ ²Ms. ཏུ

¹⁾Pr D3a3, P3b1f.: རོན་གྱི་བྱུང་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་དང་གཟུགས་
 ལ་བརྟེན་ནས་མིག་དང་གཟུགས་སྤང་ཅིང་མིག་དང་གཟུགས་ལ་ལྷོས་ནས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 7,
 1f.: āngikṛtārthaviśeṣe 'pi sambhavati, cakṣuḥ pratītya cakṣuḥ prāpya cakṣuḥ prekṣyeti (R
 apekṣyeti) vyākhyānāt l.
²⁾MN. pra ti zlos pa da+ +n 'dzin pa'i spyi sgra yin pas.
³⁾MN. su grub pa sus 'grub pas zer zhes don +++ 'dzin pas em.
⁴⁾MN. bsgra 'gyur gyi deng du bshad dgos pa'o.
⁵⁾MN. bod skad du mig la rten nas gzugs dang mig gi rnam shes 'byung ces par 'ong.
⁶⁾Pr D3a3f., P3b2f.: ཨི་ཏུའི་སྐྱ་དེ་ལ་ཕན་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ན་ནི་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་

བྲ་ཏི་ཏུ་ཕྱད་པས། བི་གཉེན་ལ་ལྷན་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ། (6a8) རྣམ་ཤེས་དེ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་
 ར། མོ་མོ་འཇིག་རྒྱུད་གི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཅེས་པའི་དོན་ཏོ། ། དེ་གཉིས་གཞི་མཐུན་ཡང་ཡིན་ཏེ།
 བྲ་ཏི་ཏུ་ཡང་ཡིན་བི་གཉེན་ལ་ལྷན་པར་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་གཞི་མཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་མ་རྗེས་ཡིན་
 པས། མ་རྗེས་གི་རྟགས་ཀླད་ཀོར་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་བྲ་ཏི་ཏུ་འཕྲུལ་ཡང་ཀླད་ཀོར་ཏུ་འདྲིས་ཡོད་
 པར་ཐལ་ཅེས་པའོ། །¹⁾ བོད་སྐད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅེས་པ་ལ། (6b1) པའོད་པ་ལྟར་རྟེན་པ་ཅེས་
 པའི་པ་འདི་ཡོད་པར་ཐལ་བའོ། ། འདིར་སྐྱེས་པ་མི་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཡང་རྣམ་དབྱེ་ཐོས་མི་དགོས་པ་
 ཅི་འགལ། ཚིག་བསྟུ་བ་²⁾ བྱས་པས་རྣམ་འབྱེད་ཐོས་མི་དགོས་སོ། ། འདི་ལྟར་སྦྱིར་གཞིའ་འབྱུར་
 ལ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་འོ། ། དཔེར་ན་ནི་ལ་ལྷུད་པ་ལམ་ཅེས་པ་སྟོན་པོ་
 ལྷུད་པ་ལ་ཅེས་པའོ། ། དེ་རྣམ་འབྱེད་དུ་སྟོན་པ་ནི། ནི་ལམ་ལྷུད་(6b2)པ་ལམ་ཅེས་ཀླད་ཀོར་
 གཉིས་འོང་སྟེ་དེ་གཉིས་མེད་ན་ནི་གཞིའ་མཐུན་དུ་སྟེ་བ་མི་ཤེས་སོ། ། རྣམ་འབྱེད་སྟེད་པའི་གཞི་
 མཐུན་དུ་སྟོན་པ་ནི་ཀླད་ཀོར་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནི་ལ་ལྷུད་{པ་}¹⁾ལ་ཅེས་སྟོན་པོ་ཡང་
 ཡིན་ལྷུད་པ་ལ་ཡང་ཡིན་ཅེས་པ་བཞིན་དུ། ཀླད་ཀོར་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་པར་བྲ་ཏི་ཏུ་འདི་བི་གཉེན་
 ཞེས་བསྟུ་བ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱབ་པ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཚིག་བསྟུ་བ་{ཡོད་}²⁾(6b3)མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་³⁾ ཞེས་སྟོས་སོ། ། སྦྱིར་རྣམ་འབྱེད་མི་ཐོས་པ་ལ་རྒྱ་གཉིས་ཡོད་དེ་མི་ཟད་པ་ཡིན་
 པ་དང་བསྟུ་བ་ཡོད་པའོ། ། འདིར་ནི་དང་པོ་ཁས་མ་སྤངས་གཉིས་པ་བྱར་མི་བདུབ་སྟེ། བསྟུ་
 བ་བྱེད་པ་ལ་ཡན་ལག་དུ་[གཞི་དང་ཚོས་ཀྱི་] བར་དུ་གཞན་གྱིས་མ་ཚོད་པ་གཅིག་དགོས། ། ད་
 ལྟ་ནི་རུ་པ་ནི་ ཅེས་བར་བཅད་པའི་ཕྱིར་པོ། ། དེ་ལྟར་ན་བྱབ་པ་ཡང་གུབ་བོ། ། རྣམ་དབྱེ་
 ཐོས་པར་ཐལ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། (6b4) མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པར་འགྱུར་⁴⁾ ཅེས་པ་སྟེ། བརྗོད་བྱེད་ཏོ། ། ཐལ་བ་བསྐྱོག་པ་རང་རྒྱུད་
 དུ་བཤད་པ་ཞིག་ན་ འདི་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་ཡིན་པས། བྱབ་ཀྱི་མཐའ་ཅན་མི་ཟད་པ་འོ་

¹Ms. བ་

²Ms. ཡོ་+

མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་འོ་ (P inserts | 1) ཞེས་བྱ་བ་འདིར་བྲ་ཏི་ཏུ་སྦྱ་མི་ཟད་པ་ (D པར་) མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་དང་། ཚིག་བསྟུ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཐོས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་དང་། ; LVP
 7, 2ff.: taddhitānte cetyaśabde, cakṣuḥ pratītya rūpaṇi cotpadyate cakṣurvijñānaṃ, ity atra
 pratītyaśabdasyavyayatvabhāvāt samāsāsadbhāvāc ca vibhaktīśrutau satyaṃ ... l.

¹⁾MN. khyad par can la rnam dbye yod na khyad par la yang dgos par dsgra'i bstan chos las bshad zer.

²⁾Pr D3a4, P3b2; LVP 7, 4 cited above.

³⁾Pr D3a4, P3b2; LVP 7, 4 cited above.

⁴⁾Pr D3a4f., P3b3: མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བར་འདོན་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ; LVP 7, 4f.: cakṣuḥ pratītyaṃ vijñānaṃ rūpaṇi ca, iti nipātaḥ syāt l.

ནར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཁས་སྤང་བར་བྱོལ་¹⁾ ཞེས་པའོ། ། ཐལ་པ་དང་རང་རྒྱུད་གཉིས་
བྱུང་བ་ལྷན་ཚུལ་གཅིག ། ཉེ་དུ་མི་འདྲ་སྟེ་ཐལ་པའི་སྐྱབ་བྱ་བསྐྱོག་པ་རང་རྒྱུད་(6b5)ཀྱི་ཉེ་དུ་ཡིན་
ཏེ། རྣམ་འབྱེད་མ་ཐོས་པའི་ཕྱིར་ལྷབ་ཀྱི་མཐའ་ཅན་མི་བཟང་པ་ཁས་སྤང་བར་བྱོལ། །

དོན་དམ་སྲོད་པའི་སྐབས་མིན་པས།
རང་རྒྱུད་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད། །
དེ་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་སྐྱབ་པའ། །
འགལ་བའི་ཉེས་པ་མི་བསམ་མོ། ། (13)

དེ་ལྟར་རྒྱ་སྐད་ལ་སེ་བཅུའི་ངག་བཞིན་མ་འབྲེལ་པར་འགྱུར་ཏེ། ། ²⁾མིག་སོ་སོ་འཇིག་རུང་
གཟུགས་དང་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་(6b6)འབྱུང་ཅེས་པ་འདི་ལྟར་འགྱུར་རོ། ། ལྷ་མས་ལྟ་ཏི་བསྐྱོས་
པར་འགྱུར་བ་བཀག། འདིས་ཡང་འཇིག་རུང་དུ་འདོད་པ་བསམ་པ་ཏོ། ། ལོང་དུ་བསྐྱབ་པ་འཐད་
ཅེས་པ་ནི་དུག་པའི་བསྐྱབ་པ་མཐད་པའོ། ། འདིར་བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་ནི་གཞི་མཐུན་གྱི་ལོ། ། གཞི་
མཐུན་ལ་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་དང་བསྐྱབ་པའི་གཞི་མཐུན་ནོ། ། །³⁾

321.22 ལེགས་ལྡན་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་དགག་པ། ad Pr LVP 7, 6-10, 10

ལེགས་ལྡན་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་དགག་པ་ལ་གཉིས་(6b7)ལས།

321.221 གཞན་ལྷགས་དགག་པ་མི་འཐད་པ། ad Pr LVP 7, 6-9, 6

གཞན་ལྷགས་དགག་པ་མི་འཐད་པའོ། ། འདི་ལ་གཉིས་ལས་རྗེས་བརྗོད་མི་མཁས་པ་བརྗོད་
པ། གང་ཞིག་དེ་ནི་རེ་{ཤིག་} ། གཞན་གྱི་ལྷགས་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ལ་མི་མཁས་པ་
ཉིད་དོ་སྐྱམ་མོ་ ཞེས་སྐྱར་རོ། །⁴⁾ གང་ཞིག་དེ་ནི་ ཅེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་ལྡན་ལ་བཟུང་རོ། །
རེ་ཤིག་ ནི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་སྐྱ་སྟེ། རྗེས་བརྗོད་ དང་ སུན་འབྱེན་མི་མཁས་པ་ གཉིས་

¹Ms. རིག་

¹⁾Pr D3a5, P3b3f.: འདི་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་ཡིན་པས། ལྷབ་ཀྱི་མཐའ་ཅན་མི་བཟང་པ་ལོ་ནར་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པ་ཁས་སྤང་བར་བྱོལ། ། ; LVP 7, 5: na caitad evaṃ | ity avyayasyaiva lyabantasya vyutpattir
abhyupeyā ll.

²⁾MN. 'dod na 'di ltar 'gyur ces pa.

³⁾Cf. Pr D2b5ff., P3a3ff.; LVP 5, 7f. cited above.

⁴⁾Cf. Pr D3a5ff., P3b4ff.: གང་ཞིག་ལ་ཅིག་ན་རེ་རྗེས་སུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་ནི་སྐྱོས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྤང་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྱུང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་སྐྱེ་བའི་
དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུན་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་པ་སྟེ་སྤང་ནས་འབྱུང་པའོ་ཞེསོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་སོ་སོ་སོ་

ཡོད་(6b8)པ་ལས་དང་པོ་སྟོན་པས་ **རེ་ལྷིག་** ཅེས་སྟངས་དོ། ། **སྐྱམ་མོ་** ཞི་རྒྱ་གྲགས་རང་དེ་ལྟར་
 མེམས་ཅེས་པའི་ཐ་ཚིག་གོ། ། **ལ་ཅིག་ན་རེ་** ལས་ **འབྲུང་པའོ་ཞེས་** ཞེས་བྱ་བའི་བར་¹⁾ཞི་
 ཤེས་རབ་སྟོན་མའི་གཞུང་ཡིན་ལོ། ། **གང་ཞིག་** དང་ **ཞེས་གཞན་གྱི་བཤད་པ་** ཅེས་པ་མན་
 རུང་²⁾རྒྱ་གྲགས་ཀྱིས་བཤད་པའོ། ། དེ་ལ་ **ལ་ཅིག་** ཅེས་པ་ནི་རྒྱ་གྲགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ལ་ཅིག་
 ཞེ་རྒྱ་བ་ཉིད་(7a1)ལེགས་ལྡན་པས་འཕྱི་བས་མ་ཡིན་གྱི་དབྱིག་གཉེན་ཙམ་ལྟ་³⁾ཡིན་ལོ། ། རྗེས་
 བརྗེད་འདི་ཚོར་ཏེ། སྤྱི་བསྐྱོས་པར་མི་འདོད་ཀྱི་སྤང་པར་འདོད་པས་སོ། ། ཨི་ཏི་སྤང་པར་
 མི་འདོད་དེ་འགོ་བལ་འདོད་པས་སོ། ། དོན་གཉིས་ཀ་བརྗེད་བྱ་ལ་བྱ་སྟེ་བསྐྱོས་པའི་བརྗེད་བྱ་
 དང་། ཨི་ཏི་ཞེས་བྱ་བ་སྤང་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་ཅེས་པ་ཚོར་དོ། ། ལ་ལ་རྗེས་བརྗེད་མ་
 བྱས་ཏེ་སྤུ་མ་(7a2)བཞིན་བྱེད་པས་མཐུན་པའོ། ། འབྲུང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ཞི་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། ། འབྲུང་པ་ནི་ས་སྤུང་པ་ཏ་སྟེ་སྤུང་དང་མཐུན་ལོ། ། སྐྱ་བརྗེད་བྱེད་དོན་ནི་
 བརྗེད་བྱ་ལ་བྱའོ། ། ངག་དོན་སྟོན་པ་ནི་ **རྒྱུན་དེ་དང་དེ་ལ་རྟེན་ནས་འབྲུང་པ་སྟེ་སྤང་ནས་**
འབྲུང་པའོ་ཞེས་ ཅེས་པའོ། །⁴⁾ **གཞན་དག་ན་རེ་** ལས་⁵⁾རྗེས་བརྗེད་གཉིས་པ་སྟོན་ཏེ་འདི་ནི་
 རྒྱ་བའི་ཡང་ཕྱོགས་སྤུ་མར་གོང་དུ་བཤད་པ་དེའོ། ། (7a3)རྗེས་བརྗེད་འདི་ལ་ཚོར་བ་མེད་ལ་འོན་
 ། རྗེས་བརྗེད་མ་རྒྱས་པས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་རྗེས་སུ་བརྗེད་པ་བྱེད་ཚོར། ། བྱེད་མ་ཚོར་ཡང་མ་
 རྒྱས་པས་རྗེས་བརྗེད་ལ་མ་མཁམས་སོ། །

རྗེས་བརྗེད་མི་མཁམས་པའི་རྒྱལ་གསལ་བར་བཤད་པ། **ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་** ཞེས་པ་⁶⁾ལསོགས་པས་
 སོ། ། དང་པོ་ཚོར་ཅེས་མཐད་པའི་རྒྱལ་དུ་བཤད་པ་ནི། **གང་ཞིག་** ཅེས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁷⁾

སོར་འཇིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྲུང་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་པའོ་ཞེས་གཞན་གྱི་བཤད་པ་རྗེས་སུ་
 བརྗེད་ནས་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི། **རེ་ཞིག་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་རྗེས་སུ་བརྗེད་པ་ལ་མི་མཁམས་པ་ཉིད་དོ་སྟེ་སྐྱམ་མོ།** ། ;
 LVP 7, 6ff.: yas tu, vīpsārthatvāt pratyupasargasya, eteh prāptyarthtvāt, samutpādaśabdasya
 ca sambhavārthatvāt, tāms tām pratyayān pratītya samutpādaḥ prāpya sambhava ity eke | prati
 prati vināśinām utpādaḥ pratītyasamutpāda ity anye | iti paravyākhyānam anūdyā dūṣaṇam
 abhidhatte | tasya parapaksānuvādākausalām eva tāvat sambhāvyyate ll.

¹⁾Pr D3a5, P3b4f.; LVP 7, 6ff. cited above.
²⁾Pr D3a5f., P3b4ff.; LVP 7, 6ff. cited above.
³⁾MN. sangs rgyas skyangs.
⁴⁾Pr D3a6, P3b5; LVP 7, 7 cited above.
⁵⁾Pr D3a6, P3b5; LVP 7, 7 cited above.
⁶⁾Pr D3a7, P3b6: ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ ; LVP 8, 2: kiṃ kāraṇam l.

⁷⁾Pr D3a7f., P3b6ff.: གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བའི་སྐྱ་སྤང་པའི་དོན་ཅན་དུ་འཆད་པ་དེས་ནི་རྟེན་
 ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱོས་པའི་དོན་དུ་མ་ཡིན་ཞིང་འབྲེལ་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྤང་པའི་དོན་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ལོ། ། འོན་ཅི་ཞེན་རྟེན་
 ཅིང་ནི་སྤང་པའི་དོན་ (D 5ན) ཡིན་ཞིང་། འབྲེལ་པར་འགོ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། ཚོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པའི་སྐྱ་ཞི་
 སྤང་པ་ཉིད་ཡིན་པར་འཆད་པར་བྱེད་དོ། ། ; LVP 8, 2ff.: yo hi prāptyartham pratītyaśabdam vyācaṣṭe

རྟེན་ཅིང་ ཅེས་(7a4)པ་པ་ཏི་ནི་ བསྐྱོས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཞིང་འབྲེལ་པ་ མི་ཏི་ སྤང་པའི་
དོན་དུ་མ་ཡིན་ཞོ།¹⁾ འོན་ པ་ཏི་དང་མི་ཏི་དོན་ ཅི་ཞེན་ པ་ཏི་ སྤང་པ་ མི་ཏི་ འགྲོ་བའི་
བརྗོད་བྱ་ཅན་ཞོ།²⁾ ཚོགས་པ་ ནི་པ་ཏི་ཏུ་ཅེས་པའོ།³⁾ འདིར་སྐྱེས་པ། པ་ཏི་མི་ཏི་བསྐྱོས་པ་
མི་སྟོན་ཀྱི། རྒྱུ་ལ་བསྐྱོས་པ་སྟོན་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱོར་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྐྱེས་ཀྱི། མ་ཡིན་ཏེ་

དེ་སྐྱུར་སྐྱེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ལས།
(7a5)དེ་དོན་ཉིད་ནི་ཚོགས་འགྱུར་ཏེ་⁴⁾

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་རྟོན་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་བཤད་པ། ། **དེས་ན་ད་ནི་སྤང་** ཅེས་
པ་ལས་ཞེས་པ་⁵⁾སྐྱོས་ཏེ། པ་ཏིས་རྣམ་པ་བམམས་ཅད་དུ་རྟོན་པ་མི་སྟོན་གྱི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྟོན་པ་
འབྱུང་པའོ། ། སྐྱེས་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པའི་སྐྱོར་བ་བཀོད་དམ་མ་བཀོད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ལས་རྟོན་
པ་ཚོགས་པའོ། ། བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་རྟོན་པའི་སྐྱོར་བ་ཞི། །

གང་ལ་རྟེན་ནས་(7a6)གང་འབྱུང་པར།
རང་གི་དངོས་པོར་དེ་མ་སྐྱེས་⁶⁾

ཅེས་དུག་བཅུ་པ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ཞོ། ། **རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་** ། ། **དེ་དང་དེ་དང་**
ཅེས་པ་⁷⁾ནི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྟོན་ནས་བསྐྱོས་པའི་སྐྱུར་བའོ། ། སྐྱུར་མི་སྟོན་པར་ **བྱེ་བྲག་ ཏུ་**

¹Ms. ལ'

nāsau pratīṃ vīpārtham vyācaṣṭe, nāpy etiṃ prāptyartham | kiṃ tarhi pratīṃ prāptyartham (R pratīṃ prāptyartham etiṃ ca gatyartham), samuditaṃ ca pratītyaśabdam prāptāv eva varṇaya-
ti l.

¹⁾Pr D3a7f., P3b6f.; LVP 8, 2f. *cited above*.
²⁾Cf. Pr D3b1, P3b7; LVP 8, 3 *cited above*.
³⁾Cf. Pr D3b1, P3b8; LVP 8, 4 *cited above*.
⁴⁾PV 4.191cd: vivakṣāto 'prayoge api tasya artho ayaṃ pratīyate ll.
⁵⁾Pr D3b1f., P3b8f.: དེས་ན་ད་ནི་སྤང་ནས་འབྱུང་བ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་
བཤད་པར་གྱུར་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱེས་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་སྲིད་ཚད་མ་ལུས་པ་འཛིན་པར་
བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ཞི། ; LVP 8, 5f.: tenedāniṃ prāpyasambhavaḥ pratītyasamutpāda ity
evaṃ vyutpādītēna pratītyasamutpādaśabdena yadī niraveśaśasambhaviṃpadārthaparāmarśo
vivakṣitaḥ, ... l.

⁶⁾Cf. YṢ 19, D21a3, P23b1: དེ་དང་དེ་བརྟེན་གང་འབྱུང་དེ། ། རང་གི་དངོས་པོར་སྐྱེས་མ་ཡིན། ། རང་
གི་དངོས་པོར་ (D པོ) གང་མ་སྐྱེས། ། དེ་ནི་སྐྱེས་ (D སྐྱེ) ཞེས་ཇི་ལྟར་བྱ། །

⁷⁾Pr D3b2f., P4a1: རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དེ་དང་དེ་སྤང་ནས་འབྱུང་བ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བའོ་ཞེས་སྐྱོས་པ་དང་འབྲེལ་པར་བྱེད་ལ། ; LVP 8, 6f.: tadā tāṃ tāṃ hetupratyayasāmagrīṃ prāpya
sambhavaḥ pratītya samutpāda iti vīpāsambandhaḥ kriyate l.

དཀར་ཀམ་ འཛིན་ ཀ་ཀེ། མིག་དང་གཟུགས་ལ་ ཅེས་པ་བཟོད་འདོད་ཀྱིས་སྒྲོར་བའོ། །¹⁾ དེ་
ལྟར་ ཅེས་པ་ཀམ་འཇུག་བལྟ་བ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ ཀི་ལེགས་ལྷན་ཏེ་རེས་(7a7)སློབ་དཔོན་ཟེར།²⁾
རེས་རྟོག་གེ་པ་ཞེས་སྒྲུབ། །

ད་ཀི་ལེགས་ལྷན་གྱི་སུན་འབྱེན་བྱེད་ཚུལ་བཤད་པ། དེ་ཡང་མི་རུངས་སྟེ་ ཅེས་པ་ལསོགས་
བའོ། །³⁾ འབྲུང་བའོ་ཞེསོ། དེ་ཡང་མི་རུངས་སྟེ་ ཀམ་ མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ ཅེས་པའི་བར་
འབྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ཀ་ཡོད་དོ། །⁴⁾ ཞེས་སུན་འབྱེན་ ཅེས་པ་ཀམ་⁵⁾ལྟ་བའི་འོ། ། དོན་
འདི་ཡིན་ཏེ་རྗེས་བཟོད་མི་མཁས་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་(7a8)ཟད་གྱི་སུན་འབྱེན་ཡང་མི་མཁས་ཏེ། །
དམ་བཅའ་ཙམ་ ལས་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །⁶⁾ དོན་གཉིས་ཀ། ཀི་བརྗོལ་པ་དང་བལྟ་པའི་
དོན་⁷⁾ གཉིས་ཀ་མེད་ ཅེས་པའོ། །⁸⁾ འོན་ཏེ་ ཅེས་པའི་དོན་⁹⁾ཀི་ལེགས་ཀྱི་ཕྱོགས་པ་ཞིག་ན་
དམ་བཅའ་ལས་མཐའ་པ་ལ་བཟོད་ཅེས་པ་མ་གུབ་སྟེ་མཐའ་པ་བཟོད་དོ། ། གཟུགས་ཙན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་¹⁰⁾ རྣམ་ཤེས་ལ་ཕྱད་པ་མེད་དོ། ། ཕྱད་པ་ལ་(7b1)གཟུགས་ཙན་གྱིས་བྱབ་

¹⁾Pr D3b3, P4a2: འོན་ཏེ་བྱེ་བྲག་འཛིན་པ་དེའི་ཚེ་ཀི་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ཀམ་ཞེས་སྒྲོས་པ་དང་འབྲེལ་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 8, 7f.: atha viśeṣaparāmarśaḥ, tadā cakṣuḥ prāpya rūpāṇi ceti na vīpsāyāḥ
saṃbandha iti ll.

²⁾Pr D3b3, P4a2: དེ་ལྟར་ཀམ་ལེགས་སློབ་དཔོན་ཀི་རྗེས་སུ་བཟོད་པ་ལ་མི་མཁས་སོ། ། ; LVP 8, 8f.: evaṃ
tāvad anuvādākauśalam ācāryasya ll.

³⁾Pr D3b3f., P4a2f.: དེ་ཡང་མི་རུངས་སྟེ་ (PrajP DP inserts །) མིག་དང་གཟུགས་ (PrajP P in-
serts རྣམས་) ལ་བརྟེན་ཀམ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྲུང་ (PrajP DP inserts རོ་) ཞེས་གསུངས་པ་འདི་
ལ་དོན་གཉི་ག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སུན་འབྱེན་སྒྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། ། ; LVP 8, 10f.:
etad vā [a]yuktaṃ, kiṃ ca, ayuktam etat, cakṣuḥ pratītya rūpāṇi cotpadyate cakṣurvijñānam
iti, atrārthadvayāsaṃbhavāt, iti yad uktaṃ dūṣaṇaṃ tad api nopapadyate l; PrajP D46b3f.,
P54b8f.

⁴⁾Pr D3b3f., P4a2f.; LVP 8, 10f.; PrajP D46b3f., P54b8f. cited above.

⁵⁾Pr D3b4, P4a3; LVP 8, 11 cited above.

⁶⁾Cf. Pr D3b4, P4a3f.: ཇི་ལྟར་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་རིགས་པ་མ་བཞོད་པས། དམ་བཅའ་བ་ཙམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 9, 1: katham an[e][nai]va tat prāpte[h] saṃbhava iti yuktyanupādānena
pratijñāmātratvāt ll.

⁷⁾MN. rnon pa dang phrad pa zhes zer de 'thad.

⁸⁾Pr D3b4, P4a3; LVP 8, 11 cited above.

⁹⁾Cf. Pr D3b4f., P4a4f.: དོན་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཀི་གཟུགས་ཙན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིག་དང་ཕྱད་པ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཙན་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་དེ་དང་ཕྱད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ (P 1) རྣམ་པའི་བསམ་པ་འདི་ཡིན་ན་ནོ།
; LVP 9, 1f.: athāyam abhiprāyaḥ syāt, arūpitvād vijñānasya cakṣuṣā prāptir nāsti, rūpiṇām
eva tatprāptidarśanād iti l.

¹⁰⁾Pr D3b5, P4a4; LVP 9, 2 cited above.

ཅེས་ཟེར་བའོ། ། **དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ**¹⁾ ཅེས་པ་ནས་རང་གིས་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཕྱད་
 པ་ཁས་སྒྲངས་པས་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་འགལ་ཅེས་སྟོན་ཏེ། མདོའ་ལས་ **དག་སློང་འདི་ནི་**
འབྲས་བུ་ཐོབ་²⁾ ཅེས་གསུངས་ལ། ཐོབ་པའི་དོན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྒྲངས་པའི་བྲལ་པ་སྡོམས་
 པ་ཅིག་ལ་ཟེར། དེས་ནི་གཟུགས་ཅན་པ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཅན་ལ་ཕྱད་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་འདོད་
 (7b2)དོ། ། མདོའ་འདི་ལྷགས་ལྡན་ཡང་འདོད་པས་ཁས་སྒྲངས་ན་[དེའི་ཁས་སྒྲངས་དང་] འགལ་
 བའོ། ། གཞན་ཡང་པ་ཏི་ཕྱད་པ་ཡིན་ལ་ཕྱད་པ་དང་ལྗོས་པ་ **རྣམ་གྲངས་ཡིན་** པར་བཤད་
 བ། **ཕྱད་ནས་** ཅེས་པ་ནས་ཏེ་ཕར་ **ལྗོས་པའོ།** ³⁾ རྣམ་ལྗོས་བཤད་པ་ནི་ **རྟེན་ཅིང་** ལས་སོ། །
 ། ⁴⁾

321.222 ལྷགས་ལྡན་གྱི་རང་ལྷགས་མི་འཐད་པ། **ad Pr LVP 9, 7-10, 9**

ལྷགས་ལྡན་གྱི་རང་ལྷགས་མི་འཐད་པ་ལ་གསུམ་ལས་ཉེ་བྲག་དུ་མ་བཤད་པ་བཟོད་པ། (7b3) **འོ་**
ན་གང་ཡིན་ཞེན་ ལས་ **དོན་ཏོ་** ཅེས་པའི་བར་⁵⁾ནི་[ཤེས་རབ་] སྟོན་མའི་འོ། ། **གང་ཡང་** དང་
ཞེས་ མན་ཆད་⁶⁾སྒྲ་བའི་འོ། ། **དོན་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱབས་པ་ལྷན་པས་སྐྱབས་པ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་**
བྱུང་ཅེས་པའོ། ། **འདི་ཡོད་པས་**⁷⁾ ཅེས་པ་བདུན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱ་བདུན་པ་དང་དེ་ལས་སྐྱེ་

¹⁾Pr D3b5, P4a5: དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ; LVP 9, 3: etad api na yuktaṃ ... l.
²⁾Pr D3b5, P4a5: དག་སློང་འདི་ནི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནེ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ལ་ (P འདིར་) ཕྱད་པ་ཁས་སྒྲངས་
 པའི་ཕྱིར་དང་། ; LVP 9, 3: prāptaphalo 'yaṃ bhikṣuḥ, ity atrāpi prāptyabhyupagamāt l.
³⁾Pr D3b6, P4a5f.: ཕྱད་ནས་ཞེས་བྲ་བའི་སྐྱ་ཡང་ལྗོས་ (P བལྗོས་) ལས་ཞེས་བྲ་བའི་སྐྱའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་དང་། ; LVP 9, 3f.: prāpyaśabdasya cāpekṣyaśabdaparyāyatvāt, ... l.
⁴⁾Pr D3b6f., P4a6f.: རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ (P omits འབྱུང་བ་) ཞེས་བྲ་བའི་སྐྱ་ནི། དེ་དང་དེ་
 རྟེན་གང་འབྱུང་བ། | (P omits |) རང་གི་དངོས་པོར་དེ་མ་སྐྱེས། | (P |) ཞེས་སློབ་དཔོན་གྲུ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱད་ནས་
 ཞེས་བྲ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། དེས་ན་སྟོན་ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེས་གཞན་དག་ཟེར་རོ། །
 ; LVP 9, 4ff.: prāptyarthasyaiva ācāryāryanāgārjunena pratīyaśabdasya. tat tat prāpya yad
 utpannaṃ [notpannaṃ] (confirmed by R) tatsvabhāvataḥ, ity abhyupagamāt | [tato] dūṣaṇam
 api nopapadyate, ity apare ll. Cf. YṢ 19 (Scherrer-Schaub 1991: 10f.): དེ་དང་དེ་བརྟེན་གང་བྱུང་
 དོ། ། རང་གི་དངོས་པོར་སྐྱེས་མ་ཡིན། ། རང་གི་དངོས་པོར་གང་མ་སྐྱེས། ། དེ་ནི་སྐྱེས་ཞེས་ཇི་ལྟར་བྱ། །
⁵⁾Pr D3b7f., P4a7f.: འོ་ན་གང་ཡིན་ཞེན། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ། (PrajP DP omits |) འདི་
 སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་ཞེས་བྲ་བ་རྒྱུན་འདི་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་ (PrajP DP inserts |) རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
 པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ་ (PrajP DP inserts |) ... | ; LVP 9, 7f.: kiṃ tarhi, asmin sati idaṃ bhavati,
 asyotpādād idaṃ utpadyata iti idaṃpratyayatārthaḥ pratīyasamutpādārtha iti |; PrajP D46b4,
 P55a1f.
⁶⁾Pr D3b7f., P4a7f.: གང་ཡང་ ... ཞེས་རང་གི་ལྷགས་རྣམ་པར་གཞག་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ; LVP
 9, 7f.: yac cāpi svamataṃ vyavasthāpitaṃ | ... tad api nopapadyata, ... l.
⁷⁾Pr D3b7, P4a7; LVP 9, 7 cited above.

བའོ། དེས་ན་འདི་{ཡོད་}ཀ་ཅེས་བྱ་འོ། །**འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་**¹⁾ ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟེ། འདི་
 སྐྱེས་པས་འདི་སྐྱེ་(7b4)ཅེས་བྱ་འོ། །**རྟེན་ཅིང་ཅེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པའི་སྐྱ་**
གཉིས་རེ་རེ་ལ་དོན་གྱི་ཁྱུང་པར་མ་བཟོན་པའི་ཕྱིར་ལ་²⁾ ཅེས་བྱ་འོ། ། སྐྱ་བཤད་མ་བྱས་
 མོད་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། **དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཡང་བཟོན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ་**³⁾
 ཞེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྲུ་གྲུབ་སྐྱ་བཤད་བཞེད་པས་སོ། །

རྟེན་ནས་འབྱུང་པ་འདི་ལ་སྐྱ་བཤད་མེད་དེ། དཔེར་ན་དགོན་པའི་ཤིང་ཅིག་ལ་མིང་ཐིག་ལེ་ཞེས་
 (7b5)གྲགས་ཀྱང་དེ་ལ་སྐྱ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད། སྐྱ་བཤད་ནི་དཔེལ་བར་འབྱུག་པའི་གུར་
 གུམ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་ལ་ཡོད་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་**དགོན་པའི་ཐིག་ལེའི་**སྐྱ་**གཉིང་**
རྒྱལ་པ་⁴⁾ བཞེན་འདི་ལ་ཡང་འཇུག་པ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་ཞེས་སྐྱ་བ་ནི་**ཅི་སྟེ་ཡང་** ཅེས་པ་
 རས་སོ། ། དེ་མི་འབྲང་དེ་རིགས་པ་ཏུག་བཏུ་པར་**སློབ་དཔོན་** ཉིད་སྐྱ་བཤད་མཚན་དོ་ཞེས་
 བཤད་པ་**དེ་ཡང་མི་འབྲང་དེ་** རས་⁶⁾(7b6)སོ། །⁷⁾ གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་སྐྱ་བཤད་བྱེད་པའི་ལྷགས་
 ཏུག་བཏུ་པ་ཡོད་ན། ང་ལ་ཡང་མ་བྱས་པའི་ལྷང་རིན་འབྲེང་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་གི་
 ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་དེ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་**ཅི་སྟེ་འདི་** རས་⁸⁾སོ། ། །།

¹Ms. ཡད་

¹Pr D3b7, P4a7; LVP 9, 7f. *cited above.*
²Cf. Pr D4a1, P4a8: རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་དོན་
 གྱི་ཁྱུང་པར་མ་བཟོན་པའི་ཕྱིར་ལ། (D omits །); LVP 9, 8f.: pratītyasamutpādaśabdayoḥ pratyekam
 arthaviśeṣānabhidhānāt, ... l.
³Pr D4a1, P4a8f.: དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཡང་བཟོན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །; LVP 10, 1f.: tad-
 vyutpādasya ca vivakṣitatvāt (de Jong 1978 *suggests* vivarjitatvāt) l.
⁴MN. grags pas.
⁵Pr D4a1f., P4b1: ཅི་སྟེ་ཡང་དགོན་པའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་བྱུང་བའི་
 སྐྱ་ནི་གཉིང་རྒྱལ་པའི་སྐྱར་ཁས་སྤངས་ནས་དེ་སྐད་ཏུ་བཟོན་དོ་ཞེ་ན། ; LVP 10, 3: athāpi rūḍhiśabdam
 pratītyasamutpādaśabdām abhyupetya araṇyetilakādivad evam ucyate l.
⁶MN. dgos pa 'dis dngos su bsam mo rtag bcu ma chos can tsam gyi rten 'brel don dam
 du 'dod pa la +ur + zer de +o+.
⁷Pr D4a2, P4b1ff.: དེ་ཡང་མི་འབྲང་དེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱིས། དེ་
 དང་དེ་བརྟེན་གང་འབྱུང་བ། རང་གི་དངོས་པོར་དེ་མ་སྐྱེས། ། ཞེས་ཡན་ལག་གི་དོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་
 ཉིད་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །; LVP 10, 4ff.: tad api nopapannaṃ, avayavārthānugatasyaiva
 pratītyasamutpādasya ācāryeṇa, tat tat prāpya yad utpannaṃ notpannaṃ tatsvabhāvataḥ, ity
 abhyupagamāt l. Cf. YṢ 19 (Scherrer-Schaub 1991: 10f.) *cited above.*
⁸Pr D4a3f., P4b3f.: ཅི་སྟེ། (P omits །) འདི་ཡོད་ན་ནི་འདི་འབྱུང་སྟེ། ། (P །) བྱུང་ཏུ་ཡོད་ན་རིང་པོ་
 བཞེན། ། ཞེས་བྱ་བས་འཚད་པར་བྱེད་པས་ནི་བྱུང་ཏུ་དང་ལྡན་ཅིང་བྱུང་ཏུ་ལ་བརྟེན་ (P བྱུང་ཏུ་བརྟེན་) ཏེ། བྱུང་ཏུ་

322 རྟེན་འབྲེལ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། ad Pr LVP 10, 11-13

དོན་གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། ¹⁾དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་འབྲུང་བ་ ཞེས་པ་ནས་²⁾(7b7)ལོ། དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་ ཀྱུན་ཚེ་བ་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དུག་བཀག་ནས་ ཀྱུན་ཚེ་བ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་³⁾ རྟོགས་པ་ རྟེན་འབྲེལ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ལོ། །

སྐབས་མཛོད་དུ་རྒྱ་སྐད་ལ་བཤད་གཞིའ་བྱས་ནས་བཤད་དེ་དེ་ལེགས་སྐད། །

སྐྱ་བཤད་⁵⁾དཀའ་པར་གྲགས་པ་ཅན། །
བདག་གིས་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་བཤད། །
བསོད་ནམས་སྐྱ་ཉི་ལྟ་བུ་དེས། །
ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་ཐོབ་པར་ཤོག ། (14)

(7b8)རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱ་བཤད་ཚེགས་སྟོ། ། །

323 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱུད་པའི་ཚིག་དོན། ad Pr LVP 10, 13-12, 8

ཁྱད་པར་གཞིར་གྱུར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་ཏེ། །
ཁྱད་པར་རྣམ་གཉིས་དང་པོ་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །

ལ་ལྟོས་ (P བལྟོས་) ལས་རིང་པོར་ (D པར་) འགྱུར་འོ་ཞེས་དེ་ཉིད་ཁས་སྒྲངས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་ སུན་འབྱིན་པ་དེ་ཉིད་ཁས་སྒྲངས་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 10, 6ff.: atha, asmin satīdam bhavati hrasve dīrgham yathā sati, iti vyākhyāyamānena nanu tad evābhyupagataṃ bhavati, hrasvaṃ pratītya hrasvaṃ prāpya hrasvam apekṣya dīrgham bhavati, tataś ca yad eva dūṣyate tad evābhyupagamyata iti na yujyate ll.

¹⁾MN. pra ti i ti lasogs pa'i sgra bye brag mang po bshad pa la dgos pa ci yod zhes na'i lan du ston de rgol ba bod dang 'dra zer lo.

²⁾Pr D4a4ff., P4b4ff.: དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འབྲུང་བ་རྒྱུ་དང་ རྟེན་འབྲེལ་ (P བལྟོས་) པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་མཛོད་པ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་གཅིག་ལྟ་ ཉིད་དང་། མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་དང་། རང་དང་གཞན་དང་གཉི་གས་བྱས་པ་ཉིད་བཀག་པར་འགྱུར་ ལ། དེ་དག་བཀག་པས་ནི་དངོས་པོ་ཀྱུན་ཚེ་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་དོ་བོ་ཀྱུན་ཚེ་བ་པའི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་གསུངས་ པར་འགྱུར་རོ། ། ; LVP 10, 11ff.: tad evaṃ hetupratyayāpekṣaṃ bhāvānām utpādaṃ paridīpayatā bhagavatā ahetvekahetuviṣamahetusambhūtatvaṃ svaparobhayakṛtatvaṃ ca bhāvānām niṣid- dham bhavati, tan niṣedhāc ca sāmṃvṛtānām padārthānām yathāvasthitaṃ sāmṃvṛtaṃ svarūpam udbhāviṃ bhavati l.

³⁾Pr D4a5, P4b6; LVP 10, 13 cited above.

⁴⁾MN. snang la rang bzhin ++o de ni.

⁵⁾MN. rgya skad la bshad na legs cog ros bod skad la bshad + 'bring.

འདི་ཉིད་གཞིར་བྱས་ཀྱང་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད། །
ཚིག་དོན་རིམ་པར་བདག་གིས་བཟོད་པར་བྱ། (15)

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚིག་དོན་སྐྱབ་བཤད་ཅན་བཤད་ནས། ད་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཀྱང་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད་
པོའི་ཚིག་དོན་སྟོན་ནོ། །

323.1 རེ་རེའི་ཚིག་སྟོན་པ།

323.11 ལྷིའི་དོན།

(8a1)འདི་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་རེ་རེའི་ཚིག་སྟོན་ཏེ། ཕྱི་རང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཀྱང་རྫོབ་དུ་
འགག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད། ། དམ་པའི་དོན་དུ་འགག་པ་ནས་དོན་གཅིག་པ་མེད་པར་སྟོན་ཏོ། །
དམ་པའི་དོན་ཅེས་པའི་ནི་དུག་པའི་བསྐྱབ་བ་སྟེ། དོན་ནི་ཡུལ་ཡིན། དམ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། སངས་
རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡུལ་དུ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་དོན་ཏོ། ། ཡང་ན་དོན་
དམ་ཅེས་(8a2)གཞི་འབྲུག་ཏེ། དགོས་པ་བཟང་པོ་ནི་དོན་དམ་མོ། ། འགག་པ་ལ་སོགས་པ་དུག་
གི་བྱ་བ་འགོག་ལ། ཐམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱ་བ་མེད་པར་མི་སྟོན་གྱི་དངོས་པོ་མི་གནས་པར་སྟོན་ཏེ།
ཐད་ཀར་བཤད་པ་བྱའོ། ། ལྷིའི་དོན་ཏོ། །

323.12 ཡན་ལག་གྱི་དོན།

323.121 ཀྱང་པར་བརྒྱད་པོའི་ཚིག་དོན། ad Pr LVP 10, 13-11, 10

323.121.1 དགག་བྱ་དགག་ཚིག་དང་སྐྱར་བ། ad Pr LVP 10, 13-11, 2

ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་བྱ་དགག་ཚིག་དང་སྐྱར་བ་དང་། དགག་བྱ་ཉིད་བཤད་
པའོ། །

ད་ནི་ **རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་** ནས་ **ཀྱང་པར་དུ་བྱེད་དེ་** ཅེས་པའི་(8a3)བར་
1)གྱིས་བསྟན་ཏེ། འགག་མེད་སྐྱེ་མེད་ཅེས་མེད་པའི་སྐྱབ་སྐྱར་བས་དགག་བྱ་དང་དགག་ཚིག་སྐྱར་
པའོ། ། ཀྱང་པར་ནི་འོ་སྟོན་གྱི་ཤེས་པ་འབྲུལ་པ་འདི་ཉིད་ལ་བྱ་ཏེ། དེའི་ངོ་ན་ཕྱི་རང་གི་རྟེན་

1)Pr D4a6f., P4b6f.: ད་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་ཀྱང་པར་དུ་བྱེད་པའི་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྷོས་ (P བཟོས་) ནས་འདི་ལ་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནས། (P omits |)
འདི་ལ་དོན་གཅིག་ (D དོན་གཅིག་ལུ་) ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཀྱང་པར་
བརྒྱད་ཀྱིས་ (P ཀྱི་) ཀྱང་པར་དུ་བྱེད་དེ། ; LVP 10, 13ff.: sa evedānīm sāmvrtaḥ pratityasamutpādaḥ,
svabhāvenānutpannatvād āryajñānāpekṣayā nāsmiṁ nirodho vidyate, yāvan nāsmiṁ nirgamo
vidyate, ity anirodhādibhir aṣṭābhir viśeṣaṅair viśiṣyate l.

འབྲེལ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་འགག་ལསོགས་པ་སྣང་པའོ། ། **རང་བཞིན་**¹⁾ ཉི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟེ་སའི་
 སྲ་པ་ལསོགས་པའོ། ། **འཕགས་པ་**²⁾ ཉི་སྐྱི་སྐྱ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 གཉིས་(8a4)ཀ་བཟུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཉམ་གཞག་ལ་ཡང་སྐྱེ་འགག་ལསོགས་པ་མི་
 སྣང་པས་སོ། ། ཡང་ན་སྐྱི་སྐྱ་ཡང་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པས་འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ། དེའི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགག་པ་ལསོགས་པ་མི་སྣང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། **དོན་གཅིག་**³⁾ ཅེས་པས་མཐའ་བཟུང་
 རྟེ་ཐོག་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའོ། །

323.121.2 དགག་བྱ་ཉིད་བཤད་པ། ad Pr LVP 4, 5-12; 11, 2-5

དགག་ཚོག་དང་མ་སྐྱར་བར་དགག་བྱ་བཤད་པ། **འགག་པས་ན་འགག་**(8a5)**པ་སྟེ་** ཅེས་པ་
 ལསོགས་པའོ། །⁴⁾ བརྒྱད་པོ་ལ་མེད་ཅེས་པ་མ་སྐྱར་བར་སྟོན་པས་དགག་བྱ་འབའ་ཞིག་བཟུང་དོ། །
 དེ་ལ་འགག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགག་པར་བྱ་[བས་] ན་འགག་པ་སྟེ། བུམ་པ་འཇམ་འགག་པར་བྱེད་
 པས་འགག་པ་སྟེ་ཐོ་བ་ལྟ་བུ་ནི་འདྲིར་དགག་བྱ་མ་ཡིན་གྱི། **འགག་པས་ན་འགག་པ་སྟེ་** བྱ་བ་
 འགོག་གོ། །རྟེན་འབྲེལ་ **སྐད་གཅིག་མར་འཇིག་པའི་**⁵⁾ བྱ་བ་དེ་མེད་ཅེས་པའོ། ། (8a6)དེ་
 ལྟར་ན་ལས་སྐྱབ་དང་བྱེད་སྐྱབ་མ་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོ་སྐྱབ་པ་འགོག་པའོ། ། **སྐྱེ་བ་** ཞེས་པ་ཡང་སྐྱེ་
 བར་བྱ་བས་སྐྱེ་བ་སྐྱ་གུའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུའོ། ། **སྐྱེ་བར་བྱེད་པས་སྐྱེ་བ་རྒྱ་རྒྱུན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་**
 ཏེ། **སྐྱེ་བས་ན་སྐྱེ་བ་**⁶⁾ ཅེས་པ་དངོས་པོ་སྐྱབ་པ་སྟེ། **སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དེ་དགག་བྱའོ། །** **སྐད་ཅིག་**
 གི་དངོས་པོར་འཕྲོལ་གྱིས་གུབ་པ་འཇམ་ **རེད་པ་**⁷⁾ དེའི་བྱ་བ་མེད་པའོ། ། **ཆད་པ་** ཉི་ཆད་པར་བྱ་
 བས་ན་(8a7)ཆད་[པའི་]་འབྲེལ་ལ་ལསོགས་པ་འཇམ། **ཆད་པར་བྱེད་པས་ཆད་པ་འགག་རྒྱ་ལྟ་བུ་**
 མ་ཡིན་ཏེ། **ཆད་པས་ན་ཆད་པ་སྟེ་**⁸⁾ བུམ་པ་ཞིག་པའི་བྱ་བ་དེ་འགོག་པའོ། ། འགག་པ་དང་
 ཆད་པའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡིན་ཏེ་སྐད་ཅིག་མའི་བྱ་བ་མེད་པ་ནི་འགག་པ་མེད་པ་ཡིན་ལ་རྒྱུན་གྱི་བྱ་བ་

¹Ms བའ་

¹⁾Pr D4a6, P4b6; Pr LVP 11, 1 *cited above*.
²⁾Pr D4a6, P4b6; Pr LVP 11, 1 *cited above*.
³⁾Pr D4a6, P4b7 *cited above*.
⁴⁾Pr D4a7, P4b7f.: འགག་པས་ན་འགག་པ་སྟེ། **སྐད་ཅིག་མར་འཇིག་པ་ལ་འགག་པ་ཞེས་བཟོད་དོ། །**; LVP 4, 5: niruddhir nirodhaḥ, kṣaṇabhaṅgo nirodha ity ucyate l.
⁵⁾Cf. Pr D4a7, P 4b8; LVP 4, 5 *cited above*.
⁶⁾Pr D4a7, P4b8: **སྐྱེ་བས་ན་སྐྱེ་བ་སྟེ་**བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོར་རེད་པའོ། །; LVP 4, 6: utpādanam utpādaḥ, ātmabhāvonmajjana[m ity arthaḥ] l.
⁷⁾Pr D4a7, P4b8; LVP 4, 6 *cited above*.
⁸⁾Pr D4a7, P4b8: **ཆད་པས་ན་ཆད་པ་སྟེ་**རྒྱུན་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །; LVP 4, 7: ucchittir ucchedaḥ, prabandhavicchittir ity arthaḥ l.

མེད་པ་ནི་ཆད་མེད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་འགག་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པའོ། ། ཆད་པ་ནི་རྒྱུ་གྱི་
 མི་རྟག་པའོ། (8a8) **རྟག་པ་**¹⁾ ཡང་བརྟག་པར་བྱ་བས་བརྟག་པ་རི་དང་བྱུང་པ་ལྟ་བུ་འཇུག་ རྟག་
 པར་བྱེད་པའི་ཚེས་²⁾མ་ཡིན་གྱི་རྟག་པས་ན་རྟག་པས་ཏེ་བྱ་བ་འགོག་པའོ། ། རི་ལོ་མོགས་པ་ལ་ཇུ་
 ཕྱི་རི་རོ་མི་འདྲ་བ་མེད་པར་དུས་རྟག་དུ་ **ཐེར་བྱུག་དུ་གནས་པ་**³⁾ རི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
 གནས་པའི་བྱ་བ་དེ་མེད་པའོ། ། **འོང་པ་** དང་ **འགྲོ་པ་** རི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ལྷོས་ནས་འཛོག་སྟེ།
 དཔེར་ན་⁴⁾མི་ཅིག་བསད་པ་ན་པ་(8b1)བསད་བྱ་བསད་གཉིས་ཀ་བདུབ་པ་བཞིན་ནོ། ། **འོང་པ་**
རིང་འགྲོའ་བ་ཡུལ་ཉེ་པའོ། ⁵⁾ མི་ཚན་ཅིག་གི་ནང་ནས་མི་ཅིག་གཞན་དུ་འགྲོ་པ་ན་ཡུལ་ཉེ་བ་
 ལྷ་བོ་ལ་ལྷོས་ནས་⁶⁾འགྲོ་བེད། ། རིང་པ་འགྲོ་པའི་དེ་པའི་མིས་འོང་བེད་པའོ། ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་
 འགྲོ་པའི་བྱ་བ་འགོག་གི་བྱེད་པ་རྐང་པ་དང་ལས་⁷⁾ལམ་མི་འགོག་གོ། ། **ཐ་དད་**⁸⁾ རི་བྱུང་སྐྱམ་
 ལྟ་བུ་སྟེ། གཅིག་གཅིག་ལས་གཞན་དུ་གནས་པས་⁹⁾ཐ་(8b2)དད་དེ་དམ་པའི་དོན་དུ་དེ་དག་མེད་
 པའོ། ། **དོན་ཅིག་**¹⁰⁾ གི་ནི་གཞིའ་འབྱུང་གྱི་སྐྱབ་གད་ཀྱི་སྐྱོན་ས་བཟུང་ཏེ། བྱམ་པ་དང་བྱམ་པ་
 ཉིད་དམ་སྟོན་པོ་དང་སྟོན་པོ་ཉིད་ནི་¹¹⁾དོན་ཅིག་གོ། །དེ་ཡང་¹²⁾དོན་གཅིག་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་མེད་
 དགག་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ་སྟོན་པོ་དང་སྟོན་པོ་ཉིད་ཐ་དད་བཀག་ནས་ཅིག་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི་དགག་སྐབ་
 བྱའོ། །

གལ་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འགག་པ་ནས་དོན་གཅིག་མེད་ཅེས་པའི་(8b3)དགག་པ་དེ་མ་གྲུབ་སྟེ།
 འགག་པ་ཡོད་ཅིང་དོན་གཅིག་ཡོད་དོ་སྐྱམ་ན། དགག་པ་སྐྱབ་པ་བརྗོད་པ། **རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་**

¹⁾Pr D4a7f., P4b8f.: རྟག་པ་ནི་ (D ན་) ཐེར་བྱུག་པ་སྟེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ; LVP 4, 8: śāśvato nityaḥ, sarvakāle sthānur ity arthaḥ l.
²⁾MN. bla ++ pas dgag bya.
³⁾Pr D4a7f., P4b8f.; LVP 4, 8 cited above.
⁴⁾MN. pha bas bsod bu bas bsod pa'i.
⁵⁾Pr D4b1, P5a1: འོང་བས་ན་འོང་བ་སྟེ་ཡུལ་རིང་བོ་ན་གནས་པ་རྣམས་ཡུལ་ཉེ་བར་འོང་བའོ། ། འགྲོ་བས་
 ན་ (D འགྲོ་གས་ན་) འགྲོ་བ་སྟེ་ (P བས་ཏེ་) ། (P omits །) ཡུལ་ཉེ་བ་ན་གནས་པ་རྣམས་ཡུལ་རིང་བོར་འགྲོ་བའོ། །
 ; LVP 4, 11f.: āgatir āgamaḥ, viprakṛṣṭadeśāvasthitānāṃ saṃnikṛṣṭadeśāgamaṇaṃ | nirgatir
 nigamaḥ, saṃnikṛṣṭadeśāvasthitānāṃ viprakṛṣṭadeśāgamaṇaṃ l.
⁶⁾MN. 'ong.
⁷⁾MN. su gyur pa.
⁸⁾Pr D4b1, P5a1f.: ཐ་དད་པའི་དོན་ནི་དོན་ཐ་དད་པ་སྟེ། (D adds །) དོན་སོ་སོ་བཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ། ;
 LVP 4, 10: nānārtho bhinnārthaḥ, pṛthag ity arthaḥ. l.
⁹⁾MN. rtog pa mang snang ba.
¹⁰⁾Pr D4b1f., P5a2: དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་གཅིག་ཀྱང་དེ་ཡིན་པས་ན་དོན་གཅིག་སྟེ། དོན་ཐ་མི་དད་ཅིང་སོ་སོ་
 མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ། ; LVP 4, 9: ekaś cāsāv arthaś cety ekārtho 'bhinnārthaḥ, na pṛthag
 ity arthaḥ l.
¹¹⁾MN. de lta na dam pa'i don du med pa'o.
¹²⁾MN. bshad pa 'di skor la.

པར་འབྲུང་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འགག་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་¹⁾སྒྲོམ་སོ། དགག་པ་གྲུབ་པའི་
འཐད་པ་ཅི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་རྒྱུ་བརྟན་པ་ལས་བརྟན་ཏེ། རྟོན་ཟེགས་ལས་སྐྱེ་བ་དངོས་སུ་བཀག་
པས་བདུན་པོ་ཡང་ཤུགས་ལ་ཁེགས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགག་པ་(8b4)གྲུབ་པོ། །

གལ་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བྱུང་པར་བརྒྱ་སྟོང་ཁྱིམ་འབྲུམ་ཡོད་པ་ལས་འདྲིར་བརྒྱད་རྩོན་ལ། དེ་ལས་
མང་པ་དང་རྩུང་པར་མི་སྟོན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བརྒྱད་ཀྱི་ངེས་པ་བརྗོད་པ། **རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་**
པར་འབྲུང་པ་ལ་བྱུང་པར་ ཞེས་པ་ནས་²⁾སོ། ། དོན་ནི་གཙོར་གྱུར་པ་³⁾གཉིས་ཡིན་པས་
ངེས་པར་བརྗོད་དོ། ། **གཙོར་རྩོད་པའི་**⁴⁾ རྩ་བར་གྱུར་པའི་དགག་བྱ་བརྒྱད་འཕོག་པས་གངས་
ངེས་⁵⁾ཏེ། (8b5)⁶⁾བྱེ་བྲག་པ་འཛིག་པ་རྒྱ་བཅས་སུ་འདོད་དེ་བུམ་པའི་འཛིག་རྒྱ་ཐོ་པ་ལ་སོགས་པར་
འདོད། ། འོ་སྐྱོལ་འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་ཏུ་འདོད་པས་འགག་མེད་སྒྲོམ་སོ། །⁷⁾ གངས་ཅན་མངོན་པར་
གསལ་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་སྐབས་གསལ་བའི་སྐྱེ་བར་འདོད། ། འོ་སྐྱོལ་མ་བྱུང་པ་ལས་བྱུང་
པའི་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་དེ་ལ་བརྗོད་དོ། ། དེའི་གཉེན་པོ་སྐྱེ་མེད་དོ། །⁸⁾ཁ་ཅིག་མི་མངོན་པར་
སོང་(8b6)པ་ ཚམ་གྱི་མི་རྟག་པར་འདོད་⁹⁾པ་དེའི་དོན་ཏུ་ཆད་མེད་དོ། །¹⁰⁾ཁ་ཅིག་རི་ལ་སོགས་པ་
སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་ཐེར་ཟུག་ཏུ་འདོད། ལ་ལ་¹¹⁾སྐད་ཅིག་ཡིན་ལ་རྒྱུ་མི་འགྱུར་བ་གནས་
པར་འདོད། འོ་སྐྱོལ་སྐད་ཅིག་དང་རྒྱུ་ཡང་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ། ། དེའི་ཆེད་ཏུ་རྟག་མེད་དེ།
འོ་སྐྱོལ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་མའི་ལས་ཀྱིས་ད་ལྟའི་ཕྱང་པོ་འདི་འོང་པར་འདོད། ། རྒྱང་པན་པ་ན་རེ་(8b7)ལས་
ཀྱིས་མ་བྱུང་གི་འབྲུང་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་བྱུང་བེར། འོ་སྐྱོལ་ད་ལྟའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་

¹⁾Pr D4b2, P5a2f.: རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་
ནི་བརྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གིས་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །; LVP 11, 2f.: yathā ca nirodhādayo na santi
pratītyasamutpādasya tathā sakalaśāstreṇa (R sakalena śāstreṇa) pratipādayiṣyati l.

²⁾Pr D4b2f., P5a3f.: རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་པ་ལ་བྱུང་པར་མཐའ་ལས་པ་ཡོད་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་བརྒྱད་དག་
གཅིག་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ནི་འདྲི་དག་ཁོ་ན་གཙོར་རྩོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །; LVP 11, 4f.:
anantaviśeṇaṣaṃbhave 'pi pratītyasamutpādasya, aṣṭānām evopādānam eṣāṃ prādhānyena
vivādāṅgabhūtatvāt ll.

³⁾MN. 'di dang snyal pa ++.

⁴⁾Pr D4b3, P5a3; LVP 11, 4f. cited above.

⁵⁾MN. rtag chad gnyis gzhan bsde'i bstan chos la grags skye 'gag gnyis rang bsde'i bstan
chos la grags 'og ma bzhi mo gsung thun mong du grags te bstan chos su grags pas pra sa ne
po ta lta lta ste.

⁶⁾MN. ++ ste.

⁷⁾MN. ltos dang bcas pa'i chos rnam di + pa'i s'gyur ba nyid dang +pho + cing 'os.

⁸⁾MN. gzhan la dri pa 'gro.

⁹⁾MN. rang sde kha cig rjes 'gro myed par gtan myed du song pa'i mi rtag par 'dod.

¹⁰⁾MN. gzhan bsde.

¹¹⁾MN. gnas bskabs.

སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བར་འདོད། རྒྱུ་དང་པོ་ཞི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མེད་ཀྱི་ལྷན་སེམས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་རྣམ་
 མཁའི་བཀའ་ལ་ཞ་བར་འདོད་པས་འགྲོ་འོང་ལ་བརྩོད་དོ། དེའི་ཚེད་ཏུ་འགྲོ་འོང་མེད་པའོ། ལྷ་
 དང་ཞི་ལ་ཅིག་ན་རེ་སྒྲིལ་པོ་[གསལ་བ་] དང་སྒྲིལ་པོ་ཉིད་¹⁾ལ་དང་ཟེར། འོ་སྐྱོལ་གཅིག་ཏུ་འདོད་
 པའོ། (8b8)དོན་ཅིག་ལ་ཡང་བརྩོད་པ་ཡོད་དེ། ལུས་པའི་གསལ་བ་དང་ལུས་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་
 སྤྱི་ཁྱུ་ཁྱུ་བ་ཕྱེད་དང་སྤྱི་ཁྱུ་བ་ཕྱེད་སྤྱི་ཁྱུ་གསལ་བ་ལ་ཁྱུ་བ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཅེས་པ་ནི་སྤྱི་
 རྒྱུ་ལྷན་སེམས་ལོ། ལ་ཡང་དང་ལུས་སྤྱི་ཁྱུ་གསལ་བ་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཅིག་གིས་ཁྱུ་བ་པོ་
 ཟེར་བ་ནི་སྤྱི་ཚེན་པོའི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཅིག་འདོད། ལ་ལ་མི་འདོད་དོ། རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་པོའི་ཚིག་
 དོན་དེས་ནི་བསྐྱུས་(9a1)། དོན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གང་ཡིན་ཅེས་དྲིས་པའི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་
 ལོ།

323.122 རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་པ་དང་བརྒྱུ་པའི་ཚིག་དོན། ad Pr LVP 11, 6-10

དགུ་པ་དང་བརྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུ་དང་²⁾ཏུ་བཤད་ཏུ་འདོད་མོད་ཀྱི་ལོགས་སུ་
 རྟོན་ཏེ། འདི་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཅེས་གོང་ཏུ་དྲིས་པའི་ལན་ཡིན་ཏེ་དགོས་པ་གཉིས་
 རྟོན་ཏེ།

དགུ་པའི་ཚིག་དོན་བརྗོད་པ་ **རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་**³⁾ ལས་
 སོ། ། གོང་ཏུ་དགོས་པ་གང་(9a2)ཡིན་ཅེས་དྲིས་པའི་དགོས་པ་ནི་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་དགོས་པ་དང་
 དགོས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་ལ་འཇུག་པས་འདིར་དགོས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་རྟོན་ཏེ། ། སྤྱི་
 དགོས་པ་ནི་རྟོགས་པ་ཡིན་དེ་ཚམ་གྱིས་ཉིང་དགོས་མི་འགྲུབ་སྟེ། ⁴⁾སྤྱི་རྟོགས། དེས་⁵⁾བསམས། དེ་

¹⁾MN. bya + spyi lu sa rna dang gsal ba ++.
²⁾MN. rten 'brel bstan pas.
³⁾Pr D4b3ff., P5a4ff.: རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་ཏུ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 གཟིགས་ན། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་དང་། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་པ་རྣམས་རྣམ་པ་བམས་
 ཅད་ཏུ་བརྗོད་(P རྗོག་) པའི་ཕྱིར། ། འདིར་སྤྱི་པ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་
 སྤྱི་པ་ཉེ་བར་ཞི་ཞེས་བྱའོ། ། འདི་ལ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འཇུག་པ་ཡང་མེད་པ་ (P omits པ་)
 དང་། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་མ་སྤྱད་ལོག་པའི་སྐོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱ་བ་དང་རྣ་བ་དང་འཛི་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་
 འཛོ་བ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞི་བའོ། ། ; LVP 11, 6-10: yathāvasthitapratītyasamutpādadarśane
 (R inserts ca) sati āryāṇām abhidheyādi(R abhidhānābhidheyādi)lakṣaṇasya prapañcasya sar-
 vathoparamāt, prapañcānām upaśamo 'sminn iti, sa eva pratītyasamutpādaḥ prapañcopaśama
 ity ucyate || cittacaitānāṃ ca tasminn apravṛttau jñānājñeyavyavahāranivṛttau(R -nivṛtyā)
 jātijarāmarañādiniravaśeṣopadravarahitatvāt, śivah ||.
⁴⁾MN. yid ches pa thos pa las 'byung pa'i chos rab tu rnam par 'byed pa.
⁵⁾MN. rigs pa bsams pa las byung pa'i chos rab tu rnam par dpyod pa.

ནས་¹⁾སྒྲོམས་པས་རྟོགས་པ་ན་ **བརྗོད་བྱ་བརྗོད་བྱེད་ལསོགས་པའི་སྒྲོམ་པ་**²⁾ཞི་བའོ། ³⁾
གཟིགས་⁴⁾ པ་ནི་བསྒྲོམས་པས་རྟོགས་པའོ། **འདྲིར་**⁵⁾ ཅེས་པ་ནི་རྟེན་(9a3)འབྲེལ་འདྲིར་ཏེ།
ཡོད་པའི་དོན་གྱི་བདུན་པ་ཡིན་པས་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པ་ཡོད་ན། **བརྗོད་བྱ་དང་བརྗོད་བྱེད་དང་**
མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་དང་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ལསོགས་པའི་སྒྲོམ་⁶⁾ **ཀུན་ཞི་**
བའོ། ཉིད་དགོས་གཉིས་པ་ནི་བརྟུ་པའི་ཚིག་དོན་གྱིས་སྟོན་ཏེ། **རྟེན་འབྲེལ་སྐྱུ་ཐོས་བསམ་**
བསྒྲོམས་པས་རྟོགས་པ་ན་མངས་རྒྱས་ཏེ་ **སེམས་དང་སེམས་བྱུང་**⁷⁾ གི་བརྟོག་པ་ **བསྐྱོག་**⁸⁾
པའོ། **འདྲིའི་བཞེད་**(9a4)ཀྱིས་མངས་རྒྱས་ནི་ཚོས་དཔྱུའ་འབའ་ཞིག་སྟེ། སྐྱ་གཉིས་གཏུལ་བའི་
སྣང་པ་སྟེ། **ས་ཐོབ་པ་དང་གཏུལ་བྱ་མ་དག་པ[ར་]** ལ་ཡོངས་སྐྱ་སྐྱུལ་སྐྱ་གཉིས་སྣང་པར་བཞེད་
དོ། **འདི་ལ་**⁹⁾ རྟེན་འབྲེལ་འདི་ལ་སྟེ། ཡོད་པའི་དོན་གྱི་བདུན་པ་སྟེ། **རྟེན་འབྲེལ་འདི་ཐོས་**
བསམ་བསྒྲོམ་གྱིས་རྟོགས་ན་ **ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་ཐ་སྣང་**¹⁰⁾ ལོག་ནས་སྐྱེ་དགའ་ལསོགས་པ་
དང་བུལ་པས་ **ཞི་བའོ།** ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་(9a5)གཉིས་སྐྱ་ཀུན་རྗོབ་ཐམས་ཅད་འདུས་སོ། །

323.2 རྣམ་དབྱེད་བརྗོད་པ། ad Pr LVP 11, 11-12, 3

རྣམ་དབྱེད་བརྗོད་པ་འདི་ **སྐད་བསྟན་པའི་བྱུང་པར་** རྣམ་¹¹⁾སོ། ། དོན་ནི་སྦྱིར་རྣམ་འབྱེད་
བདུན་ཡོད་པ་ལས་འདྲིར་ནི་གཉིས་པ་ལས་གྱི་ཚིག་གཉིས་ཏེ། **སྟོན་པ་པོ་མངས་རྒྱས་དང་བསྟན་པ་**
བྱ་བ་གཉིས་མ་ཡིན་ཏེ་བསྟན་བྱ་ལས་དེ་འཆད་དོ། དཔེར་ན་འབྲིག་ཁྲམ་ཅེས་པ་ཤིང་ལ་གཅེས་
ན་ཤིང་ལ་ཅེས་ལས་གྱི་གཉིས་གྱི་ཚིག་ཡིན་པ་ལྟར་བྱུང་པར་བརྟུད་དང་བྱུང་པར་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
(9a6)ལས་གྱི་གཉིས་ཚིག་ཡོད་དེ། **ལ་སྤྱི་ཏུ་ས་སྣང་སྤྱི་ཏུ་མ།** ཨ་ནི་རོ་དམ། ཨ་རུད་པ་དམ།
ཨ་རུད་ཚེ་དམ། ཨ་ཤུ་ཤུ་དམ། ཨ་ན་འགའ་མམ། ཨ་ནིར་འགའ་མམ། ཨ་ནིར་ཀར་ཏམ།
ཨ་ན་ནར་དམ། ཨ་སྤ་པན་ཅམ། **ཤི་བམ་ཅེས་ཐམས་ཅད་ལ་གྲུང་ཀོར་ཡོད་དོ།** བོད་སྐད་

¹⁾MN. ting 'dzin goms pa las 'byung pa'i chos rab tu rnam par dpyod pa'i shes rab po.
²⁾Pr D4b3f., P5a4; LVP 11, 6 cited above.
³⁾Pr D4b5, P5a6; LVP 11, 10 cited above.
⁴⁾Pr D4b3, P5a4; LVP 11, 6 cited above.
⁵⁾Pr D4b4, P5a5; LVP 11, 7 cited above.
⁶⁾Pr D4b4, P5a5; LVP 11, 7 cited above.
⁷⁾Pr D4b4, P5a5; LVP 11, 8 cited above.
⁸⁾Pr D4b4, P5a5; LVP 11, 7 cited above.
⁹⁾Pr D4b4, P5a5; LVP 11, 8 cited above.
¹⁰⁾Pr LVP 11, 9 cited above.

¹¹⁾Pr D4b5f., P5a6f.: ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ (P གྱི་) རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
ནི་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ (D པའི་) སྒྲོ་ནས་འདོད་པ་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལས་སྐྱ་བསྟན་ཏེ། ; LVP 11,
11f.: yathābhihitaviśeṣaṇasya pratītyasamutpādaya deśanākriyayā īpsatamatvāt karmaṇā
nirdeśaḥ, ... l.

ལ་སྐྱུར་ན་ལ་རེ་རེ་ཡོད་དོ། །གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་ལ། འགག་མེད་ལ་སྐྱེ་བ་
 མེད་[ལ།] ཅེས་པ་ལོ་མོགས་པ་¹⁾སྟེ་བསྐྱུར་དུ་མི་(9a7)འདོད་སྟོན། འདོད་པ་དམ་པ་²⁾ནི་སྐྱབ་
 པར་འདོད་པ་དམ་པ་འམ་གཙོ་འགོ་སྟེ། དཔེར་ན་ངས་ཤིང་འདི་བཅད་དོ་སྐྱམ་ནས་ཞེ་ཀམ་ཡེ་པ་
 ལྷ་བུའོ། ། བྱད་པར་མཚན་པ་བརྗོད་པ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བ་ཇི་སྟོན་ ལས་³⁾སོ། །
 ལ་ཅིག་དུ་རྟེན་པ་ངེས་བཟུང་ལ་ཟེར་ཡང་འདི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་ལྷ་བས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ལ་
 [ཡོན་ཏན་] བྱད་པར་ཡང་འཆད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་མཁན་ཡིན་པར་མ་བཟད། (9a8) སྐྱ་བ་
 རྣམས་ཀྱི་⁴⁾ མཚོག་ཁོ་ན་ཡིན་ཅེས་དད་ཅིང་བྱིས་པ་རྣམས་སྤྱོད་ལ་སྐྱ་བར་ཤེས་ནས་བྱད་པར་དུ་
 བྱད་བརྗོད་དོ། ། དེ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བྱད་པར་བསྐྱར་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

323.3 རིམ་པ་ངེས་པ་མེད་པ་བརྗོད་པ། ad Pr LVP 12, 4-8

རིམ་པ་ངེས་པ་མེད་པ་བརྗོད་པ། འདིར་འགག་པ་སྐྱར་བཀག་པ་ ལས་⁵⁾སོ། ། འདི་ནི་

¹⁾Pr D4b6f., P5a7f.: གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་། ། འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། ། ཆད་པ་མེད་
 པ་རྟག་མེད་པ། ། འོང་བ་མེད་པ་འགྲོ་མེད་པ། ། བ་དད་དོན་མིན་དོན་གཅིག་(P ཅིག) མིན། ། སྐྱོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་
 ཞེ་བཅུན། ། ཇོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི། ། དམ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། ; LVP 11,
 13-16: anirodham anutpādam anucchedam aśāśvataṃ | anekārtham anānārtham anāgamam
 anirgamam || yaḥ pratītyasamutpādaṃ prapañcōpaśamaṃ śīvaṃ | deśayāmāsa saṃbuddhas
 taṃ vande vadatāṃ varam ἥ ||

²⁾Pr D4b6, D5a8; LVP 11, 11 cited above.

³⁾Pr D4b7f., P5a8ff.: རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བ་ཇི་སྟོན་ (P ཇི་སྟོན་དུ་) བསྐྱར་པ་སྐྱགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉག་གཅིག་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུང་བ་ཉིད་དུ་གཟིགས་ཤིང་པ་རོལ་བའི་སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་
 བྱིས་པ་དོལ་ (D རྟོལ་) ཐབས་སྐྱ་བ་དང་འདྲ་བར་སྐྱགས་སུ་རྒྱུད་དོ། (P omits 1) དེ་ནས་སྐྱོབ་དཔོན་ཤིན་ཏུ་དད་པ་དང་
 ལྷན་པར་གྱུར་པས་སྤྱར་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་བྱད་པར་དུ་མཇོད་པ་ནི། སྐྱ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ; LVP
 12, 1ff.: yathopavarṇitapratītyasamutpādāvagamāc ca tathāgatasyaivaikasyāvīparitārthavādi-
 tvam paśyan sarvaparapravādāṃś ca bālapralāpānivāvetya, atīva prasādānugata ācāryo bhūyo
 bhagavantam viśeṣayati, vadatāṃ varam iti ἥ ||

⁴⁾Pr D5a1, P5b2; LVP 12, 3 cited above.

⁵⁾Pr D5a1f., P5b2f.: འདིར་འགག་པ་སྐྱར་བཀག་པ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དག་ལ་སྐྱ་ཕྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་
 པ་མེད་པར་བསྐྱར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྐྱར་གྱུར་ལ། ། ལྷ་ཤི་ཕྱི་མ་ཡིན་ན་ནི། ། སྐྱེ་བ་ལྷ་ཤི་མེད་པ་
 དང་། ། མ་ཤི་བར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ། ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱར་བར་ (D སྐྱར་
) འགྱུར་ལ། ལྷ་ཤིན་ཕྱིས་ (P འཕྱིས་) མོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་མེད་དོ། ། ; LVP 12, 4-8: atra
 ca nirodhasya pūrvam pratiṣedhaḥ, utpādanirodhayoḥ paurvāparyāvasthāyāḥ siddhyabhāvaṃ
 dyotayitum | vakṣyati hi, pūrvam jātir yadi bhavej jarāmarāṇam uttaram | nirjarāmarāṇā jātir
 bhavej jāyeta cāmṛtaḥ ἥ iti | tasmān nāyaṃ niyamo yat pūrvam utpādena bhavitavyaṃ paścān
 nirodheneti ἥ ||

1)གོང་དུ་འོང་པར་རིགས་པ་ཞིག་འདིར་བཀོད་²⁾དེ། ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་དངོས་སྣ་ཐམས་ཅད་ན་
རེ་སྐྱེ་འགག་གི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་སྐྱེས་ནས་འགག་པ་ཡིན་(9b1)པས་སྐྱེ་བ་ལྟེན། ། མ་སྐྱེས་
པར་འཇིག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་དང་པོ་སྐྱེ་བ་སྣོས་པར་རིགས་སོ་ཞེས་ཟེར། རྟོག་
པ་དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱོག་ཅིང་རིམ་པ་ངེས་པ་མེད་པར་བརྟན་པའི་དོན་དུ་དགག་པ་དང་པོར་གསུངས་སོ། །
ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་གཉིས་ཆར་དུ་སྐྱེ་འགག་ལ་གོ་རིམས་ངེས་པ་མེད་དེ། འགག་པའི་ཕྱོད་དུ་ཡང་
སྐྱེ་བ་འགོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེ་བ་འགག་པའི་ཕྱོད་དུ་མ་སོང་ན་ **མ་གྱི་བར་ཡང་སྐྱེ་བར་**³⁾ ཐལ།
(9b2)དེ་འདོད་ན་ཐེམས་ཅན་སར་པ་འབྱུང་པར་འབྱུར་ན་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །⁴⁾

4 བཅོད་བྱའི་དོན་དགོལ་བ།

ད་ནི་བཅོད་བྱའི་དོན་དགོལ་བ་སྟོན་ཏེ། ། རབ་དུ་བྱེད་པ་ཉེར་ལྗས་ཀྱང་པར་བཤད། ། ཉེར་
དུག་པས་ཀྱང་གཞི་རྟེན་འབྲེལ། ། ཉེར་བདུན་པས་དེ་མཐོང་པའི་ཕན་ཡོན་འཆད་དོ། །

41 བྱང་པར་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་བྱང་པར་གཙོས་བོདོ། །

411 བྱང་པར་གཙོས་བོ།

འདི་ལ་གཉིས་ལས་རྒྱུན་བརྟག་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟོན་པ་ལས་

411.1 རྒྱུན་བརྟག་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟོན་པ།

411.11 འབྲེལ་བཤད་པ།

411.111 རབ་དུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་འབྲེལ། ad Pr LVP 12, 8-9

ཐོག་མར་རབ་དུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་(9b3)སྤྱི་འབྲེལ་ཞིག་བཅོད་པ། ⁵⁾ད་ནི་
སྟོབ་དཔོན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་པ་འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་བྱང་པར་

¹⁾MN. khyad par brgyad kyi bskabs su.
²⁾MN. 'on kyang gor rtung lo tsa zer.
³⁾Pr D5a2, P5b3; LVP 12, 7 cited above.
⁴⁾MN. rgya +od {brgyad} kyi shu lo ka gnyis po 'di la shes rab sgron ma yin gyi spyang ras gzigs rtul zhugs na {rjes} 'gro tsam bshad nas yod zer.
⁵⁾MN. rang bzhin med par ston (Ms. bston) pa'i le'u rnam s 'dir slob dpon gyis rigs pas nges shes rgyas par lan yinno zhes pa la.

དུ་འཕགས་པར་གྱུར་པ་བརྟན་པར་བཞེད་ནས་¹⁾ ཅེས་པའོ། ། རབ་དུ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲེལ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ་སྦྱི་འབྲེལ་རེ་དང་ནང་ཚན་རེ་རེའི་འོ། ། སྦྱི་འབྲེལ་ནི་གཞུང་གིས་དངོས་སུ་མ་བརྟན་ཏེ། ལྷ་ཚན་དུག་ཚན་ཅེས་པ་ལོ་སོགས་པ་སྟེ་གཞན་དུ་བཤད་དོ། ། དགོས་འབྲེལ་ནི་འབྲེལ་པ་(9b4)འདི་ན་{གསལ་}འོ། །

411.112 རྒྱུ་བརྟན་གི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ། ad Pr LVP 12, 9-10

རྒྱུ་བརྟན་གི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ། སྦྱི་བ་འགག་པས་འགག་པ་ལོ་སོགས་པ་དགག་པར་སྦྱི་བར་དགོངས་ཤིང་ཐོག་མར་སྦྱི་བ་དགག་པ་རྩོམ་པར་མཇུག་དོ། །²⁾ ཞེས་པའོ། ། སྦྱི་བ་བཀག་པས་ཤུགས་ལ་འགག་པ་དང་བདུན་པོ་དགག་པ་གྲུབ་པས་དང་པོར་སྦྱི་བ་འགོག་པའོ། ། གཉིས་པ་འགྲོ་འོང་དགག་པའི་འབྲེལ་ལོ་སོགས་པ་ནི་སྐབས་རི་ལྟ་བུ་བཞེད་བཤད་པར་བྱའོ། །

411.12 སྦྱི་བ་བཀག་པ།

411.121 དམ་བཅའ་སྟོན་པ། ad Pr LVP 12, 11-13, 6

(9b5)འབྲེལ་བཅེད་ནས་དམ་བཅའ་སྟོན་ཏེ། ། སྐབས་འདིར་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་རང་གཞུང་བཅེད་པ་གཉིས་མཇུག་དོ། །

411.121.1 གཞན་ལུགས་དགག་པ།

དང་པོ་ནི་ཉེ་དུ་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་གནས་པ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱབ་པའི་ཉེ་དུ་³⁾ཡིན་པས་འདིར་མི་སྦྱད་དོ། ། གཞན་གསུམ་ནི་དགག་པའི་ཉེ་དུའོ། ། འདིར་ལུགས་ནི་གཉིས་སུ་ལྟ་སྟེ། ཤར་པ་མཁའ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་⁴⁾པར་འདོད། ། མངས་རྒྱས་སྦྱངས་དང་རྒྱ་གྲགས་ནི་ལས་⁵⁾སུ་བཞེད་

¹Ms. བསལ་

¹⁾Pr D5a2f., P5b3f.: ད་ནི་སྦྱི་བ་དཔོན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པར་གྱུར་པ་བརྟན་པར་བཞེད་ནས། ; LVP 12, 8ff.: idānīm anirodhādiviśiṣṭa-pratītyasamutpādapratipipādāyīṣayā, ... ācāryaḥ ... l.

²⁾Pr D5a3, P5b4: སྦྱི་བ་བཀག་པས་འགག་པ་ལོ་སོགས་པ་དགག་པ་སྦྱི་བར་དགོངས་ཤིང་ཐོག་མར་སྦྱི་བ་དགག་པ་རྩོམ་པ་མཇུག་དོ། ། ; LVP 12, 9f.: utpādapratīṣedhena nirodhādiṣedhasaukaryam manyamāna ācāryaḥ prathamam evotpādapratīṣedham ārabhate l.

³⁾MN. dgag pa'i he du bzang shos yin no.

⁴⁾MN. he dur.

⁵⁾MN. da+ bca.

དོ། (9b6)དང་པོ་ནི་དགག་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་ལྷགས་བཞིའོ། ། འདི་ལྟར་སྣང་¹⁾བ་ཚོས་ཅན་དང་།
ཡང་སྣང་བ་²⁾ཚོས་ཅན་དང་། བརྟགས་³⁾པ་དང་རྟོག་པའི་རང་བཞིན་⁴⁾ཚོས་ཅན་དུ་འདོད་པའོ། །
དེའི་བཤད་པ་ནི་གཞན་དུ་བརྟོལ། །

411.121.2 རང་ལྷགས་བརྟན་པ།

གཉིས་པ་རང་ལྷགས་བརྟན་པ་ནི། ཚུ་འབྲེལ་འདིར་དགག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད། དེ་⁵⁾ཡང་དམ་
པའི་དོན་དུ་འགོག་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྟེ་བ་མེད་ཞེས་སྟོན་དོ། ། གཞན་སྟེ་བ་ལསོགས་(9b7)པ་
འགའ་ཞིག་ནི་ཀུན་རྫོང་ལ་ལྷུ་ཡང་མེད་ཅེས་འཆད་དོ། ། སྟེ་བ་ལསོགས་པ་ནི་འབྲེལ་པ་ཀུན་རྫོང་པ་
སྟེ། འོ་སྐོལ་ལ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་ལསོགས་པ་འདི་ཉིད་སངས་རྒྱལ་ལ་སྣང་ཡང་མི་སྣང་མེད་ཀྱང་
སྟེད་དོ། ། འོ་སྐོལ་ལ་ནི་ཡོད་པ་སྣང་མེད་པ་ཡང་སྣང་སྟེ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་ཀྱི་སྣང་བ་ཤ་སྟངས་ཅོམ་
དུ་ཡོད་བདེན་པར་མེད་དོ། ། འོག་པའི་ཀུན་རྫོང་ཀྱི་སྣང་བ་ནི་ཤ་སྟངས་དུ་ཡང་མེད་པ་སྣང་བའོ། །
(9b8)དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་དུ་དགག་པ་བྱེད་པ་ལ་ཀུན་རྫོང་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པས་བདེན་པ་གཉིས་
དོན་དུག་གིས་གཏན་ལ་འབབས་སོ། ། འདིའི་བཤད་པ་ནི་གཞན་དུ་བྱས་ཟིན་དོ། །

དམ་བཅའི་འབྲེལ་བརྟོན་པ་⁶⁾སྟེ་བ་ཡང་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ན་བདག་གས་གཞན་
ནས་གཉིད་ག་འམ་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ལས་རྟོག་གང་ན། ཐམས་ཅད་འཐད་པ་མ་
ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་ངེས་པར་མཇེད་ནས་བཤད་པ་⁷⁾ ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཕྱི་རང་གི་དངོས་པོ་
(10a1)རྣམས་ཀྱི་སྟེ་བ་ནི་ཀླུ་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་བདེན་པར་བརྟགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་བརྟག་པ་འདི་བཞི་ལས་མི་འདའོ། ། དེ་ལ་བདག་ལས་སྟེ་བ་ནི་གངས་ཅན་འདོད་

¹⁾MN. di ltar snang pa '[di la skyon lnga] 'di chos can yang dag par rang bzhin med de gcig dang du ma dang bral ba'i phyir ces rdzun pa dngos su grub pa dang l.
²⁾MN. 'di ltar snang pa 'di chos can yang dag par rang bzhin med de yang dag gi gcig dang du ma dang bral pa'i phyir ces brdzun pa shugs la grub pa'o l l ['di la skyon gsum].
³⁾MN. 'di skyon lnga.
⁴⁾MN. dngos po chos can 'di rtag par med de rim dang gcig car gyis don byed pas stong pa'i phyir zhes 'bramse chen po rtags pa chos can du gzhan na rang rgyud mi grub par go nas dngos po chos can du 'jog go.
⁵⁾MN. mthas bzhi'i skye ba bdag pa gnyis bjad 'gog dbang.
⁶⁾MN. zer bas 'ga' zhig rtag pa dgag bya yin zer la dngos po dgag byar 'dod de dgag bya ni sgro dogs kyi shes pa'i zhen yul yin + cas pa.
⁷⁾Pr D5a3f., P5b4f.: སྟེ་བ་ཡང་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ན་བདག་གས་གཞན་ནས་གཉིད་ག་འམ་རྒྱ་མེད་པ་
ཞིག་ལས་རྟོག་གང་ན། ཐམས་ཅད་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་ངེས་པར་མཇེད་ནས་བཤད་པ། ; LVP 12,
11f.: utpādo hi paraiḥ parikalpyamāṇaḥ svato vā parikalpyeta (de Jong 1978 reads parikalpyate) parata ubhayato 'hetuto vā parikalpyeta (de Jong 1978 reads parikalpyate) sarvathā ca nopapadyata iti niścityāha, ... l.

དོ། །གཞན་སྐྱེ་ནི་རང་སྐྱེ་དོ། །གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་མཚོན་འོས་པ་དོ། །རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་
ནི་རྒྱུ་ལས་པུ་པ་དོ། །དེ་བཞི་ཅུ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འབྲང་དོ་སྐྱེ་བ་དེས་པ་ནི་འཕགས་པ་ལྷ་ལྷ་བ་ལ་
(10a2)མངའ་ནས་དམ་བཅའ་མཛད་དོ།། །། བརྒྱ་དཔེའ་བཞིན་བཤད་ན་ཕྱེད་འོག་མ་དང་པོར་
ཡོད་དེ།

དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །
སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་ནི། །
བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །
གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །¹⁾

ཞེས་འབྲུང་དོ། །

ཅོག་རོས་རྒྱ་དཔེའ་ལ་གོ་རིམས་བསྐྱོར་ཏེ། བརྒྱུར་བ་འདི་མ་ལེགས་ཏེ། ཕྱེད་དང་པོས་ཐེ་ཅོམ་
འབའ་ཞིག་ལས་མི་སྐྱེད་པ་འཇམ། ཡང་ན་(10a3)བརྒྱུས་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་ལྟར་བདག་ལས་
མ་ཡིན་ཅེས་པའི་སྐྱེ་དུས་ཅི་བདག་ལས་མ་ཡིན་སྐྱེ་བའི་སྐོ་ཞིག་སྐྱེད་ཀྱི། འདི་བདག་ལས་མ་ཡིན་
སྐྱེ་བ་དུ་དེས་པའི་སྐོ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལས་མིན་དང་གསུམ་པོས་ཀྱང་ཐེ་
ཅོམ་ལས་དེས་པ་མི་འདྲེན་པས་གཞུང་བཀོད་པ་དོན་ཕྱེད་དེ། ཐེ་ཅོམ་བཀོད་པ་མ་བྱས་པ་ནས་
གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྐྱེ་ཉེས་པ་དེ་མེད་དེ་སྐབས་ཀྱིས་དེས་པ་(10a4)སྐྱེད་དོ། །འདི་ལྟར་
བདག་ལས་མ་ཡིན་ཅེས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཅེས་གོ་སྟེ། སྐབས་ཀྱི་སྐྱེ་
སྐྱེ་བྱེ་བཀའ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་དོ་བཟུང་ན། འོ་ན་ཕྱེད་སྐྱེ་
གཉིས་བརྒྱུས་པར་འབྲུར་ཏེ་ཕྱེད་དང་པོས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་བསྟན། ²⁾འོག་མས་ཀྱང་དེ་ཉིད་བཛོད་
པའི་ཕྱིར་ལྷབས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱ་དཔེའ་ཇི་བཞིན་དུ་རྒྱུར་ན་(10a5)ལེགས་སྐད། ཀྱང་པ་
བཞི་པའི་མ་ཡིན་ཅེས་པ་རྒྱ་དཔེའ་ལ་མེད་དེ། ཅོག་རོས་དེ་བས་སྐྱེ་བ་ཅིག་གིས་སྐྱེས་སུ་བཅུག་
པ་དོ། །རྒྱ་དཔེའ་ལ་ནི་མིན་གཉིས་མ་ཡིན་གཉིས་ཏེ་བཞི་ལས་མེད་དོ། །

ཐོག་མར་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་སྐྱུར་ན་འདི་ལྟ་སྟེ།
[ངག་དོན] དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །
སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་ལྟ། །
བདག་ལས་མ་ཡིན་ཅེས་སྐྱུར་རོ། །

¹⁾Cf. MMK 1.1: བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་
དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་ལིན། ། *cited in* Pr D5a4f., P5b5f.; LVP 12, 13f.: na svato
nāpi parato na dvābhyām nāpy ahetutaḥ | utpannā jātu vidyante bhāvāḥ kvacana kecana ||
²⁾MN. + dang 'byas pa'i +bu + tshad ma +g pa la +e +o+ zhe.

དངོས་པོ་གང་དག་ ཅེས་པའི་ སྐྱེ་བ་ (10a6)བ་པོ་ རྟེན་པ་ བརྒྱུ་སྟེ།¹⁾ སྐྱེ་ལྡན་ལྷ་གྲུ་
 ལསོགས་པ་བརྟན་ཏེ། ། གང་ན་ཡང་ ཅེས་པས་རྟེན་ཡུལ་དང་གྲུབ་མཐའ་བརྟན་ཏེ།²⁾ ལྷ་གྲུ་
 ལསོགས་པ་ཡུལ་ས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡུལ་རྟེན་ལྷ་གྲུ་རྟེན་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱོ་འདོགས་
 གྲུང་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་ལས་སྐྱེ་བའོ། ། སྐྱེ་བ་ རྟེན་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ལ་བཞེད་དོ། ། རྣམ་ཡང་ རྟེན་དུས་ཏེ་
 དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དུས་རྣམ་ཡང་མེད་དེ།³⁾ (10a7)འདས་པ་ན་ཡང་མེད་མ་འོངས་པ་དང་ད་
 ལྟར་ཡང་མེད་ཅེས་པའོ། ། དཔུང་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཡོད་ཅེས་པ་འདི་དངོས་སུ་སྐྱོས་མི་དགོས་ཏེ་
 དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།⁴⁾ འདི་ལྟར་

དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །
 སྐྱེ་བ་རྣམ་ཡང་བདག་ལས་མིན་

ཅེས་བཞེད་པ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་རྣམ་ཡང་ཡོད་པ་ནི། ། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཅེས་
 [ཡོད་པ་དགག་པ་] བྱགས་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ (10a8)མ་ཡིན་པ་ ཁོ་ན་ཞེས་སོ། །⁵⁾ བདག་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་
 བ་མ་ཡིན་ ཞེས་ དེས་གཟུང་ གི་དོན་མ་ཡིན་ནམ། ། དེ་ལྟ་ན་དེས་གཞན་སྐྱེ་འཕངས་པས་སྐྱེ་
 མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཉམས་སོ། ། འདི་ལྟར་བདག་ཁོ་ན་ལས་མི་སྐྱེ་ཅེས་པའི་སྐྱ་དེས་གཞན་ལས་སྐྱེ་
 བ་སྐྱབས་སོ་ཅེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་⁶⁾མ་ཡིན་དགག་གིས་རྟོག་བ་ལ་མེད་པར་དགག་པས་ལན་འདེབས་

¹⁾Cf. Pr D5a5, P5b6: དེ་ལ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བའི་སྐྱ་རྟེན་པའི་ཚིག་སྟེ། ལྷ་དག་ཅེས་བྱ་བའི་སྐྱའི་རྣམ་
 གངས་སོ། ། ; LVP 13, 2: [kencanaśabda ādheyavacanah kecic chabdaparyāyah] (confirmed by R)
 ll; LVP 13, n.(1); MABh 81, 12: གང་དག་གི་སྐྱ་རྟེན་པའི་ཚིག་རྟེན་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་བཞེད་པའོ། །

²⁾Cf. Pr D5a5, P5b6f.: གང་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་རྟེན་ཀྱི་ཚིག་སྟེ། འགའ་ཞིག་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱའི་
 རྣམ་གངས་སོ། ། ; LVP 13, 1: kvacanaśabda ādhāravacanah kvacicchabdaparyāyah l; MABh 81,
 10f.: གང་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་འགའ་ཡང་གི་སྐྱའི་རྣམ་གངས་རྟེན་ཀྱི་ཚིག་གིས་རྟེན་ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་
 བཤད་དོ། །

³⁾Cf. Pr D5a5f., P5b7: རྣམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་བྲམ་ཚིག་གོ། ། ; LVP 13, 1: tatra
 jātv iti kadācid ity arthaḥ l; MABh 81, 9f.: རྣམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། །

⁴⁾Cf. MABh 81, 15ff.: འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བྱི་ཡོད་
 པ་དང་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

⁵⁾Pr D5a6f., P5b8: གལ་ཏེ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དེས་པར་གཟུང་བ་ན། གཞན་ལས་
 སྐྱེ་འོ་ཞེས་མི་འདོད་པ་ཉིད་དུ་འགྲུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན་ ... ། ; LVP 13, 4: nanu ca, naiva svata utpannā, ity
 avadhāryamāṇe parata utpannā ity aniṣṭaṃ prāpnoti l.

⁶⁾Cf. Pr D5a7, P5b8f.: མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་བཞེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
 ཡང་འགོག་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 13, 4f.: na prāpnoti, prasajyapratīṣedhasya vivakṣitatvāt
 parato 'py utpādasya pratīṣetsyamānatvāt l.

པར་འགྱུར་རོ། ། བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་སྐྱུར་བ་དེས་(10b1)གཞན་སྐྱེ་ལསོགས་པ་ཡང་གོ་སྟེ། །

དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །
སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་ལྟ། །
རྒྱ་མེད་མིན་

ཅེས་སྐྱུར་རོ། ། བཤད་པ་ནི་ཇ་མ་ཉིད་དོ། །

དེ་ལྟར་ན་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྟངས་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ། དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཁོ་ན་འདོད་པ་བདག་ཉིད་མ་ {བསལ་} །¹བ་ཅེས་པ་མཚན་ཉིད་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་
ཏེ་འདོད་དམ་བཅའ་ཅེས་པ་མིང་ཙམ་དུ་འདོད་ཀྱང་(10b2)དངོས་པོ་ལ་དམ་བཅའ་རྣལ་མར་གྲུབ་
སྟེ། སྐྱེ་བ་བཀག་པས་སྐྱེ་སྤྱེད་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་མེད་གཉིས་རྣམ་གཅིད་ཡོངས་
གཅིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་འགལ་གྱི་ལུགས་ཀྱིས་ཅིག་བཀག་པ་ཅིག་གི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སོང་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཕྱགས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དམ་བཅའ་གྲུབ་པོ་ཅེ་ན། ། བརྗོད་
པ་སྐྱོན་དེ་ནི་མེད་དེ། ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མ་བརྟགས་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་ན། (10b3)སྐྱེ་མེད་དེ་གྲུབ་
པར་ཐལ་བ་བདེན་མོད་ཀྱི། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་བཏགས་པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པས་མ་དཔུང་པའི་སྐྱེ་སྤྱེད་
གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བརྟགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་མ་བརྟགས་པའི་སྐྱེ་མེད་གཉིས་དངོས་འགལ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་ཉེས་པ་དེ་མེད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སྐྱེ་བ་བརྟགས་པ་བཀག་པས་སྐྱེ་མེད་
བརྟགས་པ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ་ཅེ་ན། ། མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱེ་མེད་ཀྱང་བརྟགས་གྲུབ་པས་དམ་བཅའ་གྲུབ་
པར་མི་(10b4)འགྱུར་ཏེ། བཏགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་མ་བརྟགས་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱང་བརྟགས་ནི་མིང་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་མི་དམིགས་སོ། ། རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ན་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་
སྐྱེ་མེད་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དམ་བཅའ་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ། དམ་བཅའ་ནི་དོན་སྐྱབ་བྱུར་
འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་སྐྱེ་མེད་སྐྱབ་བྱུར་ཡང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འགྲེལ་པའི་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ། །
(10b5)རྩ་བའི་སྤྱིང་དུ་བདག་གིས་སྐྱུར། །
དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །
འགྲེལ་པ་ཡང་ནི་བཤད་པར་བྱ། །(16)

དེ་ལ་གང་དག་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་རྟེན་པའི་ཚིག་སྟེ་ བཤད་བྱའོ། ། དེ་བཤད་པ་ སྐྱ་
དག་ཅེས་པའི་སྐྱའི་རྣམ་གངས་ ཞེས་པའོ། །¹⁾ སྐྱ་ དང་ གང་ གཉིས་རྣམ་གངས་ཡིན། ། དག་

¹Ms. གསལ་
¹⁾Pr D5a5, P5b6; LVP 13, 1f. cited above.

ནི་དག་ཉིད་དེ། སྤྱིར་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་ཡང་རེས་འགའ་མང་པོའི་ཚིག་སྤྱི་ཡང་སྦྱོར་བས་མང་པོའི་
ཚིག་གོ། (10b6) **སྤྱི་དག་** ནི་མ་ལེགས་ཏེ། སྤྱི་དག་ཅེས་པའི་སྤྱི་དེ་ནི་ལྷ་མི་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་
འཇུག་གི། །དུད་འགོ་ལས་གསུམ་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་མ་ཁྱབ་པོ། ། ཡང་ན་སེམས་ཅན་ལ་འཇུག་
ཀྱང་བེམས་པོ་ལ་མི་འཇུག་པས་སོ། ། དེས་ན་གང་རྣམས་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་རྣམ་གངས་སོ། ། ཞེས་
བྱས་ན་ལེགས་སོ། །

གང་ན་ཡང་ {ཅེས་} ¹པའི་བཤད་པ་ནི་ **འགའ་ཞིག་ན་ཡང་** ཅེས་པ་སྟེ། ¹⁾ ལུལ་²⁾འགའ་
(10b7) ཞིག་ན་ཡང་ཅེས་པའོ། ། **སྤྱི་བ་** ཅེས་པ་མ་བཤད་དེ། བྱད་པར་བརྒྱད་ཀྱི་ཚིག་དོན་དུ་
སྤྱི་བ་བཤད་པ་དང་། ཅིག་པས་ཡང་མི་བཤད་དོ། ། དེས་ན་འགྲེལ་པ་མཁམ་མཁས་སོ། ། **ནམ་**
ཡང་ ནི་བཞེས་ཡང་ཞེས་པ་སྟེ་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་རྣམ་གངས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ལོ། །

ཚིག་དོན་བཤད་ནས་ངག་དོན་བཟོད་པ། ། **དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་གང་**
ན་ཡང་སྤྱི་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་ (10b8)མ་ཡིན་ལོ། ། ཞེས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ་ ཞེས་
པའོ། ³⁾ དེའི་དོན་ནི་རྩ་བར་བཤད་ཟེན་པས་ཡང་⁴⁾མི་སྤྱོད། ། བདག་སྤྱིའི་ངག་དོན་བཟུང་ནས་
ལྷག་མ་གསུམ་ལ་བསྐྱེ་བ་བཤད་པ། **དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་**
བྱའོ་ ཞེས་པའོ། ⁵⁾ དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་སྤྱི་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ལོ། ཞེས་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ་ཞེས་སོ། ། གཉིས་པོ་ལྟར་ཡང་དེ་ལྟར་རོ། །

(11a1)མ་ཡིན་དགག་གིས་བཟོལ་བ་བཟོད་པ། **གལ་ཏེ་བདག་** ཅེས་པ་ལས་གསུམ་པོའོ། ⁶⁾ དོན་
ནི་བདག་ལས་སྤྱི་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་བརྒྱུད་བྱས་པས། འགྲེལ་ལ་གཞན་ལས་སྤྱིའོ་ཞེས་
སྦྱབས་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་བ་མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཉམས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ཡན་ཀྱི་དོན་ནི་མ་ཡིན་དགག་

¹Ms. བཅེས་
¹⁾Pr D5a5, P5b6f.; LVP 13, 1f. *cited above.*
²⁾MN. lam grub mtha'.
³⁾Pr D5a6, P5b7: དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་སྤྱི་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་དེ་
ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ། ; LVP 13, 2f.: tataś caivaṃ sambandhaḥ, naiva svata utpannā jātu vidyante
bhāvāḥ kvacana kecana l.
⁴⁾MN. bshad zin chad pa bshad pa ni bzlos pas.
⁵⁾Pr D5a6, P5b7f.: དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། ; LVP 13, 3: evaṃ
pratijñātrayam api yojyam ll.
⁶⁾Pr D5a6f., P5b8f.: གལ་ཏེ་བདག་ལས་སྤྱི་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་གཟུང་བ་ན། གཞན་
ལས་སྤྱིའོ་ (P སྤྱི་བོ་) ཞེས་མི་འདོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་བཟོད་པར་
འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལས་སྤྱི་བ་ཡང་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ; LVP 13, 4f.: nanu ca, naiva
svata utpannā, ity avadhāryamāṇe parata utpannā ity anīṣṭaṃ prāpnoti l.

བྱེད་པའི་ངེས་བཟུང་ཡིན་ན་ཕྱོད་བདེན་ཡང་། ཁོ་བོ་ནི་མེད་དགག་བྱེད་(11a2)པའི་སྐྱ་ཡིན་པས་
གཞན་སྐྱེ་མི་འཕེན་ཏེ། བདག་སྐྱེ་བཀག་པ་ཚམ་བཟྃ་དཔར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚིག་འོག་མ་
དང་འབྲེལ་བ་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱབ་པ་གཙོར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་དགག་སྟེ། རྒྱ་སྐད་ལ་མ་
ཡིན་བྲམ་ཟེ་ལ་ཟན་བྱིན་ཅེས་པར་ཡོད་ལ། དེའི་ཚེ་མ་ཡིན་ཅེས་པ་དེ་ཚིག་འོག་མ་(11a3)བྲམ་
ཟེ་དང་འབྲེལ་བས་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཟན་སྟེར་བ་བཀག་ནས་གཞན་ལ་སྟེར་བ་
སྐྱབ་པས་མ་ཡིན་དགག་གོ ། སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་བ་དོན་གྱི་དགག་པ་སྟོན་
པ་སྟེ་མེད་དགག་སྟེ། དཔེར་ན་གྱིད་ཟན་མི་བཟའ་ཅེས་པ་སྟེ་བཟའ་ཅེས་པ་བྱ་བ་ཡིན། དེ་
དང་དགག་ཚིག་མི་གཉིས་སྐྱར་བས་མི་བཟའ་ཅེས་སོ། ། དེས་ན་གྱིད་ཟན་ཟ་བ་བཀག་པ་ཚམ་
སྐྱབ་(11a4)པས་མེད་དགག་གོ ། ཚང་མ་པའི་མེད་དགག་ཀྱང་དབྱུང་མ་པ་ལ་ལྗོངས་ནས་མ་ཡིན་
དགག་དུ་འགྲོ་སྟེ། སྟོན་པོ་བཀག་ནས་བཀག་པའི་ཚོས་ཞིག་ཤུལ་དུ་འདོད་པའོ། ། དབྱུང་མ་པ་ནི་
བཀག་པ་ཡང་མི་འདོད་ཏེ། ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་
ཚོགས་དོན་ཡང་མི་འདོད་[ཚོས་ཅན་ཡང་མི་འདོད་] སྐྱབ་བྱའི་ཚོས་[རང་བཞིན་མེད་] རྒྱུང་པ་ཡང་
མི་འདོད་ཟེར།

411.122 འཐད་པ་སྟོན་པ། ad Pr LVP 13, 6-39, 7

དམ་བཅའ་བཟྃ་དཔར་དེ་འཐད་(11a5)པ་སྟོན་ཏེ། དམ་བཅའ་བཞི་ཡོད་པས་འཐད་པ་ཡང་
བཞི་འོ། །¹⁾

411.122.1 བདག་སྐྱེ་འགོག་པ། ad Pr LVP 13, 6-36, 2

411.122.11 བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་འཐད་པ་སྐྱར་བ། ad Pr LVP 13, 6-14, 3

དང་པོ་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་འཐད་པ་སྐྱར་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷ་གྲགས་རང་ཉིད་ཀྱི་དང་མངས་རྒྱས་
སྐྱུངས་ཀྱི་འཐད་པ་དགོད་པའོ། །

¹⁾MN. 'di gang zag skyang legs ldan zla ba gnyis phyogs rang rgyud thal 'gyur gnyis rnam
gzhag +cad pa dgod pa dang de gzhan gyi skyon spangs dang rang rgyud kyi lugs sun dbyung
ba dang rang la mtshungs pa spang ba bzhi mdzad rtsang ba.

411.122.111 ལྷ་གྲགས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཐད་པ་དགོད་པ། ad Pr LVP 13, 6-9

དང་པོ་བརྗོད་པ། འཐད་པ་གང་གིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ནི། དབྱུང་མ་ལ་
འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐོ་ནས་ངེས་པར་བྱའོ་ ཞེས་སྐུར་རོ། །¹⁾ དབྱུང་མ་ལ་འཇུག་པར་བདག་
 སྐྱེ་དགག་(11a6)པའི་འཐད་པ་ལ་ས་གཙུག་བཞེསྟེ། དེ་ལོ་ན་ཉིད་དུ་དགག་པ་དང་། ཀུན་རྗེ་བ་
 ཏུ་དང་འཇུག་བསྐྱ་བ་དང་། དོན་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་ཡང་དོན་སྦྱེད་
 དང་། མི་རིགས་པ་གཉིས་སོ། ། དོན་ནི་འཇུག་པ་འདིའི་དོན་འགྲེལ་ཡིན་ཙམ་པ་ཡང་ལྷ་བས་
 བདག་སྐྱེ་གཞན་སྐྱེ་ལསོགས་པ་འགོག་པའི་འཐད་པ་རྒྱས་པར་བཤད། འགྲེལ་པ་འདི་ནི་ཙམ་པ་
 ཡང་འཕྲི་ཞིང་(11a7)ཚིག་འགྲེལ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཞན་ལསོགས་པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་འཐད་
 པ་དེར་བཤད་པས་མི་འཚད་ཀྱི། འདིར་ནི་འཐད་པ་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པ་དང་། ཐལ་བའི་
 མིང་སོགས་དང་ཐལ་བའི་འགོ་ལྷགས་འདི་ན་གསལ་བར་སྟོན་ཏེ་འཇུག་པ་ན་དེ་དག་མི་གསལ་ལོ། །
 དེས་ན་ཅིག་ལ་ཅིག་པོ་དུ་ཡོད་དོ། །

བསོགས་²⁾ཀྱིས་སངས་རྒྱས་སྐྱེངས་ཀྱི་འཐད་པ་བསྐྱས་ཏེ། (11a8)ཀྱས་འཐད་པ་བཤད་པ་ཚམ་
 མེད་གསུང་། ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ་དེའི་འཐད་པ་གཞུང་ཉིད་ནས་གསལ་བར་བཀོད་པས་བསྐྱ་བ་དོན་
 མེད་དོ། ། དེས་ན་ བསོགས་ ཀྱིས་བསྐྱ་བྱ་ནི་ཀྱ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་འམ་དབྱུང་མ་མཁན་གཞན་
 ཀྱིས་བཀོད་པའོ། །

འཇུག་པ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་སྐྱམ་ན། འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དོན་
 མེད་བཤད་པ།

དེ་ལས་དེ་ནི་འབྲུང་ན་ཡོན་ཏན་(11b1)འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན་³⁾

ཅེས་པས་དོན་སྦྱེད་བརྟན་ཏོ། ། དེ་ལས་ ནི་ཡོད་པ་དེ་ལས་སོ། ། དེ་ ནི་སྐྱ་གུའོ། ། ཡོན་ཏན་

¹⁾Pr D5a7f., P6a1f.: འཐད་པ་གང་གིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ནི། དེ་ལས་དེ་ནི་འབྲུང་ན་ཡོན་
 ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་ (P ཡོད་པ་) མ་ཡིན། ། སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད། ། ཅེས་
 བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དབྱུང་མ་ལ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐོ་ནས་ངེས་པར་བྱའོ། ། ; LVP 13, 6-9: yayā copapattyā
 svata utpādo na sambhavati, sā tasmād dhi tasya bhavane na guṇo 'sti kaścij jātasya janma
 punar eva ca naiva yuktam | ity ādinā madhyamakāvatārādīdvāreṇāvaseyā ll. Cf. MA 6.8: དེ་
 ནི་དེ་ལས་འབྲུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ། སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བ་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད། །
 ; *LT edited by Yonezawa 2004a: 131.

²⁾Cf. Pr D5b1, P6a2: དབྱུང་མ་ལ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ ... ། ། ; LVP 13, 9: madhyamakāvatārādi-
 ... ll.

³⁾MA 6.8ab cited above.

ནི་དགོས་པ་འམ་དོན་ཡིན། **མ་ཡིན་** ཅེས་པས་དེ་བཞག་པའོ། ། དོན་འདི་ཡིན་¹⁾ ཉེ་
 གངས་ཅན་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་དེ་ལག་པ་ནས་བཟུང་ལ་འདི་སྐད་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། རྩོད་རྒྱ་
 འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འདོད་དམ་མི་འདོད་ཅེས་བྱ། ངོ་བོ་ཐ་དང་ན་གཞན་སྐྱེར་འགྲོ་སྟེ་ངོ་བོ་
 (11b2)གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉེས་པ་དེས་འཇིགས་ནས་ངོ་བོ་ཅིག་ཅེས་ཁས་མི་
 གྲངས་པའི་ཐབས་མེད་དོ། ། དེས་གཅིག་ཅེས་ཁས་གྲངས་པ་ཡིན་པས་ཡང་འདི་སྐད་དྲི་བར་བྱ་
 སྟེ། རྒྱ་དེ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་མེད་ཅེས་བྱ། མེད་པ་ལྟར་ལུས་མེད་ཕྱིར་དང་ཅེས་པའི་རིགས་པས་
 ཅ་མེད་པ་སྐྱེད་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཡོད་ཅེས་འདོད་དོ། ། དེའི་ཚེ་ཡང་རྒྱའི་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་
 དམ་མེད་ཅེས་དྲིའོ། ། (11b3)རྒྱ་ཡོད་ཡུང་འབྲས་བུ་མེད་ན་རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་ཅིག་པར་ཁས་གྲངས་པ་
 དང་འགལ་བས་ཡོད་ཟེར་དགོས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་དུ་བརྟུག་ནས་ད་སྟོད་འབྲས་པ་བརྗོད་
 དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་
 སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཅེས་²⁾འགལ་བ་བརྗོད་པས། ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་ནི་འགལ་བར་འདོད་པས་
 བདག་གིས་འགལ་བ་ཁས་གྲངས་ཉེ་འདུག་(11b4)ལོ་སྟམ་ནས་རྟོག་པ་བརྟོག་ལོ། །པ་འོལ་པའི་སྐྱོ་
 འདོགས་ལོག་པ་དེ་ཅམ་དབུ་མ་པ་འདིའི་དཔུང་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཉེ།

སོ་སའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་བཅིངས། །
 མི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོལ་འགྱུར་ཉེ། །
 རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དེ། །
 རྣམ་པར་དཔུང་པའི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་གསུང་།³⁾

ཞེས་སོ། ། བདག་ལྟར་ན་རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་ཅིག་པར་ཁས་(11b5)གྲངས་པ་ཅན་ཆད་རྒྱ་ཡོད་དམ་མེད་
 རྒྱའི་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་པའི་དྲི་བ་བྱ་མི་དགོས་ཉེ། རྒྱ་མེད་ན་ངོ་བོ་ཅིག་པ་འགལ་
 བས་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་ཁས་གྲངས་ཟིན། རྒྱ་ཡོད་དུས་ན་འབྲས་བུ་མེད་ན་ཡང་ཡོད་མེད་ངོ་བོ་
 ཅིག་པར་འགལ་བས་རྒྱ་ཡོད་དུས་སུ་འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་ཁས་གྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འབྲས་པ་གཉིས་པ་བརྗོད་པ།

སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་(11b6)རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ཉིད་⁴⁾

¹⁾Cf. MABh 82, 8-15: དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བཞིན་པ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་བྱེད་པ་པོ་སྟེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་པོ་དོན་ཉོ། །
 དེ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཉོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བའི་རང་གི་བདག་
 ཉིད་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བའི་བདག་ཉིད་དེ་ཉིད་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དམ་བཅའ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ཐོབ་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་
 བ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྷན་པ་འགལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཉེ། ཡོད་པ་ཉིད་ལྟར་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

²⁾MN. +++ rtag bgrad kyi go nas.

³⁾MA 6.117.

⁴⁾MA 6.8cd cited above.

ཅེས་པ་སྟེ་དམ་བཅའ་ཙམ་མོ། ། **སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་** ཞི་ལུ་གུ་སྟོན་པོ་ལན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དེའོ། །
སྐྱར་ཡང་ ཞི་ལན་གཉིས་པ་གསུམ་པ་ལསོགས་པར་སྐྱེ་བའོ། ། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གྲགས་
 པ་དང་འགལ་བ་དང་མ་གྲགས་པ་ཐོབ་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་འཚོལ་བ་དང་། རྟོགས་པ་
 མཚུངས་པར་ཐལ་བ་སྟེ་འཆད་པ་བཞི་འཆད་དོ། །¹⁾ (11b7)དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་
 བྱས་ནས་བདག་སྐྱེ་འགོག། །ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་མི་དད་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་འགོག་གོ། །འཚོལ་
 བར་ཐལ་བ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་ཅིག་ན་རྒྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཁ་དོག་དྲི་རོ་རེག་པའི་དབྱིབས་
 རྣམས་འབྲས་བུ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐལ་བ་ལས་རྒྱ་ལ་
 ཡོད་པའི་ཚོས་དེ་དག་འབྲས་བུ་ལ་ཡོད་(11b8)པར་ཁྱོད་རང་མི་འདོད་པས་ཐ་མི་དད་དུ་ཁས་མ་
 ལེན། རྟོགས་པ་མཚུངས་པ་ནི་འབྲས་བུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེས་སྤར་གྱི་རྒྱ་ཡང་འཛིན་པར་ཐལ།
 ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

411.122.112 སངས་རྒྱུས་སྐྱེས་ཀྱི་འཐད་པ་དགོས་པ། **ad Pr LVP 14, 1-3**

གཉིས་པ་སངས་རྒྱུས་སྐྱེས་ཀྱི་འཐད་པ་བཟོད་པ། **སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱུས་སྐྱེས་ཀྱིས་**
ཀྱང་གསུངས་སོ་²⁾ཞེས་སྤྱར་རོ། ། བདག་གཞན་གྱི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་འདིས་ཀྱང་
 བཤད་དེ། ངག་ཚོ་འདི་ལེགས་(12a1)ལྡན་གྱིས་མ་གོ་ནས་སུན་འབྱེན་བྱས། ལྟོ་བས་³⁾གླུའི་དགོངས་
 པ་ཡང་འདི་ཉིད་ལྟར་ཡིན་པར་མཁྱེན་ནས་ལེགས་ལྡན་གྱི་སྟོན་སྟོང་འབྱེད། དེ་ལ་སུན་འབྱེན་བྱེད་
 དེ། ངག་འདི་བཤད་གཞིར་བྱས་ནས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཆའོ། ། ངག་འདིས་
 འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཐལ་བ་དང་། གཞན་གྲགས་གཉིས་བསྟན་ཏོ། །

411.122.112.1 འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཐལ་བ།

འགལ་བཟོད་ཀྱི་ཚུལ་བཤད་པ།⁴⁾ (12a2) **དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ།**⁵⁾

¹⁾Cf. MABh 82, 15-85, 17 ad MA 6.8cd-11.
²⁾Pr D5b1ff., P6a2ff.: སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེས་ཀྱིས་ཀྱང་ ... ཞེས་གསུངས་སོ། ། ; LVP 14, 1: ācāryabuddhapālitas tv āha l; BpMv D161b3ff., P182a6f.
³⁾MN. legs ldan la yul khyad par can skyangs la slad pas don ma yin pa lha mi las thob pa'i nyams pa dang thar pa las ma thob pa'i nyams pa 'byung par mkhyen nas.
⁴⁾MN. pha rol po'i blo ngor dam bcar {mtha'} cig du nges pa'i dam bca' grub pa gzhan grags 'di rang rgyud kyi +e+ du gtsug / pha rol {po'i} (Ms. po ra'i) blo ngor zlog pa dang 'brel pa'i dam bcar 'phen 'gal brjod zer + ++.
⁵⁾Pr D5b1f., P6a2f.: དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། (P omits); LVP 14, 1: na svata utpadyante bhāvāḥ l.

[ལྷར་སྒྲུང་] བཀའ་པའི་དམ་བཅའ་སྟེ།¹⁾ དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་བཀའ་པ་ཚམ་དམ་བཅའི་ཐ་སྲུང་དུ་བྱེད་པའོ། བསྐྱོག་པ་ལ་གཞིང་པ་གཏོང་བ་²⁾ནི་ **དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་སྲུང་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་**³⁾ ཅེས་པ་སྟེ། དོན་སྲུང་དུ་ཐལ་བ་[བསྐྱེད་]འདྲ་སྲུང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དོ། དེ་དག་ ཅེས་པ་མིང་ཐམས་ཅད་པ་ཡིན་ཡང་ཡོད་པ་ལ་འཇུག་སྟེ།⁴⁾ (12a3)རྒྱས་པའི་ངག་གིས་ཤེས་ཏེ། **དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་**⁵⁾ ཅེས་པས་དེ་དག་ཡོད་པ་ལ་འཇུག་པ་གྲུབ་བོ། དེས་ན་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་ཅེས་པའོ།⁶⁾ **ཕྱིར་** ཅེས་པ་ད་ལྟ་མི་དགོས་ཏེ། ཐལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་འདི་⁷⁾བསྐྱོག་པ་⁸⁾རྣལ་མ་⁹⁾སྟོན་པ་ན་འཐད་པར་སྐྱར་འདོད་པའི་ཆེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་ལ་ཕྱིར་བརྟུག་པའོ། དེ་ལྷར་ལེགས་ལྡན་(12a4)ཀྱིས་མ་ཤེས་པས་སུན་འབྱེན་བྱས་ཏེ། སྐྱབ་བྱ་ལ་ཕྱིར་སྐྱར་བ་¹⁰⁾ཐལ་བའི་ཏེ་དུ་ཡིན་སྐྱམ་མོ། ལྷག་མེད་བརྗོད་པ་ **ཤིན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་**¹¹⁾ ཞེས་པས་སྟེ། འདི་ཐལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་ལ་ཕྱིར་བརྟུག་པ་ཡང་རྣལ་མ་ལ་འཐད་པར་བཏང་འདོད་པའོ། ཤིན་དུ་ཐལ་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཅིག་ཡང་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཅེས་པས་སྟེ་ལྷག་སྲུང་དོ། ། བདག་ལས་སྐྱེ་ན་རྒྱ་འབྲས་(12a5)དོ་བོ་ཅིག་དགོས་ཏེ། ས་བོན་དང་སྐྱ་གུ་གཉིས་གཅིག་སྟེ་སྐྱ་གུ་ཉིད་ས་བོན་ཡིན། ས་བོན་ཡང་སྐྱ་གུ་ཉིད་དོ། དེས་ན་ས་བོན་ཉིད་ཡང་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ། རྒྱ་གུ་གཉིས་ནི་མདོར་གཞག་གི་ངག་ཡིན་ནོ། །

རྒྱས་པའི་ངག་བཤད་པ། **དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་ཡང་**

¹Ms. གཏན་

¹⁾MN. 'am rnal ma'i thal pa.
²⁾MN. 'am dog pa'i thal bas.
³⁾Pr D5b2, P6a3: དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ; LVP 14, 1: tadutpāda-vaiyarthiyāt ... l.
⁴⁾MN. bsgrub bya 'phen pa'i thal ba yin.
⁵⁾Pr D5b2, P6a3: དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ ... ; LVP 14, 2: svātmanā vidyamānānām padārthānām ... l.
⁶⁾Cf. Pr D5b2, P6a3: ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ། ; LVP 14, 2: na hi ... punarutpāde prayojanam asti l.
⁷⁾MN. don med.
⁸⁾MN. don bcas.
⁹⁾MN. bdag las mi skye.
¹⁰⁾MN. -s legs ldan gyi.
¹¹⁾Pr D5b2, P6a3: ཤིན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ; LVP 14, 1f.: atiprasaṅgadoṣāc ca l; BpMv D161b4, P182a6f.: ལྷག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ།¹⁾ ཅེས་པས་ཚིག་དང་པོ་བཤད། ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་
(12a6)ནམ་ཡང་སྐྱེ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ།²⁾ ཞེས་པས་གཉིས་པ་སྟུག་མེད་དུ་གྲུབ་བ་རྒྱས་
པར་བསྟན་ཏོ། ། ངག་ཚོ་དེས་འགལ་བཟོད་བསྟན་ཏེ་འགལ་བ་བཟོད་ལྷགས་ནི་འོག་དུ་བསྟན་པར་
བྱོལ།

411.122.112.2 གཞན་གྲགས།

དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་
གྲུབ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་³⁾ རོ་ཅེས་པ་འོག་ནས་འབྱུང་ལ། འདིས་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་
དཔག་བསྟན་(12a7)ཏེ། ཚིག་ཡན་ལག་ལྷ་པ་སྟེ་སྐབས་ཇི་ལྟ་བར་བསྟན་པར་བྱོལ། ཡོད་ཀྱང་
སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་ན་ཅི་སྟེ་སྟུམ་ན། ལྷ་བ་པ་སྐྱབ་པ་ནི་⁴⁾ ཤིན་དུ་གྲུབ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་⁵⁾
ཅེས་པ་སྟེ། གང་ཡོད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་དོན་སྟེད་ཀྱིས་ལྷ་སྟེ། ལྟོད་རང་མངོན་པར་གསལ་བའི་བྱུང་
པ་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་སྟེད་པར་འདོད་པ་བཞིན་ལོ། ཞེས་པ་འོག་པོ་ལོ་ན་ལ་གྲུབ་པའོ། །

411.122.12 ལེགས་ལྡན་གྱིས་འབྲང་པ་དེ་འགོག་པའི་ལྷགས་བཟོད་པ། ad Pr LVP 14, 4-15, 2

(12a8)འབྲང་པ་སྐྱར་ནས་ད་ནི་ལེགས་ལྡན་གྱིས་འབྲང་པ་དེ་འགོག་པའི་ལྷགས་བཟོད་པས།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་སྟོན་སྟོན་སྟེ་⁶⁾ ཞེས་སྐྱར་རོ། ཇི་སྟེ་སྟོན་ལ། སངས་རྒྱས་སྐྱུངས་ཀྱི་ངག་
ཚོ་འདི་ཚོས་ཅན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་དུ་དང་དཔེ་འཇ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ་

¹⁾Pr D5b2, P6a3: དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་མེད་དོ། ། ; LVP 14, 2: na hi svātmanāvidyamānānām padārthānām punarutpāde prayojanam asti l.

²⁾Pr D5b2, P6a3f.: ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ; LVP 14, 2f.: atha sannāpi jāyeta, na kadācin na jāyeta, iti ll.

³⁾Pr D5b1, P6a2f.: དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། (P omits །) དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་... ། ; LVP 14, 1: na svata utpadyante bhāvāḥ, tadutpādavaiyarthiyāt ... l.

⁴⁾MN. ces pa khyab pa rtags su bkod pa yin te dpe' steng du khyab pa 'grub pas khyab bya ba rtsod gzhi la sbyor bar nyer sbyar gyis don 'thob nyer sbyar gyi shugs kyis {gtan} (MN. tan) tshigs bstan par 'os zer.

⁵⁾Pr D5b2, P6a3: ཤིན་དུ་གྲུབ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 14, 1f.: atiprasaṅgadoṣāc ca; BpMv D161b4, P182a6f.: སྟུག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

⁶⁾Pr D5b3f., P6a4ff.: འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་... སྟོན་སྟོན་སྟེ། ; LVP 14, 4: atraike dūṣaṇam āhuḥ, ... / (MacDonald 2003: 167 reads atraike dūṣaṇam āhus ... l); cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 131.

1) ཅེས་སྒྲིལ་སྟེ། **དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་** ཀས་ འགལ་བར་འགྱུར་རོ་²⁾ ཅེས་པའི་
 བར་གྱི་གཞུང་(12b1)འདི་ནི་ལེགས་ལྡན་རང་གིས་བྱས་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲིལ་མའི་ཚིག་གོ། །དོན་
 འདི་ཡིན་ཏེ་ལེགས་ལྡན་བྱེད་ན་རེ་སྐྱེས་ཀྱི་ངག་ཚིག་འདི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འཐད་པར་
 མི་འོང་སྟེ། འཐད་པ་ཡིན་པ་ལ་ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་ཏེ་དུ་ཞིག་བཅོལ་དགོས།
 གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེའ་སྒྲིལ་དགུ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་བཅོལ་དགོས་པ་ལས་ **ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་**
མ་བཅོལ་པའི་(12b2)**ཕྱིར་**³⁾ ཅེས་ཟེར་རོ། །**མངས་རྒྱས་སྐྱེས་ཀ་རེ་ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་བཅོལ་**
པས་འཐད་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་བཤད་པ། །གཞན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། ⁴⁾ གཞན་ནི་གྲངས་ཚན་ཏེ་ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་བཅོལ་ན་དེས་སྒྲིལ་བཅོལ་པ་ཡང་དགོས་པ་ལས་མ་
 སྐྱེས་ཏེ། གྲངས་ཚན་ཀ་རེ་ཡོད་པའི་ཏེ་དུ་དེ་རྒྱར་ཡོད་དམ་འབྲས་བུར་ཡོད། ། གཉིས་ཀ་ལྟར་
 རྒྱབ་སྐྱབ་དང་འགལ་(12b3)བར་སོང་ཟེར་བ་ལ་ལན་མ་བཏབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ངས་ནི་ལན་
 བཏབ་ཏེ་ཁོའི་བརྟག་པ་དེ་ལ་འདི་སྐད་བྱ་སྟེ། ང་རྒྱར་ཡོད་ཀྱང་མི་ཟེར་འབྲས་བུར་ཡོད་ཀྱང་མི་
 ཟེར་ཏེ་ཡོད་པ་ཚམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཏེ་དུར་གཏོང་ཞེས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་དང་
 དཔེའ་མ་བཅོལ་པའི་ཕྱིར་དང་། ངས་ཉེས་པ་བསལ་བ་བཞིན་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་འཐད་པ་མ་ཡིན་
 ཅེས་པ་ནི་སྐྱེས་(12b4)འབྱེད་ཀྱི་ཏེ་དུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཡང་སྐྱེས་ཀ་རེ་
 ངའི་ངག་ཚིག་འདི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཅོལ་ཀྱང་འཐད་པར་འགྲོ་ཟེར་ན། ཐལ་
 འགྱུར་དུ་བྱས་ན་ཡང་དམ་བཅའ་ཉམས་པའི་སྒྲིལ་ཡོད་ཅེས་བཅོལ་པ། **ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་**
ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཅེས་པ་ལོ་གསལ་པའོ། ⁵⁾

¹⁾Pr D5b3, P6a4: དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའ་བཅོལ་པའི་ཕྱིར་དང་། ; LVP 14, 4: tad ayuktaṃ hetudrṣṭāntānabhidhānāt, ... l; cf. *LṬ edited by Yonezawa 2004a: 131.

²⁾Pr D5b3f., P6a4ff.: དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའ་བཅོལ་པའི་ཕྱིར་དང་། (P omits
 །) གཞན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་
 བསྐྱོག་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། དེའི་ཚེས་བསྐྱོག་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
 དང་། སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། (P omits །) སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གྲུབ་
 པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ ... ། ། ; LVP 14, 4-15, 2: tad ayuktaṃ hetudrṣṭāntānabhidhānāt,
 paroktadoṣāparihārāc ca | prasaṅgavākyatvāc ca prakṛtārthaviparyayeṇa viparīṭ[ārtha]sādhya-
 taddharmavyaktau parasmād utpannā bhāvā janmasāphalyāt, janmanirodhāc ceti
 kṛtāntavirodhaḥ syāt || (MacDonald 2003: 167 reads: tad ayuktaṃ hetudrṣṭāntānabhidhānāt
 paroktadoṣāparihārāc ca | prasaṅgavāktatvāc ca prakṛtārthaviparyayeṇa viparīṭa-
 sādhyataddharmavyaktau parasmād utpannā bhāvā janmasāphalyāj janmanirodhāc ceti
 kṛtāntavirodhaḥ syāt iti ||); PrajP D49a6ff., P58b8ff.; cf. *LṬ edited by Yonezawa 2004a:
 131.

³⁾Pr D5b3, P6a4; LVP 14, 4 cited above.

⁴⁾Pr D5b3, P6a4; LVP 14, 4 cited above.

⁵⁾Pr D5b3, P6a4f.; LVP 15, 1 cited above.

ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་¹⁾ན་གླུགས་དང་བཅས་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་(12b5)ཅེས་ཚིག་རྩིས་དེ་ལྟར་
བསྐྱུར། དེ་མ་ཤེས་པའོ། ། སྤུ་སམ་ལྟ་ཅེས་པ་གླུགས་སམ་ཞུང་ལ་ཡང་འགྲོ་མེད་ཀྱི་ཐལ་
འགྲུར་ལེགས་སོ། ། **སྐབས་དོན**²⁾ རི་ཐལ་འགྲུར་ཉིད་དོ། ། **བསྐྱོག་པ**³⁾ རི་ཐལ་འགྲུར་ཉིད་བསྐྱོག་
པའོ། །

བསྐྱོག་ལུགས་ནི་པན་པི་ཏ་འདི་སྐད་དེ། ། **དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་དེ**⁴⁾
ཅེས་པ་འདི་ལེགས་ཀྱིས་ཐལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་གོ་སྟེ་(12b6)བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ་
ཅེས་ཟེར་བར་རིག་གོ། །དེས་ན་ **སྐྱབ་པར་བྱ་བ**⁵⁾ དེ་ཡིན་ལ། དེ་བསྐྱོག་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།
བདག་ལས་བསྐྱོག་པ་གཞན་ནོ། །སྐྱེ་མེད་ལས་བསྐྱོག་པ་ནི་སྐྱེ་བའོ། ། དེས་ན་ **གཞན་ལས་སྐྱེ་**
⁶⁾ ཅེས་པར་མེད་དོ། ། ཐལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་གཉིས་པོ་ལ་ཕྱིར་ཡོད་པས་ཉེ་དུར་གོ་སྟེ། དེ་བསྐྱོག་པ་
ནི་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་(12b7)བཅས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་སྐྱེ་བ་དེ་
དོན་ཡོད་ཐུག་པ་དང་བཅས་ཅེས་པ་ངག་དེ་དག་གིས་སྐྱབས་པས་གཞན་སྐྱེ་བུ་བ་པར་བཟོད། སྐྱེ་
བ་བྱུང་པས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཉམས་སོ་ཞེས་སྟེ། ། **དའི་ཚོས**⁷⁾ རི་ཉེ་དུའོ། ། **བསྐྱོག་པ**⁸⁾ རི་
དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་སོ། ། **དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྲུར་བ་དང**⁹⁾ ཅེས་པ་
ནི་སྐྱབ་བྱ་བསྐྱོག་པའོ། ། (12b8)**སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ** ལས་ལགས་པ་¹⁰⁾ རི་ཉེ་དུ་གཉིས་
བསྐྱོག་པའོ། །

ལོ་ཚེ་ལྟར་ན་ཐལ་བ་བསྐྱོག་ལུགས་འདི་ཡིན་ཏེ། གོ་རིམས་ལས་བསྐྱོག་ནས་སྒྲོན་ཏེ། སྐྱབ་བྱ་
བསྐྱོག་པ་ནི་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་སོ། ། ཉེ་དུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བསྐྱོག་པ་ནི་བདག་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ལེགས་ལྡན་དགོལ་བ་བག་ཚམ་རིགས་ཀྱི་པན་བྱི་ཏ་(13a1)ལྟར་
ན་ཚོལ་བ་ཤིན་ཏུ་མི་མཁས་པའོ། །

¹⁾MN. {spyen} (Ms. can) ras gzigs rtul zhugs {glags la bshad pa byas} nas ++ de ltar na
'gyur ma shes pa + zhe.
²⁾Pr D5b3, P6a5; LVP 15, 1 cited above.
³⁾Pr D5b3, P6a5; LVP 15, 1 cited above.
⁴⁾Pr D5b1f., P62f.; LVP 14, 1 cited above.
⁵⁾Pr D5b3, P6a5; LVP 15, 1 cited above.
⁶⁾Pr D5b4, P6a5; LVP 15, 1 cited above.
⁷⁾Pr D5b3f., P6a5; LVP 15, 1 cited above.
⁸⁾Pr D5b4, P6a5; LVP 15, 1 cited above.
⁹⁾Pr D5b4, P6a5; LVP 15, 1 cited above.
¹⁰⁾Pr D5b4, P6a5; LVP 15, 2 cited above.

བདག་གིས་ནི་ཐལ་བ་བརློག་ལུགས་ཀྱང་པན་བྱི་ཏེ་བདེན་སྐྱབས་ཀྱི་ངག་ཚིའི་བཤད་པ་ཡང་འདི་
 ལྟར་མཐོང་ངོ་། ། བརློག་ལུགས་ ལོ་ཚ་ལྟར་ནི་གཞུང་ལ་མི་མངོན་ཟླ། གཞུང་ལས་¹⁾གཞན་སྐྱེར་
 བསལ་ལོ། ། བདག་གིས་གཞུང་འདིའི་བཤད་པ་འདི་ལྟར་རིག་ཟླ། **དངོས་པོ་རྣམས་བདག་**
ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་²⁾ ཞེས་པས་འགལ་(13a2)བཅོམ་གྱི་ཐལ་བ་བསྟན་ཏེ། **དངོས་པོ་རྣམས་**
ཅེས་པ་ཚོས་ཅན་ལོ། ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ ཅེས་པ་སྐྱབ་བྱ་ཟླ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་
 པར་ཐལ་ཅེས་པ་ཐལ་བའི་སྐྱེ་མ་མངོན་པའོ། ། འདི་ལྟར་གྲངས་ཅན་བདག་སྐྱེ་འདོད་ཅིང་ཡོད་
 པར་འདོད་པ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །
 དེ་ལ་ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་བ་ལ། (13a3)ཁྲབ་སྐྱབ་གྱི་ཡན་ལག་དུ་དོན་སྤྱད་ཐུག་མེད་གྱི་ཐལ་
 བ་བཅོམ་པ་ནི། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་སྤྱད་པ་ཞེས་པ་ལསོགས་པ་མདོར་གཞག་དང་རྒྱས་པའི་ངག་
 གཉིས་ཏེ་སྐར་དང་འདུའོ། ། དེ་ལྟར་ན་རྩ་བའི་ཐལ་བ་དང་དེའི་ཁྲབ་སྐྱབ་གྱི་ཐལ་བ་གཉིས་ཏེ་
 གཞུང་ལ་དེ་ལྟར་གསལ་ལོ། ། སྐ་མ་ལྟར་བྱས་ན་ཐལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་གསུམ་ཟླ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་
 མེད་དེ་ཅེས་པ་ཡང་སྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་(13a4)དང་སྐྱབ་བྱ་དང་ཕྱོགས་ནི་རྣམ་གྲངས་
 སོ། ། དེ་ལྟར་ན་བརློག་པ་ཡང་སྐྱབ་བྱ་ལོ་ན་བརློག་པ་ཟླ། རྩ་བའི་སྐྱབ་བྱ་ཅིག་དང་ཁྲབ་སྐྱབ་བྱ་
 གཉིས་ཏེ་གསུམ་བརློག་པའོ། ། དེའི་³⁾ཚོས་ཞེས་པ་ནི་ཏེ་དུ་ལ་མི་ཟེར་གྱི་ཁྲབ་སྐྱབ་གྱི་ཚོས་སོ། །
 ཁྲབ་པ་དང་ཏེ་དུ་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

བདག་གིས་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ནི། །
 སྐྱབས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་ངེས། །
 ལེགས་ལྡན་(13a5)ཐལ་བ་བརློག་ལུགས་ཀྱང་། །
 བདག་གིས་བཤད་པ་ཇི་བཞིན་ལོ། ། (17)

411.122.13 འགོག་པ་བརློག་པ་སྟོན་པ། ad Pr LVP 15,3-25, 7

411.122.131 སྐྱོན་སྤང་པ་བཅོམ་པ། ad Pr LVP 15, 3

411.122.131.1 སྤྱིའི་དོན། ad Pr LVP 15, 3

དེ་འགོག་པ་བཅོམ་ནས་ད་ནི་འགོག་པ་བརློག་པ་སྟོན་ཏེ། ། འདི་ལ་གཉིས་ལས་སྐྱོན་སྤང་པ་

¹⁾MN. sgrub bya zlog pa.
²⁾Pr D5b1f., P6a2f.; LVP 14, 1 cited above.
³⁾MN. skyangs kyi gzhung ltar yin mod kyi 'on kyang legs dan gyis he du go dpang zhe de 'thad sems l ldog lugs du 'di rang rgyud ltar na rtags dang bsgrub bya la 'brel ba cig dgos pas bsgrub bya gzhan skye dang don bcas thug bcas 'brel bar bya 'dod pa yin sems zer +ng pa.

བཅོད་པ། ལྷོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་
 རོ་¹⁾ ཞེས་པའོ། ། ཁོ་བོ་ཅག་ ཅེས་པ་མང་པོའི་ཚིག་ཡིན་པས་ལྷ་གྲགས་ འཕགས་པའི་ལྷ་ བསྐྱེད་པ་
 ལས་ལས་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ལེགས་ལྷན་(13a6)ཀྱི་ལྷོན་ཐམས་ཅད་ལྷོན་ལྷར་སྣང་དུ་མཐོང་
 པའོ། ། ལྷ་གྲགས་གཅིག་སྤྱི་ཡིན་ཀ་ནི་ ཁོ་བོས་མཐོང་རོ་ ཞེས་སྟོས་པས་ཚོག་གོ། །སྐབས་འདིར་
 ལྷ་བས་མངའ་ཅིག་གིས་ཤ་གཉིས་སོང་པའི་ཚུལ་དུ་ལྷོན་སྟོང་ཕྱེད་ཅིང་རྣམ་གཞག་དུག་འཆོལ། །
 རྣམ་གཞག་དུག་གིས་ནི་གཞུག་སྲུང་འབྱེན་པ་དང་རང་ལྷགས་གསལ་པ་གཉིས་ཕྱེད་དེ། ཐལ་བ་
 བཞིས་དགག་པ་ཕྱེད་དབྱེད་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པ་དང་། (13a7)ཏེ་དུ་སྟེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་
 གཞུང་སྟོན་ཏེ། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་གཞག་དུག་མཛད་པ་འདི་མཚོན་ཕྱེད་དུ་བྱས་
 ལ། གཞུག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལས་ལས་པ་དགག་པ་ཐམས་ཅད་འདི་བཞིན་བྱའོ། །

དེ་ལ་²⁾ཐལ་བ་ཞེས་པ་སྲིད་ཚད་བསྐྱེད་ཀ་གསུམ་སྟེ། ཕྱོགས་ཚོས་ཁས་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་བ་པ་ཚད་
 མས་གྲུབ་པ་དང་། ལྷ་བ་པ་ཁས་སྐྱེས་ཕྱོགས་ཚོས་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་དང་། (13a8)གཉིས་
 ཀ་ཁས་སྐྱེས་པའོ། ། ཚོས་མཚོག་དང་དེའི་ཕྱོགས་སྐྱེ་བྱི་གཉིས་དང་ཤང་ཀར་ནན་ཏུ་བཞི་ཀས་སྐྱེ་དུ་
 མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་མར་ཐལ་ཅེས་པ་འདི་ལྷ་བ་པ་དངོས་པོ་³⁾ལ་གནས་པ་ཕྱོགས་ཚོས་ཁས་
 སྐྱེས་ཀྱི་ཐལ་བར་བྱས་སོ། ། སྐྱེ་གཅིག་དུ་མ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཕྱེད་ཀྱི་ཕ་
 རོ་ལ་པོས་ཁས་སྐྱེས་ཅམ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་ཚོས་ཁས་སྐྱེས་སོ། ། སྐྱེ་གཅིག་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་
 (13b1)དུ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འཁར་གཞིང་གཅིག་གི་ནང་དུ་རྒྱ་ཤུག་མང་
 པོ་སྐྱགས་པའི་ཚོ། རྒྱ་ཤུག་དུ་མ་ཡིན་པས་གཞི་ཡང་དུ་མར་སོང་པ་བཞིན་ལོ། ཐལ་བའི་དག་
 དེ་བཞོད་པའི་དགོས་པ་ནི་ཚོས་མཚོག་ཀ་རེ་བསྐྱོག་པ་རང་རྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་ཟེར། བྲམ་ཟེ་ན་
 རེ་དེ་རང་རྒྱུད་སྟོན་པར་མི་འབྲད་ཏེ་ཐལ་བ་བསྐྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོན་
 ཅིང་འགལ་བ་(13b2)བཅོད་པ་ཅམ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། ། ཚོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི་འདི་ཡིན་
 ཏེ་དེ་ལྷར་ཡིན་ཀ་འདི་ལྷར་འཇུར་བ་འཇུར་དེ་ལྷར་མ་ཡིན་ཀ་འདི་ལྷར་མི་འཇུར་བ་འཇུར་ཅེས་པ་
 སྟེ། གཅིག་ཡིན་ཀ་གཅིག་འབྲེལ། དུ་མ་ཡིན་ཀ་དུ་འབྲེལ་དུ་འཇུར་ཅེས་པའོ། ། འཇུར་ཡོད་པས་
 འགལ་བ་སྟོན་པར་གསལ་ཏེ་ཐལ་བ་ཡང་ཐལ་བ་ལ་བསྐྱོག་པ་ཡང་ཐལ་བ་ཉིད་དེ། དངོས་སྐྱེ་ཡིན་

¹⁾Pr D5b4f., P6a6: ལྷོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་རོ་། ། ; LVP 15, 3: sarvam etad dūṣaṇam ayujyamānaṃ (R and MacDonald 2003: 152 read ayujyamānam eva) vayaṃ paśyāmaḥ l.

²⁾MN. spyi'i spyod tshul gnyis las rtsa ba la sten nas dam bca' la gnod pa skyon brjod pas na de dbye ba grub thal dang sun 'byin pa gnyis so.

³⁾MN. mdo' sde pa rab tu zhi ba bzang po ni dngos su bkod pa dang zlog pa gnyis ka rang bzhin gyi he dur 'dod l dul lha ni dngos pa khyab byed 'gal ba dmigs la zlog pa 'gal bas khyab pa dmigs pa'o zer l de gnyis chos mchog gis sun phyung nas {kho} rang dngos su dgod pa thal 'gyur la l zlog pa rang rgyud du 'dod de bram ze dang rngog los sun 'byin no l.

པས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་(13b3)ཐལ་བ་གཅིག་སྤྱིར་ག་ཤེད་གཅིག་ན་ཡོད་ཀྱི་ངག་འདི་¹⁾རང་རྒྱུད་
འཕེན་པའི་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ཟེར་རོ། ། རང་རྒྱུད་སྟོན་ན་ནི་འམ་མི་འོང་པར་ཁོ་ན་ངེས་བཟུང་འོང་
པར་རིགས་སོ་ཞེས་གང་ཀར་ནན་ཏེ་ཟེར་རོ། ། ཐལ་བ་བསྐྱོག་པ་ཡང་རང་རྒྱུད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་
རང་ཡིན་པར་ནི་སྐྱབས་གསུང་བུ་ཟེ་གཉིས་མཐུན་ལོ། ། དེ་དག་གི་བཤད་པ་རྒྱས་པ་ནི་གཞན་ན་
ཡོད་དོ། །²⁾

སྐྱབས་གསུང་གི་ཕྱོགས་ཚེས་དང་(13b4)འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་ཁས་སྤངས་ཀྱི་ཐལ་བ་བཞེད་ཀྱི་གཉིས་པོ་
མི་མཛད་དོ། ། གལ་ཏེ་མ་འོང་པོས་འབྲེལ་བ་དང་ཕྱོགས་ཚེས་གཉིས་ཀ་ཁས་སྤངས་བེད་ན་ཚོལ་བའི་
ཕྱེད་པ་དོན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ཤེས་བེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལུགས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་འམ་ཕྱོགས་ཚེས་གཉིས་ཀ་འམ་གང་རུང་མ་ཤེས་པ་ཚོལ་བས་ཐལ་བའི་ངག་
བཟོད་པས་དུན་པར་ཕྱེད་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟ་ནི་གཉིས་ཀ་དུན་བེད་པའི་ཕྱིར་(13b5)ཐལ་བའི་ངག་
བཟོད་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ལོ་ཅེ་ན། ལན་སྐྱུས་པ། ཚོལ་བའི་ཕྱེད་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི་མི་
འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པ་ནི་ཚོལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟར་ཚོལ་བ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱབས་
པ་འགོད་མཁའ་ཞིག་ལ་བེད་ལ་དབུ་མ་པ་ནི་སྐྱབས་པའི་ངག་གཏན་མི་འགོད་དེ་སྐྱབས་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེས་ན་སུན་འབྱེད་ཕྱེད་དམ་ཕྱིར་ཚོལ་འབའ་(13b6)ཞིག་གོ། ཕྱིར་ཚོལ་དབུ་མ་པའི་ངག་
བཟོད་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བེད་ན་མི་འཐད་དེ། ཕྱོགས་ཚེས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་ཚོལ་བས་ཁས་
སྤངས་ཀྱང་འགལ་བ་ཁས་སྤངས་པར་མ་ཤེས་པའི་ཚོ། ཚོལ་བ་རང་གིས་ཤེས་པའི་འབྲེལ་བ་དང་
ཕྱོགས་ཚེས་བཟོད་པའི་སྟོན་མཁའ་བར་ཤེས་ཏེ་སྐྱོ་འདོགས་བསྐྱོག་པའོ། ། སྤྱིའི་དོན་ཏེ། །³⁾

411.122.131.2 ཡན་ལག་གི་དོན་བཟོད་པ།

ཡན་ལག་གི་དོན་བཟོད་པ་སྟོན་སྟོང་ལ་གསུམ་ལས་(13b7)དང་པོའོ། །

¹⁾MN. sgo chen dul 'jes kyis lo tsa la 'di skad du skyon brjod na.
²⁾MN. thal ba gnyis pa'i dpe' ni ++ gcig gis dmigs pa'i rkyen kyi +yed ma yin gyi++ la
rnam shes skyed pa'o zhe na mig kyang dmigs rkyen du thal de skyed pa'i phyir ces pa tshad
mas grub la de skyed gyis dmigs rkyen yin pa khas blangs pa 'am las tshad mas grub pa +med
do.
³⁾MN. des skyon (Ms. rkyon) mi spong ste he du dang khyab pa khas blangs pa shes na
de la rten nas rjes dpag skye ba lugs yin pas so l 'o na ci zhe na de gnyis khas blangs kyang
bskabs su brjod pa dran par byed pa yin zhe'o l 'di mi 'thad de {gnyis po} tshad mas grub na
de lta yin mod kyang khas blangs pa tsam yin pas dam bca' 'gal ba {rgyur} yod de de lta ma
yin na rang rgyud kyi chos 'thun nyid can gyi sbyor ba dang mi 'thun pa nyid can gyi sbyor
ba dang khyad par myed par thal ba'i {skyon} (Ms. rkyon) 'ong ngo zhes dbang zhe.

འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉེ་དུ་གཉིས་འགལ་བ་དང་།¹⁾ ཉེ་དུ་གཉིས་མ་གྲུབ་པའོ། །

གལ་ཏེ་ཉེ་དུ་གཅིག་གཅིག་འགལ་བའི་ཉེ་དུ་ཡང་ཡིན་[ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་པས་ཁྲབ་པ་] མ་གྲུབ་པ་
ཡང་ཡིན་ཅེས་པ་ནི་འགལ་བ་ཞིག་གོ་སྟེ་མ་ན། ལྟོས་ས་[རང་རྒྱད་ཐལ་འགྲུར་] གཉིས་ལ་ལྟོས་པས་
མི་འགལ་ཏེ། རང་[རྒྱད་]་གྱི་ **ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར**²⁾ འཐད་པ་མ་ཡིན་ཟེར་
ན། ཉེ་དུ་འགལ་ཏེ་སྐྱབ་བྱ་ལས་བརྗོག་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ལོ། །(13b8)སྐྱབ་བྱ་འཐད་པ་མ་ཡིན་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བརྗོག་པ་འཐད་པ་ཡིན་པས་ཉེ་དུ་དེ་ལ་ཁྲབ་པའོ། ། དེས་ན་ **ཉེ་དུ་དང་
དཔེའ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར** ཅེས་པ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཚོས་ནི་གྲུབ་པོ། ། ཉེ་དུ་ལ་སྐྱབ་བྱ་ལས་
བརྗོག་པས་[ཁྲབ་པས་]་²ཉེ་དུ་འགལ་བར་སོང་ངོ་། ། གལ་ཏེ་རང་རྒྱད་གྱི་དཔེའ་དང་ཉེ་དུ་མི་
ཉོན་པ་དང་། དེ་མ་བརྗོད་ཡང་འཐད་པར་འགྲུར་བ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། (14a1)[དང་པོའི་ལན་] རང་
རྒྱད་དོན་མཉམ་ལུས་པ་མེད་མི་རིགས་པས་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བརྗོད། [གཉིས་པའི་ལན་] འགལ་བ་
བརྗོད་པ་ལས་གསལ་པའི་ཐལ་བས་གཞན་གྱི་སྐོ་འདོགས་བརྗོག་པས་འཐད་པར་སོང་པའོ། །

གཉིས་པ་ཉེ་དུ་གཉིས་མ་གྲུབ་པར་བརྗོད་པ་ནི་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཉེ་དུ་དང་
དཔེའ་མ་བརྗོད་ཟེར་ན་ཉེ་དུ་མ་གྲུབ་ཏེ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། དེ་
ལྟར་ན་རང་རྒྱད་ལ་ལྟོས་(14a2)ནས་འགལ། གཞན་གྲགས་ལ་ལྟོས་ན་མ་གྲུབ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་ཡུལ་ཐ་དང་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འགལ་བ་མེད་དོ། །

411.122.131.21 ཉེ་དུ་གཉིས་འགལ་བ།

411.122.131.211 ཉེ་དུ་དང་པོ་འགལ་བའི་དོན། ad Pr LVP 15, 4-16, 10

འགལ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས་ཉེ་དུ་དང་པོ་འགལ་བའི་དོན་ནི་ལེགས་ལྡན་ན་རེ་རང་རྒྱད་
གྱི་ **ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར** འཐད་པ་མ་ཡིན་ཟེར་པ་ལ། ལྷ་བས་དེའི་ལན་དུ་
ཉེ་དུ་དང་པོ་འགལ་ཏེ་རང་རྒྱད་གྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བརྗོད་ཀྱང་འཐད་པར་འགྲོ་བས་སོ་ཞེསོ། །
(14a3)དེའི་ནད་ཀ་ནི་ལྷར་བཞིན་ཏེ་རང་རྒྱད་མི་འཐད་ཅིང་ཐལ་པ་འཐད་པར་འགྲོ་བས་སོ། །

¹Ms. བརྒྱད་ ²Ms. ཁྲབ་པས་ཁྲབ་པས་

¹MN. tshangs par byas na gnyis zla bar song zer rtsa bas.
²Cf. Pr D5b3, P6a4: གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ; LVP 14, 4 hetudrṣṭān-
tānabhidhānāt, ... l.

དང་པོ་རང་རྒྱུད་དོན་སྤྱད་ཅེས་པའི་ངག་དོན་རྟོ། ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་གྲངས་ཅན་ལ་
 མ་བཅོམ་ཀྱང་འགལ་བ་བཅོམ་པའི་ཐལ་བ་ཕར་ལྷོག་ཚུར་ལྷོག་གིས་བདག་སྤྱིའི་བསྐྱོའ་འདོགས་བསྐྱོག་
 པས་རང་རྒྱུད་དོན་མེད་དེ་མི་དགོས་སོ། ། ¹⁾དོན་དེ་ཉིད་གཞུང་གིས་བཅོམ་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་
 རེ་ཤིག་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང་(14a4)ཞེས་གང་སྐྱུས་པ་དེ་ནི་མི་
 རིགས་སོ་²⁾ ཞེས་པ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་³⁾ ཅེས་པ་ནི་སྐྱོན་འདི་དག་མི་རིགས་པའི་རྣམ་
 པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟོན་དང་ཅེས་པའོ། ། ཚད་མའི་གཞུང་ཡིན་ན་ ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་⁴⁾ ཞེས་རྒྱ་མཚན་
 གྱི་བའོ། ། དེ་ལ་ནི་སྐྱོན་བཅོམ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལོ། །

རེ་ཤིག་ ནི་རིམ་པ་སྟོན་པ་སྟེ་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཉེས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་
 མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་ ཅེས་པ་ཡིན་ལ། (14a5)དེ་ཐོག་མར་མི་འབྲང་པར་སྟོན་པའོ། ། ཚིག་དེ་
 དག་གིས་ནི་ཉེས་པ་དེ་བཅོམ་པར་མི་རིགས་ཅེས་དམ་བཅའ་བསྟན་ཏེ། ད་ནི་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་འགལ་བ་བཅོམ་པའི་ཐལ་བ་དང་ཐལ་བ་བསྐྱོག་པར་འབྲང་པར་སོང་བས་ཉེས་པ་དེ་བཅོམ་
 པར་མི་རིགས་ཅེས་གྲུབ་པ་སྟོན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ རྣམ་ མཐོང་ལ་ ཅེས་པའི་བར་⁵⁾གྱིས་འགལ་
 བ་བཅོམ་པའི་ཐལ་བ་བཅོམ་དོ། ། རྩོད་ཀྱིས་ རྣམ་ མི་འདོད་དོ་ ཅེས་པའི་བར་⁶⁾(14a6)གྱིས་
 ཐལ་བ་བསྐྱོག་པ་ཡང་ཐལ་བ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་[[ཞེ]] ར་ ཉེས་པ་དང་པོ་མི་

¹⁾MN. 'ga' zhid na re thal 'gyur yang don med nus pa med zer na lan ji ltar gdab zhes pa ni skab don {pa} ma shes pa'o thal 'gyur gyi rtags gzhan gyis khas blangs pa tsam gyi chog sla'o.

²⁾Pr D5b5, P6a6f.: དེ་ལ་རེ་ཤིག་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའ་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་གང་སྐྱུས་པ་ (D སྐྱ་བ་) དེ་
 ནི་མི་རིགས་སོ། ། ; LVP 15, 3f.: tatra yat tāvad uktam hetudrṣṭāntānabhidhānād iti tad ayuktaṃ l.

³⁾Pr D5b5, P6a6: ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ; LVP 15, 3: katham kṛtvā, ... l (MacDonald 2003: 152 reads katham kṛtvā l).

⁴⁾Pr D5b5, P6a7: ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ; LVP 15, 4: kiṃ kāraṇam, ... l.

⁵⁾Pr D5b5f., P6a7f.: ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་རྒྱ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་
 སྤྱོད་ཞེས་སྐྱུས་པ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྟེ་བ་ལ་དགོས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་ (D །) ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མཐོང་
 ལ། ; LVP 15, 4ff.: kiṃ kāraṇam, yasmāt paraḥ svata utpattim abhyupagacchan vidyamānasya punarutpāde prayoṇam pṛcchate l svata iti (R inserts vidyamānam) hetutvena (R inserts bravīṣi) tad eva cotpadyata iti, na ca vidyamānasya punarutpattau prayoṇam paśyāmaḥ, anavasthāṃ ca paśyāmaḥ l (MacDonald 2003: 152 reads: kiṃ kāraṇam l yasmāt paraḥ svata utpattim abhyupagacchan vidyamānasya punarutpāde prayoṇam pṛcchate l svata iti vidyamānam hetutvena bravīṣi tad eva cotpadyata iti na ca vidyamānasya punarutpattau prayoṇam paśyāmo 'navasthāṃ ca paśyāmaḥ l).

⁶⁾Pr D5b6, P6a8: རྩོད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ། ། ; LVP 15, 6f.: na ca tvayotpannasya punarutpāda iṣyate 'na[vasthā] cāpy aniṣṭeti (MacDonald 2003: 153 reads na cāpy aniṣṭeti l), ... l.

རིགས་པ་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་འདྲི་བའོ། དེའི་ལན་བརྗོད་པ། **གང་གི་ཕྱིར་བདག་ལས་**
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་རྒྱ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བོ་ཞེས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ་¹⁾ ཅེས་པས་གོང་གི་
 བཀག་པའི་དམ་བཅའ་བཤད་པའོ། བདག་ལས་ཞེས་པ་ནི་བདག་ལས་ཡོད་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་
 ཐལ་བའི་ཉེ་(14a7)དུ་བསྟན་པའོ། ལྷག་མའི་དོན་ནི་གངས་ཅན་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་ན་རྒྱ་ཡོད་
 དམ་མེད་ཅེས་དྲིས་པ་ན། མེད་པ་སྐར་རུས་མེད་ཕྱིར་དང་ཅེས་པས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་འདོད་དོ། །
 རྒྱ་འབྲས་བདག་གཅིག་པར་འདོད་པས་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡོད་པར་འདོད་པས་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བའོ། །
 བདག་གིས་ཚིག་དུ་དེས་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཉེ་དུ་གསལ་བར་བྱས་པར་གོ་སྟེ། **སྐྱངས་ཀྱི་ངག་གི་དེ་**
དག་གི་སྐྱེ་བ་²⁾ ཅེས་པ་དེ་བཤད་(14a8)པར་རྟོགས་སོ། ། ཉེ་དུ་བརྗོད་ནས་ཐལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་
 གཉིས་བརྗོད་པ། **ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་པར་མཐོང་ཞིང་ཐུག་པ་མེད་པར་**
ཡང་འཐོང་ལ་³⁾ ཅེས་པའོ། དེས་ནི་སྐྱངས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་གཉིས་བཤད་པའོ། །
ཡོད་པ་ནི་ ཅེས་པ་ཉེ་དུ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའོ། ། **མཐོང་** ཅེས་པ་ནི་གངས་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་ཅེས་
 བྱའོ། ། གཞན་སྟེ། །

ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེས་པ་སྐྱར་སྐྱེ་བར་(14b1)**ཡང་མི་འདོད་ཅིང་འབྲུག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་**
འདོད་སྟེ་⁴⁾ ཞེས་ཐལ་བ་བསྟོག་པ་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོན་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ཐལ་བ་
 ལས་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་ལོང་ཞེས་པའོ། ། འོ་ཅག་
⁵⁾གཉིས་ཀ་ལ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བྱས་ན་ནི་རང་རྒྱུད་དོ། ། **དེའི་ཕྱིར་**
ཁྱོད་ཅག་ནས་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཉེ་ ཅེས་པའི་བར་⁶⁾ཀྱིས་ནི་(14b2)**གངས་ཅན་ལ་དང་**
པོ་ཁྱོད་ཇི་ལྟར་འདོད་ཅེས་འདོད་པ་ལེགས་པར་དྲིས། དེ་ནས་སྟོན་བརྗོད་པས་འགལ་བ་ཁས་
 གྲུངས་པར་ཤེས་ནས་སྟོ་ལོག་གོ་ཞེས་སྟོན་དོ། ། དེས་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བས་སྟོ་འདོགས་
 ལོག་ལུགས་བསྟན་དོ། །

¹⁾Pr D5b5, P6a7f.; LVP 15, 4ff. *cited above.*
²⁾Pr D5b2, P6a3: དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་ ; LVP 14, 1: tadutpāda-
³⁾Cf. Pr D5b5f., P6a7f.; LVP 15, 5f. *cited above.*
⁴⁾Pr D5b6, P6a8: ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ། ། ;
 LVP 15, 6f.: na ca tvayotpannasya punarutpāda iṣyate 'na[vasthā] cāpy aniṣṭeti, ... l.
⁵⁾MN.: 'phong ++ kyis rang rgyud du mi 'gro+ na gnyis 'gal 'thong ++ rang rgyud kyi tha
 snyad byed dgos de + yin.
⁶⁾Pr D5b6f., P6a8f.: དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཅག་གི་ཚོད་པ་ནི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་གིས་ཁས་
 གྲུངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནི་ཞེས་པ་རེལ་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཉེ་ ; LVP
 15, 7f.: tasmān nirupapattika eva tvadvādaḥ (MacDonald 2003: 152 *reads* bhavadvādaḥ)
 svābhyupagamaviruddhaḥ ceti l.

ད་ནི་སྐྱོན་སྤོང་སྐྱོན་ཏེ་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བས་བདག་སྐྱེ་བཀའ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་
 དང་དཔེའ་བཀོད་པ་དོན་སྤྱད། དེའི་ཕྱིར་ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བརྗོད་པའི་(14b3)ཕྱིར་ཅེས་པའི་
 སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ། གང་ལས་གཏུན་ཚིགས་དང་དཔེའ་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་དང་
 བཅས་པར་འབྱུང་བ་¹⁾ [ཞེས་པ་] ནི་ཐལ་བའི་བསྐྱོག་ཀྱུབ་པོ། ། འདི་དག་ཙམ་ཞིག་གིས་
 བརྗོད་པ་ནི་ཅི་པ་རོལ་པོ་འགལ་བ་ལས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ་²⁾ ཅེས་པ་ནི་ཀྱུབ་བྱེད་མི་
 དམིགས་པའི་ཐལ་བ་ཉིད་དོ། ། དམ་ ཅེས་པ་ནི་འགོའ་ག་མེད་ཀྱི་བ་³⁾སྟེ། ལས་ལེན་པར་མི་བྱེད་
 དམ་སྟེ་བྱེད་ཅེས་པ་ལོ། ། (14b4)ལྟོག་ཀྱུབ་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་དོན་དང་བཅས་པ་
 ལ་ཐལ་བའི་རྒྱུད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པས་ཀྱུབ་པ་ལས། ད་ལྟ་ནི་ཐལ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་
 པ་ལོ། ། ཚིག་དེས་ཀྱུབ་བྱེད་མི་དམིགས་པའི་ཐལ་བ་ལྟོག་ཀྱུབ་དང་བཅས་པ་ཞིག་བསྐྱོན་ཏེ། །

རང་རྒྱུད་ལུས་པ་མེད་པར་བཤད་པ། འོན་ཏེ་པ་རོལ་པོ་ ཅེས་པ་ལསོགས་པ་ལོ། །⁴⁾ དོན་ནི་
 གངས་ཙམ་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་ལ་(14b5)འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བ་བཏང་ཡང་འགལ་བ་ལས་
 སྤངས་པར་མ་ཤེས་ཤིང་སྐྱོ་འདོགས་མི་ལྟོག་ན་གང་ཟག་དེར་བསྐྱོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་རང་རྒྱུད་
 བརྗོད་ཀྱང་ལྟོག་པར་མི་ལུས་པས་རང་རྒྱུད་ལ་ལུས་པ་མེད་ཅེས་བྱུང་། ། དེས་ན་བསྐྱོན་པ་ནི་རིགས་
 པ་བཏང་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱོན་པ་དང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར་ ཞེས་པ་ལསོགས་པ་⁵⁾ནི་འཇུག་སྤྱད་དོ་[[[]]] གང་ཟག་གི་རིགས་འགལ་(14b6)ཞིག་

¹⁾Pr D5b7, P6b1: གང་ལས་གཏུན་ཚིགས་དང་དཔེའ་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འབྱུང་བ་ ... ། ; LVP 15, 8f.: yato hetudrṣṭāntopādānasāphalyaṃ syāt ।
²⁾Pr D5b7, P6b1f.: འདི་དག་ཙམ་ཞིག་གིས་བརྗོད་པ་ནི་ཅི་པ་རོལ་པོ་ལས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ། ; LVP 15, 8: kiṃ [tanmātreṇa] (de Jong 1978 suggests iyad iti and MacDonald 2003: 153 iyati instead) codite paro nābhyupaiti ... l.
³⁾MN. +og bya ros gi +æb ce ne khyad byed do.
⁴⁾Pr D5b7f., P6b2f.: འོན་ཏེ་པ་རོལ་པོ་རང་གི་ལས་སྤངས་པ་དང་འགལ་བས་བརྗོད་པས་ཀྱང་མི་ལྟོག་
 ན་ནི། དེའི་ཚེ་ངོ་ཚེ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཏུན་ཚིགས་དང་དཔེའ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྟོག་པར་མི་འབྱུང་བ་ཉིད་
 དོ། ། ཁོ་སོ་ཙག་ (P ཁོ་ཙག་) ནི་སྐྱོན་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཚད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 15, 9f.:
 atha svābhyupagamavirodhacodanayāpi paro na nivartate, tadāpi nirlajjatayā (MacDonald 2003: 153 reads tadātinirlajjatayā) hetudrṣṭāntābhyām api naiva nivartate । na conmattakena saḥāsmākam vivāda iti ॥ (MacDonald 2003: 153 omits ॥).
⁵⁾Pr D6a1f., P6b3: དེའི་ཕྱིར་སྐྱོབ་དཔོན་ནི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚང་ (P འཚང་) བར་བྱེད་
 པ་ན། བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་དགའ་བ་ཉིད་མངོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 16, 1; tasmāt (Mac-
 Donald 2003: 153 reads sarvathā instead) priyānumānatām evātmana ācāryaḥ prakatayati, asthāne (MacDonald 2003: 154 reads prakatayaty asthāne) 'py anumānaṃ praveśayan ।; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 131f.

ལ་ཐལ་བ་བཏང་ཡང་སློ་འདོགས་མི་ལྷོག་པ་སྲིད་པ་དེ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློབ་བ་ཡང་རུས་པ་མེད་པ་
 དེའི་ཕྱིར་རོ། ། **གནས་** རི་ཡུལ་ཏེ་དབྱུང་མའི་སྐབས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཕྱེད་པ་ནི་གནས་མ་
 ཡིན་ལོ། ། **རྗེས་སུ་དཔག་** ཅེས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་མཚན་ཉིད་པ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་སྟེན་
 པའི་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱས་པས་དཔག་པ་སྟེ་སྐྱབ་བྱ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། (14b7)འདིས་
 དཔོག་པར་བྱེད་པས་དཔག་པ་སྟེ་ཏེ་དུ་ལ་བཟོད་དོ། ། རྗེས་དཔག་གི་ཚིག་གཉིས་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་
 ལོ། ། དོན་ནི་རྗེས་དཔག་གི་ཏེ་དུ་བཟོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཟོད་པར་བྱེད་པ་ནི་རང་ཉིད་རྗེས་
 དཔག་ལ་དགའ་བ་འམ་མཁས་སུ་རེ་བའོ། ། དེ་ལྟར་[ན] རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་མི་བཟོད་
 པའི་ནད་ཀ་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་རུས་པ་མེད་པས་མ་བཟོད་དོ། ། ཐལ་བར་འགོ་བའི་ནད་ཀ་ནི་འགོ་སྟོམ་
 ཀྱི་ཐལ་བ་(14b8)ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་རྒྱུད་མི་རིགས་པ་¹⁾བཤད་པ་ **དབྱུང་མ་པ་ཡིན་**
ན་ནི་ ཞེས་པ་ལོ་གསུམ་པའོ། ²⁾ འདིས་ནི་**དབྱུང་མ་པ་ལ་**སྐྱབ་བྱ་མེད་པ་དང་ཏེ་དུ་མེད་པར་སྟོན་
 ཏོ། ། **དབྱུང་མ་པ་** ཅེས་པ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ་ལ་ཟེར་ལ་ལེགས་ལྡན་ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ཕྱེད་ན་ནི་**དབྱུང་མ་པ་མ་**
 ཡིན་ཞིང་ཀླུ་འི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་པ་ཞིག་སྟེ། སྐྱབ་བྱ་འམ་ཕྱོགས་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་རྒྱུད་
 རི་སྐྱབ་བྱ་མཚན་ཉིད་(15a1)དང་ལྡན་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་གྲུབ་
 པ་ཞིག་གིས་སྐྱབ་པའོ། ། **དབྱུང་མ་པའི་**སྐབས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་བཟོད་པར་མི་རིགས་པའི་འབྲང་
 པ་³⁾བཤད་པ། **ཕྱོགས་གཞན་ཁས་སྤངས་པ་**⁴⁾**མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།** ⁵⁾ ཅེས་པའོ། ། དེའི་
 བསམ་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་བྱེད་པ་ལ་སྐྱབ་བྱ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་ལ། **དབྱུང་མ་པ་ལ་**ཁྲབ་
 ཕྱེད་དུ་ལྱུར་པའི་སྐྱབ་བྱ་མེད་པའི་(15a2)ཕྱིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་བཟོད་པར་མི་རིགས་སོ། །

གལ་ཏེ་**དབྱུང་མ་པ་**ཁྱེད་ཁས་ལེན་མེད་པར་འདོད་ཀྱང་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་ཉིད་དེ། རང་
 རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་བཟོད་པ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱ་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཅེས་ཁྲབ་བྱ་ཁས་སྤངས་
 སོ། ། སྐྱབ་བྱ་ཁས་སྤངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ་དུ་ཁས་སྤངས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་ཅན་
 དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་ཤར་གསུམ་པ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་(15a3)ཀྱིས་གཅིག་དང་དུ་མའི་
 དངོས་པོ་བཀག་ནས་དངོས་པོ་བཀག་པའི་བཀག་པ་ཞིག་འདོད་ལ། **དབྱུང་མ་པ་འདི་ནི་**བཀག་པ་དེ་དེ་
 ལྟ་བུ་ཡང་མི་འདོད་དེ། ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས་ཁས་སྤངས་གང་ཡང་མེད་དོ། ། རྣམ་པ་

¹⁾MN. 'dis rang rgyud rtsa ba nas sung byung +e +.
²⁾Pr D6a2, P6b3f.: དབྱུང་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 ཕྱོགས་གཞན་ཁས་སྤངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 16, 2: na ca mādhyamikasya svataḥ svatantram
 anumānaṃ kartuṃ yuktaṃ pakṣāntarābhyupagamābhāvāt l.
³⁾MN. byed pa'i 'go nas dgag pa yin zhe rtsa +.
⁴⁾MN. nan ti ++n ++ dang 'bral zer.
⁵⁾Pr D6a2, P6b4; LVP 16, 2 cited above.

གཅིག་དུ་ན་ཁས་སྒྲངས་པ་ཙམ་གྱིས་དམ་བཅའ་མི་འགྲུར་ཏེ། ལྷུབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་ན་དམ་བཅའ་
འགྲོ་ལ། དབྱུང་མ་པས་ལྷུབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

(15a4) དབྱུང་མ་པ་ལ་ལྷུབ་བྱ་དང་འབྲུག་པ་མེད་པའི་འབྲུག་པ་གསུམ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པ་¹⁾ དང་
ཚུད་བརློག་²⁾ གཉེས་ལས་བཤད་དེ། ཚིག་བཅད་རེ་རེས་དོན་རེ་རེ་སྟོན་ཏོ། ། ཡོད་པ་མ་གྲུབ་
པའི་འབྲུག་པ་ནི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལསོགས་པའོ། །³⁾ མེད་པ་དགག་པ་བག་ཙམ་དཀའ་སྟེ། ལྷོས་
པའི་རིགས་པས་དགག་གོ། མེད་པ་ཡོད་པ་ལ་ལྷོས། ཡོད་པ་མ་གྲུབ་པས་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་སྟེ།
(15a5) འགལ་བ་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་གཉེན་པོ་དང་སྤང་བའོ། ། དེས་ན་གཉེན་པོ་ཡོད་པ་མེད་
པས་སྤང་བུ་འམ་གཉེན་པོ་མེད་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་པོ། ། དམ་བཅའ་བཞི་སྟོན་འབྲུག་པའི་ཡུལ་
ལམ་གཞིའ་ཡིན་པས་སོ། ། སྟོན་འོང་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་པས་བྱུང་། དབྱུང་མ་པ་ལ་བྱུབ་བྱེད་དེ་
མེད་དོ། ། མངོན་སུམ་དུ་ནི་ཡུལ་མིན་ཤེས་པའོ། ། སོགས་ གྱིས་རྗེས་དཔག་དང་ཉེར་འཇལ་དང་
(15a6) གཤགས་པའི་ཚད་མ་བསྟུན། །⁴⁾ དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མི་བརྗོད་པའི་འབྲུག་པ་
ནི་རང་རྒྱུད་མི་རིགས་སོ། ། འབྲུག་པར་འགྲོ་བ་ནི་ཐལ་འགྲུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་དོན་
ལྡན་གྱིས་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བ་བསྟན། རུས་མེད་གྱིས་འགོའ་སྟོན་བསྟན། མི་རིགས་པས་
ལྷུབ་བྱ་དང་ཉེ་དུ་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །

རང་རྒྱུད་མི་འབྲུག་རྒྱུ་མཚན་ནི།
དམ་བཅའ་མེད་པའི་རྩ་བ་སྟེ།
(15a7) བྱུབ་བྱེད་ཕྱོགས་ཉིད་ལོག་པའི་ཕྱིར།
བྱུབ་བྱ་ཉེ་དུ་སོགས་མི་དགོས། ། (18)

¹⁾Cf. CS 6.25 cited in Pr D6a2f., P6b4f.: ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། ། ཕྱོགས་ནི་གང་ལ་
འང་ཡོད་མིན་པ། ། དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིན་པོ་ནའང་། ། ལྷུག་ཀ་བརྗོད་པར་རུས་མ་ཡིན། ། ; LVP 16, 4f.:
sadasatsadasac ceti yasya pakṣo na vidyate | upālabhaś cireṅāpi tasya vaktuṃ na śakyate ||

²⁾Cf. VV 29-30 cited in Pr D6a3f., P6b5f.: གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅའ་འགའ་ཡོད། ། དེས་ན་ང་ལ་
སྟོན་དེ་ཡོད། ། ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། ། ང་ལ་སྟོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། ། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་
པའི། ། དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། ། ལྷུབ་པ་འམ་ (D འང་) བརློག་པར་བྱ་ན་དོ། ། མེད་ཕྱིར་ལ་
ལྷུག་ཀ་མེད། ། ; LVP 16, 7-10: yadi kācana pratijñā syān me tata eva (VV Johnston and Kunst
1978 reads eṣa) me bhaved doṣaḥ | nāsti ca mama pratijñā tasmān naivāsti me doṣaḥ || yadi
kiṃcid upalabheyam pravartayeyam nivartayeyam vā | pratyakṣādibhir arthais tadabhāvān me
'nupālabhaḥ || *LT edited by Yonezawa 2004a: 132.

³⁾MN. myed pa'i mi myed mi yin te 'dod na mtshon bya dang phan tshun rten pas ma grub
lo tsa khyab byed kyang khyab byed dkag pas mi grub 'gabs +++.

⁴⁾Cf. VV 30 cited above.

411.122.131.212 དེ་དུ་གཉིས་པ་འགལ་བའི་དོན། ad Pr LVP 16, 11-18, 4

དང་པོ་འགལ་བ་བཤད་ནས་གཉིས་པ་འགལ་བ་སྟོན་ཏེ། འདིའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་འགོག་པའི་སྐྱོར་བ་སྐྱངས་ཀྱིས་འདི་བཀོད་དེ། སྐྱེས་བུ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཚོས་ ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་བཞིན་ཞེས་པའི་དེ་དུ་དང་དཔེའ་བཟོས་ དོ། (15a8)དེ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་རྒྱུ་རྒྱུ་བ། རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རམ་ འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་འགལ་ཏེ། ལྷགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ མི་སྐྱེ་ན་མི་སྐྱེ། སྐྱེ་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལོ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དེ་དུ་འགལ་ལོ། ལྷགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་སྐྱེ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པས་] མི་སྐྱེ་བར་ལོ་བོ་ ཅག་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྟེ། འོ།

(15b1)དེ་ལ་སྐྱངས་ཀྱིས་ལན་མ་བཟོས། ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པས། ངས་དེ་དུ་དང་དཔེའི་ཉེས་པ་ བསལ་བ་བཞིན་མ་བསལ་བས་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཅེས་བཟོས་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྐྱེ་འབྱེན་གྱི་དེ་དུ་གཉིས་ པའོ།

ལྷགས་ལྷན་གྱིས་ཉེས་པ་བསལ་ལྷགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱི་བརྟག་པ་དེའི་ལན་དུ། ང་ ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་གང་དུ་ཡང་མི་བཟོས་དེ། ཡོད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ (15b2)ཅེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བཟོས་དོ། དེ་ལ་སྐྱེ་བས་སྐྱེ་འབྱེན་པ་ནི་དེ་དུ་གཉིས་པ་འགལ་ཅེས་ པའོ། དོན་ནི་གཞན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་¹⁾ ཅེས་པའི་དེ་དུ་[རྩ་ བ་] འདི་འགལ་བར་སོང་སྟེ། སྐྱབ་བུ་ལས་བསྐྱོག་པས་རྟགས་ལ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། གལ་ཏེ་ གྲངས་ཅན་གྱིས་དམ་བཅའ་ལ་གྲུབ་སྐྱབ་[བྱ་] ¹དེ་དུ་ལ་འགལ་བ་བྱང་ཅེས་པ་སྐྱས་པ་མ་ཡིན་ཅམ། དེའི་ཚེ་སྐྱོན་སྐྱོང་མི་བྱེད་པ་ཅིའི་(15b3)ཕྱིར། སྐྱོན་མ་སྐྱངས་ཀྱང་འཐད་པར་འགོ་བ་ཅིའི་ཕྱིར་ ལྷམ་ན། རྒྱུ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་བཟོས་པ། ²⁾སྐྱོན་བསལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་³⁾མ་བསལ་ཏེ། [སྐང་མི་དགོས་པའི་ལྷགས་] འདི་ལྟར་གྲུབ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱོན་ནི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། དམ་བཅའ་ནི་སྐྱོན་གྱི་ ཡུལ་ཡིན་ཏེ་གྲུབ་གྲུབ་དེ་ཡུལ་གང་ལ་འོང་ན་དམ་བཅའ་ལ་འོང་པས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལོ།

¹Ms. བྱང་

¹⁾Pr D5b3, P6a4: གཞན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ; LVP 14, 4: paroktaḍoṣā- parihārāc ca l.

²⁾MN. de +++ he du med +++++.

³⁾MN. skyon (Ms. skyo) spang mi dgos gzhis spong na byir pa zhes par +s bead do.

དེས་ན་གྲུབ་སྐྱབ་ཀྱི་སྦྱོར་འོང་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་པས་(15b4)འབྲུག་ལྷ་མོ་ལྟེ་
 དབྱུང་མ་པ་ལ་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་ཡང་འགལ་བའི་སྦྱོར་ནི་ཡུལ་ཅན། ཉེ་དུ་ནི་ཡུལ་
 ཉེ། འགལ་བ་ནི་སྦྱོར་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལ་འོང་ན་ཉེ་དུ་ལ་འོང་པས་སོ། ། དེས་ན་འགལ་བའི་སྦྱོར་
 འབྲུག་པ་ལ་དམ་བཅའ་དང་ཉེ་དུ་ཡོད་པས་འབྲུག་དབྱུང་མ་པ་ལ་སྦྱོར་གྱི་འབྲུག་ལྷ་མོ་ དམ་
 བཅའ་མེད་པས་ཉེ་དུ་མེད། (15b5)དེ་མེད་པས་འགལ་བ་མེད་དེ། འགལ་བ་མེད་པའི་སྦྱོར་
 པའི་འབྲུག་ས་[སྦྱོར་] མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། [སྦྱོར་] གཉིས་པ་འཐད་པར་འགྲོ་བའི་ནད་ཀ་ནི་འགལ་
 བཅོལ་དམ་གཞན་གྲགས་ལོ་གསལ་པའི་ཐལ་བའི་སྦྱོར་མེད་པར་གྲུབ་སྐྱབ་སྟེ། དེ་དག་གིས་གཞན་གྱི་
 འདོད་པ་ཞེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་གཙོད་ལ་རྟེན་དོན་བཤད་བྱས། །
 དེ་ནི་བདག་གིས་སྟོབས་པ་ཡིན། །
 རྒྱལ་དེས་གཞུང་ཡང་ཤེས་(15b6)མོད་ཀྱི། །
 སྐྱར་ཡང་དེ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ། ། (19)

གཉིས་པ་འགལ་བ་ལ་གསལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དམ་བཅའ་མེད་པ་བཤད་པ། གང་གི་ཚེ་
 དེ་ལྟར་དབྱུང་མ་པས་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་བཅོལ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་
 ཚེ་¹⁾གང་ལ་ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་²⁾ ཅེས་བྱའོ། ། གང་གིས་ཕྱིར་བསྐྱོག་
 པར་བྱེད་ན་གངས་ཅན་[པ་དག་] ། གིས་ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཅེས་བྱའོ། ། (15b7)དེ་
 ལྟར་ནི་གོང་དུ་དམ་བཅའ་དང་དཔེ་མེད་པར་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་དེ་ལྟར་རོ། ། དེའི་དོན་ནི་དབྱུང་
 མ་ཡིན་པས་དམ་བཅའ་ཉེ་དུ་མེད། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་ཐ་ཚིག་གོ། །
 གང་ལ་ ཅེས་པ་ནི་འབྲུག་ལྷ་མོ་དམ་བཅའོ། ། ཕྱིར་བསྐྱོག་ ནི་འབྲུག་ལྷ་མོ། ཕྱིར་བསྐྱོག་དང་ཕྱིར་
 གཞི་པ་དང་སྦྱོར་འགོད་ཅེས་པ་རྣམས་གངས་ཅན་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་ཕྱིར་སྦྱོར་འགོད་བྱེད་པའི་
 (15b8)དོན་དོ། །

སྦྱོར་འགོད་ཀྱི་རྣམས་པ་དང་པོ་བཤད་པ། དམ་བཅའ་བའི་དོན་འདི་ ཅས་ གྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་

¹Ms. བདག་

¹⁾Pr D6a4f., P6b6f.: གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་དབྱུང་མ་པས་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་བཅོལ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་
 དེའི་ཚེ་ ; LVP 16, 11: yadā caivaṃ svatantrānumānānabhīdhāyitvaṃ mādhyamikasya tadā
 l.

²⁾Cf. Pr D6a6, P6b8f.: གང་ལ་གངས་ཅན་པ་དག་གིས་ཕྱིར་བསྐྱོག་ (D སྐྱོག་) པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ (D
 འགྱུར་ལ་)....] ; LVP 16, 12: yasyāṃ sām̐khyāḥ pratyavasthāsyante, ... l.

པ་ཡིན་ནོ་ ཞེས་བྱ་བར་¹⁾ གང་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དག་གིས་ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པར་
 འགྱུར་བ་ལ་ ཅེས་པའི་བར་²⁾ ཏེ་དོན་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཅིར་འགྱུར་³⁾ ཅེས་པ་ནི་དབྱུང་མ་པ་ལ་
 བརྟག་པ་དེ་གཉིས་གང་འདོད་ཅེས་པའོ། ། རྣམ་པ་གཉིས་བཤད་པ་ རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ ཞེས་པ་
 ལསོགས་པའོ། །⁴⁾ (16a1)དེ་ཡང་ལྡོག་སྒྲོལ་བྱ་སྟེ་ རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི། རྩེ་
 བ་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་རྩེ་བའི་ཕྱིར་འགལ་བའི་
 དོན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་⁵⁾ རོ་ཞེས་བྱ་བར་ གང་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དག་གིས་ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་
 བྱེད་པར་འགྱུར་བ་⁶⁾ ཞེས་སྐུར་རོ། ། རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ རྩེ་བ་ ཡིན་ན་ནི་ ཞེས་པས་
 བསལ་བ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་སྟེ་རྩེ་བའི་སྐྱ་མ་མངོན་པའོ། ། (16a2)འགལ་བའི་དོན་ཏུ་འགྱུར་ ན་
 ཐལ་བའི་སྐབ་བྱའོ། ། གཞན་པོ་ནི་ཏེ་དུའོ། །

གང་ལ་ ཅེས་པ་ནི་པན་ཏེ་ཏུ་འདི་སྐད་གསུང་སྟེ། གང་ལ་ཅིག་པ་ཡིན་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ།
 ཡུལ་གྱི་ཅིག་པ་དང་ཡོད་པའི་དོན་གྱི་ཅིག་པའོ། ། དམ་བཅའ་ལ་སྒྲོར་བ་ན་ཡུལ་གྱི་བདུན་པ་
 རྟེ། ཡུལ་གང་ལ་དམ་བཅའ་གང་ལ་ཅེས་བཤད་དོ། ། ཏེ་དུའི་སྒྲོན་འགལ་བ་སྟོན་པ་ན་ཡོད་པའི་
 [དོན་གྱི་] ཅིག་པ་སྟེ། (16a3)གང་ལ་ ཅེས་པ་སྟེ་གང་ཡོད་{དང་}། གྲངས་ཅན་པ་དག་གིས་
 ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ ཅེས་པ་བྱའོ། ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡུལ་ཅིག་ཏུ་བྱས་ན་མ་
 འབྲེལ་ཏེ། གང་ལ་ཕྱིར་བསྐྱོག་བྱེད་ ཅེས་པ་ནི་ གང་ ནི་དམ་བཅའོ། ། ཕྱིར་བསྐྱོག་ གི་འགལ་

¹Ms. ང

¹⁾Pr D6a5f., 6b7f.: དམ་བཅའ་བའི་དོན་འདི་གང་ཡིན། (P 1) ཅི་བདག་ལས་ཞེས་ (P བེས་) བྱ་བ་འབྲས་
 སུའི་བདག་ཉིད་ལས་སམ། འོན་ཏེ་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་གང་། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར། གལ་ཏེ་འབྲས་སུའི་བདག་
 ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་གྲུབ་པ་ལ་སྐབ་པ་ཡིན་ལ། ; LVP 17, 1f.: ko 'yam pratijñārthaḥ, kiṃ kāryātmakāt
 svata uta kāraṇātmakādīti | kiṃ cātaḥ, kāryātmakāc cet siddhasādhanaṃ, ... | (MacDonald
 2003: 160 reads: ko 'yam pratijñārthaḥ kiṃ kāryātmakaḥ svata uta kāraṇātmaka itī | kiṃ
 cātaḥ kāryātmakaś cet siddhasādhanaṃ ... l).

²⁾Pr D6a6, P6b8; LVP 16, 12 cited above.

³⁾Pr D6a5, P6b7; LVP 17, 1 cited above.

⁴⁾Pr D6a6, P6b8f.: རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རྩེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཐམས་
 ཅད་ནི་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་རྩེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། (P omits | 1) ཞེས་བྱ་བར་གང་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དག་གིས་
 ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། ; LVP 16, 12-17, 2f.: yasyāṃ sām̐khyāḥ pratyavasthāsyante,,
 kāraṇātmakāc ced viruddhārthatā, kāraṇātmanā vidyamānasyaiva sarvasyotpattimata utpādā
 itī ll.

⁵⁾Pr D6a6, P6b8; LVP 17, 2f. cited above.

⁶⁾Pr D6a6, P6b8; LVP 16, 12: yasyāṃ sām̐khyāḥ pratyavasthāsyante, ... l.

བ་བཟོད་པའོ། དེ་ལྟར་ན་དམ་བཅའ་ལ་འགལ་བ་བཟོད་ཅེས་བྱ་བར་འགྲོ་ལ་དེ་འགལ་བ་ནི་
དམ་བཅའ་ལ་མེད་ཀྱི་ཉེ་དུ་ལ་ཡོད་པའོ། (16a4)དེའི་ཕྱིར་གང་ཡོད་དང་ཕྱིར་བསྐྱོག་བྱེད་ཅེས་བྱ་
དགོས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཚིགས་ཡོད་ན་འགལ་བའོ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་
བྱབ་བྱེད་མི་དམིགས་པའི་ལྷོག་བྱབ་བསྟན་ཏོ། །

ད་ནི་ཐལ་བ་དངོས་སྟོན་ཏེ། དམ་བཅའ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མེད་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་མེད་
པར་བཤད་པ། **ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་རྒྱུད་**
ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟ་(16a5)ག་ལ་ཡོད་¹⁾ ཅེས་པའོ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སྐྱར་ཏེ། གང་གི་ཚེ་
དེ་ལྟར་དབྱུང་མ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་དེའི་ཚེ་
2)རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །³⁾ དམ་བཅའ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མེད་ན། ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་ག་
ལ་ཡོད་⁴⁾ ཞེས་བྱའོ། (16a6)དམ་བཅའ་མེད་པས་དེའི་སྟོན་མེད་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །

ད་ནི་ཉེ་དུ་སྐྱེད་པས་དེའི་སྟོན་འགལ་བ་མེད་ཅེས་སྟོན་ཏོ། ལྷ་མ་དེས་བྱབ་བྱེད་མི་དམིགས་
པའི་ཐལ་བ་ལྷོག་བྱབ་དང་བཅས་པ་ཞིག་བསྟན་པ་བཞིན་འདིས་ཀྱང་སྟོན་ཏོ། ལྷོ་བལ་གྱི་ལུགས་
ཡིན་ཏེ་འཕྲལ་⁵⁾སྐད་ཡན་ཆད་ལ་བྱབ་བྱེད་མི་དམིགས་པ་ལྷོག་བྱབ་ལེ་དང་བཅས་པ་སྟའོ། །**ཁོ་བོ་**
ཅག་ལ་ནི་གང་ཞིག་གུབ་པ་སྐྱབ་(16a7)པ་ཉིད་དམ་བཅའ་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་
འགྱུར་ཞིང་⁶⁾ཞེས་པས་ལྷོག་བྱབ་པོ། གཞུང་གཞན་གྱིས་བྱབ་བྱེད་མི་དམིགས་པའི་ཐལ་བ་ཉིད་
དོ། གང་ཞིག་ནི་ཉེས་པ་འབྱུང་པའི་གཞི་ཉེ་དུ་གང་ཞིག་གོ། གུབ་པ་ལ་སྐྱབ་ ཅེས་པའི་ལ་

¹⁾Pr D6a6f., P7a1: ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ (D དག་) ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
དམ་བཅའ་བ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། ; LVP 16, 11f.: tadā kuto, nādhyātmikāny āyatanāni svata utpannāni,
iti svatantrā pratijñā ... l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 132.

²⁾Pr D6a4, P6b6f.: གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་དབྱུང་མ་པས་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་
ཚེ། ; LVP 16, 11: yadā caivaṃ svatantrānumānānabhīdhāyitvaṃ mādhyamikasya tadā ... l.

³⁾Pr D6a7, P7a1: རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། ; LVP 16, 11f.: kuto ... svatantrā
pratijñā ... l.

⁴⁾Pr D6a6f., P7a1; LVP 16, 11f. cited above.

⁵⁾MN. +++ mchog srungs mos gang gis na khyod 'gros par 'gyur sa khyod la ++ lam dag
sbyin + ces smra'o.

⁶⁾Cf. Pr D6a7, P7a1f.: ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་གང་ཞིག་གུབ་པ་ལ་སྐྱབ་པ་ཉིད་དམ་ (D །) འགལ་བའི་དོན་
ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ; LVP 18, 1: kuto 'smākam vidyamānatvād iti hetur yasya [siddhasāadhanam]
viruddhārthatā [vā] syāt, ... l.

སྐྱོད་ན་ལེགས་ཏེ། གྲུབ་པའི་སྐྱབ་པ་ཉིད་དམ་བཅེས་པའོ། ། དེས་ན་དམ་བཅེས་ལ་གྲུབ་སྐྱབ་ཀྱི་
 ཉེས་པ་འོང་ཅེས་མི་སྒྲིལ་གྱི། (16a8) ཏེ་དུ་ཡོད་ན་ཏེ་དུ་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་
 བྱེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། འགལ་བར་ཐལ་བའོ། ། འདི་ལྟར་དམ་བཅེས་ལ་གྲུབ་སྐྱབ་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱུང་ན་
 ཏེ་དུ་ལ་ཡང་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པའོ། ། གཞན་ཡང་འགལ་བར་སོང་པ་ཡང་ངོ་
 ། ། དེ་ལྟར་ན་དམ་བཅེས་ལ་སྒྲིལ་ཅིག་ཏེ་དུ་ལ་སྒྲིལ་གཉིས་འོང་པར་བརྟན་ཏོ། ། ཡང་ན་གྲུབ་པ་
 ལ་སྐྱབ་པ་ནི་དམ་(16b1)བཅའི་སྒྲིལ་ཡིན་ཏེ། འགལ་བ་ཏེ་དུ་འི་ཡིན་ཅེས་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ལྷོག་
 རྒྱབ་ཀྱི་དོན་ནི་འབྱེད་ཏེ་དུ་ཡོད་ན་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་སྲིད་པས་འབྱེད་ཅེས་
 པའོ། ། འབྱེད་མི་དམིགས་པ་ཉིད་བཤད་པ། གྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་པ་ཉིད་ རས་ ག་ལ་ཡོད་
 ཅེས་པའི་བར་¹⁾ ཏེ། འབྱེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཏེ་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་སྒྲིལ་གཉིས་མེད་ཅེས་པའོ། །

འཇུག་བསྐྱབ་བ་ནི་ **དེའི་ཕྱིར་** (16b2)ཞེས་པ་ལ་ལོགས་པའོ། །²⁾ རང་རྒྱུད་མི་རིགས་པས་དམ་
 བཅེས་དང་ཏེ་དུ་མེད་པ་གཉིས་གསལ་བར་བྱས་པ་བཞིན། ས་གཙུག་དེས་ཀྱང་དེ་གཉིས་བརྟན་
 ཏོ། ། སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མ་བཟོད་པས་གཉི་ག་འགལ་ཅེས་པའི་དོན་ནི། **ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་**
བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་།³⁾ ངས་བསལ་བ་བཞིན་ **གཞན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་**
བའི་ཕྱིར་⁴⁾ ཅེས་པའི་ཏེ་དུ་གཉིས་ཀ་འགལ་ཏེ། (16b3)བརྗོད་པས་འབྱེད་ཅེས་སྒྲིལ་ཏོ།

411.122.131.213 གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་གཞོད་པ་བཏང་མི་དགོས་པ། **ad Pr LVP 18, 5-19, 7**

གལ་ཏེ་དང་པོ་འགལ་བ་དང་གཉིས་པ་འགལ་བ་གཉིས་དང་འདི་ལ་འབྱེད་པར་ལྷེད་དོ་ཅེ་ན། མ་
 ཡིན་ཏེ་གོང་དུ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཟོད་ཀྱང་འབྱེད་པར་འགྲོའ་བས་འགལ་ཅེས་

¹⁾Pr D6a7f., P7a2: གྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་། འགལ་བའི་དོན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ (P བ་
 དེ་) སྐང་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འབད་པ་བྱེད་པར་འཇུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད། ;
 LVP 18, 1-3: kuto 'smākam vidyamānatvād iti hetur ... yasya siddhasādhanasya yasyās ca
 viruddhārthatāyāḥ parihārārtham yatnaṃ kariṣyāmaḥ l.
²⁾Pr D6b1, P7a3: དེའི་ཕྱིར་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་མི་འཇུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱོབ་དཔོན་སངས་
 རྒྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས་དེའི་ལན་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞོ། ། ; LVP 18, 3f.; tasmāt paroktadoṣ[ā]prasaṅgād
 (confirmed by R) eva tatparihāra ācāryabuddhapālitena [na] (confirmed by MacDonald 2003:
 160) varṇanīyaḥ ll.
³⁾Pr D5b3, P6a4: གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ; LVP 14, 4: tad ayuktaṃ
 hetudrṣtāntānabhidhānāt, ... l.
⁴⁾D5b3, P6a4: གཞན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དོ། ། ; LVP 14, 4: paroktadoṣā-
 parihārāc ca l.

བསྟན་ལ། ། འདིར་ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཟོན་ཀྱང་འཕྲད་པར་འགྲོ་བས་འགལ་
ཞེས་སྟོན་ཏོ། ། དེས་ནི་མི་བསྐྱོས་སོ། །

དེ་བཤད་པ། **ཅི་སྟེ་ཡང་** (16b4)ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །¹⁾ འདིའི་ཕྱོགས་ལྔ་མ་ལ་གནང་བ་
དང་བཀག་པ་ཡོད་པ་སྟེ། རང་རྒྱུད་མྱི་བྱེད་ཀྱང་གཞན་གྲགས་བྱེད་དགོས་པ་ལས་མ་བྱས་པས་ཉེས་
པ་ལྔ་མ་ཉིད་དོ་ཞེསོ། ། **མ་གྱུར་མྱོད་** ཞེས་པ་ཡན་ཆད་²⁾ཀྱིས་[མ་དགག་པ་] གནང་བ་བསྟན་ཏོ། །
ལྷག་མས་བཀག་པ་ལ་གནང་བ་སྟོན་ཏེ། **མ་གྱུར་** ཅེས་པ་ནི་དེ་བདེན་དུ་ལྷག་ཅེས་པས་གནང་
བའོ། ། {གནང་} ¹བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་(16b5) **དམ་བཅའ་དོན་སྐྱབ་པར་མ་གྱུར་མོད་** ཅེས་
སྐར་བ་ཡན་ཆད་³⁾ཀྱིས་{གནང་} ²བ་དང་པོ་སྟེ། དོན་ནི་དབྱུང་མ་པ་རང་ལ་བྱབ་བྱེད་དམ་བཅའ་
དང་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མེད་པས། བྱབ་བྱ་རང་རྒྱུད་མེད་པས་ཉེ་དུ་དང་དཔེས་བདག་སྟེ་བཀག་པ་
སྐབ་པ་མེད་པ་ཡིན་དུ་ལྷག་ཅེས་པའོ། ། **གཉིས་ཀ་** ཅེས་པ་ལསོགས་པས་⁴⁾གནང་བ་གཉིས་པ་སྟེ་
རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་ཉེ་དུ་དཔེས་བདག་(16b6)སྟེ་འགོག་{པ་} ³མེད་པ་
ཡང་བྱེད་བདེན་མོད་ཅེས་པའོ། ། **དམ་བཅའ་བསལ་**⁵⁾ ཅེས་པའི་དམ་བཅའ་ནི་གྲངས་ཅན་གྱི་
བདག་སྟེའོ། ། {བསལ་} ⁴བ་ ནི་དེ་བཀག་པའོ། །

ད་ནི་དབྱུང་མ་པས་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་བྱ་དགོས་ཅེས་བཤད་པ། **གཞན་གྱི་**
དམ་བཅའ་བ་ལ་རང་གི་ ཞེས་པ་ནས་ **སྟམ་ན་** ཅེས་པའི་བར་པོ། ⁶⁾ དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་

¹Ms. ལྷང་
²Ms. ལྷང་
³Ms. ལྷ་
⁴Ms. གསལ་

¹⁾Pr D6b1f., P7a3ff.: ཅི་སྟེ་ཡང་དབྱུང་མ་རྣམས་ཀྱི་ལྷར་ན་ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་དག་མ་གྲུབ་
པས་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མ་ (P མི་) བཟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྟེ་བ་དགག་པའི་དམ་བཅའ་
བའི་དོན་སྐྱབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བསལ་བར་མ་གྱུར་མོད།
; LVP 18, 5f.: athāpi syāt, mādhyamikānām pakṣahetudṛṣṭāntānām asiddheḥ svatantrānu-
mānānabhidhāyitvāt svata utpattiḥpratiṣedhapratijñātārthasādhanam mā bhūd ubhayasid-
dhena vānumānena parapratijñānirākaraṇam ... || (MacDonald 2003: 167 reads: athāpi
syān mādhyamikānām pakṣahetudṛṣṭāntānām asiddheḥ svatantrānumānānabhidhāyitvāt
svata utpattiḥpratiṣedhapratijñārthasādhanam mā bhūd ubhayasiddhena vānumānena para-
pratijñānirākaraṇam ... ||); cf. Pr Potala Ms. edited by Yonezawa 2004b: 58 and *LT edited
by Yonezawa 2004a: 133.

²⁾Pr D6b2, P7a4f.; LVP 18, 6 cited above.
³⁾Pr D6b2, P7a4; LVP 18, 6 cited above.
⁴⁾Pr D6b2, P7a4; LVP 18, 6f. cited above.
⁵⁾Pr D6b2, P7a4; LVP 18, 6f. cited above.
⁶⁾Pr D6b2f., P7a5ff.: གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བ་ལ་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་བཟོན་པར་ནི་བྱ་དགོས་

དབྱུང་མ་པ་རང་ལ་བདག་སྐྱེ་འགོག་(16b7)པའི་དམ་བཅའ་ལ་སོགས་པ་དང་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་
 ཉེ་དུ་དང་དཔེས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་མེད་པ་ཁྱེད་བདེན་མོད། གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲུབ་པའི་ཉེ་དུ་དང་
 དཔེའ་ནི་དབྱུང་མ་པས་བཟོད་དགོས་ལ། ད་ལྟ་ནི་གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲུབ་པའི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་
 བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་དང་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཟོད་པའི་སྤྱོད་དེ་ཉིད་དུ་རུང་གནས་
 མོ། ། ཞེས་བཟོལ་བའོ། ། གཞན་ནི་གྲངས་ཅན་མོ། ། (16b8) **རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་**
རང་ ཡང་གྲངས་ཅན་ཏེ། དངོས་པོ་གཅིག་གཅིག་ལྟོས་པས་རང་གཞན་གཉིས་ཀར་འགྲོ་སྟེ།
 དབྱུང་མ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲངས་ཅན་གཞན་དུ་འདུག་པས་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་ཟེར་
 རོ། ། གྲངས་ཅན་རང་ལ་ལྟོས་ནས་རང་དུ་འདུག་པས་རང་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ། །
 དེ་ལྟར་ན་རང་གྲགས་དང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གཉིས་དོན་ཅིག་གོ། ། (17a1) **རང་ཉིད་**
ལ་ཕྱོགས་[ལ་སོགས་] པ་¹⁾ ཅེས་མདོར་གཞག་སྟེ་གྲངས་ཅན་མོ། ། **སོགས་** ཀྱིས་དཔེའ་དང་ཉེ་
 དུ་བསྟུལོ། ། བཤད་པ་ནི་ **ཕྱོགས་དང་** ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་²⁾སྟེ། འོ་སྐོལ་ལྟར་ན་བསྟན་པའི་
 སོགས་དང་ཕྱོགས་ཅིག་མི་དགོས་སོ། ། **དེ་མ་བཟོད་**³⁾ ཅེས་པའི་དེ་ནི་ཕྱོགས་ཉེ་དུ་དཔེའ་གསུམ་
 མོ། ། **དེ་ཉིད་དུ་འགྲུར་** པ་⁴⁾ནི་ཉེས་པ་ལྟ་སོ་ན་གནས་ཅེས་པའོ། ། དེའི་དོན་ནི་ལྟར་གྱི་ཉེས་པ་
 དེ་ཉིད་(17a2)ཡང་བྱུང་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རིགས་འདྲ་བས་ **དེ་ཉིད་** ཅེས་བྱའོ། ། ལོང་དུ་ནི་རང་རྒྱུད་
 ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཟོད་ཟེར་ལ། ། འདིར་ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཟོད་ཟེར་
 བའོ། །

ལན་བཟོད་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ **དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་** ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །⁵⁾ དོན་ནི་

པས། རང་ཉིད་ལ་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་དང་ (P ལ་སོགས་པ་དང་ཕྱོགས་དང་) གཏན་ཚིགས་དཔེའི་སྤྱོད་དང་བྲལ་བ་
 དག་ཡོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་
 དུ་འགྲུར་རོ་སྟུམ་ན། ; LVP 18, 7ff.: parapatijñāyās tu svata evānumānavirodhacodanayā svata
 eva pakṣahetudṛṣṭāntadoṣarahitaiḥ (MacDonald 2003: 167 reads -dṛṣṭāntāpakṣālarahitaiḥ)
 pakṣādibhir bhavitavyam || tataś ca tadanabhidhānāt taddoṣāparihārāc ca sa eva doṣa iti ||;
 *LT edited by Yonezawa 2004a: 133.

¹⁾Pr D6b3, P7a5; LVP 18, 8 cited above.
²⁾Pr D6b3, P7a5; LVP 18, 8 cited above.
³⁾Pr D6b3, P7a6; LVP 18, 8 cited above.
⁴⁾Pr D6b3, P7a6; LVP 18, 8f. cited above.

⁵⁾Pr D6b4ff., P7a6ff.: དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་དོན་གང་ཞིག་
 གང་གིས་ (P གི་) དམ་བཅས་པ་དེས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་
 པས། དོན་འདིའི་འཐད་པ་གང་གི་སྐོ་ནས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་འཐད་པ་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་དགོས་
 མོ། ། དེའི་ཕྱིར་རང་གིས་ཁས་སྐྱེས་པའི་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་རོལ་པོ་ཁོ་ནས་ཉེ་
 བར་དགོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ (P དེ་) ནི་རེ་ཞིག་ལྷགས་ཡིན་ནོ་ (D ལྷགས་མ་ཡིན་ནོ་) ། འདི་ནི་

གཞན་ལ་གཤམ་པ་མ་བཅོམ་[དུ་རྒྱལ་] །ཀྱང་[བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་] འཐད་པར་འགོ་སྐྱེ། སྐྱབ་
 པའི་ཡན་ལག་མ་བཅོམ་པའི་སྐོ་ནས་¹⁾བསྐྱབ་བྱ་(17a3)དང་མཚུངས་པར་²⁾འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 འདི་ལྟར་དབྱུང་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་སྐྱབ་བྱེད་བཅོམ་མི་དགོས་ལ། གང་ལ་འདོད་པ་
 ཡོད་པ་དེ་ལ་ཕྱོགས་ཡོད། གང་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་པ་དེས་སྐྱབ་བྱེད་སྐྱས་[དགོས་] སྐྱབ་བྱེད་
 ཡོད་པ་དེས་སྐྱབ་བྱ་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམས་ལ་ལེན་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པ་ནི་ལྷགས་
 སོ། ། ཚུལ་དེ་ཡང་རྟོག་གེ་ཐམས་ཅད་འདོད་དེ་རི་ལྟར་རང་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་(17a4)པའི་རྟོགས་
 ལས་རྟོགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་བསྐྱབ་པར་འདོད་ནས་སྐྱབ་བཅོམ་པ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་
 ། ། དེ་ལྟར་ན་དམ་བཅའ་ཡོད་པས་དབྱུང་མ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཞིག་བཅོམ་དགོས་ཏེ། མ་བཅོམ་ན་
 སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མ་བཅོམ་པས་ཕམ་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཅོམ་ཅིང་། ། སྐྱོན་མིན་བཅོམ་པ་
 གཉིས་པོ་ནི། ། ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། (17a5)གཞན་དུ་མི་འདོད་ཕྱིར་མ་སྐྱོས་ཅེས་པ་
 རྟོ། ། མེད་པར་དགག་པས་ཕམ་པར་བྱས་སོ། །

གཞན་ལ་གཤམ་ཚོགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། གཤམ་ཚོགས་དང་། དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་དམ་བཅའ་བའི་
 དོན་གྱི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁས་འཆེས་པའི་རྗེས་སུ་འབྱུངས་པ་འབའ་ཞིག་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
 ཕྱིར་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པས་འདི་ནི་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་གཞན་ལ་དེས་པ་
 བསྐྱེད་པར་མི་རུས་སོ། ། (P omits | |) ཞེས་བྱ་བར་ (P |) གང་རང་གི་དམ་བཅའ་བའི་དོན་གྱི་སྐྱབ་པར་བྱེད་
 པ་ལ་རུས་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་འདིའི་སྐྱེན་འབྱེན་པ་ཆེས་གསལ་པོ་ཡིན་ཏེ། འདིར་རྗེས་སུ་དབག་པས་གཞོད་
 པ་བཅོམ་པ་ལ་དགོས་པ་གོ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ ; LVP 19, 1-7: ucyate, naitad evam, kiṃ kāraṇam yasmād
 yo hi yam artham pratijānīte, tena svanīscāyavad anyeṣāṃ niścayotpādanecchayā yayopap-
 attyā 'sāv artho 'dhigataḥ saivopapattiḥ parasmāy upadeṣṭavyā | tasmād eṣa tāvan nyāyaḥ, yat
 pareṇaiva svābhyupagatapatijñātārthasādhanam upādeyaṃ | na cāyaṃ param prati [hetuḥ]
 hetuḥṣṭāntāsambhavāt pratijñānusāratayaiva kevalaṃ svapatijñātārthasādhanam upādatta
 iti nirupapattikapakṣābhyupagamāt svātmānam evāyaṃ kevalaṃ viśaṃvādāyan na śaknoti
 pareṣāṃ niścayam ādhātum iti, idam evāsyā spaṣṭataradūṣaṇaṃ (R spaṣṭaraṃ dūṣaṇaṃ)
 yaduta svapatijñātārthasādhanasāmarthyam iti kim atrānumānabādhobhāvanayā prayo-
 janam || (MacDonald 2003: 179 reads: ucyate naitad evam | kiṃ kāraṇam | yasmād
 yo hi yam artham pratijānīte tena svanīscāyavad anyeṣāṃ niścayotpādanecchayā yay-
 opapattyā 'sāv artho 'dhigataḥ saivopapattiḥ parasmāy upadeṣṭavyā || tasmād eṣa tāvan
 nyāyo yat pareṇaiva svābhyupagamapatijñātārthasādhanam upādeyaṃ | sa cāyaṃ param
 prati hetuḥṣṭāntāsambhavāt svapatijñāmātrasāratayaiva kevalaṃ svapatijñātārthasādhanam
 upādatta iti nirupapattikapakṣābhyupagamāt svātmānam evāyaṃ kevalaṃ viśaṃvādāyan
 na śaknoti pareṣāṃ niścayam ādhātum iti | idam evāsyā spaṣṭatarāṃ dūṣaṇaṃ yaduta
 svapatijñātārthasādhanasāmarthyam iti kim atrānumānabādhobhāvanayā prayojanam ||); cf.
 Pr Potala Ms. edited by Yonezawa 2004b and *LT edited by Yonezawa 2004a: 133; Seyfort
 Ruegg 2002: 31f.

¹⁾MN. med dgag gis +++ pa'am brjod na yang dbu' {ma pa la}.

²⁾MN. pa'i ma grub par.

གཉིས་པ་མ་ཡིན་དགག་གིས་ཕམ་པ་ནི་¹⁾དབྱུང་མ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཞིག་བཟོད་{ན་ཡང་}། སྐྱབ་བྱེད་མཚུངས་པར་འགྱུར་དྲི།

སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་བརྩེད་བྱས་ཚེ་²⁾

ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྐབས་འདིས་སྐྱབ་བྱེད་མཚུངས་པའི་ཐལ་བ་བསྟན་དྲི། ། ཅིའི་ཕྱིར་ན་གཞན་གྲགས་(17a6)མ་བཟོད་ཀྱང་། ། ། འཐད་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་སྟེ་ཅེས་པ་ལོ། ། **གང་གི་ཕྱིར་**³⁾ རྟེན་འཐད་པ་ལོ། ། **དོན་གང་ཞིག་**⁴⁾ རྟེན་དམ་བཅའོ། ། **གང་གིས་**⁵⁾ རྟེན་ཚོལ་བའོ། ། **རང་ཉིད་**⁶⁾ ཀྱང་དགོལ་བའོ། ། གཞན་ཕྱིར་ཚོལ་ལོ། ། དོན་འདི་རྟེན་དམ་བཅའོ། ། **དེའི་ཕྱིར་** ཅེས་པ་ནས་ **ལྷགས་ཡིན་ན་** ཅེས་པའི་བར་⁷⁾གྱིས་རྟེན་དམ་བཅའ་བྱེད་མཁམ་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་དགོས་པ་རྟོག་(17a7)གི་བའི་སྤྱི་ལྷགས་ཡིན་ཅེས་པ་ལོ། ། འདི་རྟེན་གཞན་ལ་ཉེ་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ཅེས་པ་རྟེན་ཐར་བཞིན་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་ན་སྐྱབ་བྱེད་མཚུངས་པར་སོང་བས་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་ནོ། ། **དབྱུང་མ་པ་ལ་ཉེ་དུ་སྐྱབ་བྱེད་མཚུངས་པ་བཞིན་དཔེའ་ཡང་ཡིན་ནོ་**ཞེས་བཤད་པ་ **དཔེའ་མེད་པའི་ཕྱིར་** ཅེས་ལ་སོགས་པ་ལོ། །⁸⁾ ལ་ཚེའི་དཔེའ་ལ་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མེད་པའི་ཕྱིར་ **རང་གི་དམ་བཅའ་**⁹⁾ ཞེས་པ་ལ་སོགས་(17a8)པ་སྟེ་ཉེ་དུ་ཡང་བྱུང་སྟེ་མི་སྟོ་སྟེ་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་བཟོད་ན་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་མཚུངས་པས་མ་གྲུབ་པར་སོང་པ་ལོ། ། **རང་ལས་ཚེས་པ་ནི་གངས་ཅན་གྱི་ཉེ་དུ་**ཐམས་ཅད་རང་གི་འདོད་པས་གཞག་གི་དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་ཅེས་པ་ལོ། ། དཔེར་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་སྐྱེ་རང་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་དང་འདྲ་བའོ། ། ཉེ་དུ་གང་ཡིན་ཅེ་ན་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་སྐྱེ་རྒྱ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། (17b1)ཡང་ན་མེད་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་མོ་ཤམ་གྱི་བྱ་བཞིན་ནོ། ། ཅེས་སོ། ། རྣམ་གྱི་སྐྱ་གྲུས་རྒྱ་རྣམས་ལེན་གཉིས་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་ལེན་པ་དང་། རྣམ་ལ་རྣམ་གྱི་སྐྱ་གྲུ་ཡོད་པས་སྐྱེ་ལ། ས་ལྷུ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་གྲུ་མེད་པས་མི་སྐྱེ་བེར་བའོ། །

དེའི་ཕྱིར་འཐད་པ་དང་བྲལ་ ཅེས་པ་ལ་སོགས་པས་¹⁰⁾འཇུག་སྤུང་པ་ལོ། ། **གཞན་**¹¹⁾ རྟེན་

¹Ms. དང་
¹⁾MN. Inga pa mi brjod pa'i +++ ces.
²⁾MMK 4.9a.
³⁾Cf. Pr D6b4f., P7a6f.; LVP 19, 1f. *cited above*.
⁴⁾Pr D6b4, P7a6; LVP 19, 1 *cited above*.
⁵⁾Pr D6b4, P7a6; LVP 19, 1 *cited above*.
⁶⁾Pr D6b4, P7a6; LVP 19, 1 *cited above*.
⁷⁾Pr D6b5, P7a7; LVP 19, 3 *cited above*.
⁸⁾Pr D6b5f., P7a8f.; LVP 19, 3f. *cited above*.
⁹⁾Pr 6b5, P7a8; LVP 19, 4 *cited above*.
¹⁰⁾Pr D6b6f., P7b1ff.; LVP 19, 5ff. *cited above*.
¹¹⁾Pr D6b6, P7b1; LVP 19, 6 *cited above*.

དབྱུང་མ་པ་སྟེ་འཕྲང་པ་མེད་པའི་དམ་བཅའ། (17b2)གྲངས་ཅན་རང་གྲུབ་ དབྱུང་མ་པ་ལ་ངེས་
པ་སྐྱེད་མི་རྒྱུ་པས་སོ། ། **འདིའི་**¹⁾ ཅེས་པ་ནི་གྲངས་ཅན་ཏེ། རང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་སྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་
པའི་རྒྱུ་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་རང་གི་སྐྱབ་འབྱེད་བྱེད་དུ་གསལ་བར་གྲུབ་ཅེས་པའོ། ། དེས་གཞན་
གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་བཏང་མི་དགོས་པའོ། ། །།

411.122.131.22 ཉེ་དུ་གཉིས་མ་གྲུབ་པ།

411.122.131.221 ཉེ་དུ་དང་པོ་མ་གྲུབ་པ། ad Pr LVP 19, 8-21, 7

ཉེ་དུ་གཉིས་མ་གྲུབ་པ་བཟོད་པ་ **ཅི་སྟེ་རང་གི་རྗེས་དཔག་** ཅེས་པ་ལསོགས་པའོ། །²⁾
(17b3) བཟུལ་བ་འདིའི་བསམ་པ་ནི་སྐྱར་གྱི་དེ་ཉིད་དེ། དབྱུང་མ་པ་ཡིན་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བདག་
སྐྱེ་འགོག་པ་དང་སྐྱེ་མེད་སྐྱབ་པ་མི་བྱེད་པ་བདེན་ཡང་། གྲངས་ཅན་ཉིད་ལ་གྲགས་པས་དམ་བཅའ་
ལསོགས་པས་བདག་སྐྱེ་དགག་པར་རིགས་པ་ལས་རང་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་མ་བྱས་པས་འཕྲང་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། ལན་གྱི་དོན་ནི་ཉེ་
དུ་དེ་མ་གྲུབ་སྟེ། (17b4)གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྟོན་པ་ **དེ་ཡང་**
སྟོབ་དཔོན་ ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །³⁾ **རྗེས་དཔག་** ཅི་ཚིག་ཡན་ལག་ལྡེ་པ་བྱེད་དེ། དམ་
བཅའ་དང་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་དང་ཉེར་སྐྱར་དང་འཇུག་སྐྱུང་དོ། །

ལ་ཅིག་ན་རེ་སྐྱབ་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་མི་ཤེས་པར་ངེས་ཏེ་ཚིག་ཡན་ལག་ལྡེ་པའི་སྐྱོར་བ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེ་འོ། ། འདི་ནི་བསམ་པ་མ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་སྟེ་གཞན་གྲགས་(17b5)ཅེས་པ་ནི་ཡ་
རོལ་པོ་ཉིད་ལ་གྲུབ་ཚོད་ཀྱི་ཉེ་དུ་ལསོགས་པ་བཟོད་པ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་ནི་གྲངས་ཅན་ཡན་ལག་ལྡེ་
པ་གྲུབ་པས་དེ་བཟོད་པའོ། ། ཚད་མ་པ་ལ་སྐྱོར་བ་བྱེད་ན་ནི་ཁྱབ་པ་དང་ཕྱོགས་ཚོས་ལས་མི་བཟོད་
དོ། ། དེས་ན་དབྱུང་མ་པ་འདི་ནི་གཙང་པའི་པོ་བྱིང་བཞིན་ཉེ་དུ་དང་དཔེའ་དང་ཚོས་ཅན་ཡ་རོལ་
པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱེར་ནས་འོངས་སྟེ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་ཡ་རོལ་པོ་རང་སྐྱབ་(17b6)འབྱེད་པར་བྱེད་
པའོ། །

¹⁾Pr D6b7, P7b2; LVP 19, 6 cited above.
²⁾Pr D6b7, P7b3: ཅི་སྟེ་ཡང་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་གདོན་མི་ཟ་བར་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། (P
| P) ཞེ་ན། (D | P); LVP 19, 8: athāpy avasīyaṃ svato 'numānavirodhadoṣa udbhāvanīyaḥ ll.
³⁾Pr D6b7f., P7b3: དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས་བཟོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 20, 1: so
'py udbhāvita evācāryabuddhapālitenā l.

སྐྱུངས་ཀྱི་ངག་གིས་ཡན་ལག་ལྷ་པོའི་སྐྱོར་བ་བསྟན་ལུགས་བཤད་པ་ **དངོས་པོ་རྣམས་**
བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ¹⁾ ཅེས་པས་དམ་བཅའ་སྟེ། **དངོས་པོ་རྣམས་** རི་ཚོས་ཅན་
 རོ། ། སྐྱུངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ཀྱིས་ཚོས་ཅན་གཉིས་ཏེ། བདག་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་དང་།
 མངོན་པར་གསལ་བའི་བྱམ་པ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན་གྱི་དོན་ཏེ། (17b7)བར་
 འདིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་དེ་དུ་ཁ་བསྐང་ངོ་། ། དཔེའ་བསྟན་པ་ **དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་**
མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང²⁾ ཅེས་པའོ། ། **ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་**
དང³⁾ ཞེས་པ་ཡང་དཔེར་བྱའོ། ། ལྷུ་བ་པ་ཉིད་དཔེས་སྟོན་པས་དོན་ཅིག་གོ། ། **དེ་དག་གི་**
⁴⁾ ཅེས་པས་ལྷུ་བ་ལྷོད་པ་བཟུང་སྟེ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཅེས་པའོ། ། **སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ནི་ལྷུ་**
བྱེད་སྐྱུ་བ་བྱའི་ཚོས་སོ། (17b8)དམ་བཅའ་ལ་བཤད་པ་མི་བྱེད་དེ་སྐྱུ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དཔེའི་ངག་
 འཆད་དེ་དེ་དག་གི་སྐྱེས་ཡོད་པ་འཛིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་རྒྱས་པའི་ངག་གིས་ཤེས་
 ཏེ། **རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དག་ལ་ནི**⁵⁾ ཅེས་པས་ཡོད་པ་བསྟན་ཏེ། **རང་གི་བདག་**
ཉིད་ རི་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་དེ་ཡོད་པའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཅེས་པའོ། ། **སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད**⁶⁾
 ཅེས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་དོན་(18a1)མེད་ཅེས་པ་ཉིད་དོ། །

མངོན་གཞག་གི་ངག་ དེས་དཔེའ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་འོང་སྟུང་ན་ **ངག་འདིས་ནི་** ཅེས་པ་
 ལས་གསལ་པ་⁷⁾གསུངས་ཏེ། ཚོས་འཕུན་པའི་དཔེའ་ནི་ལྷུ་བ་པའི་དཔེའ་སྟེ་རྩྭ་གཞི་དང་དཔེའི་ཚོས་
 ཅན་གཉིས་སྐྱུ་བ་བྱ་དང་དེ་དུའི་ཚོས་ཀྱིས་མཚུངས་པའོ། ། **བསྐྱུ་བ་བྱ**⁸⁾ རི་མངོན་གསལ་ལ་སྐྱེ་སྐྱེད་
 ཀྱི་ཚོས་དེ་ཡོད་པས་སྟེ། ཇི་མཁན་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་བྱམ་པ་གྲུབ་(18a2)ཟེན་པ་ཀྲོང་ངེ་བ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་

¹⁾Pr D5b1f. 7a1, P6a2f., 7b4: དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ; LVP 14, 1, 20, 1f.: na svata utpadyante bhāvāḥ, ... l.
²⁾Pr D5b2, 7a1, P6a3, 7b4: དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ ... ། ; LVP 14, 1: tadutpādavaiyarthiyāt ... l; LVP 20, 2: tadutpādavaiyarthiyād iti ... l.
³⁾Cf. Pr D5b2, P6a3: ; ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ; LVP 14, 1f.: atiprasaṅgadoṣāc ca l.
⁴⁾Pr D5b2, 7a1, P6a4, 7b4: དེ་དག་གི་ ; LVP 14, 1, 20, 2: tad-
⁵⁾Cf. Pr D7a2, P7b5: འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དག་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་
 བ་འདི་ནི་ ... ། ། ; LVP 20, 3f.: na hi svātmanā vidyamānānām punar utpāde prayojanam iti l.
⁶⁾Pr D7a2, P7b5; LVP 20, 4 cited above.
⁷⁾Pr D7a2, P7b5f.: འདི་ནི་མངོན་གཞག་པའི་ངག་དེའི་འགྲེལ་པའི་ངག་ཡིན་ལ་ (P 1) ངག་འདིས་ནི་
 ཚོས་མཕུན་པའི་དཔེ་གཞན་ལ་རབ་ཏུ་གསལ་པ་བསྐྱུ་བར་བྱ་བ་དང་སྐྱུ་བ་པར་བྱེད་པའི་ (P 2) ཚོས་དང་
 ལྷན་པ་ཉེ་བར་གསུང་བ་ཡིན་ལོ། ། ; LVP 20, 3f.: tathā hi tasya [saṃ]grahṇ[okta]vākyaśyaitad
 (R tathā hy asya grahaṇakavākyaśyaitad) vivaraṇavākyaṃ, ... l anena ca vākyaena
 sādhyasādhanadharmānugatasya paraprasiḍdhasya sādharṃyadrṣṭāntasyopādānam l.
⁸⁾Pr D7a2, P7b5; LVP 20, 4 cited above.

པ་ཡོད་པའོ། ། **སྐྱབ་པར་བྱེད་**¹⁾ ཅེས་པ་ནི་ཉེ་དུ་སྟེ་རྗེ་མཁན་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་བུམ་པ་གྲུབ་ཟིན་པ་དེ་ལ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་གྱི་ཉེ་དུ་ལྷགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དཔེའ་སྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་དང་
 ལྷན་ལོ། ། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་ **དེ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་** ཞེས་བྱ་བ་ **འདིས་ནི་**
 ཞེས་པ་ལ་མོགས་པ་²⁾སྟེ། **སྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་གཞུང་གིས་བཤད་[[པ]]ར་**(18a3)སྟོན་
 ཏོ། ། དེ་ལྟར་ན་གཞུང་གིས་ཡན་ལག་གཉིས་[དམ་བཅའ་དང་དཔེའ་གཉིས་དངོས་] བསྟན་གསུམ་
 [བྲགས་ལ་བསྟན་] དོན་གྱིས་ཉེ།

དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་དམ་བཅའ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་དུ། བྱབ་པ་ནི་དཔེའ་
 དང་ཅིག །དམ་བཅའ་སྐྱར་བཟོད་འཇུག་སྟུང་དོ། །

³⁾སྐྱོར་བ་དེའི་དཔེའ་བཟོད་ཞིག་བཤད་པ། **དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་** ཅེས་པ་ལ་མོགས་
 པའོ། །⁴⁾ དེས་དམ་བཅའ་བའོ། ། ཡོད་པ་ལས་བྱས་པའི་(18a4)ཉེ་དུ་ཁ་བསྐང་ངོ་། ། **བྱས་པ་**
མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ་ ཞེས་པ་ལ་མོགས་པ་⁵⁾དཔེའོ། ། **དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ཉེ་**
⁶⁾ ཅེས་པ་བཞི་པ་ཉེར་སྐྱར་རོ། ། **དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་**⁷⁾ ཞེས་པ་
 ནི་ལྟ་པ་འཇུག་བསྟུང་དོ། ། **ཉེ་བར་སྐྱར་བས་གསལ་བར་བྱས་པའི་བྱས་པ་ཉེ་དུ་ཡིན་པ་**
དེ་བཞིན་དུ་⁸⁾ ཞེས་པ་ནི་བར་ཉི་ཉུ་ན་རེ་ཉེར་སྐྱར་གྱིས་ཉེ་དུ་སྐྱབ་བྱ་ལ་མི་འབྲུལ་(18a5)བར་བྱས་
 པས་ཉེར་སྐྱར་གྱིས་ཉེ་དུ་གསལ་བར་བྱས་པའོ། ། དེའི་དོན་ནི་དམ་བཅའི་རྗེས་ཉིད་ལ་ཉེ་དུ་ཡོད་
 པས་ཉེ་དུའི་གོང་དུ་བྱབ་པ་མ་བསྟན་ལ། བྱབ་པ་མ་བཟོད་པའི་ཉེ་དུས་སྐྱབ་བྱ་ལ་ངེས་པ་ལྟེ་སྐྱེད་

¹⁾Pr D7a2, P7b5; LVP 20, 4 cited above.
²⁾Pr D7a1f., P7b4: དེ་ལ་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 20, 2f.: atra hi tadatyanena (emended according to Tanji 1988: 144 n.155; LVP tadityanena) svātmanā vidyamānasya parāmarśaḥ l.
³⁾MN. dbyig snyen gyis tam rgyud sna tshogs pa'i sbyor ba sna tshogs yan lag lnga pa'i sbyor ba 'god pa 'dir dper byed pa ni nyer sbyar gyis shugs la he du go bar byas phyir yin zhe +++.
⁴⁾Pr D7a3f., P7b7f.: དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ། (D | 1) བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱས་པ་ནི་མི་རྟག་
 པར་མཐོང་སྟེ། དཔེའ་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ཉེ། དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
 མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདིར་ཉེ་བར་སྐྱར་བས་གསལ་བར་བྱས་པའི་བྱས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ; LVP 20, 7ff.: tatra yathānityaḥ śabdaḥ kṛtakatvāt | kṛtakam anityam dṛṣṭam, yathā ghaṭaḥ, tathā ca kṛtakāḥ śabdaḥ, tasmāt kṛtakatvād anitya iti kṛtakatvam atropanayābhivyakto hetuḥ | evam ...
 l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 134.
⁵⁾Pr D7a4, P7b7; LVP 20, 7 cited above.
⁶⁾Pr D7a4, P7b7; LVP 20, 7 cited above.
⁷⁾Pr D7a4, P7b7f.; LVP 20, 8 cited above.
⁸⁾Pr D7a4, P7b8; LVP 20, 8 cited above.

དོ། ཉེར་སྐྱུར་གྱི་གོང་དུ་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པས་ཉེར་སྐྱུར་ཁྱབ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེས་ཏེ་དུ་སྐྱབ་བྱ་ལ་
ངེས་པར་བྱས་ཟེར་རོ། ། ལོ་ཚ་ན་རེ་ཏེ་དུ་གཞུང་ན་དངོས་སུ་མེད་པ་དེ་ཉེར་སྐྱུར་(18a6)བརྗོད་ཀྱིས་
གོ་བར་བྱས་པས་ཉེར་སྐྱུར་གྱིས་ཏེ་དུ་གསལ་བར་བྱས་ཟེར་རོ། །

འདི་ཡང་ ཞེས་པ་ནས་¹⁾སྐྱུར་བའི་དོན་བསྟན་ཏེ་སྤོམ་ཏེ། འདི་ན་འདི་ལྟར་ **བུམ་པ་ལསོགས་**
པ་འདུན་ན་ ཞེས་པ་ལསོགས་པས་²⁾ནི་མཐུན་དཔེའ་བསྟན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་སྐྱུངས་ཀྱིས་གྲངས་
ཅན་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱུར་བ་དང་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ།

མངོན་གསལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚེས་ཅན་(18a7)བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་
པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པའི་བུམ་པ་བཞིན་ཉོ་ཅེས་པའོ། །

དཔེའ་མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་ཅེས་པ་ནི་རྗེ་མཁན་གྱི་ཀྱིམ་ན་བྱས་ཟིན་ནས་ཡོད་པའི་བུམ་པའོ། །
དེ་མི་སྐྱེ་བར་གྲངས་ཅན་རང་འདོད་པས་དཔེའ་པ་རོལ་པོ་ལ་གྱུབ་པོ། ། དཔེའ་དེ་གཞུང་དེས་
བསྟན་ཏེ། ། ཡོད་པའི་ཏེ་དུ་དང་སྐྱབ་བྱའི་ཚེས་གཉིས་དཔེའ་ལ་(18a8)ཡོད་པ་བཞིན་ཚོད་གཞི་
ལ་ཡང་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི་ **འཇི[[མ]]བའི་གོང་དུ་** ལསོགས་པའོ། ། གྲངས་ཅན་རྒྱ་ལ་འབྲས་
བྱ་ཡོད་པར་སྐྱབ་བས་འཇིམ་པའི་གོང་དུ་ ཐམས་ཅད་ལ་བུམ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པས་དེ་ཚེས་ཅན་ཏེ།
འཇིམ་ནང་གི་བུམ་པ་ཚེས་ཅན། མི་སྐྱེ་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ཉོ་ཅེས་པའོ། །
དེ་ལྟར་ཏེ་དུ་ ཞེས་པ་ལསོགས་པས་³⁾མཇུག་བསྐྱུ་བའོ། ། (18b1)དེས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཏེ་དུ་དང་

¹⁾Pr D7a4f., P7b8f.: འདིར་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་
ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཕྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 21, 1f.: evam ihāpi, na svata utpadyante
bhāvāḥ svātmanā vidyamānānāṃ punarutpādavaiyarthyaṭ, ... l.

²⁾Pr D7a5f., P8a1f.: འདི་ནི་ཇི་ལྟར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མཐུན་ན་གནས་གཤེད་གསལ་བ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་མི་ལྟོས་ (P བལྟོས་) པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། འཇིམ་པའི་གོང་དུ་ལ་སོགས་པའི་གནས་
སྐབས་ན་ཡང་གལ་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དོ་སྐྱམ་དུ་སེམས་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཡང་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞོ། ། ; LVP 21, 2ff.: iha svātmanā vidyamānaṃ
puro 'vasthitam ghaṭādikam punarutpādānapekṣaṃ drṣṭam, tathā ca mṛtipiṇḍādyavasthāyām
api yadi svātmanā vidyamānaṃ ghaṭādikam iti manyase tadāpi tasya svātmanā vidyamānasya
nāsty utpāda iti l.

³⁾Pr D7a5f., P8a2f.: དེ་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་ཉེ་བར་སྐྱུར་བས་གསལ་བར་བྱས་པ། ཡང་སྐྱེ་བ་
དགག་པ་ལ་མི་འཕུལ་བ། (P ། །) རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་
སྐྱུ་དཔག་པས་འགལ་བ་བརྗོད་པ་ (D བརྗོད་པ་མཚན་པ་) ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་ཇི་སྟེ་བརྗོད་པར་ (D རྗོད་པར་) བྱེད། ; LVP 21,
4-7: evaṃ svātmanā vidyamānatvenopanayābhivvyaktena punarutpādapratīṣedhāvyabhicāriṇā
hetunā svata eva sām̐khyasyānumānavirodhodbhāvanam anuṣṭhitam eveti || tat kim ucyate,

དཔེའ་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ་དཔེའ་མ་གྲུབ་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །

411.122.131.222 དེ་དུ་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པ། ad Pr LVP 21, 8-25, 6

ད་ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་དེ་དུ་དང་དཔེའ་བཟོད་ཀྱི་ཡང་གཞན་གྱིས་སྐྱེས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་
ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ། དེ་དུ་དེ་ཡང་མ་གྲུབ་ཅེས་བཟོད་པ། **གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའ་མ་བཟོད་པ་**
མ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག ཅེས་པ་ལོ་སོགས་པའོ། །¹⁾ འདི་དག་གིས་ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
²⁾དེ་གསལ་(18b2)བར་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་བྱུང་པའོ། །

ཇི་ལྟར་གསལ་ཞེན་³⁾དང་པོ་དེ་དུ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ་ གྲངས་ཅན་པ་དག་མདུན་
ན་གནས་པའི་བྱམ་པ་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི། ཡང་མངོན་པར་
གསལ་བར་མི་{འདོད་}འཛིང་། དེ་ཉིད་འདིར་དཔེའ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ལ།⁴⁾ **གཏན་ཚིགས་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་དོགས་པ་**⁵⁾ག་ལ་ཡོད་⁶⁾ ཅེས་
སྐར་རོ། །⁷⁾ འདི་ལྟར་རྗེ་(18b3)མཁན་གྱི་བྱིས་ཀྱི་བྱམ་པ་གསལ་བ་ལ་ཡོད་པའི་དེ་དུ་ཞུགས་པས་
འགལ་བ་མེད་དེ། རྟགས་ལ་སྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་ཁྲབ་པས་མི་འགལ་ཏེ་འགལ་བ་ལ་ནི་སྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་ལ་བསྐྱོག་པས་ཁྲབ་པའོ། །

གཉིས་པ་དམ་བཅའ་ལ་གྲུབ་གྲུབ་ཀྱི་སྟོན་མེད་པ་བཤད་པ་ **རུས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་** ཞེས་

¹Ms. མདོད་

tad ayuktaṃ hetudrṣṭāntānabhidhānād iti ll.
¹⁾Pr D7a7f., P8a4: གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའ་མ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པ་འབའ་ (D འགའ་) ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི་
(P ཀྱིས་) ། གཞན་གྱིས་སྐྱེས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏོ། ། ; LVP 21, 8f.: na ca kevalaṃ
hetudrṣṭāntānabhidhānaṃ na saṃbhavati, paroktadoṣāparihāradoṣo (R paroktadoṣāparihāro)
na saṃbhavati l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 134.
²⁾MN. +r sa 'os dngos su ma bsal don gyis de la zla bas zhabs jog byed lo tsa zer.
³⁾MN. dam bca' dang he tu skyon med rjod pas skyon bsal mi dgos zhe.
⁴⁾Pr D7b1f., P8a5: གྲངས་ཅན་པ་དག་མདུན་ན་གནས་པའི་བྱམ་པ་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་
ཡང་མངོན་པར་གསལ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་འདིར་དཔེའ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། ; LVP 21,
9f.: sāmkhyā hi naivābhivyaktarūpasya puro 'vasthitasya ghaṭasya punarabhivyaktim iccha-
nti, tasyaiva ceha drṣṭāntatvenopādānaṃ siddharūpatvāt, ... l.
⁵⁾MN. rtags 'thun phyogs la zhugs pas.
⁶⁾Pr D7b2, P8a6f.: གཏན་ཚིགས་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་དོགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ; LVP 21, 11: kuto vā
hetor viruddhārthatāsaṅkei l.
⁷⁾MN. 'dis ni khyab pa dang ldan pa'i he tu yin pas 'gal ba ga la yod ces bstan to.

པ་ལསོགས་པས་¹⁾སྟེ་ལྷུང་མ་སྦྱར་བ་རྣམས་སྦྱར་པས་བསྟན་དོ། ། དོན་ནི་གྲངས་ཅན་²⁾འཇིག་
ཅང་ན་བྱམ་པའི་(18b4)ངོ་བོ་ཡོད་ནི་ཡོད། མངོན་གསལ་དུ་ནི་མ་གྱུར་པ་སྟེ་བར་འདོད་ལ། ³⁾ཁོ་
བོ་ཅག་དེ་ལྟ་བུ་སྟེ་བར་མི་འདོད་པས་གྲུབ་གྲུབ་མེད་དོ། ། **དེའི་ཕྱིར་སྦྱར་འབྲིན་པ་** ཅེས་པ་
ལསོགས་པ་⁴⁾ནི་གཉིད་གའི་འཇུག་སྟུང་དོ། །

⁵⁾གྲངས་ཅན་ན་རེ་རིགས་པ་དེས་བྱམ་པ་མི་སྟེ་ཡང་རྣམ་བུ་ལསོགས་པ་སྟེ་བོ་བེར་བ་ལ་བཟོད་པ།
བྱམ་པ་ལསོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལསོགས་པ་ ཅེས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁶⁾ འདིས་ནི་བྱམ་པའི་
(18b5)དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ཚེས་ཅན་དུ་གཞག་ན་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ལས། བྱམ་པ་ལསོགས་
པ་མ་སྟེ་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཚེས་ཅན་ཡིན་པས་སྦྱམ་བྱས་མ་ངེས་པ་མེད་དེ་འབྲུན་ཕྱོགས་ལ་
རྟགས་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་སྟེ་བ་ཡང་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྦྱར་བ་དང་པོ་བཟོད་ནས་གཉིས་པ་བཤད་པ། ཡང་ན་སྦྱར་བ་འདི་ནི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་ཏེ་
ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁷⁾ **སྦྱར་བ་འདི་ཡིན་ཏེ་སྦྱེས་**(18b6)བྱ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ཚེས་ཅན། བདག་ལས་མི་སྟེ་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྦྱེས་བྱ་བཞིན་ཞེས་པའོ། །

¹⁾Pr D7b2, P8a5f.: ལུས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བ་བཀག་པས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ (P 1) གྲུབ་པ་ལ་སྦྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེན་ཉིད་དུ་དོགས་
པ་འཇུག་ ; LVP 21, 10f.: anabhivyaktarūpasya ca śaktirūpāpannasyotpattipratishedhaviśiṣṭasā-
dhyatvāt (R -viśiṣṭasya sādhyatvāt) kutah siddhasādhanapakṣadoṣāsaṅkā ... l.

²⁾MN. dngos ++ mi bsal pa'i bu la chos can du gzhas pas.

³⁾MN. gong ltar na khyod mi 'dod pa dgag na nga yang mi 'dod ces grub grub 'ong na da
lta khyod 'dod pa de nyid dgag pas med sems.

⁴⁾Pr D7b3, P8a7f.: དེའི་ཕྱིར་སྦྱར་འབྲིན་པ་འདི་དག་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ; LVP
21, 14: ity asaṃbaddham evaitad dūṣaṇam iti vijñeyam l.

⁵⁾MN. des na +d dngos su dgod pa'i skyon spang pa ni 'di dag dogs kyis skyon spang pa
yin te ++++++ dang ma grub pa spang ba dang rang dga' bsal + gsum du byed ++.

⁶⁾Pr D7b3f., P8a8f.: བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པའི་སྦྱས་ནི་སྟེ་བར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་
མ་ལུས་པ་བསྐྱུ་བར་བཟོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ (D བསྐྱུ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་) སྦྱམ་བྱ་ལ་སོགས་པ་དག་
གིས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞོ། ། : LVP 22, 1f.: ghaṭādikam ityādiśabdena niravaśeṣot-
pitsupadārthasamgrahasya vivakṣitatvād anaikāntikatāpi paṭātibhir (ghaṭātibhir according to
LVP 22 n.1 and Tanji 1988: 146 n.170) naiva saṃbhavati ll; cf. *LT edited by Yonezawa
2004a: 134.

⁷⁾Pr D7b4f., P8b1f.: ཡང་ན་སྦྱར་བ་འདི་ནི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་ཏེ། རང་ལས་སྟེ་བར་སྦྱབ་པའི་སྦྱེས་བྱ་ལས་ཐ་
དད་པའི་དོན་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ལས་སྟེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱེས་བྱ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
དཔེར་བཟོད་པ་འདི་ཉིད་དཔེར་བཟོད་པར་བྱའོ། ། ; LVP 22, 3ff.: atha vāyam anyaḥ prayogamārgaḥ,
puruṣavyatiriktaḥ padārthāḥ svata utpattivādinaḥ, tata eva, na svata utpadyante, svātmanā
vidyamānatvāt. puruṣavat. itīdam udāharaṇam udāhāryam ll; cf. *LT edited by Yonezawa
2004a: 134.

གལ་ཏེ་གྲངས་ཅན་ལ་ལྷགས་གཉིས་ཡོད་དེ། འགྲུར་བར་སྐྱ་བ་དང་། མངོན་པར་གསལ་བ་སྐྱ་བའོ། དང་པོ་ནི་སྐྱ་བ་འདོད་པས་སྐྱ་བ་བཀག་པས་བདག་སྐྱ་ལེགས་སོ། འོན་ཀྱང་གཉིས་པ་ནི་སྐྱ་བ་མི་འདོད་པས་སྐྱ་བ་བཀག་པས་དེ་མི་ལེགས་སོ་ཅེ་ན། (18b7)ལོང་ཚོལ་དེའི་ལན་གཞུང་གིས་འདེབས་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཡང་སྐྱ་བ་བཀག་པ་ཅེས་པ་ལསོགས་པའོ། །¹⁾ དོན་ནི་སྐྱ་བ་བཀག་པས་མངོན་གསལ་གྱི་བདག་ཀྱང་ལེགས་ཏེ། མངོན་གསལ་དང་སྐྱ་བ་གཉིས་ལ་ཚོས་མཚུངས་གཉིས་ཡོད་པས། དེ་ལ་ཡང་བདགས་ནས་སྐྱ་བའི་སྐྱ་འཇུག་གོ། །འདི་ལྟར་སྐྱ་བ་ལ་དང་པོ་རྒྱ་རྒྱུ་མེད་པ་ན་མི་གསལ་ཕྱིས་ཡོད་པ་ན་དམིགས་པ་ཡོད་(18b8)ལ། དེ་ནི་མངོན་གསལ་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྒྱུ་མེད་པ་ན་མ་དམིགས་ཕྱིས་ཡོད་པ་ན་དམིགས་སོ། ། འདི་བཀག་པ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མ་སྟེ་མངོན་གསལ་འགོག་པའི་གཞོད་བྱེད་ཡོད་པ་སྟེ། མངོན་གསལ་ཞེས་པ་ཡོད་དམ་མེད་པ་ཞེས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སྐྱ་བ་དོན་མེད་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བདག་(19a1)སྐྱ་ཉམས་ཏེ་ལྷ་མེད་པ་གཅིག་རྒྱུ་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བདག་སྐྱ་མ་ཡིན་ནོ། །

གལ་ཏེ་རྒྱ་གྲགས་ཁྱོད་ནི་འགལ་བ་སྐྱ་བ་ཞིག་སྟེ། སྐྱངས་ཀྱི་ངག་འདི་གོང་དུ་འགལ་བ་ཚོད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད། འདིར་གཞན་གྲགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཞོལ་བ་ནི། །**ཡང་ཇི་སྐད་སྐྱས་པ་** ཅས་སོ། །²⁾ **ཇི་སྐད་སྐྱས་པ་** ནི་སྐྱངས་ཀྱི་ངག་གོང་དུ་བཤད་པ་དེའོ། །**བཚོད་པར་བྱེད་པ་མེད་**(19a2)**པ་**³⁾ ནི་འདི་འགལ་བ་ཚོད་དོ་འདི་གཞན་གྲགས་སོ་ཞེས་པ་སྐྱངས་ཀྱི་ངག་ལ་མེད་པའོ། །**རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདི་ལྟ་བུ་**⁴⁾ ནི་ངག་འདི་འགལ་བ་ཚོད་ཡིན་གཞན་གྲགས་ཡིན་ཞེས་པ་རང་གིས་དཔྱད་པ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །**བཤད་པར་བྱ་ཏེ་** ཅེས་པ་ལསོགས་པ་⁵⁾ལན་ཏེ་

¹⁾Pr D7b5f., P8b2f.: གལ་ཏེ་ཡང་སྐྱ་བ་བཀག་པས་མངོན་པར་གསལ་བར་སྐྱ་བ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་སྐྱ་བའི་སྐྱ་ (P སྐྱས་) མངོན་པར་གསལ་བ་ལ་བདགས་ནས་སྐྱ་རྒྱུ་དང་ཕྱི་མར་མ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་པར་ཚོས་མཚུངས་པས་སྐྱ་བའི་སྐྱས་མངོན་པར་གསལ་བ་ཉིད་བཚོད་པའི་ཕྱིར། འདི་བཀག་པས་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 22, 6ff.: yady api cābhivvyaktivādina utpādapratishedho na bādhaḥ, tathāpy abhivyaktāv utpādaśabdāṃ nipātya, pūrvam paścāc cānupalabdhhyupalabdhisādharmyeṇa utpādaśabdenābhivyakter evābhidhānād ayaṃ pratiśedho nābādhaḥ ἑ; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 134.

²⁾Pr D7b6, P8b3f.: ཡང་ཇི་སྐད་སྐྱས་པའི་དོན་གྱི་ཚོད་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་ཇི་ལྟར་རྟེན་ཅེ་ན། ; LVP 22, 9: kathaṃ punar ayaṃ yathoktārthābhidhānaṃ vinā vyastavicāro (R vinaivetthaṃvicāro) labhyata iti cet, ... ἑ; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 135.

³⁾Pr D7b6, P8b3f.: LVP 22, 9 cited above.

⁴⁾Pr D7b6, P8b4; LVP 22, 9 cited above.

⁵⁾Pr D7b6f., P8b4f.: བཤད་པར་བྱ་ཏེ། དོན་གྱི་ངག་འདི་དག་ནི་དོན་ཚེས་སོ་ཅན་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་སྐྱས་པ་

སྐྱུངས་ཀྱི་ངག་ནི་དོན་གྱི་{ངག་}¹ཡིན་པས་དོན་མང་པོ་ཡོད་དོ། དེས་ན་མི་འགལ་ལོ། དོན་
བསྐྱུ་བ་གཞན་གྲགས་དང་(19a3)འགལ་བཅུད་གཞུང་དེས་བསྐྱུས་པའོ། དེས་ན་ངག་དེ་དག་
མཁས་པ་ངས་བཤད་ན་གཞན་གྲགས་འགལ་བཅུད་སྟོན་པར་ཤེས་སོ། །

ད་ནི་བསྐྱོག་པ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་སྟོན་ཏེ། འདིས་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན་དམ་བཅའ་ཉམས་པར་
ཐལ་ཅེས་པའི་སྟོན་སྟོང་བྱེད་པའོ། དེས་ན་བསྐྱོག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་རང་རྒྱུད་དེ། ཐལ་བ་
བསྐྱོག་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཡིན་པས་དེ་དང་འབྲེལ་བར་ཐལ་ཅེས་(19a4)ཟེར་བ་ལ། བསྐྱོག་པ་ཡང་
ཐལ་བ་ཡིན་པས་གཞན་སྐྱེ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་ཞེས་སྟོན་ཏེ། དེ་བཤད་པ་ **ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་བསྐྱོག་པའི་དོན་** ཅེས་པ་ལོ་མཁས་པའོ། །¹) ཐལ་བ་དང་ཐལ་བ་བསྐྱོག་པའི་གཉིས་
ཀའི་ཉེས་པ་ཕ་རོལ་པོ་ཁོ་ན་ལ་འོང་ལ།²) **དབྱུང་མ་པ་ལ་མི་འོང་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།** རྒྱབ་བྱེད་
དམ་ **དམ་བཅའ་མེད་པའི་ཕྱིར་**³) **དབྱུང་མ་པ་ལ་ཉེས་སྟོན་བྱེད་དོ།** (19a5)དེས་ན་དམ་བཅའ་
ཉམས་པ་མེད་པའི་ནད་ཀ་དམ་བཅའ་རང་མེད་པས་ཡིན་ཞོ། ། **ཐལ་བ་ལས་བསྐྱོག་པ་སྐྱབས་
པས་** ཞེས་པ་ལོ་མཁས་པའི་⁴)དོན་ནི་ཕ་རོལ་པོ་གྲངས་ ཅན་ལ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་གཉིས་དང་བསྐྱོག་པ་
གཅིག་བྱུང་ལ། དེ་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཅམ་མང་དུ་བྱུང་བ་ནི་**དབྱུང་མ་པ་འདོད་པའོ། །གང་ལས་** ཅེས་
པ་ནས་⁵)ནི་རྒྱབ་བྱེད་མི་དམྱིགས་པ་ལྗོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཞིག་བསྟན་ཏེ། **སྐྱུངས་ཀྱི་**(19a6)ངག་

¹Ms. ཀང་

པའི་དོན་བསྐྱུས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་བཤད་ན་ཇི་སྐད་སྐད་པའི་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་པས། འདིར་མ་བསྟན་པ་རྒྱུང་བའི་ཀྱང་མི་སྲིད་དོ། ། ; LVP 22, 9ff.: tad ucyate, arthavākyāni tāni
(R arthavākyānirhr̥tāni; de Jong 1978 reads arthavākyāni hy etāni) mahārthāni yathoditam
artham saṃgr̥hya pravrttāni, tāni ca vyākhyāyamānāni yathoktam arthātmanam prasūyanta
iti nātra kiṃcid anupāttaṃ saṃbhāvyate l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 135.

¹)Pr D7b7f., P8b5f.: ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བསྐྱོག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་
ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་
བ་ག་ལ་ཡོད། ། ; LVP 23, 3f.: prasaṅgaviparītena cārthena parasyaiva saṃbandho, nāsmākaṃ
svapratijñāyā abhāvāt l tatas ca siddhāntavirodhāsambhavaḥ, ... l.

²)MN. thal bzlog lugs kyang don med thug med mi 'dod pas rang las mi skye ces bzlog gi
legs ldan ltar +g ++.

³)Pr D8a1, P8b5; LVP 23, 3 cited above.

⁴)Pr D8a1f., P8b6.: ཐལ་བ་ལས་བསྐྱོག་པ་སྐྱབས་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཉེས་པ་མང་པོ་ཅི་ཅམ་དུ་འགྱུར་བ་
དེ་ཅམ་ཁོ་བོ་ཅག་མངོན་པར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། ; LVP 23, 4f.: parasya ca yāvad bahavo doṣāḥ
prasaṅgaviparītāpattyāpadyante tāvad asmābhir abhīṣyata eveti l.

⁵)Pr D8a2, P8b6f.: གང་ལས་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་སྐྱབས་ཉེད་པར་འགྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་ཀྱང་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷགས་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་སྐྱུངས་ (D རྒྱུངས་) ལ་སྐྱབས་དང་བཅས་པའི་ཚོགས་ (P
ཚོགས་) ཀྱིས་བཤད་ག་ལ་ཡོད། ; LVP 24, 1f.: kuto nu khalv aviparītācāryānāgārjunamatānusāriṇa

ལ་ཉེས་པའི་གྲགས་ཡོད་པ་ལ་གྲགས་སྐྱེས་པས་བྱབ་ལ་བྱབ་བྱེད་དུ་ལྷུར་པ་གྲགས་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ། **རང་བཞིན་སྲིད་པར་** ཉམ་¹⁾ ཞི་གངས་ཅན་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་པ་དང་དབུ་མ་པ་ལ་མེད་
 པའི་འཐད་པ་སྒོར་ཏེ། **རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱ་བ་**²⁾ དབུའ་མ་པས་ **རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྐྱ་**
བ་³⁾ གངས་ཅན་ལ་ཐལ་བ་བཞེད་པ་ན། ། ཐལ་པ་ལས་བསྐྱོག་པའི་ཉེས་པ་ཡང་གངས་ཅན་ཉིད་
 ལ་ལོ། ། (19a7) **སྐྱ་རྣམས་ནི་** ཅེས་པ་ལསོགས་པས་⁴⁾ མི་མཐུན་དཔེའ་སྒོར་ཏེ། **དབུག་པ་དང་**
ཞགས་པས་⁵⁾ དེག་བྱ་དང་བཅིང་བྱ་རང་དབང་སྲིད་པར་བྱེད་པ་ལྟར་ཐལ་བའི་སྐྱས་སྐྱ་བ་པོ་
རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་⁶⁾ ཏེ། བཞེད་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་པའོ། ། **བཞེད་**
པར་འདོད་པ་⁷⁾ ཞི་ཕ་འོ་སྐྱོན་བཞེད་པར་འདོད་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་བསྐྱོག་པའི་ཉེས་པ་
 དབུ་མ་པ་ལ་མི་འོང་གི། ། **གངས་ཅན་ཁོ་ལ་འོང་**(19a8)པར་ངེས་སོ། །

དེའི་ཕྱིར་ ཅེས་པ་ཉམ་⁸⁾འཇུག་བསྐྱ་བའོ། ། ཐལ་བ་བཞེད་པའི་དགོས་པ[ར་] གཞན་གྱི་
 དམ་བཅའ་མ་འབྲེལ་བར་སྒོར་པ་ཡིན་གྱི། ཐལ་བ་བསྐྱོག་པ་གཞན་སྐྱེ་མི་འགྲུབ་ཅེས་བསྐྱར་ཏེ། །
 ལུང་དང་སྐྱར་བ་ནི་ **དེ་ལྟར་ཡང་སྐྱོབ་དཔོན་ནི་** ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁹⁾ གྲུས་ཀྱང་དགག་པ་

ācāryabuddhapālitasya sāvakaśavacanābhīdhāyitvaṃ yato 'sya paro 'vakāśaṃ labheta l.

¹⁾Pr D8a2f., P8b7f.: རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱ་བས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱ་བ་ལ་ཐལ་བ་བསྐྱབས་པ་
 ཉམ་ཐལ་བ་ལས་བསྐྱོག་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། ; LVP 24, 2f.: niḥsvabhāvabhāvavādinā
 sasvabhāvabhāvavādināḥ prasaṅga āpadyamāne kutaḥ prasaṅgaviparītharthaprasaṅgitā l.

²⁾Pr D8a2f., P8b7f.; LVP 24, 2 cited above.

³⁾Cf. Pr D8a3, P8b8: རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱ་བ་ ; LVP 24, 2f.: sasvabhāvabhāvavādināḥ.

⁴⁾Pr D8a3f., P8b8f.: **སྐྱ་རྣམས་ནི་དབུག་པ་** (P དབུག་པ་ཅན་) དང་ཞགས་པ་ཅན་བཞིན་དུ་སྐྱ་བ་པོ་རང་
 དབང་མ་ཡིན་པར་ (D རང་དབང་མེད་པར་) བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ཅེ་ཞེ་ན་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་སྐྱ་བ་པོའི་
 བཞེད་པར་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 24, 3f.: na hi śabdā dāṇḍapāsikā iva vaktāram
 asvatantrayanti, kiṃ tarhi satyāṃ śaktau vaktur vivakṣāṃ anuvidhīyante l.

⁵⁾Pr D8a3, P8b8; LVP 24, 3f. cited above.

⁶⁾Pr D8a3, P8b8; LVP 24, 4 cited above.

⁷⁾Pr D8a4, P9a1; LVP 24, 4 cited above.

⁸⁾Pr D8a4, P9a1f.: དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་སྐྱབ་པ་ནི་ཕ་འོ་པོའི་དམ་བཅའ་བ་ (D དམ་བཅའ་ལ་) འགོག་པ་ཙམ་
 གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་ལས་བསྐྱོག་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 24, 5f.: tataś
 ca parapratijñāpratiṣedhamātraphalatvāt prasaṅgāpādanasya nāsti prasaṅgaviparītharthāpatih
 l.

⁹⁾Pr D8a4-7, P9a2-5: དེ་ལྟར་ཡང་སྐྱོབ་དཔོན་ནི། ། ཉམ་མཁའི་ (D ཉམ་མཁའི་) མཚན་ཉིད་ལྟ་འོལ་ན། །
 ཉམ་མཁའ་འབྲུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། ། གལ་ཏེ་མཚན་ལས་ལྟར་གྱུར་ན། ། མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
 (P omits | |) ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། (P omits |) གཟུགས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་མ་གཏོགས་པར། ། (P omits |)
 གཟུགས་ནི་ (P ཉམ་) གཟུགས་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པར། ། ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་དོན་གང་ཡང་། ། རྒྱ་མེད་པ་ནི་གང་ནའང་
 མེད། ། (P omits | |) ཅེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། (P omits |) ལྷ་ངན་འདས་པ་དངོས་པོ་མི་ན། ། ལྷ་

བམས་ཅད་འགལ་བཅུད་ཀྱི་ཐལ་བས་ **ཕལ་ཆེར་མཛད་**¹⁾ ཅེས་སྟོན་ཏེ། (19b1) **ཕལ་ཆེར་**
 ཞེས་པ་ནི་རེས་འགའ་གཞན་གྲགས་ཀྱང་བྱེད་པའོ།²⁾ འགས་ལྡན་གྱི་ཕྱོགས་པ་ཞིག་གིས་ཀལ་བ།
 ལྷུང་གཞུང་ནི་དོན་གྱི་ངག་ཡིན་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱང་ཡོད་ལ། **བསྐྱེད་ཀྱི་ངག་ནི་དོན་གྱི་ངག་མ་ཡིན་**
 པས་ཐལ་བ་གཉིས་སྟོན་པར་མི་འབྲང་དོ་བཟེན་ལོ། དེའི་ལན་བཅུད་པ་ **ཅི་སྟེ་སློབ་དཔོན་**³⁾
 ཀས་སོ། དོན་ནི་འགོའ་བསྐྱེད་བྱུང་སྟེ། ལྷུང་འག་དོན་ཆེན་པོ་ཅན་དུ་འདོད་ན་(19b2)**བསྐྱེད་ཀྱི་**
 ངག་ཀྱང་དེ་ལྟར་ལས་འོང་། དེ་མི་ལེན་ན་དེ་ཡང་མ་ལེན་ཞིག་ཅེས་སོ། དེ་གཉིས་མི་མགས་ཏེ་
བསྐྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མཁའ་ཡིན་ལ་དེས་ན་བསྟན་བྱ་བམས་ཅད་གསལ་བར་སྟོན་མ་བསྟན་ན་བསྟན་
བྱ་མ་ཡིན་ནོ། ལྷུང་ཅི་ཙམ་མཁའ་ཡིན་ལ། དེས་ན་དོན་གྱི་ངག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐབ་ནི་ **འོན་ཏེ་སློབ་**
བའི་ངག་ ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ།⁴⁾ ལན་གྱི་དོན་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་མ་(19b3)ངེས་ཏེ་འགྲེལ་པ་མཁའ་ན་
 གྱིས་ཀྱང་དོན་གྱི་ངག་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། ལྷུང་གི་ཀྱིས་ཚུད་བསྟོག་གི་འགྲེལ་པ་མཛད་པས་དོན་གྱི་
 ངག་ཡོད་པས་སོ་ཞེས་ལན་བཅུད་པ་ནི་ **དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་** ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ།⁵⁾

ཤེའི་མཚན་ཉིད་ཐལ་བར་འགྱུར། རྒྱ་དང་འཆི་བ་མེད་པ་ཡིན་ (P ཡི་) ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཕལ་ཆེར་ཐལ་བ་བསྐྱེད་པ་ (D སྐྱབ་པ་) ལོ་ཀའི་སྟོན་ཀའུ་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སེལ་བར་མཛད་
 དོ། ; LVP 24, 7-25, 2: tathā ācāryo bhūyasā prasaṅgāpattimukhenāiva parapakṣāṃ nirākaroti
 sma, nākāśaṃ vidyate kiṃcit pūrvam ākāśalakṣaṇāt | alakṣaṇaṃ prasajyeta syāt pūrvam yadi
 lakṣaṇāt || (=MMK 5.1) rūpakāraṇanirmukte rūpe rūpaṃ prasajyate | ahetukaṃ na cāsty arthaḥ
 kaścid ahetukaḥ (emended according to de Jong 1978; LVP ahetukaḥ) kvacit (R kva cit iti) ||
 (=MMK 4.2) tadyathā, bhāvas tāvan na nirvāṇaṃ jarāmaraṇalakṣaṇam | prasajyetāsti bhāvo
 hi na jarāmarāṇaṃ vinā || (=MMK 25.4) ityādīna ||; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 135.

¹⁾Pr D8a6f., P9a4f.: ... ཕལ་ཆེར་ ... མཛད་ ; LVP 24, 7: ... bhūyasā ... nirākaroti sma cited above.

²⁾MN. kun rdzob ston pa na res rang rgyud kyang byed lo tsha de ltar na {skabs} (Ms. bskabs) don {snyam} + {čbang zhe}.

³⁾Pr D8a7, P9a5f.: ཅི་སྟེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ངག་རྣམས་ནི་དོན་གྱི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་སློབ་
 བ་དུ་མའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་རྟོག་ (D རྟོགས་) ན་ནི། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ (P ཀྱིས་) ངག་དག་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་
 ལྟར་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག། ; LVP 25, 3f.: athārthavākyatvād ācāryavākyānām mahārthatve saty aneka-
 prayogaṇiṣpattihetutvaṃ parikalpyate (R parikalpya), ācāryabuddhapālītavyākhyānāny api
 kim iti na tathaiiva parikalpyante l.

⁴⁾Pr D8a7f., P9a6: འོན་ཏེ་སློབ་བའི་ངག་རྒྱས་པར་ཚུད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་འགྲེལ་པ་མཁའ་
 པོ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ; LVP 25, 4f.: atha syād vṛttikārāṇām eṣa nyāyo yat prayo-
 gavākyavistarābhidhānaṃ kartavyam iti ll.

⁵⁾Pr D8b1, P9a6f.: དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུད་པ་བསྟོག་པའི་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་ན། སློབ་དཔོན་
 གྱིས་ཀྱང་སློབ་བའི་ངག་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ; LVP 25, 6: etad api nāsti, vigrahavyāvartanyā vṛttim
kurvatāpy ācāryeṇa prayogavākyānabhidhānāt ll.

གངས་ཅན་འདོད་པ་དགག་དོན་དུ།
འཕགས་པའི་དགོངས་མཁུན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པ།
 ལུ་བྱེད་མྱི་དམྱིགས་སྦྱོར་བ་མཛད། །
 འཕྱུལ་བ་ཅན་གྱི་ལྷགས་(19b4)ལྡན་གྱིས། །
 དེ་ཉིད་ལྟར་སྤང་མཉམ་ཤེས་ཏེ། །
 སུན་འཕྱིན་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་བཀོད། །
 ལྷ་མེད་ལྷ་བ་གྲགས་པ་དེས། །
 བསྐྱེད་པ་ལ་འཕྱུལ་བ་མེད་མཐོང་ཞིང་། །
 ལྷགས་ལྡན་མ་འབྲེལ་སྦྱ་ཤེས་ནས། །
 སྦྱོན་སྤངས་རྣམ་གཞག་རྣམ་དུག་བཀོད། ། (20)

411.122.132 གཞན་གྱི་སུན་དབྱུང་པ་སྦྱོན་པ། ad Pr LVP 25, 7-36, 2

དེ་ནི་གཞན་གྱི་སུན་དབྱུང་པ་སྦྱོན་ཏེ། དེའི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་ལྷགས་ལྡན་གྱིས་སློབ་དཔོན་
 སངས་རྒྱལ་སྐྱེད་པ་(19b5)གྱིས་བདག་སྦྱེ་འགོག་པའི་འབྲང་པ་དེས་གོ་མི་ཚོད་པར་བསམས་ནས་
 རང་གིས་གངས་ཅན་གྱི་བདག་སྦྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཛོད་ལ་དེ་སློབ་དཔོན་ལྷ་གྲགས་གྱིས་ཉེས་
 པ་དུ་མའི་གནས་སུ་མཁུན་ནས་སུན་འཕྱིན་བཛོད་དོ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་སུན་དབྱུང་པའི་དོན་དེ་
 ལྟར་བྱུང་ཞིག །

411.122.132.1 གཞན་གྱི་ལྷགས་བསྐྱོག་པ།

411.122.132.11 བསྐྱོན་པ། ad Pr LVP 25, 7-8

འདི་ལ་གཉིས་ལས་ཐོག་མ་གཞན་གྱི་ལྷགས་བསྐྱོག་པའོ། འདི་ལ་བསྐྱོན་བཤད་ལས་དང་
 པོ་བཛོད་པ་ གཞན་ཡང་རྟོག་གི་བའ་འདིས་ (19b6) ཅེས་པ་ལོ་མོགས་པའོ། ¹⁾ རྟོག་གི་བའ་
 ནི་ལྷགས་ལྡན་ཏེ་ལྷ་བས་རེས་སློབ་དཔོན་ཟེར་རེས་རྟོག་གི་བའ་ཞེས་ངན་སྦྱས་བྱེད་དོ། དོན་ནི་

¹⁾Pr D8b1f., P9a7f.: གཞན་ཡང་རྟོག་གི་བའ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གིའི་བསྐྱོན་བཅོས་ (P ཚོས་) ལ་ཤིན་
 ཏུ་མཁུལ་པ་ཅམ་ཞིག་བསྐྱོན་པར་འདོད་པས། དབུ་མ་པའི་ལྟ་བུ་ལས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་རྒྱུད་ (P རང་
 གྱི་རྒྱུད་) གྱི་སྦྱོར་བའི་ངག་བཛོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་ཚོགས་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ;
 LVP 25, 7ff.: api cātmanas tarkaśāstrātīkauśalamātram āvi[ścikīrṣayā] (de Jong 1978 reads
 ācikhyāśor) aṅgīkṛtamadhyamakadarśanasyāpi yat svatantraprayogavākyaḥbhidhānam tad ati-
 tarām anekadoṣasamudāyās padam asya tārīkasyopalakṣyate l; cf. *LT edited by Yonezawa
 2004a: 135.

གཞན་ལ་ རང་ཉིད་རྟོག་གཏི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པའི་ དོན་
 དུ། དབུལ་མའི་ལྷ་བ་ལས་ལེན་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ ལུས་སོ། །¹⁾ སྦྱོར་བ་ དེ་
 རི་རྒྱ་བས་ཉེས་པ་དུ་མའི་རྒྱུ་རྟོགས་སོ། ། ཙམ་²⁾ ལྷ་ས་ནི་དབུལ་མའི་(19b7)བསྟན་བཅོས་བསྟན་
 པར་འདོད་པ་གཙོ་དོ། ། དབུལ་མའི་ལྷ་བ་ཅེས་པའི་ལྷ་བ་ནི་ཐ་སྟངས་ཙམ་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོ་ལ་ལྷ་བ་
 མེད་དོ། ། ཡང་³⁾ རི་འགལ་བའི་རྒྱུ་ཏེ་དབུལ་མའི་ལྷ་བ་འདོད་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མི་བྱེད་
 པར་བཤའ་བ་ལས་བྱེད་ཅེས་པའོ། །

411.122.132.12 བཤད་པ། ad Pr LVP 25, 9-33, 6

411.122.132.121 རྒྱུད་པར་དོན་སྤྱད་སྦྱིར་བཤད་པ། ad Pr LVP 25, 9-27, 6

བཤད་པ་ལ་དུག་ལས་ཀྱང་པར་དོན་སྤྱད་སྦྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་ ཞེས་པ་ལསོགས་པ་
⁴⁾འབྱུང་ངོ་། ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ནའི་དོན་ནི་ལེགས་(19b8)ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་ཉེས་པ་དུ་མ་ཇི་ལྟར་ཡོད་
 ཅེས་འདྲི་བའོ། ། ཉེས་པ་འབྱུང་པའི་རྟེན་སྦྱོར་བ་བསྟན་པ་ དེ་ལ་རེ་ཤིག་གང་འདི་སྐད་དུ་
འདིར་སྦྱོར་བའི་ཚིག་དུ་འབྱུར་བ་ནི་དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་
ལས་སྦྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་
 རོ་ཞེས་སྐྱུས་པ་ཡིན་{ལོ་} ¹⁾ ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁵⁾ འདི་སྐད་དུ་ ཅེས་པ་དང་སྐྱུས་པ་ཡིན་
 བ་ཅེས་པ་རྒྱ་གཞུང་(20a1)ཀྱི་ཚིག་གོ། ། འདིར་སྦྱོར་བ་ ལས་ཤེས་རབ་སྦྱོར་མའི་ཚིག་གོ་⁶⁾ །
དོན་དམ་པར་ན་ནང་གི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་ ཞེས་པ་ཚོས་ཅན། བདག་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་པར་
ངེས་ཏེ་ དམ་བཅུལ། ཏེ་དུ་དང་དཔེའ་ནི་གསལ་ཏེ་ ཤེས་པ་ རི་བདག་ལ་ཟེར་བའོ། ། ལུང་
 ལས་མ་གསུངས་པས་ཀྱང་པར་དོན་སྤྱད་བཞེད་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པ་ནི་ འདིར་དོན་དམ་པ་

¹Ms. ཅ་

¹⁾Pr D8b1f., P9a7f.; LVP 25, 7ff. cited above.
²⁾Pr D8b2, P9a7; LVP 25, 7 cited above.
³⁾Pr D8b2, P9a7; LVP 25, 8 cited above.
⁴⁾Pr D8b2, P9a8: ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ; LVP 25, 9: katham kṛtvā l.
⁵⁾Pr D8b2f., P9a8f.: དེ་ལ་རེ་ཤིག་གང་འདི་སྐད་དུ་ (P 1) འདིར་སྦྱོར་བའི་ཚིག་དུ་འབྱུར་བ་ནི། དོན་
 དམ་པར་ན་ (P omits ཅ་) རང་གི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་
 ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་རོ་ཞེས་སྐྱུས་པ་ཡིན་ལོ། ; LVP 25, 9f.: [tatra] yat tāvad evam uktam, [atra]
 prayogavākyam bhavati (de Jong 1978 reads: tatra yat tāvad evam uktam | prayogavākyam
 tv etad bhavati), na para[m]ārtha[t]ādhyātmikāny āyatanāni svata utpannāni, vidyamānatvāt,
 caitanynvad iti l.
⁶⁾PrajP D49a2f., P58b1f.

ཞེས་བུ་བའི་ཁྱད་པར་ཅི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་ (20a2)པ་ཡིན་ ཅེས་པའོ།¹⁾ ཅིའི་ཕྱིར་ ཅེས་པས་ནི་རྒྱ་མཚན་དྲིས་པ་ལ་མ་ཡིན་གྱི་དགོས་པ་འདྲི་བ་སྟེ། **དོན་དམ་** ཅེས་པའི་སྐྱོས་སྐྱོས་པ་ ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་རྣམ་གཅད་ཅི་གཅོད་ཅེས་པའོ། དོན་ནི་དོན་དམ་ཅེས་པ་འདི་གང་གི་ཁྱད་ པར་དུ་སྟོན་པ་ཡིན། རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དོན་དམ་པ་པ་རྣམས་ཚོས་ཅན་ཅེས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་ པར་དུ་སྟོན་མཁུ། དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་(20a3)སྐྱབ་བུའི་ཁྱད་དུ་སྟོས། ། དེའི་ལན་དུ་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཕྱོགས་པ་ཞིག་ན་རེ་དོན་དམ་ཚོས་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་ཟེར་ བ་བཞེད་པ་ **གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་** ཞེས་པ་ནས་སོ།²⁾ དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ དུ་སྐྱེ་བ་འདོད་པས་དེ་དགག་བུ་མ་ཡིན་ལ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དེ་བཀག་ན་ནི་རང་གི་ཁས་སྤངས་ལ་གཞོད་ པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ། དོན་དམ་ཚོས་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྟོར་བའོ།³⁾ (20a4)དེའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་ བྱས་ན་ནི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པ་དེས་ཀུན་རྫོབ་དུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱེ་ བ་བཀག་པར་འགྲོ་ལ། དེ་བཀག་ན་བུ་ཏའི་ལུང་དང་འགལ་བས་རང་གི་ཁས་སྤངས་དང་འགལ་ བར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟར་བུད་རྣམ་ལུང་ལས་བདག་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ལ་ལུང་ གི་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ཏོ། ། དེའི་ཕྱིར་ལུང་དང་འགལ་ན་ཁས་སྤངས་དང་ (20a5){འགལ་བར་}¹⁾འགྱུར་བའོ། ། དེས་ན་དགོས་པ་ནི་ལུང་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་རྣམ་གཅད་ གི་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་གཅོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་གཅོད་དེ་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ ཅེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མི་འགོག་སྟེ། དོན་དམ་སྐྱེ་བུ་ཀྱི་འགལ་བ་ནི་དོན་དམ་གྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ ཕྱིར་རོ། །

ལན་བཤད་པ་ **འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་** ཞེས་པ་ནས་སོ།⁴⁾ {དོན་}²⁾ནི་ལུང་ལས་ཀུན་ (20a6)རྫོབ་དུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མ་བཤད་པས་ཁྱད་པར་དོན་སྟེད་དོ། ། འདི་ལྟར་འབྲུ་ཏུས་ཀུན་ རྫོབ་དུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མ་གསུངས་པས། དབུའ་མ་པས་ཁས་སྤངས་པ་མེད། ཁས་མ་སྤངས་ པ་ཚམ་མ་ཡིན་པས། ཕྱིར་ལ་ཀུན་རྫོབ་དུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་སྟེ། ས་ལུ་ལྷང་པའི་མདོའ་ལས་

¹Ms. དང་འགལ་བར་ ²Ms. དན་

¹⁾Pr D8b3, P9b1: འདིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བུ་བའི་ཁྱད་པར་ཅི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན། ; LVP 26, 2: kim arthaṃ punar atra paramārthata iti viśeṣaṇam upādīyate l.

²⁾Pr D8b3f., P9b1f.: གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དུ་སྐྱེ་བར་ཁས་སྤངས་པ་དགག་པར་བུ་བ་མ་ཡིན་ པའི་ཕྱིར་དང་། འགོག་ན་ཡང་ཁས་སྤངས་པས་གཞོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ; LVP 26, 3f.: lokasaṃvṛtyābhyupagatasy(R -abhyupetasy)otpādasyāpratiṣidhyamānatvāt, pratiṣedhe cābhyupetabādhāprasaṅgād iti cet l.

³⁾MN. chos can gyi khyad par du ma byed ++.

⁴⁾Pr D8b4, P9b2f.: འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ རོ། ; LVP 26, 4: naitad yuktam saṃvṛtyāpi svata utpattyabhyupagamāt l.

གསུངས་ཅེས་སྟོན་པ་ནི་ མདོའ་ལས་ས་བོན་ ཅེས་པ་ནས་སོ། །¹⁾ ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་
པའི་ལྷ་གྲུ་ (20a7)ནི་ཀུན་རྫོང་པའི་ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ལས་ལྷ་གྲུ་བྱུང་པའོ། ། བདག་གིས་མ་[བྱས་]
 {ཅེས་} །¹ པ་སྐབས་དོན་སྟེ་ཀུན་རྫོང་པ་ཏུ་ཡང་འབྲས་བུ་དེ་བདག་གིས་མ་བྱས་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དང་
 གཉིད་ག་དང་དབང་ལྷག་དང་དུས་དང་རྩལ་སྤྲ་རབ་དང་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་དང་རྒྱ་མེད་ལས་
 མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། གཞན་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་²⁾ ལས་ཀྱང་བདག་སྐྱེས་ཀུན་རྫོང་
 ཏུ་ཡང་བཀག་པ་སྟེ། (20a8) ས་བོན་ཡོད་ན་ལྷ་གྲུ་ཇི་བཞིན་སྟེ་ ཞེས་པ་ལོ་སོགས་པ་གསུངས་
 སོ། །³⁾ འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་ ཞེས་པ་ནས་⁴⁾མཐུན་པའི་གཙུག་ལག་གི་ཁྲུངས་ཀྱི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
 བདག་སྐྱེ་ཀུན་རྫོང་ཅེས་དུ་ཡང་བཀག་པའོ། ། ཡོན་ཏན་རྒྱུངས་པ་བཤད་པ་ གཞན་གྱི་ལྷགས་
ལ་ལྟོས་ཏེ་ ཞེས་པ་ནས་སོ། །⁵⁾ དོན་ནི་ཁྲུང་པར་སྟོས་པའི་དགོས་པ་འདི་ལྷ་སྟེ་གངས་ཅན་པ་དོན་
 དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་(20b1)པ་དེ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་
 མེད་ཅེས་ཟེར་རོ། ། ལན་ནི་ དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ ལས་⁶⁾སོ། ། དོན་ནི་དགོས་པ་

¹Ms. གཅེས་

¹⁾Pr D8b4f., P9b3f.: ཇི་སྟངས་དུ་མདོ་ལས་ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་གྲུ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་ན། བདག་གིས་མ་
 བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། གཉི་གས་(P གཉིས་ཀས་)མ་བྱས། བདག་ལྷག་གིས་མ་བྱས། དུས་ཀྱིས་མ་བརྒྱུར།
 རྩལ་སྤྲ་རབ་ལས་མ་བྱུང་། རང་བཞིན་ལས་མ་བྱུང་། ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་། རྒྱ་མེད་པ་ལས་མ་སྐྱེས་ཞེས་གསུངས་པ་
 དང་། ; LVP 26, 5f.: yathoktaṃ sūtre, sa cāyaṃ bījahetuko 'ñkura utpadyamāno na svayamkrto
 na parakrto nobhayakrto nāpy ahetusamutpanno neśvarakālāṅuprakṛtisvabhāvasambhūta iti !;
this is a citation from the Śālistambasūtra, see Tanji 1988: 151 n.250 and Seyfort Ruegg
 2002: 45 n.46.

²⁾MN. rgya cher rol pa zer.

³⁾Pr D8b6, P9b4f.: དེ་བཞིན་དུ། ས་བོན་ཡོད་ན་ལྷ་གྲུ་ཇི་བཞིན་ཏེ། ས་བོན་གང་ཡིན་ལྷ་གྲུ་དེ་ཉིད་མིན། །
 དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཚོས་ཉིད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ; LVP
 26, 7ff.; tathā, bījasya sato yathāñkuro na ca yo bīju sa caiva añkuro l na ca anyu tato na caiva
 tad evam anuccheda aśāśvata dharmatā ll iti ... l. *Zhang Thang sag pa ascibes this citation to*
the Samādhirājasūtra, whereas, according to LVP, it is from the Lalitavistara. Cf. also Tanji
 1998: 151f. ns. 206-209 and Seyfort Ruegg 2002: 46.

⁴⁾Pr D8b6f., P9b5f.: འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །
 དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ་ (P མ་ཡིན་ཕྱིར་) ། ། དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་མ་ཡིན། ཞེས་འཆད་དོ། ། ; LVP 26,
 10ff.: ihāpi vakṣyati, pratītya yad yad bhavati na hi tāvat tad eva tat l na cānyad api tat tasmān
 nocchinnaṃ nāpi śāśvatam ll iti !; =MMK 18.10.

⁵⁾Pr D8b7, P9b6: གཞན་གྱི་ལྷགས་ལ་ལྟོས་ (P བལྟོས་) ཏེ་ཁྲུང་པར་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། ; LVP 26, 13:
 paramatāpekṣaṃ viśeṣaṇam iti cet, ... l.

⁶⁾Pr D8b7f., P9b6f.: དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་ཀུན་རྫོང་ཏུ་ཡང་ལས་
 གྲུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདེན་པ་གཉིས་ (P གཉིས་ཀྱི་) ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ལས་ཉམས་པའི་སྟེ་གས་
 པ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་གཉི་གའི་སྟོ་ནས་འགོག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། ། ; LVP 26, 13ff.: tad

དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་བདེན་ཡང་ཁྱབ་རྒྱ་ལྡང་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱི་བདག་སྐྱེ་ནི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་
 ཚར་དུ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དང་ཁྱད་པར་གྱིས་ཆ་གཅིག་¹⁾བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། **དེ་དག་** ནི་མུ་སྟེགས་
 པའོ། ། **རྣམ་གཞག་**²⁾ ནི་སྤྱི་སྤྱོད་ཡིན་ཡང་སྐབས་ཀྱིས་(20b2)བདག་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་གོ། ། **ལས་**
སྤངས་པ་མེད་པ་ ནི་ལོ་ལ་པས་³⁾སོ། ། དེས་ན་ལོ་གའི་གཞི་དཔ་ཡང་འོང་ངོ་། ། **ཇི་སྲིད་དུ་དེ་**
སྲིད་དུ་ ཅེས་པ་⁴⁾ནི་མ་ལེགས་ཏེ་ཇི་སྲིད་ནི་དུས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་ནི་དུས་མི་སྟོན་གྱི་
 གྲངས་སྟོན་པའོ། ། དེས་ན་སྤྱོད་ཇི་¹⁾ཅམ་ཅེས་པ་འམ་ཇི་སྟེད་ཅེས་པ་མཛེས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་ ཅེས་པ་ནས་⁵⁾འཇུག་སྤུང་དོ། ། ལོ་ག་པ་(20b3)ལ་མ་གྲུབ་པས་དོན་
 སྐྱེད་པ་བསྟན་པ། **གང་ལས་དེ་ལ་** ཞེས་པ་ནས་⁶⁾སོ། ། དོན་ནི་ལོ་ག་པས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་
 རྟོགས་པ། དེས་ན་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་དོན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་ཚམས་ཅན་གྱི་ཁྱད་
 པར་དུ་སྤྱར་ན་དགག་བྱ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་བཀག་པར་གྱུར་ལ་དེ་བཀག་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་
 པ་དང་འགལ་བ་འོང་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྟོག་གོ། །⁷⁾ དེའི་ལན་ནི་ལོ་ག་པས་(20b4)བདག་སྐྱེ་
 རྟོགས་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། ལོ་ག་པས་ནི་བདག་སྐྱེ་གཞན་སྐྱེ་ལོ་གས་པའི་སྤུང་པ་མི་ཤེས་ཀྱི། འདི་ལ་
 བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཅམ་རྟོགས་པའོ་ཞེས་པ་སྟོན་དོ། ། **འཇིག་རྟེན་པས་ནི་** ཞེས་པ་ནས་⁷⁾ལོ་ག་
 པའི་རྟོགས་ལུགས་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་འཆད་པའོ། ། **སྟོབ་དཔོན་ཡང་**⁸⁾ ཞེས་པ་ནི་ཀླུ་ཡང་བདག་
 སྐྱེ་གཞན་སྐྱེའི་དབྱེད་པ་དོར་ནས་འདི་ལས་འདི་འབྱུང་ཅམ་དུ་བཞེད་དོ་ཞེས་སྟོན་(20b5)དོ། །

¹Ms. སྤྱི་ ²Ms. དགོ་

ayuktaṃ, saṃvṛtyāpi tadīyavyavasthānabhyupagamāt | satyadvayāvīparīṭadarśanaparibhraṣṭā
 eva hi tīrthikā yāvad ubhayathāpi niṣidhyante tāvad guṇa eva saṃbhāvīyata iti l.

¹⁾MN. las+.

²⁾Pr D8b7, P9b6; LVP 26, 13 *cited above*.

³⁾MN. rang bsde semso.

⁴⁾Cf. Pr D8b7f., P9b6f.; LVP 27, 1 *cited above*.

⁵⁾Pr D9a1, P9b7f.: དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་ལྟོས་ (P བཟོས་) ཏེ་ཁྱད་པར་བཟོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་
 རོ། ། ; LVP 27, 2: evaṃ paramatāpekṣam api viśeṣaṅābhīdhānaṃ na yujyate l.

⁶⁾Pr D9a1f., P9b8: གང་ལས་དེ་ལ་ལྟོས་ (P བཟོས་) རྣམ་ཀྱང་ཁྱད་པར་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འབྲུར་བ་
 འཇིག་རྟེན་པས་ (D འཇིག་རྟེན་ལས་) ཀྱང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་རྟོགས་ཏེ། ; LVP 27, 3f.: na cāpi lokaḥ svata
 utpattiṃ pratipanno yatas tadapekṣayāpi viśeṣaṅasāphalyaṃ syāt, ... ll.

⁷⁾Pr D9a2, P9b8f.: འཇིག་རྟེན་པས་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་
 པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་ནས། (P omits l) རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅམ་ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་
 རོ། ། ; LVP 27, 4f.: loko hi svataḥ parata ity evamādikaṃ vicāram anavatārya kāraṇāt kāryam
 utpadyata ity etāvanmātraṃ pratipannaḥ. ... ll.

⁸⁾Pr D9a3, P10a1: སྟོབ་དཔོན་ཡང་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གཞག་ (P བཞག་) པ་མཛེད་པ་ཡིན་ཏེ། ; LVP 27, 5:
 evam ācāryo 'pi vyavasthāpāyamāsa, ... ll.

ལྷུག་བཟུལ་བདག་གིས་བྱས་པ་དང་། །
གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉི་གས་བྱས། །
རྒྱ་མེད་པ་ལས་འབྱུང་པར་འདོད། །
ཁྱོད་གྱིས་རྟེན་ནས་འབྱུང་པར་གསུངས་¹⁾

ཞེས་²⁾སོ། ། **དེའི་ཕྱིར་** ཅེས་པ་ནས་³⁾འཇུག་བཟུ་པའོ། ། **རྣམ་པ་** ཅེས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།
ལུང་ལས་གསུངས་པ་དང་། ལུ་སྟེགས་དགག་པ་དང་། ལོག་གེ་པ་ལས་ཁྱུང་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་
གསུམ་ **དོན་མེད་** པའོ། ། (20b6)ས་གཙོད་དེ་གསུམ་ཀ་ལྟར་ན་དོན་དམ་ཚེས་ཀྱི་ཁྱུང་པར་དུ་
བྱེད་པར་འདོད་ལ། དགོས་པ་[མི་དུ་བ་] ~པ་~ རེ་རེ་ཡོད་པར་འདོད་པའོ། །

411.122.132.122 ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ། ad Pr LVP 27, 7-30, 14

411.122.132.122.1 རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ། ad Pr LVP 27, 7-9

ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ། **གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་**
ཞེས་པ་ནས་⁴⁾སོ། ། ལྷུར་བཟོད་པའི་ཉེས་པས་འཇིགས་ནས་དོན་དམ་ཞེས་པ་དེ་ནི་ཁྱུང་པར་ཚོས་
ཅན་གྱི་ཁྱུང་པར་ཡིན་ཏེ། ལྷུབ་བྱ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདག་སྟེ་{ལོག་གེ}་²⁾པ་ཡིན་ལ་(20b7)དེའི་
ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདག་སྟེ་ལོག་གེ་པར་འདོད་ནས་དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྟེ་མཆེད་རྣམས་ཚོས་ཅན་
ཞེས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱུང་པར་དུ་འགོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཞི་མ་གྲུབ་པ་སྟོན་ཏེ་དོན་དམ་པའི་
མིག་ལསོགས་པ་ནི་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ལ་གྲུབ་པ་ལྟེད་དོ། ། **གཞི་མ་གྲུབ་པ་** ནི་ཚོས་ཅན་ལོ། །
ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་འམ་ ཞེས་པ་ནི་ཚད་མ་དང་མི་མཐུན་ཏེ་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ན་སྐབ་བྱ་ཡང་

²⁾Ms. འགག་

¹⁾Lokātīstava k. 21 (cf. Lindtner 1982: 134) cited in Pr 55.3f.: svayaṃ kṛtaṃ parakṛtaṃ dvābhyāṃ kṛtaṃ ahetukaṃ | tārikair iṣyate duḥkhaṃ tvayā tūktaṃ pratītyajaṃ || iti |; Lokātīstava k.21 cited in Pr D18b3f.: ལྷུག་བཟུལ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་། ། གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉི་གས་བྱས། ། རྒྱ་མེད་རྟོག་གེ་བ་ཡིས་འདོད། ། ཁྱོད་གྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་པར་གསུངས། །

²⁾MN. {1e'u 24} pa las.

³⁾Pr D9a3, P10a1f.: དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱུང་པར་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ། ། ; LVP 27, 5f.: iti sarvathā viśeṣaṇavaiphalayam eva niścīyate ||.

⁴⁾Pr D9a3f., P10a2f.: གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་དུ་སྟེ་བ་དགག་པར་འདོད་ནས་ཁྱུང་པར་འདི་འགོད་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཚོ། རང་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་འམ། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ; LVP 27, 7f.: api ca yadi samvṛtyotpattipratīṣedhanirācīkirṣuṇā viśeṣaṇam etad upādīyate tadā svato 'siddhādhāre pakṣadoṣa āśrayāsiddhau vā (R 'siddhādhāraḥ pakṣadoṣa āśrayāsiddho vā) hctudoṣaḥ syāt, ... ||.

(20b8)མི་འགྲུབ་པས་རྒྱུན་ལྡན་སྐྱབ་བྱའི་ཉེས་པར་ཡང་སོང་པའོ། །གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཉེ་དུའི་
སྐྱོན་ནི་ཚད་མ་དང་འདྲ་སྟེ། བདག་ཡོད་དེ་ཐམས་ཅད་ན་བདག་གི་ཡོན་ཏུན་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མདོར་བསྟན་ནོ། །དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་
ལསོགས་པ་ ཞེས་པ་ནས་¹⁾སོ། །

411.122.132.122.2 གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ། ad Pr LVP 27, 9-28, 3

གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ་ གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ ཞེས་པ་ནས་²⁾སོ། ། (21a1)ཚྲོལ་བ་དེའི་
བསམ་པ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་མི་གནས་ཏེ། དོན་དམ་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་མི་བྱེད་
གྱི་ཚོས་ཅན་ནི་སྤང་བཞིན་པའི་མིག་ལསོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་འདི་འཇོག་ལ་དེ་ནི་གྲུབ་པས་སོ་
ཟེར་རོ། །དེའི་ལན་བཤད་པ། །འོ་ན་[དོན་] དམ་པར་ཅེས་པ་འདི་གང་གི་ཁྱད་པར་
ཡིན་³⁾ ཅེས་སྟོས་སོ། །དོན་དམ་པར་ ཅེས་པའི་ཚིག་འདི་ ~བཀོད་~ ནི་བཀོད། (21a2)སྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་མི་སྟོས་ཅེས་ནི་གོང་དུ་སྟུགས། ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མ་ཡིན་ཅེས་ནི་ད་ལྟ་
སྟུགས་པས་{དེ་}གང་ལ་སྟོར། །དེས་ན་སྐྱབ་པ་མེད་པས་དོན་དམ་གྱི་ཅིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །

དེའི་ལན་དུ་བསྟན་པ་ གལ་ཏེ་མིག་ལསོགས་པ་ རས་⁴⁾ཏེ། ཡང་ཚྲོལ་བ་ན་རེ་དོན་དམ་སྐྱབ་
བྱའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་མིག་སོགས་གྱི་སྟངས་དུ་དགག་བྱ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་
(21a3)འགོག་གོ་ཞེས་སྟེ། །དེའི་ལན་དུ་བརྗོད་པ་མ་ཚང་བ་དང་ཚང་ན་ཡང་པ་རོལ་པོ་ལ་མ་
གྲུབ་པར་བཤད་པ། །དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་ ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁵⁾ དོན་ནི་ཚོས་ཅན་དུ་ཀུན་རྫོབ་པ་

¹Ms. ད་

¹Pr D9a4, P10a3: རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་ལསོགས་པའི་སྐྱེ་མཚེད་རྣམས་ལས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 27, 8f.: paramārthataḥ svataś cakṣurādyāyatanānām anabhyupagamāt ll.

²Pr D9a4, P10a3: གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་དུ་མིག་ལསོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ; LVP 27, 9: saṃvṛtyā cakṣurādisadbhāvād adoṣa iti cet l.

³Pr D9a4f., P10a4: འོ་ན་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན། ; LVP 27, 9f.: paramār-thata ity etat tarhi kasya viśeṣaṇaṃ ll.

⁴Pr D9a5, P10a4: གལ་ཏེ་མིག་ལསོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་
ཕྱིར། དོན་དམ་པ་སྟོས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་ (P སྐྱེ་བ་ལ་) འགོག་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ; LVP 27, 10f.: sāmṛtānām cakṣurādīnām paramārthata utpattipratīṣedhād, utpattipratīṣedhaviśeṣaṇe (R -viśeṣaṇaṃ) paramārthagrahaṇaṃ iti cet l.

⁵Pr D9a5f., P10a4f.: དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་མིག་ལསོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་ (P omits རྣམས་) དོན་དམ་པར་
སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དེ་སྤང་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་ན། དེ་སྤང་དུ་ཡང་མ་སྟུགས་སོ། ། ; LVP 27, 11f.: evaṃ tarhi evam eva vaktavyaṃ syāt. sāmṛtānām cakṣurādīnām paramārthato nāsty utpattir iti, na caivam ucyate l.

ཡིན་ན་སྐྱོར་བ་འགོད་པ་ན་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་[ཚོས་ཅན་] ཅེས་པ་ཀུན་རྫོབ་
གྱི་སྐྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་རིགས་པར་རིགས་པ་ལས་དེ་སྐད་དུ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་སྐད་སྐྱས་(21a4)ན་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ལ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཅེས་སྟོན་པ་
ནི་སྐྱ་ན་ཡང་ཕ་རོལ་ ཅེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །¹⁾ གྲངས་ཅན་གྱིས་མིག་སོགས་དོན་དམ་དུ་འདོད་
པས་ཀུན་རྫོབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། ། དེས་ན་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པོ། ། རྗེས་²⁾ ནི་དོན་དམ་མོ། །
བཏགས་པ་³⁾ ནི་ཀུན་རྫོབ་པོ། ། གཞན་⁴⁾ ནི་གྲངས་ཅན་མོ། །

411.122.132.122.3 ཚོས་ཅན་འབྲུན་སྐྱང་མེད་ཅེས་སྟོན་པ། ad Pr LVP 28, 4-30, 14

411.122.132.122.31 དོན་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ། ad Pr LVP 28, 4-30, 11

ཐུན་མོང་བ་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི་ཚོས་ཅན་(21a5)འབྲུན་སྐྱང་མེད་ཅེས་སྟོན་པའོ། ། འདི་ལ་
གཉིས་ལས་དོན་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ ཅི་སྟེ་སྐྱ་ ཅེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །⁵⁾ ཚོལ་བ་འདི་ནི་ལེགས་གྱི་

¹⁾Pr D9a6f., P10a5f.: སྐྱ་ན་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་དག་གིས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་
ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཏགས་པར་ཡོད་པར་ཁས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བས་འདི་ནི་མི་རིགས་མོ། ། ; LVP 28, 1ff.: ucya māne 'pi parair vastusatām
(R dravyasatām) eva cakṣurādīnām abhyupagamāt prajñaptisatām anabhyupagamāt parato
'siddhādhārah pakṣadoṣaḥ syād iti na yuktam etat ll.

²⁾Pr D9a6, P10a5; LVP 28, 1f. cited above.

³⁾Pr D9a6, P10a6: LVP 28, 2 cited above.

⁴⁾Pr D9a6, P10a6; LVP 28, 2 cited above.

⁵⁾Pr D9a7ff., P10a6ff.: ཅི་སྟེ་ཇི་ལྟར་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གཉིས་སྟེ་ཉིད་གཟུང་བ་
ཡིན་གྱི་ རྒྱད་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱད་པར་འཛིན་ན་ནི་རྗེས་སུ་དབག་པ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྲུང་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཚེན་པོ་བཞི་ལས་ལྷུང་བའི་སྐྱ་འཛིན་ན་ནི་དེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་
པོ། ། འོན་ཏེ་རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་ན་ནི་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་བྱེ་བྲག་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་། བྱས་པའི་སྐྱ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པོ། ། འོན་ཏེ་
མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པར་འཇིག་པ་ཡང་
གལ་ཏེ་རྟུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན་ནི། དེ་སངས་རྒྱས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་རྟུ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་
དེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འདིར་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་སྟེ་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་
དུ། འདིར་ཡང་རྒྱད་པར་དོར་བའི་ཚོས་ཅན་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ; LVP 28, 4-29, 7: atha
syāt, yathānityaḥ śabda iti dharmadharmisāmānyam (R dharmadharmiṇoḥ sāmānyam) eva
gṛhyate na viśeṣaḥ | viśeṣagrahaṇe hi saty anumānānumeyavyavahārābhāvaḥ syāt | tathā hi,
yadi cāturmahābhautikaḥ śabda gṛhyate sa parasyāsiddhaḥ, athākāśagaṇo gṛhyate sa baud-
dhasya svato 'siddhaḥ | tathā vaiśeṣikasya (R vaiśeṣikasyāpi) śabdānityatām pratijñānānasya
yadi kāryaḥ śabda gṛhyate sa parato 'siddhaḥ, atha vyaṅgyaḥ sa svato 'siddhaḥ | evaṃ
yathāsaṃbhavaṃ vināśo 'pi yadi sahetukaḥ sa bauddhasya svato 'siddhaḥ | atha nirhetukaḥ

ཕྱོགས་པ་¹⁾ཞིག་གས་ཡང་ན་གྲུང་ན་གནས་པ་ཞིག་གིས་ཚོལ་བའོ། ། ལེགས་ཀྱི་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ན་
 རི་ཚོས་ཚན་ཚམ་པོ་སྐྱབ་བྱ་དོན་དམ་གྱི་བདག་སྐྱེ་བྱེད་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེས་ཚོས་ཚན་དང་
 སྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཚམ་པོར་འདོད་པ་ཡང་འདུའོ། ། (21a6)གཉིས་ཀ་ཚམ་པོར་འདོད་ན་གྲུང་ན་
 གནས་པར་འབྲང་དེ། ལེགས་ལྷན་གྱི་དོན་དམ་སྒྲོས་པས་གང་རུང་གཅིག་གི་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོས་དགོས་
 སོ། །²⁾ ཚོལ་བའི་བསམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་སྒྲོ་ནས་ཚོས་ཚན་འཛོག་ན་གྲུབ་མཐའ་མི་
 འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་འབྱུང་སྐྱང་ལསོགས་པ་མི་འོང་། ། དེས་ན་ཚོས་ཚན་ནི་གྲུབ་མཐའ་ཁྱད་
 པར་དུ་སྐྱེ་བྱེད་པར་སྐྱེ་ཤོག་ཞིག་འཛོག་སྟེ་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་(21a7)སྐབས་སུ་ཚོས་ཚན་དུ་སྐྱ་
 ཚམ་པོ་གཞག་ནས་སྐྱབ་བྱ་ཡང་མི་རྟག་པའི་སྐྱི་སྐྱབ་པའོ། ། ཁྱད་པར་འཛོག་ཅིང་སྐྱབ་ན་ནི་ཐ་
 སྐྱད་ཉམས་ཏེ། དང་པོ་སངས་རྒྱས་པ་ཚོལ་བར་བྱས་ཀྱི་བྱག་པ་ཕྱིར་ཚོལ་དུ་བྱས་ཏེ་ཡང་འབྱུང་
 སྐྱང་། འབྱུང་པ་ལས་གྲུར་པའི་སྐྱ་³⁾ ཚོས་ཚན་དུ་འཛོག་ན་ནི་བྱེ་བྱག་པ་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
 རི་སྐྱ་ཚོགས་གི་དོན་དུག་ལས་འབྱུང་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། (21a8) འོན་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་ གྱི་སྐྱ་འཛོག་ན་ནི་ སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་ པོ། །⁴⁾ དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྱག་པ་ ཚོལ་བ་
 [གངས་ཚན་]སྐྱོད་པ་པ་ཕྱིར་ཚོལ་དུ་བྱས་ཏེ་ཡང་འབྱུང་སྐྱང་མེད་དེ་ བྱས་པའི་སྐྱ་ ཚོས་ཚན་དུ་
 བྱས་ན་[གངས་ཚན་]ལ་ མ་གྲུབ།⁵⁾ མངོན་གསལ་ གྱི་སྐྱ་འཛོག་ན་བྱེ་བྱག་པ་ལ་ མ་གྲུབ་ པོ། །⁶⁾
 ཚོས་ཚན་མཐུན་སྐྱང་ {མེད་} ། བ་ལྟར་སྐྱབ་བྱ་ཡང་འབྱུང་པ་མེད་དེ། འཛོག་པ་རྒྱ་བཅས་ གྱི་
 མི་རྟག་པ་(21b1)སྐྱབ་ན་ སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་རྒྱ་མེད།⁷⁾ དེའི་ཕྱིར་ཚོས་ཚན་དང་
ཚོས་ གཉི་གའི་ སྐྱི་ཚམ་ འཛོན་པ་ {ལྟར་} ²འདིར་ཡང་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ ཁྱད་པར་དོར་

¹Ms. མད་ ²Ms. འལྟར་

sa parasyāsiddha iti | tasmād yathātra dharmadharmisāmānyamātram e[va gr̥hyate, e]vam
 ihāpi (de Jong 1978 reads: dharmadharmisāmānyamātram | evam ihāpi) dharmimātram
 utsr̥ṣṭaviṣeṣaṇaṃ grahīṣyata iti cet l.

¹MN. pha ra he ta.
²MN. {gcig na gcig}.
³Cf. Pr D9a7f., P10a7; LVP 29, 1f. cited above.
⁴Cf. Pr D9b1, P10a8; LVP 29, 2 cited above.
⁵Cf. Pr D9b1, P10a8; LVP 29, 2 cited above.
⁶Cf. Pr D9b1f., P10b1; LVP 29, 4 cited above.
⁷Cf. Pr D9b2, P10b1f.: LVP 29, 4f. cited above.

ནས་སྒྲིབ་བ་ཙམ་ཚེས་ཅན་ཡིན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས།¹⁾ ལན་བཤད་པ།²⁾ **དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ**³⁾
 ཅེས་པ་དམ་བཅདོ། ། འཕྲད་པ་བསྟན་པ་ **འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ** ཞེས་པ་ལོ་མོགས་པའོ། །⁴⁾ ཚེས་
 ཅན་འཕྲུན་སྒྲིབ་མེད་པའི་ཚུལ་(21b2)ནི་འདི་ལྟར་སྟེ། དབུ་མ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ལ་འཕྲུན་
པ་མེད་ཅེས་ནི་དངོས་སུ་མི་བཟོད། རང་རྒྱུད་པ་རང་ལ་འཕྲུན་སྒྲིབ་མེད་དེ་འདི་ལྟར་དངོས་སྟོན་དང་
རང་རྒྱུད་པས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྦྱོར་བ་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཚོལ་བ་ཡིན་ལ། གཞན་
 དོན་རྗེས་དཔག་བྱེད་པས་རང་ལ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་སྦྱེས་ཟིན་ཏེ། རི་ལྟར་ཚུལ་གསུམ་པའི་
 རྟགས་ལས་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རི་ལྟར་སྦྱེས་པ་(21b3)དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གཞན་ལ་བསྟན་པར་འདོད་
 བས་སྐྱབ་བཟོད་པ་ཞེས་འབྲུང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་བཚོལ་བ་ལ་ཚེས་ཅན་བརྟུན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 ཏུ་སྒྲིབ།⁵⁾ ཕྱིར་ཚོལ་བ་དུང་རྗེས་དཔག་མ་སྦྱེས་པས་བདེན་པ་རང་བཞིན་ཅན་ཏུ་སྒྲིབ་བས་དེ་ལྟར་ན་
 བདེན་བརྟུན་གཉིས་ལ་འཕྲུན་པ་མེད་དོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་རང་རྒྱུད་པ་དང་དབུ་མ་པ་ལ་ཡང་འཕྲུན་
པ་མེད་དོ། རང་རྒྱུད་པ་འམ་འོ་སྐོལ་ལ་ལྟོས་(21b4)ནས་ཚེས་ཅན་ཕྱིན་ལོག་ཀྱང་རྫོང་སྟེ། སྒྲིབ་
 ཞིང་བདེན་པས་སྦོང་པའི་ཕྱིར་ཀྱང་རྫོང་བ། སུང་རྩ་ལ་⁶⁾ལྟོས་ནས་ཚེས་ཅན་ལེ་མེད་ཡིན་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་
 ཡིན་པའི་མ་རིག་པའི་སྦོབས་ཀྱིས་སྒྲིབ་བ་ཡིན་ལ། སུ་རྩ་ལ་བྱེད་མ་རིག་པ་གཉིས་པོ་མེད་པས་
 བྱེད་བྱ་སྒྲིབ་བ་མི་མངའོ། ། (21b5)དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཚེ་སྐྱེ་ཤད་འཇོག་པ་སྒྲིབ་ལ། རབ་
 རིབ་བྱེད་པ་ན་སྒྲིབ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །⁷⁾ སྐྱེ་ཤད་མི་སྒྲིབ་བ་དེ་ན་ཡོད་པ་མི་སྒྲིབ་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཡོད་

¹⁾Cf. Pr D9b2f., P10b2; LVP 29, 5f. cited above.
²⁾MN. bden brdzun gyis {khyad} (Ms. kyad) par du ma byas pa'i tsam po grub na sgyu ma'i me dang yang dge ci grangs yang tsam po gcig grub par thal 'dod na {sgyu} (Ms. rgyu) ma'i mes kyang {'tsho} (Ms. 'tso) sngag bye ba byed par thal me ma yin las log pa'i phyir lo tsa gsung dbang na re zhe.
³⁾Pr D9b3, P10b2f.: དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ; LVP 29, 7: na caitad evam, ... l.
⁴⁾Pr D9b3f., P10b3f.: འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་འདིར་སྟེ་བ་བཀག་པ་བསྐྱབ་པར་ (P omits བར་) བྱ་བའི་ཚེས་
 སུ་འདོད་པའི་དེའི་ཚེ་དེ་ (P omits དེ་) ཁོ་ནར་དེའི་རྗེན་ཚེས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྟོད་
 པ་ནི་ཉམས་པར་འཕྲུར་བར་འདིས་རང་ཉིད་གྱིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་ཉིད་དོ། ། ; LVP 30, 1f.: yasmād yadaiv-
 otpādapratīṣedho 'tra sādhyadharmo 'bhipretaḥ, tadaiva dharminas tadādhārasya viparyāsa-
 mātrāsādītātma bhāvasya pracyutiḥ svayam evānenāngīkṛtā l; cf. *LT edited by Yonezawa
 2004a: 136.
⁵⁾MN. +s shes 'dod kyis +ing ma +i +.
⁶⁾MN. dbu ma la.
⁷⁾Cf. Pr D9b4ff., P10b4ff.: དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་ (P གྱི་) སྐྱེ་ཤད་ལ་ལོགས་
 པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་འཇོག་པ་དེའི་ཚེ་ནི་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་དོན་ཆ་
 ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་འཕྲུར། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་ཤད་ལ་ལོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྦོམ་འདོགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཡང་གང་གིས་ན་དེའི་ཚེ་ན་ཀྱང་རྫོང་བྱ་

པ་གཏུན་མི་སྲིད་པས་མི་སྤང་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཚོས་ཅན་ཡོད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་མི་སྤང་བ་མ་
ཡིན་ནོ། །¹⁾

དོན་བཤད་ནས་གཞུང་བཤད་པ། **སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་** དོན་དམ་གྱི་སྐྱེ་བ་བཀག་པའོ། ²⁾ **དེའི་**
ཅེས་པ་³⁾(21b6)སྐྱེ་བ་བྱ་དེའི་འོ། ། **རྟེན་ཚོས་ཅན་**⁴⁾ རྟེན་ཡང་ཡིན་ཚོས་ཅན་ཡིན་པ་སྟེ་སྐྱེ་
ལསོགས་པའོ། ། **ཕྱིན་ཅི་ལོག་**⁵⁾ རྟེན་མི་བདེན་པའོ། ། **ཉམས་པ་**⁶⁾ རྟེན་སྐྱེ་མེད་པ་ཉམས་པའོ། །
འདིས་⁷⁾ རྟེན་པ་སྐྱེ་རང་རྒྱུ་པའོ། ། **ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པ་**⁸⁾ རྟེན་ལོག་དང་བྱ་ཏའི་
སྤང་བ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་མོ། ། **དེའི་ཕྱིར་** རྟེན་ག་ལ་འགྱུར་ ཅེས་པའི་བར་གྱིས་⁹⁾ཕྱིན་
(21b7)ཅི་ལོག་བཤད་དོ། ། **ཡོད་པ་**¹⁰⁾ རྟེན་བདེན་པར་ཡོད་པའོ། ། **གང་གི་ཚོ་** རྟེན་ག་ལ་
ཡོད་ ཅེས་པའི་བར་གྱིས་¹¹⁾ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བསྟན་དོ། ། **གང་གིས་ན་**¹²⁾ ཅེས་པ་རྟེན་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པའི་ **དོན་ཆ་ཅམ་ཡང་དམིགས་པ་**¹³⁾ གང་གིས་སོ། ། དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་
དུ་ཡོད་པ་ལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆ་ཅམ་ཡང་དམིགས་པས་ཁྲབ་ལ། བྱ་ད་ལ་ཁྲབ་
(21b8)བྱེད་དེ་ལོག་པའོ། ། **དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་** ཅེས་པ་ནས་¹⁴⁾རྟེན་གྲུང་གུང་བདེན་པའི་དངོས་པོ་

འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཅམ་ཡང་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ; LVP 30, 3ff.: tad yadā
viparyāsenāsatsattvena grhyate taimirikeṇeva keśādi, tadā kutaḥ sadbhūtapadārthaleśasyāpy
upalabdhiḥ || yadā cāviparyāsād abhūtaṃ nādhyāropitaṃ (R nādhyāropyate) vitaimirikeṇeva
keśādi, tadā kuto 'sadbhūtapadārthaleśasyāpy upalabdhir yena tadānīṃ saṃvṛtiḥ syāt l.

¹⁾MN. gzhan yang chos can zhes pa'i sgra de chos ldan gyi gzhi (Ms. bzhi) bzung la de
ltar na chos can mthun yod pa la chos 'thun pas khyab de byung na +od pa rgyun chad su
'gro ba'o skyon yod na zer.

²⁾Pr D9b3, P10b3; LVP 30, 1 cited above.

³⁾Pr D9b3, P10b3; LVP 30, 1 cited above.

⁴⁾Pr D9b3, P10b3; LVP 30, 1 cited above.

⁵⁾Pr D9b3, P10b3; LVP 30, 2 cited above.

⁶⁾Pr D9b4, P10b3; LVP 30, 2 cited above.

⁷⁾Pr D9b4, P10b3; LVP 30, 2 cited above.

⁸⁾Pr D9b4, P10b4: ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དང་པ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 30, 2f.:
bhinnau hi viparyāsāviparyāsau l.

⁹⁾Pr D9b4f., P10b4ff.; LVP 30, 3ff. cited above.

¹⁰⁾Pr D9b4f., P10b4; LVP 30, 4 cited above.

¹¹⁾Pr D9b5f., P10b4f.; LVP 30, 4f. cited above.

¹²⁾Pr D9b5, P10b5; LVP 30, 5 cited above.

¹³⁾Pr D9b5, P10b6; LVP 30, 5 cited above.

¹⁴⁾Pr D9b6, P10b6f.: དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ལྷན་གྲུང་ (P ཀྱིས་) ། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་
སོགས་པའོ། ། དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། སྐྱེ་བ་ལམ་བསྐྱོག་པར་བྱ་ན་དེ། མེད་ཕྱིར་ལ་ཀློག་ཀ་
མེད། ། ཅེས་གསུངས་སོ། ། ; LVP 30, 6ff.: ata evoktam ācāryapādaiḥ yadi kiṃcid upalabheyam

མི་སྣང་བར་གསུངས་ཅེས་ཁྲུངས་བཏོན་པའོ། ། **གང་གི་ཕྱིར་** ཅེས་པ་ཀས་¹⁾ བྱ་ཏེ་ལ་ལྟོས་ཀས་
 ཚོས་ཅན་ལེ་མེད་ཡིན་པས་འཕུན་སྣང་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། ། **དེའི་ཕྱིར་གཞི་** ཅེས་པ་ལསོགས་པ་
²⁾འཇུག་པའོ། ། **ལྷོག་པ་མེད་པ་**³⁾ནི་རང་རྒྱུད་པ་འའོ། །

411.122.132.122.32 དཔེའ་མི་འཕུན་པ་བཤད་པ། **ad Pr LVP 30, 12-14**

དཔེའ་མི་འཕུན་པ་(22a1)བཤད་པ། **དཔེའ་ལ་ཡང་** ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁴⁾ **དོན་སངས་**
རྒྱུས་པ་འགའ་ཞིག་དང་བྱེ་བྲག་པ་དང་སྤྱོད་པ་བ་གཉིས་ལ་ཚོས་ཅན་དང་དཔེའ་དང་སྐྱབ་བྱ་འཕུན་
པ་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་དབྱུང་མ་པ་དང་ཚོལ་བ་སོ་ལ་ཅི་སྟོང་མི་(སྟོང་) །གཉིས་ཀྱི་སྤྱིའི་མིག་གྲུབ་པ་
 གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར་དཔེའ་འཕུན་པ་ཡང་མེད་ཅེས་སྟོན་ཏོ། ། **དེར་ནི་** ཅེས་པ་ཀས་ **ཡང་ཡོད་**
 (22a2)**ན་** ཅེས་པའི་བར་⁵⁾ཚོས་ཅན་སྐྱེ་དང་སྐྱབ་བྱ་མི་(རྟག)།²⁾པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་འཕུན་སྣང་ཡོད་
 པ་བསྟན་ཏོ། **དེ་བཞིན་** ཞེས་པ་ཀས་⁶⁾མེད་པའི་ཕྱོགས་སོ། །

¹Ms. གཏོང་

²Ms. བརྟག

pravartayeyaṃ nivartayeyaṃ vā | pratyakṣādibhir arthaiḥ tadabhāvān me 'nupālabhah || (= VV 30) iti.

¹⁾Pr D9b6f., P10b7f.: གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ག་དང་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། གང་ཞིག་ཚོས་ཅན་ཉིད་ཏུ་འཇུག་པ་མིག་
 ཀུན་རྗེས་པ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། ; LVP 30, 9f.: yataś caivaṃ bhinnau viparyāsāvipyaryāsau, ato viduṣāṃ
 aviparītāvasthāyāṃ viparītasyāsambhavāt kutah sāmṅṛtaṃ cakśur yasya dharmitvaṃ syāt, ...
 l.

²⁾Pr D9b7f., P10b8: དེའི་ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྟོན་
 ལྷོག་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་འདིས་ལན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། ; LVP 30, 10f.: iti na vyāvartate 'siddhādhāre
 pakṣadoṣaḥ (R 'siddhādhāraḥ pakṣadoṣa) āśrayāsiddho vā hetudoṣaḥ, ity aparihāra evāyam l.

³⁾Pr D10a1, P10b8; LVP 30, 10 cited above.

⁴⁾Pr D10a1, P11a1: དཔེའ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 30, 12: nidarśanasyāpi nāsti
 sāmyaṃ l.

⁵⁾Pr D10a1, P11a1: དེར་ནི་སྤྱིའི་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱད་པར་བཟོད་པར་མི་འདོད་པ་གཉི་ག་ལ་ཡང་
 ཡོད་ན། ; LVP 30, 12f.: tatra hi śabdasāmānyam anitya[tā]sāmānyam (R anityatvasāmānyam)
 cāvivakṣitaviśeṣaṃ dvayor api saṃvidyate l.

⁶⁾Pr D10a1f., P11a1f.: དེ་བཞིན་ཏུ་མིག་གི་སྤྱི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་བྱ་གིས་
 ཀུན་རྗེས་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་སྤངས་པ། དོན་དམ་པར་ཡང་མ་ཡིན་པས་དཔེའ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
 ; LVP 30, 13f.: na tv evaṃ cakṣuḥsāmānyam sūnyatāsūnyatāvādibhyāṃ saṃṅṛtyāṅgīkṛtaṃ
 nāpi paramārthataḥ, iti nāsti nidarśanasya sāmyaṃ l.

411.122.132.123 ཡོད་པའི་ཉེ་དུ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་བཤད་པ། ad Pr LVP 30, 15-16

ཡོད་པའི་ཉེ་དུ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་བཤད་པ་ **གཞིའ་མ་གྲུབ་པའི་** ཅེས་པ་ལསོགས་པའོ། ¹⁾ དོན་ནི་གཞིའ་མ་གྲུབ་པ་ལ་བཟོད་པའི་བརྟག་པ་དེ་གཉིས་ཉེ་དུ་ལའང་འོང་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ **ཡོད་པའི་ཕྱིར་** ཅེས་པ་²⁾འདི་ཀུན་(22a3)ཚོའ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རམ་དོན་དམ་དུ་ཕྱོགས་དང་པོ་ནི་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། གངས་ཅན་ནི་ཡོད་པའི་ཉེ་དུ་དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལེགས་ལྡན་རང་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་ཉིད་དོན་དམ་གྱི་ཡོད་པ་ལས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

411.122.132.124 བརྟག་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལས་སྒྲངས་པའི་ཚུལ། ad Pr LVP 31, 1-10

གལ་ཏེ་ཡོད་པའི་ཉེ་དུ་ལ་བརྟག་པ་དེ་མི་འཇུག་གོ་ཟེར་ན། བརྟག་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལས་སྒྲངས་པ་ཡིན་(22a4)ཅེས་སྟོན་པ་ནི་ **དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་** ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། ³⁾ **ཅི་ལྟར་ཞེ་ན་** ཅེས་པ་⁴⁾ནི་ལས་ཇི་ལྟར་སྒྲངས་ཅེས་དྲིས་པ་འོ། ། ལས་སྒྲངས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི་ **ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་** ཅེས་པ་ལསོགས་པའོ། ། **ནང་གི་** རས་ **བཞིན་ཚེའི་** བར་⁵⁾ནི་ཤེས་རབ་སྟོན་མ་ན་ ཡོད་དེ། ། དངོས་སྐྱས་དབུའ་མ་པ་ལ་སྐྱུར་བ་འདི་བཞོད་པའོ། ། **ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་** རྣམས་ཚོས་ཅན། (22a5) **སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་ལསོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ལོ་ན་སྟེ།** **དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།** གཞུང་ལྟག་མ་ནི་བྱུང་པའོ། ། དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བརྟག་པ་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། འདིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཉེ་དུར་འདོད་པའི་དོན་གང་ཡིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དུ་དེ་སྐད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རམ། [འོན་ཏེ་

¹⁾Pr D10a2, P11a2: གཞིའ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་བཟོད་པའི་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི། ; LVP 30, 15: yaś cāyam asiddhādhārapakṣadoṣodbhāvane vidhiḥ, eṣa eva ... ll.
²⁾Pr D10a2f., P11a2f.: ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་བཟོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱུར་བར་བྱོལ། ; LVP 30, 15f.: sattvād ity asya hetor asiddhārthatodbhāvane [’pi] yojyah ll; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 136.
³⁾Pr D10a3, P11a3: དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་བསྐྱད་(P སྐད་) པའི་དོན་འདི་ནི་རྟོག་གོ་བ་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ལོ། ; LVP 31, 1: itham caitad evaṃ yat svayam apy anenāyaṃ yathoktārtho ’bhyupagatas tārkikena l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 136.
⁴⁾Pr D10a3, P11a4: ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ; Pr R: katham kṛtvā.
⁵⁾Pr D10a3f., P11a4f.: རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ལོ་ན་ཡིན་དེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་དེ། དཔེར་ན་སྐྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ་ (P | J); LVP 31, 1ff.: santy evādhyātmakāyatanotpādakā hetvādayaḥ, tathā tathāgatena nirdeśāt, yadi yathā tathāgatenāsti nirdiṣṭa tat tathā, tadyathā śāntaṃ nirvāṇam iti ll; PrajP D58b3f., P70a7f.

དོན་དམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་¹⁾ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་དོན་སྣ་རང་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ་རང་དོན་
 དམ་དུ་འདོད་པས་སོ། ། (22a6)འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་{རང་}ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་
 གྱི་ཡོད་པ་ལས་མི་ལེན་ཏེ།²⁾ གང་ཚེ་ཚོས་ནི་ཡོད་པ་དང་ ཞེས་པ་³⁾ལས་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པར་
 གསུངས་སོ། ། ཚོས་ནི་ འབྲས་བུ་ ཡིན་ལ། ཡོད་མེད་ ལོ་གསལ་པ་དེ་ཉིད་ཤད་དེ། ཅི་ལྟར་རྒྱ་
 ཅེས་པ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་སྐྱབ་བྱ་འབྲས་བུ་ཞིག་དགོས་སོ། ། སྐྱབ་བྱ་ཡོད་
 པར་མི་འཐད་དེ། སྐྱབ་བྱ་ཡོད་པ་འམ་མེད་(22a7)པའི་གཉི་ག་སྐྱབ། དེ་གང་ཡང་མི་འཐད་ཅེས་
 པའོ། །

དེའི་ཕྱིར་ ཅེས་པ་ནས་⁴⁾འཇུག་བསྟུ་བའོ། ། སྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་བཞི་པོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་
 པའོ། ། སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ ནི་ཏེ་དུ་སྟེ་ དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ ཅེས་
 པའོ། ། མ་གྲུབ་པ་ནི་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བརྟག་པས་རང་རང་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། ། འགལ་
 པའི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་(22a8)ཕྱིར་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཟེར་ན་ འགལ་
 པའོ། ། འདིས་ ནི་ལེགས་ལྡན་ལོ། ། འདི་སྐྱས་ ནི་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པ་
 འདི་སྐྱས་སོ། ། །།

¹Ms. ར་

¹⁾Pr D10a4f., P11a5f.: འདིར་ཚྱོད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་གང་ཡིན་ (P འདིར་ཚྱོད་ཀྱིས་གཏན་
 ཚིགས་དོན་དུ་འདོད་པ་གང་ཡིན།) དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་སྐད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རམ། འོན་ཏེ་དོན་
 དམ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ; LVP 31, 4f.: ko hi bhavatām abhipreto 'tra hetvarthaḥ, samvṛtyā tathā
 tathāgatena nirdeśāt, uta paramārthata iti l; PrajP D58b6, P70b3f.

²⁾Cf. Pr D10a5, P11a6: གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ན་ནི་རང་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ (PrajP D གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་
 ཏུ་ན་ནི་རང་ལ་ ; PrajP P གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་) དོན་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་ནི། ; LVP
 31, 5: samvṛtyā cet, svato hetor asiddhārthatā l parmārthataś cet, ... l; PrajP D58b6, P70b4.

³⁾Pr D10a5f., P11a6f.: གང་ཚེ་ཚོས་ནི་ཡོད་པ་དང་། ། མེད་དང་ཡོད་མེད་མི་འགྲུབ་པས་ (PrajP DP མི་
 བསྐྱབ་པ་) །། དེའི་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་། གཉི་གའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་བསལ་ (PrajP D བསྐྱལ་
) པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ། ། དེ་ནི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་
 ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ཏེ། ། ; LVP 31, 6-9: na san nāsan na sadasad dharmo nirvartate yadā
 l sadasadubhayātmakakāryapratyayatvanirākaraṇāt, tadā, katham nirvartako hetur evaṃ sati
 hi yujyate ll naivāsau nirvartako hetuḥ, iti vākārthaḥ l; PrajP D58b6f., P70b4f.; cf. MMK
 1.7: na san nāsan na sadasad dharmo nirvartate yadā l katham nirvartako hetur evaṃ sati hi
 yujyate ll; *LT edited by Yonezawa 2004a: 137.

⁴⁾Pr D10a6f., P11a8: དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
 གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་དང་འགལ་པའི་དོན་ཉིད་དོ་ཞེས་འདིས་ཚྱོན་འདི་སྐྱས་པ་ཡིན་ལོ། ། ; LVP 31. 9f.:
 tataś ca parmārthato nirvartyanirvartakatvāsiddheḥ, asiddhārthatā viruddhārthatā vā hetor iti
 l.

411.122.132.125 ལྷུབ་བྱེད་གཞན་ལ་སྐྱུར་པའི་དོན། ad Pr LVP 31, 11-33, 3

ལྷུབ་བྱེད་གཞན་ལ་སྐྱུར་པའི་དོན་ནི་ཉེ་དུ་ལ་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་བརྟམ་པ་བྱས་པས་གང་
རུང་རེ་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དེ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་སྒྲོར་སྒྲོན་དཔག་དུ་མེད་
པ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོན་དེ་འབྱུང་ངོ་(22b1)ཞེས་སྒྲོན་ཏེ། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ གང་གི་
ཕྱིར་དེ་ལྟར་ ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ།¹⁾ དངོས་པོའི་ཚེས་ ནི་སྐྱུབ་པའི་ཚེས་རྟགས་སུ་གཏོང་པ་
སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། ། འདིས་སྐྱབ་ཚེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟམ་པ་དེའོ། །
དགག་པའི་ཚེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་དབྱུང་པ་དེ་མི་འོང་པ་སྐད་བསྟན་ཡང་མཉམ་པོར་འབྱུང་ངོ་
། ། རོགས་ ཀྱིས་དཔེ་མ་གྲུབ་པའོ། ། རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ ནི་ལེགས་(22b2)ལྡན་རང་ཉིད་ལ་སྟེ་
དོན་དམ་གྱི་དོད་པ་རྟགས་སུ་{བཀོད་}པ་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མ་གྲུབ་པར་བཤད། དོན་གྱིས་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་བཀོད་ན་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡང་གོའོ། །

411.122.132.125.1 ལྷུར་བ་དང་པོ། ad Pr LVP 31, 13-14

ལེགས་ལྡན་གྱི་སྐྱུར་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་གཙོ་བོ་དུག་སུན་འབྱིན་བྱེད་དེ་གཞན་དེས་མཚོན་
པའོ། ། ལྷུར་བ་དང་པོ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་སྟེ་མཆེད་བརྟམ་པ་ན་ཡོད་པ་བཤད་པ། འདི་ལྟ་སྟེ་
དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྟེ་མཆེད་རྣམས་དེ་དག་གི་(22b3)རྒྱུན་གཞན་དག་ལས་སྟེ་བ་
མེད་དེ་ དམ་བཅའ་²⁾ གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ རོ་ཉེ་དུ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ དཔེའ་ཏེ།³⁾
བུམ་པ་མིག་ལས་གཞན་ཡང་ཡིན་ལ། མིག་སྟེད་པའི་རྒྱས་ཀྱང་མ་སྟེད་པས་སྐྱབ་དང་ཉེ་དུ་གྲུབ་
པོ། ། དམ་བཅའི་དོན་ནི་མིག་དེ་པ་མ་ལ་སོགས་པ་ལས་མི་སྟེ་ཅེས་པའོ། ། ཉེ་དུ་ནི་མིག་དང་

¹Ms. ཀོད་

¹⁾Pr D10a7f., P11a8f.: གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ (P ཀྱིས་) རུལ་འདིས་གཏན་ཚིགས་
མ་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཕྱིར། (P omits །) དངོས་པོའི་ཚེས་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་
རྣམ་པར་འཛིག་པར་འགྱུར་རོ། ། ; LVP 31, 11ff.: yataś caivaṃ svayam evāmunānyāyena hetor
asiddhir aṅgīkr̥tānena, tasmāt sarveṣv evānumāneṣu vastudharmopanyastahetukeṣu svata eva
hetvādīnām asiddhatvāt sarvāny eva sādhanāni vyāhanyante |; cf. *LT edited by Yonezawa
2004a: 137.

²⁾MN. gong ma dang gnyis kyi khyad ni 'di rgyu'i cha nas 'gog gong ma 'bras bu'i cha
nas.

³⁾Pr D10b1f., P11b2: འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་དམ་པར་ན་ (P omits ན་) རང་གི་རྒྱེ་མཆེད་རྣམས་དེ་དག་གི་
རྒྱུན་གཞན་དག་ལས་སྟེ་བ་མེད་དེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་གོ། ། ; LVP 31, 13f.: tady-
athā. na paramārthataḥ parebhyas tatpratyaiebhya ādhyātmikāyatanajanma, paratvāt, tady-
athā paṭasya (R ghaṭasya) |; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 137; PrajP D49b4, P59a7f.

འདི་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ་ ཞེས་སྐྱུར་ལོ།¹⁾ སྐྱེས་ལུགས་བཤད་པ་ འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ ཀས་
 མོ། རྣལ་འབྱེད་པ་ རི་བུ་ཏེ་དེ་ལ་བྱད་པར་གཉིས་ཏེ། (22b8) མཉམ་པར་གཞག་པ་ དང་།
 དངོས་པོ་ ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ གཟེགས་པའོ། ཡང་ན་རྣལ་འབྱེད་པ་ནི་བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་དཔའ་
 འང་བཟུང་སྟེ། དེའི་ མཉམ་གཞག་གི་ཤེས་རབ་ གྱིས་ དངོས་པོའི་ཡང་དག་པ་མཐོང་
 བའོ། སྐྱེ་བ་ རི་སྐྱབ་བྱའོ། འགྲོ་བ་ རི་ཏེ་དུའོ། མོགས་ གྱིས་ཏེ་དུ་གཞན་ཀམ་དཔའ་བསྟའོ།
 དེ་དག་ རི་མིག་མོགས་མོ། འགྲོ་བ་ཡང་ ཅེས་པ་ལ་མོགས་གྱིས་ནི་(23a1)། སྐྱབ་བྱ་བཀག་
 པས་ཏེ་དུ་ཡང་བཀག་ཅེས་པ་ལ་མོགས་པའོ། །

411.122.132.125.3 སྐྱུར་བ་གསུམ་པ། ad Pr LVP 32, 7-8

སྐྱུར་བ་གསུམ་པ་འགྲོ་འོང་བརྟག་པ་ལས་བསྟན་པ་བཤད་པ། དེ་བཞིན་དུ་ ཞེས་པ་ཀས་²⁾མོ། །
 མ་སོང་བའི་ ལམ་ཚོས་ ཅན་ འགྲོ་བ་མེད་དེ་ དམ་བཅའ་ ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཏེ་དུ།
 དཔེའུ་ནི་ མོང་བའི་ལམ་ལ་ལམ་ཡིན་པ་དང་འགྲོ་བ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་
 མོ། ། རྟགས་དོན་དམ་པ་པ་ཡིན་ན་(23a2) རང་ལ་མ་གྲུབ་ མོ། །

411.122.132.125.4 སྐྱུར་བ་བཞི་པ། ad Pr LVP 32, 9

ཡང་སྐྱེ་[མཚེད་] བརྟག་པ་ལ་བཤད་པའི་སྐྱུར་བ་བཞི་པ་བཟོད་པ་ དོན་དམ་པར་བརྟེན་པ་
 དང་བཅས་པའི་མིག་ རི་ཚོས་ ཅན། གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་དེ་ དམ་བཅའ། མིག་གི་

¹⁾Pr D10b4f., P11b5f.: འདི་སྐད་དུ་འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་རྣལ་འབྱེད་པ་མཉམ་པར་གཞག་ (P བཞག་
) པའི་ཤེས་རབ་གྱི་མིག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་གྱི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བའི་སྐྱེ་བ་དང་འགྲོ་བ་
 ལ་མོགས་པ་དག་ཡོད་པར་བསྐྱབ་ (D བསྐྱབས་) ན་ནི། དེའི་ཚེ་དེ་དག་གི་ཡུལ་དང་ལྡན་པའི་ཐ་སྐད་བྱང་
 པར་ ཅན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་དོ་ (P དེ་) །། འགྲོ་བ་ཡང་སྐྱེ་
 བ་བཀག་པ་ཁོ་ཀས་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། ; LVP 32, 4-7: atha samāhitasya yoginah
 prajñācakṣuṣā bhāvayathāmyaṃ paśyata utpādagatyādayaḥ santi paramārthata iti sādhyate,
 tadā tadviśayiviśiṣṭavyavahārakaraṇād iti hetor asiddhārthatā, gater apy utpādanīśedhād eva
 niśedhād iti l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 137; PrajP D63a6f., P75b7f.

²⁾Pr D10b5f., P11b7f.: དེ་བཞིན་དུ་རང་གིས་བྱས་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་། དོན་དམ་པར་མ་སོང་
 བ་ལ་འགྲོ་བ་མེད་དེ། ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མོང་བའི་ལམ་བཞིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལམ་ཉིད་རང་
 ཉིད་ལ་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་དུ་སྐྱར་བར་བྱ་ལ། ; LVP 32, 7f.: evaṃ svakṛtasādhane 'pi, [paramārthato]
 'gatam naiva gamyate, adhvātāt, gatādhvāt ity, adhvātavahetoḥ svata evāsiddhārthatā joyjyā l;
 cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 137; PrajP D63b3, P76a3f.: མ་སོང་བ་ལ་འང་འགྲོ་བ་མེད་ (P
 adds དེ་) ། ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མོང་བའི་ལམ་བཞིན་ནོ། །

དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཉེ་དུ། དཔེར་ནི་ དེ་དང་མཚུངས་པའོ། །¹⁾ ཡུལ་ལ་མི་ལྟ་བུའི་
དབང་པོ་ནི་དེ་མཚུངས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབང་པོ་ཡིན་པ་དང་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བུ་གྲུབ་པོ། རྟགས་
དོན་དམ་པ་པ་ཡིན་ན་རང་ལ་(23a3)མ་གྲུབ་པོ། ། ཚོས་ཅན་རྟེན་མཚུངས་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུའི་
མིག་གོ། །

411.122.132.125.5 ལྡེ་པ་དང་རྟུག་པ། ad Pr LVP 33, 1-3

ལྡེ་པ་དང་རྟུག་པ་སྐྱེ་སྐྱེ། དོན་དམ་པའི་ འབྲུང་འབྲུར་ དང་ འབྲུང་པ་ རང་ལ་མ་གྲུབ་པོ། །²⁾

411.122.132.126 ཡོད་པའི་ཉེ་དུ་མ་ངེས་པའི་དོན། ad Pr LVP 33, 4-6

ཡོད་པའི་ ཉེ་དུ་ མ་ངེས་པའི་ དོན་³⁾ནི་གྲངས་ཅན་ ལེགས་ལྡན་ལ་འདི་སྐད་ཟེར་དེ། རྒྱུད་ཀྱི་
ཉེ་དུ་དེ་བདག་ལྟར་སྐྱེ་⁴⁾བ་མེད་དམ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་བྱམ་པ་ལྟར་སྐྱེ་ལྡན་ཡིན་ནམ་གེ་ཚོས་
ཟ་བ་མ་ངེས་ཟེར། ། ལན་དུ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བྱམ་པ་⁵⁾(23a4)ཡང་སྐྱེ་མེད་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཉེ་དུ་
ཡོད་པ་⁶⁾ནི་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཅེས་སོ། ། དེ་ལ་གྲངས་ཅན་ན་རེ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན་ཅེས་
དེ་ལྟར་བྱས་ན་ནི་བྱམ་པ་འབྲུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་མ་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་དེ་སྐད་མ་སྐྱེས་པས་མ་ངེས་

¹⁾Pr D10b6f., P11b8.: དོན་དམ་པར་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པའི་མིག་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུར་མི་བྱེད་དེ།
མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དེ་དང་མཚུངས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ; LVP 32, 9: na
paramārtha[ta]ḥ [sāśrayaṃ] (*LT and de Jong 1978 read sabhāgam) cakṣu[rūpaṃ] paśyati,
cakṣurindriyatvāt, tadyathā tatsabhāgam l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 137; PrajP
D76b7f., P92b3: དོན་དམ་པར་བརྟེན་པ་མཚུངས་པའི་མིག་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུར་མི་བྱེད་དེ། མིག་གི་དབང་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་དེ་དང་མཚུངས་པ་བཞིན་ལོ། །

²⁾Cf. Pr D10b6ff., P11b8ff.: དེ་བཞིན་དུ་མིག་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུར་མི་བྱེད་དོ་ (P དེ་) ། ། འབྲུང་བ་ལས་
ལྟར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་བཞིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ས་ནི་སྐུ་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་དེ། འབྲུང་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱུད་བཞིན་ལོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་དུ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་པ་རང་ཉིད་ལ་མ་ (D
omits མ་) གྲུབ་པ་སྐྱུར་བར་བྱའོ། ། ; LVP 33, 1ff.: tathā, na cakṣuḥ prekṣate rūpaṃ, bhautikatvāt,
rūpavat (R, *LT and MHK read svarūpavat) | kharasvabhāvā na mahī, bhūtatvāt, tadyathānila
ityādiṣu hetvādy asiddhiḥ svata eva yojyā ||; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 137; MHK
3.41ab and 3.27ab edited by Ejima 1980: 278 and 274.

³⁾Cf. Pr D11a1f., P12a2f.: ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ཡང་མ་འོངས་པའི་ལྟར་ན། ཅི་རང་
གི་སྐྱེ་མཚེད་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཞིག་གསལ། འོན་ཏེ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་
བཞིན་དུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ལོ། ། ; LVP 33, 4f.: sattvād iti cāyaṃ hetuḥ parato
'naikāntikaḥ | kim sattvāt, caitanyavan nādhyātmikāny āyatanāni svata utpadyantām, utāho
ghaṭādivat svata utpadyantām iti l; *LT edited by Yonezawa 2004a: 138.

⁴⁾MN. zhes kyang ++ ++s su.
⁵⁾MN. 'jim nang gi.
⁶⁾MN. 'am phun + de.

སོ། ། ཞེས་ཡོ་ཙ་འཆད་དོ། ། [གཞུང་གི་དོན་] **པ་རོལ་པོ་** ཞི་གངས་ཚན་མོ། ། **ཤེས་པ་** ཞི་
སྐྱེས་བུ་འབྲུག་ཕྱོགས་སོ། །¹⁾ **བུམ་པ་** ཞི་མི་མཐུན་པ་ལོ། །²⁾ གལ་ཏེ་ཉེས་པ་དེ་མེད་དེ་སྐྱེས་བུ་འམ་
(23a5)མངོན་གསལ་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཚན་ཡིན་པས་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་བུམ་
པ་ཡང་ཚོས་ཚན་མོ། །

དེས་ན་ཚོས་ཚན་དང་³⁾མཐུན་པས་འབྲུག་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་ཡོད་པས་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཅེས་
བརྗོད་པ་ **གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལསོགས་པ་ལོ།** ⁴⁾ དེའི་ལན་དུ་[གངས་ཚན་ན་རེ་] བུམ་པ་འབྲུག་
ཕྱོགས་ཡིན་པར་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། ། ལན་འདི་པས་⁵⁾རྒྱ་སྐྱེད་དེ་འབྲུག་ཕྱོགས་ཡིན་པ་
ཐམས་ཅད་སྐྱ་ཅི་དགོས་⁶⁾དངོས་པོ་ལ་འབྲུག་(23a6)ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཚོགས་ལོ།⁷⁾ [དེ་དུ་ཡོད་པ་དེ་སྐྱེ་
བ་[ལྡན་] ཡིན་ནམ་སྐྱེ་མེད་ཡིན། དང་པོ་ནི་འགལ་ཏེ་དེ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་སྐྱེ་མེད་སྐྱབ་པར་སོང་
། ། གཉིས་པ་ནི་མ་གུབ་སྐྱེ་ཚོས་ཚན་འཇིམ་པ་ལ་སྐྱེ་སྐྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་གུབ་པར་གངས་ཚན་མི་འདོད་
དོ། ། དེས་ན་དེ་དུ་ཡོད་པ་ཙམ་པོ་ཅིག་གཏོང་དགོས་ལ། དེ་བདག་ལྟར་ན་དེ་དུ་འབྲུག་ཕྱོགས་
མི་འབྲུག་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་དངོས་སུ་ལྷགས་པས་མ་ངེས་ཅེས་སྐྱེས་པ་ལོ། ། (23a7)ལེགས་ན་རེ་
བུམ་པ་ཡང་སྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟགས་ལྷགས་པས་འབྲུག་ཕྱོགས་ཡིན་པས་དངོས་ཀྱི་
མ་ངེས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ལན་མོ། ། ལྷ་བའི་ལན་ནི་འཇིམ་པའི་བུམ་པ་སྐྱེ་མེད་དུ་ལེགས་ཀྱིས་
ཁས་མ་སྤངས་ཏེ། འཇིམ་པའི་བུམ་པ་སྐྱེ་བར་ཐ་སྐྱད་དུ་འདོད་པས་སོ། ། དེས་ན་དངོས་པོ་ལ་
འབྲུག་ཕྱོགས་ཡིན་ཡང་སྐྱོས་མི་འབྲུག་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པས་མ་ངེས་པ་གནས་སོ། ། **མ་སྐྱེས་པ་** ཞི་
ཁས་མ་སྤངས་པ་ལོ། །

¹⁾MN. {skye myed} (Ms. rkye myad) du gnyis ga 'dod la.
²⁾MN. grangs can 'jim nang gyi bum pa myed par 'dad pas.
³⁾MN. 'jim nang gi bum pa.
⁴⁾Pr D11a2, P12a3f.: གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་མཚུགས་པའི་ཕྱིར་མ་ངེས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 33, 5f.: ghaṭādinām (R and *LT
read ghaṭādinām api) sādhyasamatvān nānaikāntikateti cet, naitad evaṃ tathānabhidhānāt ||;
*LT edited by Yonezawa 2004a: 138.
⁵⁾MN. sgrub bya'i chos ldan mi ldan la.
⁶⁾MN. 'thun phyogs mi thun phyogs su gyur zhes.
⁷⁾MN. yang na 'di ltar 'chad dc zla pas legs ldan la rtags 'di ltar khyod kyi+.

411.122.132.2 རང་ལ་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་མེད་པར་སྟོན་པ། ad Pr LVP 34, 1-36, 2

411.122.132.21 ཕྱགས་ལྟ་བུ་བཞེད་པ། ad Pr LVP 34, 1-3

(23a8)ད་ནི་རང་ལ་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་མེད་པར་སྟོན་པ་ལས་ཕྱགས་{ལྟ་}¹བཞེད་པ། **གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་** ཅས་¹མོ། ། དོན་ནི་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཕྱགས་པ་ཞིག་ན་རེ་ལེགས་ལྡན་གྱི་སྐྱེར་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཇི་སྐད་བཞེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གྲགས་རང་གི་སྐྱེར་བ་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། ། དེས་ན་སྟོན་གྱི་མོང་དུ་འོང་པ་ལ་ཅིག་ཤོས་ཁོ་ན་ལ་བཞེད་པ་མི་རིགས་སོ་ཟེར་རོ། ། རྒྱ་བའི་སྐྱེར་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། (23b1)མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་བུམ་པ་ཚོས་ཅན། བདག་ལས་མ་སྐྱེ་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ཅེས་པའོ། ། འདི་ལ་ཡང་ཏེ་དུ་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་གཞིར་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་དཔེར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས། ། **གཞན་**ནི་ལེགས་ལྡན་མོ། ། **རྗེས་དཔག་**ནི་ཏེ་དུ་འོ། ། **རང་གི་**རྒྱ་གྲགས་སོ། ། **ཇི་སྐད་སྟེས་པ་**ནི་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བརྟག་པས་སོ། ། **གཞི་**ནི་ཚོས་ཅན་མོ་ **ཏེ་དུ་**ནི་(23b2)ཡོད་པ། **སོགས་**ཀྱིས་དཔེས། །

411.122.132.22 དེའི་ལན་བཞེད་པ། ad Pr LVP 34, 4-36, 2

དེའི་ལན་བཞེད་པ། **བཞེད་པར་བྱ་སྟེ་** ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་²)གཉིས་ཀྱི་ལ་གྲུབ་པ་མི་བཞེད་པ་བསྟན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་གཉིས་ཀྱི་ལ་གྲུབ་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཡིན་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་སྟོན་མཚུངས་པ་བདེན་མོད་ཀྱི། ། **ཁོ་བོ་**ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་དཔག་ཏེས་པ་མེད་ཅེས་པའོ། ། འདིར་འགྲུར་ནི་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བརྟག་པས་མ་གྲུབ་པའོ། ། **རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ནི་** ཕྱིད་(23b3)ཅེས་

¹Ms. ལྟ་

¹)Pr D11a2ff., P12a4f.: གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ལ་སྟོན་ཇི་སྐད་དུ་སྟེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་ཡང་ཇི་སྐད་སྟེས་པའི་ཏེས་པར་ཐལ་བས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་དེ་ཉིད་དུ་འགྲུར་བ་མ་ཡིན་ཅམ། དེའི་ཕྱིར་གང་གཉི་གལ་སྟོན་དུ་འགྲུར་བ་དེས་ནི་གཅིག་ལ་བརྟལ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེས་ན་སྟོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་མི་རིགས་པར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། ; LVP 34, 1ff.: nanu ca yathā parakīyeṣv anumāneṣu dūṣaṇam uktaṃ, evaṃ svānumāneṣv api yathoktadūṣaṇaprasaṅge sati sa evāsiddhādhārāsiddhahetvādidoṣaḥ prāpnoti, tataś ca ya ubhayor doṣo na tenaikaś codyo bhavavīti sarvam etad dūṣaṇam ayuktaṃ jāyata iti l.

²)Pr D11a4, P12a6f.: བཞེད་པར་བྱ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་བདག་ལ་ཏེས་པ་འདིར་འགྲུར་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་སྟོན་ཏེ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ནི་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པ་ཅས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 34, 4f.: ucyate | svatantram anumānaṃ bruvatām ayaṃ doṣo jāyate, na vayaṃ svatantram anumānaṃ prayuñjmahe parapatratiññāṇisēdhaphalatvād asmadanumānānām l.

བ་ནས་གཞན་གྲགས་བྱེད་པར་སྟོན་ཏེ། གཞན་གྲགས་བྱེད་པ་ལ་དེ་དུ་དང་དཔེའ་རང་ལ་གྲུབ་མི་
 དགོས་པ་རོལ་པོ་ལ་གྲུབ་པས་ཚོགས་ལོ། །གཞན་གྲགས་ཇི་ལྟར་བྱེད་ན་དེའི་སྦྱར་པ་བཤད་པ་ **འདི་**
ལྟར་གཞན་ ཅེས་པ་ནས་¹⁾སོ། ། དོན་ནི་པ་རོལ་པོས་མིག་ལ་ཚོས་གཉིས་ཁས་སྒྲངས་ཏེ་རང་ལ་
 མི་ལྟ་བུ་དང་གཞན་གྲུགས་ལ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ལྟར་ན་རང་ལ་མི་ལྟ་བུས་ཕྱོགས་ཚོས་ཁས་སྒྲངས།
 (23b4)ཁྱབ་པ་ཁས་སྒྲངས་སམ་མཐར་འབྲུག་པའོ། ། **འདི་ལྟ་སྟེ་གང་དང་གང་ལ་རང་གི་**
བདག་ཉིད་ལྟ་བུ་{མེད་} ¹པ་དེ་དང་དེ་ལ་ནི་གཞན་ལྟ་བུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་སུམ་པ་བཞིན་ རྩ་བ་བཞིན་ཅེས་པའོ། ²⁾ རྩ་བ་གཞན་ལ་མི་ལྟ་བུ་བཞིན་རང་ལ་ཡང་
 མི་ལྟ་བུས་སོ། ། དཔེའ་ཡང་པ་རོལ་པོ་ཉིད་ལ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་སྒྲངས་སོ། ། ཡང་ན་ཁས་
 སྒྲངས་ཀྱི་འཐར་ཐུག་པ་སྟེ། རང་ལ་མི་(23b5)ལྟ་ཡང་གཞན་ལ་ལྟ་ན་ཅི་སྟོང་དཔེར་ན་མི་བཞིན་
 ཟེར་བ་ན། མེ་རང་བཀག་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་སྟེ་བདག་ལས་སྟེ་འམ་ཞེས་རྗེ་རྗེ་གཟེགས་མ་ལས་
 སོ། ། དེས་ན་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་བཀག་པས་གྲུབ་པའོ། ། སྟོབ་དཔོན་དབང་ལྷུག་རྩེ་³⁾
 ཡན་ཆད་] སལ་ཚེར་ནི་འབྲུན་ཕྱོགས་ལ་འཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། ། འཇུག་
 བསྟུ་བ་ནི་ **དེའི་ཕྱིར་** ཅེས་པ་ལོས་གསུང་པའོ། ⁴⁾ སྦྱར་བ་འདི་ཙ་ཤེའི་སྟེ་མཚེད་བརྟག་(23b6)པ་ན་
 ཡོད་པའོ། །

གང་གི་ཕྱིར་ ཅེས་པ་ནས་⁵⁾ནི་རང་ལ་མཚུངས་པའི་སྟོན་མེད་པར་སྟོན་ཏེ། **འདི་ཙམ་** ནི་དེ་དུ་
 དང་དཔེའ་པ་རོལ་པོ་ལ་གྲུབ་པ་ཙམ་བཟོད་ཀྱི་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་མི་དགོས་སོ། ། **གང་ལས་** ཅེས་

¹Ms. དམེད་

¹⁾Pr D11a4f., P12a7: འདི་ལྟར་གཞན་མིག་ལྟོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོག་པ་དེ་ནི་མིག་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་ལྟ་
 བའི་ཚོས་ཀྱང་འདོད་ལ། གཞན་ལ་ལྟ་བའི་ཚོས་མེད་ན་མི་འབྲུང་བ་ཉིད་དུ་ཡང་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། ; LVP 34,
 6f.: tathā hi, paraṃ ca kuṣuḥ paśyatīti pratipannaḥ sa tatprasiddhenaivānumānena nirākriyate,
 cakuṣuḥ svātmādarśanadharmam icchasi (R icchadbhiḥ), paradarśanadharmāvinābhāvitvaṃ
 cāṅgīkṛtaṃ, ... l.

²⁾Pr D11a5f., P12a7f.: དེའི་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུ་མེད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་ནི་གཞན་ལ་
 ལྟ་བུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སུམ་པ་བཞིན་ནོ། ། མིག་ལ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལྟ་བུ་ཡང་འདི་ལ་མེད་དོ། ། ; LVP 34, 7ff.: tasmād yatra yatra svātmādarśanaṃ
 tatra tatra paradarśanam api nāsti, tadyathā ghaṭe l asti ca cakṣuṣaḥ svātmādarśanaṃ, tasmāt
 paradarśanam apy asya naivāsti l.

³⁾= Īśvarasena.

⁴⁾Pr D11a6f., P12a8f.: དེའི་ཕྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་ལྟ་བུ་དང་འགལ་བར་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་
 ལ་ལྟ་བུ་རང་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་དེ་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་
 སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 34, 9f.: tatas ca svā[tmā]darśanaviruddhaṃ nīlādiparadarśanaṃ
 svaprasiddhenaivānumānena virudhyata iti l.

⁵⁾Pr D11a7, P12b1f.: གང་གི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་འདི་ཙམ་ཞིག་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། གང་
 ལས་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་འགྲུབ་བ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་སྟོན་འཇུག་པ་ག་ལ་ཡོད། ; LVP

པས་ལྷོག་ཁྱབ་སྟོན་ཏེ་སྟོན་མཚུངས་པ་ལ་སྟོན་འཇུག་པས་ཁྱབ་པ་ལ་དེ་མེད་པའོ། ། གང་ཡང་
 རུང་པ་ལ་གྲུབ་པས་གནོད་པ་གྲུབ་པར་བཤད་པ། ཡང་ཅི་གང་ཡང་ཅེས་པ་ནས་¹⁾དྲི་པའོ། །
 (23b7) གང་ཡང་རུང་པ་ལ་ ཞེས་པ་འདྲིར་འདམ་ཁར་བསྟན་ཡང་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། སུན་
 འཕྱིན་བྱེད་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་{དབྱུང་} ། བྱ་ལ་གྲུབ་པས་གནོད་པར་འགོ་འཇུག་ཅེས་འདྲི་པའོ། ། ལན་
 ཡོད་དེ་ ཅེས་པ་²⁾ནི་མ་འོང་པོ་ལ་ཏེ་དུ་གྲུབ་པས་གནོད་པ་ཅེས་པའོ། ། རང་ཉིད་ ནི་སུན་དབྱུང་
 བྱའོ། ། གཞན་ ནི་སུན་འཕྱིན་བྱེད་དོ། ། འཇིག་རྟེན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ ཅེས་པ་འཐད་པ་
 རྟེ། དབྱུང་མ་པ་(23b8)ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་འོང་པོ་ལ་གྲུབ་པས་གནོད་པ་ཐེངས་པར་འཇིག་རྟེན་ན་
 མཐོང་ཅེས་པའོ། །

དེ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ འཇིག་རྟེན་ན་ནི་ ཅེས་པ་ལོ་མོགས་པའོ། །³⁾ དོན་འདི་སྐད་བསྟན་ཏེ།
 འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་དབང་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པས། རིགས་པའི་གནས་སྐབས་
 སུ་ལོ་ག་པའི་རྒྱལ་ལུགས་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། ། ལོ་ག་པ་ནི་ཤགས་ཀ་བྱེད་པ་ན་དཔང་པོ་གཞག་
 རྟེ་དཔང་པོས་བྱེད་(24a1) འཕམ་ ཅེས་ཟེར་པ་ཡང་ཡོད། རེས་འགའ་⁴⁾རང་ཉིད་སྐར་བཅུག་
 པས་རང་འཕམ་པར་བྱས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། ། དེ་བཞིན་རེས་འགའ་དཔང་པོས་མ་འོང་པོ་འཕམ་
 པ་རྟེ། དཔེར་ན་སོ་མ་འབ་ཏུས་བྲམ་ཟེ་⁵⁾ཕམ་མོ་བྲས་པ་ལྟ་བུའོ། ། འདི་ལྟར་ལོ་ཚས་ ལ་ཆེར་
 ཕྱིན་མ་ཐག་ན་ཏར་ག་དེ་བ་ཡོད་དང་དེ་ནི་སྐྱ་མཁས་པ་ཚད་མ་ཡང་བཟང་པོར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་
 པས། པན་པི་ཏ་མང་(24a2)པོ་ཚོགས་ཤིང་ཅོད་པ་ཉི་ཆེ་བྱེད་པའོ། ། བྱེད་ལུགས་ནི་སྟོན་པོ་
 ལོ་མོགས་པས་ཡོན་བདག་བྱས་ནས་ས་ཀོས་ཏེ་རུ་སྐལ་གཅིག་དོང་དུ་བཅུག་ནས་དའི་སྟེང་དུ་མེ་སྐར་

¹Ms. དབྱུང་

34, 11f.: etāvanmātram asmadanumānair udbhāvyata iti kuto 'smatpakṣe yathoktadoṣāvātāro yataḥ samānadoṣatā syāt l.

¹⁾Pr D11b1, P12b2f.: ཡང་ཅི་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྟོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔག་པས་ (P པའི་) གནོད་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ; LVP 34, 13: kiṃ punar anyataraprasiddhenāpy anumānenāsty anumānabādhā l.

²⁾Pr D11b1, P12b3: ཡོད་དེ་དེ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། གཞན་ལ་གྲུབ་ པས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 34, 13f.: asti sã ca svaprasiddhenaiva hetunã, na paraprasiddhena, lokata eva dr̥ṣṭatvãt l.

³⁾Pr D11b1f., P12b4: འཇིག་རྟེན་ན་ནི་རེས་འགའ་དཔང་པོའི་ཚོལ་བ་དང་ཕྱིར་ཚོལ་གཉིས་ཀྱི་ (P ཀྱིས་) ཚད་མར་བྲས་པའི་ཚིག་གིས་རྒྱལ་བའམ་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ། ; LVP 35, 1f.: kadācid dhi loke 'rthaprat- yarthabhyām pramāṅikṛtasya sākṣiṇo vacanena jayo bhavati parājayo vã ... l.

⁴⁾Pr D11b2, P12b4: རེས་འགའ་ནི་རང་གི་ཚིག་ཁོ་ནས་འགྱུར་གྱི། གཞན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི་རྒྱལ་བའམ་ པས་ (P འཕམ་) པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 35, 2f.: kadācit svavacanena (R svavacanenaiva), paravacanena tu na jayo nāpi parājayaḥ l.

⁵⁾MN. 'di phyir rgol yin pa ++al gsung.

ནས་སྒྲིན་བསྟེན་ཕྱེད། བན་ཏི་ཏ་རྣམས་ལ་གོ་ལ་ལསོགས་པ་དང་བདུང་པ་འདྲེན་ནོ། དེའི་ཚེ་
དབང་པོ་ཡང་སོ་མ་ལྷ་ཏེ། ། བྲམ་ཟེ་འབྱོར་པ་ཅན་ཞིག་གིས་[སོ་མ་ལྷ་ཏེ] དེའི་ཡོན་ལྷན་གྱིས་སྲུ་
ལ་ཚེས་བསྐྱབས། དེ་དུས་སྲུ་ཏུ་སྲུ་¹⁾ལསོགས་པ་(24a3)ཚེ་བ་བཞི་ཐོན། འཕྲན་མང་ཏུ་བྱུང་།
བྲམ་ཟེ་དེའི་བྱ་དང་ཏུ་སྲུ་གཉིས་སོ་མ་འབའ་ཏེ་དབང་པོར་བྱས་ནས་བརྩེད་པས་དེས་ངོར་དགའ་མ་
བྱས་པར་ཏུ་སྲུ་རྒྱལ་བར་སྐྱས་སོ། ། **རང་གི་ཚིག་** ནི་པ་རོལ་པོ་འོ། ། **གཞན་** ནི་དབུ་མ་པའོ། །

²⁾**འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་ལྷར་** ཅས་པ་ནས་³⁾ལྷར་བཞིན་འཇིག་རྟེན་རིགས་པའི་འཐད་པར་འགོ་བ་
རྟོན་ཏོ། ། **ལྷ་གྲགས་** ན་རེ་རྩོན་གྱི་སློབ་དཔོན་འབའ་ཞིག་ཀྱང་དབུ་མ་པ་(24a4)ལ་གྲུབ་མི་དགོས་
གཞན་ལ་གྲུབ་པས་ཚོག་ཟེར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། **དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་** ཅས་པ་ལསོགས་པའོ། །⁴⁾ **གང་**
ཞིག་ ནས་⁵⁾ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱང་པོའི་འདོད་པ་སྟེ། དེ་ན་རེ་**སྐྱབ་པ་** དང་ **སྲུན་འབྲིན་པ་** གཉིས་
ཀ་ལ་ཚེས་ཅན་ཏེ་ཏུ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་དགོས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་ན་དགག་སྐྱབ་མི་འདོད་སྟེ།
གང་རུང་ གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་{པ་འམ་}། **ཐེ་ཚོམ་ཟ་** ན་ནི་དགག་པ་མི་བདུབ་སྐྱབ་ན་མི་འགྲུབ་
(24a5)པོ་ཟེར་རོ། ། **དེས་ཀྱང་** ནས་⁶⁾ནི་དེ་སྐད་ཟེར་བའི་སྐྱང་པོ་དེས་ཀྱང་བདག་གིས་བཤད་པ་
པ་རོལ་པོ་ལ་གྲུབ་པས་ཚོག་པའི་ཚུལ་འདི་ཁས་སྐྱང་དགོས་ཅས་རྟོན་ཏོ། དེའི་འཐད་པ་རྟོན་པ་ནི་

¹Ms. བས་

¹)MN. so cha + +.
²)MN. rang las rang 'ga'i ++ rtags tha snyad las +i tshad pa nyid ces pa lasogs pa.
³)Pr D11b2f., P12b5: འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་ལྷར་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་རིགས་པ་ལ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་
ག་སྐད་ཁོ་ན་རིགས་པའི་བསྐྱན་བཅོས་ (P ཚེས་) སྲུ་སྐབས་སྲུ་བབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 35, 3f.: yathā ca
loke tathā nyāye 'pi, laukikasyaiva vyavahārasya nyāyaśāstre prastutatvāt l.
⁴)Pr D11b3, P12b5f.: དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འགའ་ཞིག་གིས་གཞན་གྲགས་པའི་དབང་གིས་ནི་རྗེས་སྲུ་དཔག་
པའི་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཉིད་དགག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། ། ; LVP
35, 4f.: ata eva ca kaiścid uktaṃ, na parataḥ prasiddhibalād anumānabādhā, parasiddher eva
nirācikirṣatavād iti ll.
⁵)Pr D11b3f., P12b6f.: གང་ཞིག་གང་གཉི་ག་ལ་ངེས་པར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་སྐྱབ་པའམ་སྲུན་འབྲིན་པ་ཡིན་
གྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སྐྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྐྱམ་ཏུ་སེམས་པ་ ... ། ། ; LVP
35, 5f.: yas tu manyate, ya eva ubhayaviniścītavādī sa pramāṇaṃ (R sādhanam) dūṣaṇam
vā, nānyataraprasiddhasaṃdigdhavācī, iti, ... l; cf. NM cited in Katsura 1977: 124 and PS
Parārthānumāna II (Kitagawa 1973: 481); for more informations, see Seyfort Ruegg 2002:
68 n.83 and Yoshimizu 2003: 280 n.24..
⁶)Pr D11b4, P12b7f.: ... དེས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་ (P བཞག་) པ་ལ་བརྟེན་ནས་
རྗེས་སྲུ་དཔག་པ་ལ་རྗེས་སྐྱུས་པའི་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཁས་སྐྱང་པར་བྱའོ། ། ; LVP 35, 6f.: tenāpi laukikīm
vyavasthām anurudhyamānen[ānumāne] yathokta eva nyāyo 'bhyupeyaḥ l.

འདི་ལྟར་ལུང་ནས་¹⁾སོ། ། གྲུང་པོ་ལ་འདི་སྐད་དྲི་སྟེ་ལུང་འབྲང་པར་གཏོང་བའི་སྐབས་སུ་གཉི་ག་
 ལ་གྲུབ་པའི་ལུང་ཡིན་ན་འབྲང་པར་འགྱུར་བ་བདེན་མོད་ཀྱི། ས་ལོ་ལ་པོ་ལོ་ན་ལ་གྲུབ་པས་འབྲང་
 པ་(24a6)ཡིན་ནས་ཅེས་བྱའོ། ། དེ་ནི་ཁས་ལེན་དགོས་ལ་དེ་བཞིན་དུ་དྲེ་ལམ་གསུམ་པ་ཡང་གཉི་
 ག་ལ་གྲུབ་མི་དགོས། ། གཞན་ལ་གྲུབ་པས་ཚོག་ཅེས་བྱའོ། ། དེ་མི་ཚོག་ན་ལུང་ཡང་ས་ལོ་ལ་
 པོ་ལ་གྲུབ་པས་མི་ཚོག་པར་ཁས་ལོང་། ། དེ་མི་ལེན་ན་དེ་ཡང་ངོ་། ། ལུང་རང་གཅིག་ལུ་ལ་
 གྲུབ་པས་འབྲང་པར་འགོ་བའི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། ལ་ཆེ་ན་²⁾བདུད་རྩི་འབྱུང་པ་བྱིན་བརྒྱབས་ཆེ་བ་ཞིག་
 (24a7)ཡོད། དེའི་བདེན་དུ་[ཚོགས་བདག་] གྲུང་སྒྲ་³⁾ཡོད་པ་ན་དེ་སུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་ཡིན་པས་
 ས་དགའ་སྟེ། དོད་པོར་གྲུང་སྒྲའི་བདེན་ཤག་གྲུབ་ལ་བྱས་སོ། ། དེའི་ཚོ་⁴⁾མཉམ་ན་ཕྱིས་མི་ཡོ་
 བསོགས་ནས་དེའི་བདེན་དེ་ལ་བྱེད་པའི་ལུང་གང་ཡོད་⁵⁾ཀྱིས་ལ་ཤོག་བྱས་པས་ལུང་མ་བྱུང་ངོ་། །
 རྩེད་ལ་ལུང་ཡོད་དམ་ཟེར་བ་ན་རྒྱུད་བ་བསོ་ནས་གང་ན་བྱ་བར་གསུངས་པ་བྱུང་པས་ཕམ་སྐད་དོ། །

གཞན་ཡང་ **རང་དོན་རྗེས་དཔག་** (24a8)བྱེད་པ་ན་གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པ་མི་དགོས་པ་བཞིན་
 འདིར་ཡང་ཁས་ལོང་། དེ་མི་ལེན་ན་འདིར་ཡང་རང་གཅིག་ལུ་ལ་གྲུབ་པའི་དེ་དུ་ལམ་གསུམ་པས་
 གྲུབ་མི་རུས་ཅེས་འགོས་སྟེ་སྟོན་པ་ནི་ **རང་གི་དོན་** ཅེས་པ་ལམ་གསུམ་པའོ། ⁶⁾ **བརྗོད་པ་** ནི་
 གཙོ་འབོ་ཡིན་པའི་དོན་དྲོ། ། གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་མི་དགོས་པ་ **དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོག་གའི་མཚན་**
ཉིད་ སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ **དགོས་པ་མེད་** དོ། །

(24b1)གལ་ཏེ་རྟོག་གའི་དགོས་ན་བྱ་ཏས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྗེས་བྱེད་ཅེ་ན།⁷⁾ **བྱ་ཏ་**
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ གྲུང་ལོ་བོས་[བརྗོད་པའི་] གཞན་གྲགས་ཀྱི་ **འབྲང་པས་དེ་ལོ་ན་མི་ཤེས་**

¹⁾Pr D11b5, P12b8: འདི་ལྟར་ལུང་གིས་གཞོད་པ་ནི་གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པའི་ལུང་ལོ་ནའི་སྐོ་ནས་མ་ཡིན་དེ། འོ་ན་
 ཅི་ཞེ་ན། རང་ལ་གྲུབ་པའི་སྐོ་ནས་གྲུང་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 35, 8: tathā hi nobhayaprasiddhenaivāgamena
 āgamabādhā, kiṃ tarhi svaprasiddhenāpi l; cf. *LT edited by Yonezawa 2004a: 138.
²⁾MN. +ra 'o.
³⁾= gaṇapati, gaṇeśa.
⁴⁾MN. jo bo.
⁵⁾MN. bdud rtsis 'khyil pa'i gdan glang sna la byed pa'i lung smra pa nas dod pa.
⁶⁾Pr D11b5f., P12b8f.: རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་རང་ལ་གྲུབ་པ་ཉིད་བརྗོད་བ་ཡིན་
 ཀྱི། གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོག་གའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པ་ཡིན་དེ།
 ; LVP 35, 9f.: svārthānumāne (emended; LVP svarthānumāne) tu sarvatra svaprasiddher eva
 gaṛīyasī, nobhayaprasiddhiḥ l ata eva tarkalakṣaṇābhīdhānaṃ niḥprayojanaṃ, ... l.
⁷⁾Cf. Pr D11b6, P13a1f.: སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་རྗེས་སུ་གྲགས་པའི་འབྲང་པས་དེ་ལོ་ན་མི་ཤེས་པའི་
 གཤམ་བྱའི་སྟེ་བོ་ལ་སྐད་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རྟོ། ། ; LVP 36, 1f.: yathāsvaprasiddhayopapattiyā buddhais
 tadanabhijñāvineyajanānugrahāt l.

པའི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ལ་པན་བདགས་ མོ། ། འདི་ལྟར་མི་གཙང་བ་གཉིས་ཀ་[ལ་] མ་གྲུབ་
ཀྱང་པ་རོལ་བོ་ལ་མི་གཙང་བ་འགའ་ཞིག་གྲུབ་པ་ནི་འདི་དང་འདི་ཡང་མི་གཙང་བར་འདྲའོ་ཞེས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པས་གཙང་འཛིན་འདོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

(24b2)གང་ཞིག་རང་སྐྱེའི་རྩ་བར་འགྱུར་བ་གངས་ཅན་ཏེ།
དེ་ཉིད་འཐད་པ་རྣམ་གཞིའི་དགག་བྱར་གྱུར་པས་བཀག་མོད་ཀྱི།
འདི་ཉིད་དགག་པ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
རིགས་པ་མཚོག་དུ་སྐྱབྱེད་ཡིན་ཤེས་ཀྱིས། ། །། (21)

411.122.2 གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ ad Pr LVP 36, 2-37, 5

གཞན་སྐྱེ་དགག་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ དཀྱུས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱའོ་ ཅེས་པ་ལོ་གསུམ་
པའོ། །¹⁾ གཞན་ལས་མིན་ཅེས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་བཤད་པ། དངོས་པོ་(24b3)རྣམས་ནི་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ ཏེ་²⁾ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་
འདིའོ། ། དེའི་འཐད་པ་བཤད་པ་ གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་³⁾ ཞེས་པ་སྟེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
ལ་གཞན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་གཞན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚོན་
ཁ་འཕངས་བྱེད་པ་ནི་ འདི་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་⁴⁾ ཅེས་པ་སྟེ་སྐབས་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་བདག་གིས་(24b4)ཀྱང་བཟོད་པར་བྱའོ། །

གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཡང་ཡོད་དེ། ། གཞན་ནི་རྒྱུན་ལ་འཕྲོག་དགོས། རྒྱུན་ནི་
བདགས་པ་ཡིན་པས་མེད་དོ། རྒྱུན་ཅན་སྐད་ཅིག་གཅིག་ནི་རྗེས་གྲུབ་པོ། ། དེས་ན་རྒྱུན་མེད་དེ་
འབྲས་བུའི་སྐད་ཅིག་ཡོད་པ་ན་རྒྱུའི་སྐད་ཅིག་མེད་པས་གཞན་མེད་པ་དང་། རྒྱུའི་སྐད་ཅིག་ཡོད་

¹Ms. ཤས་
¹⁾Pr D11b6f., P13a2: དཀྱུས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱའོ། ། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
; LVP 36, 2f.: prakṛtam eva vyākhyāsyāmaḥ | parato `pi notpadyante bhāvāḥ, parābhāvād eva
l.
²⁾Pr D11b6f., P13a2; LVP 36, 3 cited above.
³⁾Pr D11b7, P13a2; LVP 36, 3 cited above.
⁴⁾Cf. Pr D11b7, P13a2f.: འདི་ཡང་ (D inserts |) དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། ། རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་
(D ལ་) ཡོད་མ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་དེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་ལས་
ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ; LVP 36, 3ff.: etac ca, na hi svabhāvo bhāvānām pratyayādiṣu vidyate. ity
atra pratipādayiṣyati, tataś ca parābhāvād eva nāpi parato utpadyante l. Cf. MMK 1.3: na hi
svabhāvo bhāvānām pratyayādiṣu vidyate l avidyamāne svabhāve parabhāvo na vidyate ll.

པ་ན་འབྲས་བུའི་སྐད་ཅིག་མེད་པས་གཞན་མ་གྲུབ་པོ། ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་(24b5)ལ་ཐ་དང་
མེད་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་མེད་དོ། ། གཞན་མེད་པས་གཞན་སྐྱེ་མེད་དེ་དེ་མ་གྲུབ་པའོ། །

དབུའ་མ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པའི་འཐད་པ་བཟུང་པ་ གཞན་ཡང་ ཅེས་པ་ནས་¹⁾སོ། ། དེ་
ལས་འདི་སྐད་དུ་སྒྲོན་ཏེ་གཞན་ཉིད་ལས་སྒྲངས་ཏེ་དགག་པ་དང་། གཞན་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་དང་།
མུ་བཞིས་དགག་པའོ། ། དེས་ན་འདིར་གོ་རིམས་མི་མཐུན་ནོ། ། གཞན་ལས་(24b6)སྒྲངས་
ཏེ་དགག་པ་ནི་ཚིགས་བཅད་འདི་ཉིད་དོ། ། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ཅེས་
པ་དམ་བཅའ་གོང་མ་ལས་བརྒྱུག་པ་བཟུང་པ། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་
འབྱུང་པར་འགྱུར་ན་ནི²⁾ ཅེས་པའོ། ། འདོད་པ་དེ་ལ་རིགས་མི་འབྲུག་ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་
བཟོད་པ། འོ་ན་མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་³⁾ རྟེ། འབྱུང་པར་
ཐལ། (24b7)གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐལ་བ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་མེ་ལྷེ་ལས་མུན་པ་མི་
འབྱུང་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་གཞན་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཅེས་འགལ་བཟོད་དོ། ། ཡང་ན་འགོ་སྟོན་དུ་
བྱའོ། ། ཕྱོགས་ཚེས་ནི་ལས་སྒྲངས་ཏེ། གཞན་དག་གིས་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དུས་ཐ་དང་པ་དང་
གཞན་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱབ་པ་ནི་ལས་སྒྲངས་དང་འཐར་ཐུག་པ་སྟེ། རྒྱབ་པ་མ་
གྲུབ་(24b8)ཟེར་ན་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཞིག་བཟོད་དགོས། རྒྱ་མཚན་ནི་སྐབས་བྱ་དང་མཚུངས་པའོ། །

འདི་ལྟར་པ་ལོ་ལོ་ན་རེ་ཐ་དང་ཀྱང་མུན་པ་མེ་ལྷེ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཅི་སྟོ། ། སྤྱིར་ཐ་དང་ལ་གཉིས་
ཡོད་དེ། ཕན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐ་དང་དང་། ཕན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་མེད་པའི་
འོ། ། དེས་ན་ཅིག་ནི་རྒྱ་འབྲས་ལ་གཅིག་ཤོས་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་པས་མི་སྐྱེ་བའི་ཐེར་ན་ནི་ཀླུ་བ་ལཱ་དུ་
སོང་པ་སྟེ། (25a1)རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་བྱས་པ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པས་ཅེས་བཟོད་པར་སོང་ངོ་། །

གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་མ་ངེས་པར་ཐལ་བ་བཤད་པ། ། ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་
མཚུངས་⁴⁾ ཞེས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ལས་ ནི་རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སོ། ། ཐམས་

¹⁾Pr D12a1, P13a3f.: གཞན་ཡང་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། འོ་ན་མེ་
ལྷེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། ། ; LVP 36, 5ff.: api ca anyat pratītya yadi nāma paro
'bhaviṣyaj jāyeta tarhi bahulaḥ śikhino 'ndhakāraḥ ll.
²⁾Pr D12a1, P13a3f.; LVP 36, 5f. cited above.
³⁾Pr D12a1, P13a4; LVP 36, 7 cited above.
⁴⁾Pr D12a1ff., P13a4ff.: ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། (D omits །) གང་གི་ཕྱིར། །
(P །) སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་པ་ལའང་ (D ལ་འང་) གཞན་ཉིད་མཚུངས། ། (P །) ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དབུ་མ་ (P དབུ་མ་པ་) ལ་འཇུག་པ་ལས་ངེས་པར་བྱའོ། ། ; LVP 36, 8ff. sarvasya

ཅད་ གི་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སོ། ། (25a2) འདི་འདི་ཡིན་ཏེ། ས་
ལུའི་སྐྱ་གུ་དེ་རང་གི་རྒྱ་ས་ལུའི་ས་བོན་དང་གཞན་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལསོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ་
གཞན་སྐྱེད་ཀྱིད་ཀྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱ་ས་ལུ་ལས་རང་གི་སྐྱ་གུ་དང་གཞན་ནས་ཀྱི་སྐྱ་གུ་དང་
། བུམ་པ་ལསོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ། ། གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཡང་
དེ་དུ་ཁས་སྲུངས་ཀྱིས་པ་ཡང་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། དབྱུང་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱིས་པ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་
(25a3)མཚན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ཚོས་མི་འདྲ་བ་ལསོགས་པ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རོ། །

སངས་རྒྱས་སྐྱེད་ཀྱི་མཐར་པ་སྐྱུར་བ་ སློབ་དཔོན་ རས་¹⁾སོ། ། འདི་དང་འཇུག་པ་གཉིས་ལ་
བཤད་པ་ཀྱང་མེད་དོ། ། ལྷག་གས་ཀྱིས་ཀྱང་འདི་ལ་རྟེན་ནས་འཇུག་པ་བཤད་དོ། ། དེ་དང་གཅིག་
བཞིན་དུ་ཡང་བཤད་པ་ནི་འདི་ལ་ལེགས་ལྡན་ཀྱིས་སུན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་བྱས་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་ལོ། །

དང་པོ་སུན་འབྱེན་བཤད་པ། (25a4) འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ཕྱེད་ནི་སུན་འབྱེན་
སློབ་པའི་²⁾ ཞེས་སྐྱུར་རོ། ། ཇི་སྐད་སྐྱུས་ན་ དེས་ན་འདི་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ངག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བརྗོན་པ་བྱས་ནས་དངོས་པོ་
རྣམས་བདག་གས་གཉིས་སམ་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་འགའ་ཞིག་ལས་
འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གོང་མ་དང་འགའ་བར་འགྱུར་རོ་³⁾ ཞེས་

¹Ms. སྐྱབ་

janma ca bhavet khalu sarvataḥ ca tulyaṃ paratvam akhile [’]janake ’pi yasmāt || ityādīnā
[madhyamakāvātārāt] parata utpattipratishedho ’vaseyaḥ ||. Cf. MA 6.14: གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་
ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། འོ་ན་མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་སུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། ཐམས་ཅད་ལས་
ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས། །

¹Pr D12a2f., P13a5f.: སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཐམས་
ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་རྣམ་པར་འཆད་དོ། ། ; LVP 36, 11f.: ācārya-
buddhapālitas tu vyācaṣṭe, na parata utpadyante bhāvāḥ, sarvataḥ sarvasaṃbhavaprasaṅgāt (R
prasaṅgād iti) !; Cf. BpMV D161b5, P182a8.

²Pr D12a3ff., P13a6ff.: འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ཕྱེད་ནི་ ... སུན་འབྱེན་སློབ་པོ། ། ; Pr 36, 13: (R
atra-)ācāryabhāvaviveko dūṣaṇam āha, ... l.

³Pr D12a3f., P13a6f.: དེས་ན་དེ་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ངག་ (PrajP DP ལྷག་གས་ཡོད་པའི་ཚིག་) ཡིན་པའི་
ཕྱིར། (PrajP DP omits) བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་ (PrajP DP inserts) སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ (PrajP DP སྐྱབ་
པ་) བརྗོན་པར་ (PrajP DP བ་) བྱས་ན། (PrajP DP omits) དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གས་གཉིས་སམ་རྒྱ་མེད་
པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གོང་མ་དང་འགའ་བར་
འགྱུར་རོ། ། ; Pr 36, 13ff.: tad atra prasaṅgavākyatvāt, sādhyasāadhanaviparyayaṃ kṛtvā, svata
ubhayato ’hetuto vā utpadyante bhāvāḥ kutaścit kasyacid utpatteḥ, iti prāpakṣavirodhah !;

སོ། ། པན་ཏི་ཏ་ཀ་རེ་ (25a5) ལེགས་ཀྱི་ ཐལ་བ་ བསྐྱོག་ལུགས་འདི་ཡིན་ཏེ་ གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་
པ་ བསྐྱོག་པས་ བདག་གམ་གཉིས་ཀ་འམ་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བའོ། ། ཏེ་ཏུ་ ཐམས་ཅད་
ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ བསྐྱོག་པ་ནི་ འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའོ། །
དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་དང་ { འགལ་ } ། ཏེ་བདག་སྐྱེ་ལས་ལས་པ་བྱང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ནི་
ལེགས་ཚེལ་བ་མི་མཁས་པས་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། (25a6) གཞན་ལས་སྐྱེ་ན་ཅེས་པ་ཏེ་ཏུ་ཡིན་ཏེ་དེ་
བསྐྱོག་པ་འགའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའོ། ། ཐལ་བ་ བསྐྱོག་པ་ནི་བདག་སྐྱེ་ལས་ལས་པའོ། ། ལྷུབ་
བྱ་ལ་ཕྱིར་སྐྱར་བ་ནི་བསྐྱོག་པ་ན་འཐད་པར་བཏང་འདོད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་གྲུབ་མཐའ་དང་
འགལ་པའོ། ། ཐལ་བ་མི་བསྐྱོག་ཟེར་ན་ཡང་སྐྱོན་ཡོད་པ་བཞུགས་པ་ གཞན་དུ་ན་ཡང་ཐམས་
ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ¹⁾ (25a7) ཅེས་པའོ་སྐྱེ་བ་དེས་མེད་དུ་
འགྱུར་ཅེས་པའོ། ། བདག་གིས་ངག་འདི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པ་དམ་བཅད།
གཞན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ཏེ་དུའོ། ། ཏེ་ཏུ་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་པ་ནི་ཐམས་
ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཅེས་པ་ཏེ། ། གཞན་གྲུབ་ཅིང་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཐོན་ལས་ལྷུ་
གྲུ་གཞན་སྐྱེ་ན་སྐྱར་བཞིན་ས་ཐོན་གཅིག་ལས་འབྲས་ (25a8) བྱ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་པར་ཐལ་ཅེས་
ཉོན་ཏོ། ། ཐལ་བ་ བསྐྱོག་ཚུལ་ཡང་དེས་གོའོ། །

དེ་བས་ན་སྐྱབ་པ་དང་སུན་འབྲིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་²⁾ ཅེས་པ་ནི། ལེགས་ལྡན་ཀ་རེ་ཐལ་
བ་བསྐྱོག་པ་དང་མ་བསྐྱོག་པ་གཉིད་ག་ལ་སྐྱོན་ཡོད་པས་རང་ཕྱོགས་སྐྱབ་པ་མི་འཐད། ། གཞན་
ཕྱོགས་སུན་འབྲིན་པ་མེད་དོ་ཟེར་བའོ། ། དོན་འབྲེལ་པ་མེད་པ་³⁾ ནི་སྐྱབ་ཀྱི་ངག་འབྲེལ་མེད་
དུ་ (25b1) སོང་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་དག་ནི་ཚ་བའི་དུས་ན་བསིལ་ [དུས་ཉོན་པ།] ། སྐྱུག་
མ་སྐྱུག་འདེུ་དག་ནི་མངར་ཞིང་ཁ་བག་ཆེ་ [རོ་སྟོན།] ། སྟེ་གཉེས་སྒྲ་དག་སྐྱུ་རུ་ར་ནི་ཚ་བའི་ནད་ལ་
ཕན་ [བསྟོ་བ་སྟོན།] ། སྐྱང་འཚོང་ནམས་ལ་སྟིང་དུ་སྐྱུག་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅེས་པ་ [འདོད་པ་སྟོན་
] བཞིན་ནོ། ⁴⁾

¹Ms. ཀལ་

PrajP D50a6f., P60a6ff.
¹⁾Pr D12a4, P13a7f.: གཞན་དུ་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ; Pr 37, 2: anyathā sarvataḥ sarvasambhavaprasaṅgāt, ... l. PrajP D50a7, P60a8.
²⁾Pr D12a4, P13a8: དེ་བས་ན་ (PrajP DP ཞེས་བྱ་བ་) དེ་ལ་སྐྱབ་པ་དང་སུན་འབྲིན་པ་ (D སུན་འབྲིན་པ་ ; PrajP DP སུན་དབྱུང་བ་) ཉིད་ (PrajP D གཉིས་) མེད་པའི་ཕྱིར། ; Pr 37, 2: ity asya sādhanadūṣaṅāntaḥpātītvāi, ... l; PrajP D50a7, P60a8f.
³⁾Pr D12a4, P13a8: དེ་ནི་དོན་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ་ ; Pr 37, 3: asaṅgātārtham etat l; PrajP D50a7, P60b1.
⁴⁾Cf. PrajP D50a7f, P60b1f.: དཔེར་ན། ལྷ་སྐྱང་སྟེ་དེས་སྐྱུ་རུ་ར་དག་རིམས་ལ་ཕན། ། ལྷང་འཚོང་

ལྷ་བས་དེ་བསྐྱོག་པ་བཤད་པ་ **འདི་ཡང་** ཅས་¹⁾སོ། ། ཐལ་བ་དང་ཐལ་བ་བསྐྱོག་པ་གཉིས་
ཀ་ཐལ་བ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དེ་(25b2)ཞེས་པར་བཞིན་ཞོ་ཞེས་ཁ་འཕངས་སོ། ། གཞན་ཡང་
ཐལ་བས་རང་ཕྱོགས་མི་སྐྱབ་པར་ཐལ་བ་ནི་འདོད་པ་ཉིད་དོ། ། གཞན་ཕྱོགས་སུ་མི་འབྱེན་པར་
ཐལ་བ་མི་འཐད་པར་བཤད་པ་ **གཞན་གྱིས་** ཅས་²⁾ཏེ་སྐྱོདོ། ། **སྐྱར་ཡང་**³⁾ ཅི་བདག་སྐྱེ་འགོག་
པར་འཐད་པ་བཤད་བྱིན་པས་ཡང་མི་འཆད་པའོ། །

ཁ་གཅིག་ན་རེ་བདག་སྐྱེ་འདོད་མཁའ་མེད་པ་ལ་གཞུང་མང་པོ་བཀོད་ཅས། (25b3)གཞན་སྐྱེ་
འདོད་པ་ལ་འདིར་འཐད་པ་མང་པོ་མ་བཀོད་དོ། ། ཞེས་སྐྱ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། གཞན་སྐྱེདི་འཐད་
པ་བདག་སྐྱེར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་འཇུག་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དགོད་མི་དགོས་པའོ། །

411.122.3 གཉི་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། ad Pr LVP 38, 1-3

གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་འཐད་པ་བཤད་པ་ **དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གཉིས་ག་ལས་སྐྱེ་**
བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ ཞེས་པ་ཅས་⁴⁾སོ། ། འདི་སྐད་དུ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་
ནི་གཉི་ལས་(25b4)སྐྱེ་སྟེ། བུམ་པ་འཇིམ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ན་འཇིམ་པ་དང་བུམ་པ་ངོ་བོ་ཅིག་པས་
རང་ལས་སྐྱེ་བའོ། ། ཇ་མཁའ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའོ། ། རང་ཡང་རང་ལས་སྐྱེ་སྟེ་
བུམས་པ་སྐྱེ་བ་ལྟ་མའི་སྟོག་ལས་འབྱུང་ལ་སྟོག་དང་བུམས་པ་གཅིག་པས་རང་ལས་སྐྱེ། ། ཐ་དང་
པ་མ་ལས་བྱུང་པས་གཞན་ལས་ཀྱང་ངོ་ཞེདོ། ། དེ་ལ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཉེས་པ་{ཐོག་}་དུ་འབབ་
(25b5)པ་བརྗོད་པ་ **ཕྱོགས་གཉིས་ག་** ཅས་⁵⁾ཏེ་ལྟར་རེ་རེ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པས་གཉིས་ཀ་ལས་

¹Ms. ཐོག་

རྣམས་ལ་སྐྱིང་དུ་སྐྱུག་པ་འགའ་ཡང་མེད། ། སྐྱིག་མའི་སྐྱིག་མ་ (D སྐྱིག་པའི་སྐྱིག་མ་) མའེའ་དག་ནི་ཕྱི་ཞིང་ཁ་བག་
ཡོད། ། ལྷ་བའི་འོད་ཟེར་དག་ནི་ཚ་བའི་དུས་ན་བསེལ། ། (P omits | |) ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུར་འགྱུར་དོ། །

¹⁾Pr D12a5, P13a8f.: འདི་ཡང་དོན་འབྲེལ་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤོང་ཁོ་ནར་བསྟན་བྱིན་པའི་ཕྱིར་དང་ (P
inserts |) གཞན་གྱིས་དམ་བཅས་པའི་དོན་སུ་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་དང་། སུ་འབྱེན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
འདི་ནི་ཕྱི་ནའོ། ། དེས་ན་སྐྱར་ཡང་འབད་པར་མི་བྱེདོ། ། ; LVP 37, 4f.: etad apy asaṃgatārtham, pūrvam
eva pratipāditatvāt, dūṣaṅāntahpātityāc ca parapratiññātārthadūṣaṅaṇeti yat kiṃcid etat | iti na
punar yatna āsthīyate ll.

²⁾Pr D12a5, P13b1; LVP 37, 4 cited above.

³⁾Pr D12a 5, P13b1; LVP 37, 5 cited above.

⁴⁾Pr D12a5f., P13b1f.: དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གཉི་ག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ; LVP 38, 1: dvābhyām
api nopajāyante bhāvāḥ, ... l.

⁵⁾Pr D12a6, P13b2: ཕྱོགས་གཉི་ག་ལ་སྐྱས་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ; LVP 38, 1: ubhaya-
pakṣābhihitadoṣaprasaṅgāi, ... l.

སྐྱེ་བ་མི་འབྲས་དེ། བྱེ་མ་རེ་རེ་ལ་མར་འབྱེན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་ཅམ་ན་བྱེ་མ་ཐམས་ཅད་ཚོགས་
 པས་ཀྱང་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། ། **རེ་རེ་ལ་** རྣམས་¹⁾ རི་ཚོགས་པ[ས་] འགོག་སྟེ། རེ་རེ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་
 མ་གྲུབ་པ་ན་གཉིས་ཚོགས་པ་ཡང་སྐྱེད་བྱེད་སྐྱི་འབྲས་དོ། ། དོན་དེ་ཉིད་སྐྱུག་བསྐྱེད་བརྟག་པ་ལས་
 གསུངས་(25b6)ཅེས་བཞེད་པ། **གལ་ཏེ་རེ་རེ་** རྣས་²⁾སོ། ། སྐབས་འདིར་སྐྱུངས་ཀྱི་ངག་བཀོད་
 རྣས་སྐྱོན་མི་སྤོང་པ་ཅིད་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་མ་གཉིས་ལ་སྐྱོན་སྤངས་པས་འདི་ཡང་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་མ་
 སྐྱོས་སོ། །³⁾

411.122.4 ལྷ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ། ad Pr LVP 38, 4-39, 6

ལྷ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་སྐྱེ་བ་པ་སྟེ། ཆེར་མའི་རྣོ་བ་དང་པད་
 མའི་འཇམ་པ་ལསོགས་པ་རྒྱ་རྒྱུན་སྲུས་ཀྱང་མ་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་(25b7)ངོ་
 ཞེསོ། ། དེ་དགག་པའི་འབྲས་པ་བཤད་པ་ **རྒྱ་སྐྱེད་ལས་ཀྱང་སྐྱི་སྐྱེ་སྟེ་**⁴⁾ ཞེས་པ་ལསོགས་པའོ། །
 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ལྷ་མེད་ན་ཡུལ་དང་དུས་དང་རྗེས་ངེས་མེད་དུ་ཐལ་བ་གསུངས་སོ། ། ཕྱིད་
 པོ་འདི་ནི་འབྲས་པ་སྟེ་ལས་དང་བྱེད་པ་སོ་བརྟག་པ་ལས་⁵⁾སོ། ། **གལ་ཏེ་** རྣས་⁶⁾འཇུག་པའི་འབྲས་
 པ་སྐྱར་བའོ། །

¹⁾Pr D12a6, P13b2: རེ་རེ་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 38, 1f.: pratyekam utpādāsāmarthyāc ca l.

²⁾Pr D12a6, P13b2: གལ་ཏེ་རེ་རེས་ (P རེ་) བྱས་འགྱུར་ན། ། སྐྱུག་བསྐྱེད་གཉི་གས་བྱས་པར་འགྱུར། ། ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། ; LVP 38, 2f.: vakṣyati hi, syād ubhābhyāṃ kṛtaṃ duḥkhaṃ syād ekaika[kṛtaṃ] yadi l iti l; MMK 12.9ab: syād ubhābhyāṃ kṛtaṃ duḥkhaṃ syād ekaikakṛtaṃ yadi l.

³⁾MN. yang na rjes 'byin pa'i chad 'dzin cha bsi brtsad dbang da.

⁴⁾Pr D12a6ff., P13b3f.: ལྷ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་སྟེ། ལྷ་མེད་ན་ནི་འབྲས་བུ་དང་། ། ལྷ་ཡང་
 འབྲས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་སྤོང་ན་འགོ་བ་འདི་དག་གཟུང་བྱ་མི་ན། ། (P 1) ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའི་ལྷན་ལ་ཡི་
 (P ལྷ་ཏུ་པལའི་) ཇི་དང་ཁ་དོག་བཞིན། ། (P 1) ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། ། ; LVP 38, 4ff.: ahetuto 'pi notpadyante, hetāv asatī kāryaṃ ca kāraṇaṃ ca na vidyate, iti vakṣyamāṇadoṣaprasaṅgāt, gr̥hyeta naiva ca jagad yadi hetuśūnyaṃ syād yadvad eva gaganotpalavarṇagandhau l ityādidōṣaprasaṅgāc ca l. Cf. MMK 8.4: hetāv asatī kāryaṃ ca kāraṇaṃ ca na vidyate l tadabhāve kriyā kartā kāraṇaṃ ca na vidyate ἥ; MA 6.100: གལ་ཏེ་འགྲོ་
 བ་རྒྱ་ཡིས་སྤོང་པར་འགྱུར་ན་རྣམ་མཁའ་ཡི། ལྷན་ལ་ཡི་དྲི་མདོག་ཇི་བཞིན་བཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན། ། ཤིན་ཏུ་ཆེས་
 བཀྱའི་འཇིག་རྟེན་འཇིན་པའང་ཡིན་དེའི་ཕྱིར། ། རང་གི་སྤོ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་རྒྱ་ལས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས། །

⁵⁾Cf. MMK 8.4 cited above.

⁶⁾Pr D12a6ff., P13b3f.; LVP 38, 7f.; MA 6.100 cited above.

སངས་རྒྱལ་རྒྱུ་རྒྱུ་འབྲུག་པ་ནི་ཚད་མ་དང་འབྲུག་(25b8)པ་ **ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་**¹⁾ དང་། **ཚམ་པ་དོན་མེད་ཏུ་ཐལ་བ་སྐྱེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།**²⁾

ངག་འདི་ལ་ལེགས་ལྡན་ན་རེ་ཐལ་བ་བསྐྱོག་པས་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ཟེར་ཏེ།
སྐྱབ་བྱ་རྒྱ་མེད་བསྐྱོག་པ་རྒྱ་བཅས་སོ། ། **སྐྱེ་མེད་བསྐྱོག་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའོ།** ། ཉེ་ཏུ་རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་བསྐྱོག་པ། **ལན་འགའ་ཁ་ཅིག་ལས་**(26a1)**ཁ་ཅིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའོ།** ། **ཚམ་པ་དོན་མེད་བསྐྱོག་པ་** **ཚམ་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའོ།** །³⁾

ལྷ་བས་དེ་བསྐྱོག་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་མེད་དེ་ **ལྷར་ལན་བཏབ་ཟེན་**⁴⁾ **པས་སྐྱེ་**
རང་རྒྱུད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བསྐྱོག་པ་དང་འབྲེལ་པའི་སྐྱོན་ཡང་པ་རོལ་པོ་ཉིད་ལ་འབྱུང་ངོ་། །
གང་ཡང་དབང་ཕུག་ལ་སོགས་པ་ ཀས་⁵⁾ནི་ལེགས་ལྡན་ལ་སྐྱུན་(26a2)འབྱིན་བྱེད་པ་སྐྱེ།

¹⁾Pr D12b1, P13b4f.: སྐྱབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱུངས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། ; LVP 38, 10f.: ācāryabuddhapālitas tv āha, ahetuto notpadyante bhāvāḥ sadā ca sarvataś ca sarvasaṃbhava-prasaṅgāt l. Cf. BpMV D161b6, P182b1: རྒྱ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཚམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ཏུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

²⁾Cf. BpMV D161b6, P182b1 cited above.

³⁾Cf. Pr D12b1ff., P13b5ff.: འདི་ལ་ཡང་སྐོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་བྱེད། དེ་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བསྐྱོག་པ་གསལ་བ་ངག་གི་དོན་ཏུ་མངོན་པར་འདོད་ན། དེའི་ཚེ་འདི་སྐད་ཏུ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ལན་འགའ་ཁ་ཅིག་ལས་ཁ་ཅིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཚམ་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་ན། ; LVP 38, 12ff.: atrācārya(R atrāpy ācārya)bhāvaviveko dūṣaṇam āha, atrāpi prasaṅgavākyatvāt, yadi viparītasādhyasādhanavyaktivākyaṛtha iṣyate tadaitat uktaṃ bhavati, hetuta utpadyante bhāvāḥ kadācit kutaścit kasyacid utpatteḥ, ārambhasāphalyāc ca iti, ... ll; PrajP D53a5f., P64a5ff.: དེ་ལ་ཡང་སྐྱགས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་ (P inserts l) སྐྱབ་པ་བསྐྱོག་པའི་རྒྱུ་གི་དོན་མངོན་པར་འདོད་ན་དེས་འདི་སྐད་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ལན་འགའ་ཁ་ཅིག་ལས་ཁ་ཅིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཚམ་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།

⁴⁾Cf. Pr D12b3, P13b7f.: གཞན་དག་ན་རེ་འདི་ནི་མི་རིགས་ཏེ་ལྷར་ལན་བཏབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེསོ། ། ; LVP 39, 4: tad etad ayuktaṃ pūrvoditaparihārāt, ity apare ll.

⁵⁾Pr D12b3f., P13b8f.: གང་ཡང་དབང་ཕུག་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཕུག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཁས་སྤངས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏུ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉི་གའི་ཕྱོགས་དག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ; LVP 39, 5f.: yac cāpīśvarādīnām upasaṃgrahārtham tad api

ལེགས་ལྷན་ན་རེ་བདག་དང་དབང་ལྷག་དང་གཙོའ་བོ་ལསོགས་པ་ནས་སྐྱེ་བ་ནི་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་
བསྐྱེ། དཔེར་ན་བྱ་ངན་པ་ལ་ལྷོས་ནས་བྱ་མེད་ཟེར་བ་བཞིན་ལོ་ཞེས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་གསུངས་
སོ། །¹⁾ དེ་ནི་ལོར་ཏེ་དབང་ལྷག་ལསོགས་པ་རྣམས་འབྲས་བུ་དང་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་
ན་བདག་སྐྱེར་འདུས་སོ། ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་པས་སོ། ། (26a3)ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་
ཅིག་ལ་ཐ་ཡང་དད་ཟེར་ན་གཉིས་སྐྱེ་བར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

411.122.5 ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཇུག་སྲུང་ཆེན་པོ་བཤད་པ། ad Pr LVP 39, 6-7

ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཇུག་སྲུང་ཆེན་པོ་བཤད་པ། **དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་** ལས་²⁾སོ། །³⁾

དམ་བཅའ་རྣམ་བཞི་འཐད་བཅས་པ། །
རྣམ་བཞོན་ཇི་བཞིན་བཀོད་པ་ནི། །
བཙུན་པ་དང་ལྷན་སྦྱོད་པའི་སྟོབས། །
ཐོབ་པའི་དགེ་སློང་བདག་གིས་བརྟམས། ། ། (22)

na yuktaṃ, īśvarādīnāṃ svaparobhayapakṣeṣu yathābhyupagamam antarbhāvād iti ll.
¹⁾Cf. PrajP D50b7f., P61a4f.: ཡང་ན་རྒྱ་མེད་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་ངན་པ་སྟེ། རྒྱ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །
རྒྱ་ངན་པ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དབང་ལྷག་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། གཙོ་བོ་དང་། དུས་དང་། མེད་མེད་
ཀྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
²⁾Pr D12b4f., P14a1f.: དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་པར་དུ་བྱས་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། (P
yin) ; LVP 39, 6f.: tasmāt prasādhitam etat, nāsty utpāda iti ll utpādāsambhavāc ca siddho
'nutpādādiviśiṣṭaḥ pratītyasamutpāda iti ll.
³⁾MN. mtha' bzhi'i skye dgag cis + las gzhan du dgos pa yang mi 'thad pas skye med grub
pa'o l.

Indexes

- The Indexes include personal names, place names, school names, and titles of texts, which appear in the body of the text and the marginal notes of the *dBu ma tshig gsal gyi ti ka*. All entries are recorded in Tibetan language.
- For the entries which refer to an Indian proper name or text, the corresponding Sanskrit is given in a parenthesis.
- Personal names include designations such as *lo tsa* (i.e., *lo tsā ba*) and *pan pi ta* (i.e., *paṇḍita*).

Personal Names

- ka ma shi la (Kamalaśīla) 14
kar kon pa 12
klu (Nāga, i.e., Nāgārjuna) 3, 6, 7, 8, 9,
18, 44, 50, 52, 64, 75, 83, 84,
88, 89, 95
klu grub (Nāgārjuna) 45
klu sgrub (Nāgārjuna) 8, 12, 15, 33
skya bseng (Pāndu) 4, 12
skyang (Pālita, i.e., Buddhapālita) 49
skyangs (Pālita, i.e., Buddhapālita) 52,
55, 57, 62, 66, 67, 76, 81, 82,
112, 114
bskyangs (Pālita, i.e., Buddhapālita) 58,
84, 85
'grel pa mkhan 18, 48
glang sna (Gaṇapati/Gaṇeśa) 108
glang po (Dignāga) 107, 108
sgra mi snyan pa (Kaurava) 12
sgrub (Arjuna, i.e., Nāgārjuna) 11
rngog lo 58
sngon gyi ti ka mkhan 22
cog ro 45, 56
chos mchog (Dharmottara) 58
'jigs sde (Bīmasena) 12
mnya' na shri (Jñānaśrī) 108
dul lha (Vinītadeva) 58
na ga rju na (Nāgārjuna) 4
pan ḍi ta (paṇḍita) 68, 112
pan ti ta (paṇḍita) 77
pan pi ta (paṇḍita) 25, 56
pan pi ta lu dpal ldan grags pa mang rtso
22
pan pyi ta (paṇḍita) 57
pan byi ta (paṇḍita) 56
spyen ras gzigs rtul zhugs (Avalokitavrata)
42
spyen (Ms. can) ras gzigs rtul zhugs (Aval-
okitavrata) 56
pha ra he ta (Parahita) 93
phyogs kyi glang po (Dignāga) 107
'phags pa (ārya, i.e., Nāgārjuna) 9, 85
'phags pa yab sras 18
'phags pa'i lha (Āryadeva) 58
bram ze (brāhmaṇa) 106, 107
bram ze (Brāhmaṇa, i.e., Śankarānanda)
58, 59
dbang phyug sde (Īśvarasena) 105
dbyig gnyen (Vasubandhu) 29
dbyig snyen (Vasubandhu) 77
rtsa ba mkhan 15
tshogs bdag (Gaṇapati/Gaṇeśa) 108
zla grags (Candrakīrti) 22, 23, 25, 29,
43, 49, 58, 59, 75, 81, 85, 86,
104, 107, 111
zla pa (Candra, i.e., Candrakīrti) 103
zla ba (Candra, i.e., Candrakīrti) 17, 29,
31, 32, 49, 52, 58, 60, 66, 85,
86, 103, 104, 113, 115
zla ba grags pa (Candrakīrti) 85
rab tu zhi ba bzang po 58
legs (Bhā, i.e., Bhāviveka) 31, 56, 66,
86, 92, 93, 100, 103, 112
legs ldan (Bhā, i.e., Bhāviveka) 28, 31,
32, 49, 52, 53, 54, 55, 56, 57,
58, 60, 61, 64, 66, 82, 84, 85,
87, 90, 93, 97, 98, 99, 100, 102,
103, 104, 111, 112, 115, 116
legs ldan pa 29
legs ldan byed (Bhāviveka) 28, 55, 85,
111
lo tsa 9, 24, 25, 42, 56, 57, 59, 65, 78,
79, 94, 103, 106
lo tsha 84
shag thub (Śākyamuni) 108

shang kar nan ta (Śankarānanda/Śankara-
nandana) 14, 58, 59
shar pa mkhan rnam 43
sang s rgyas rkyangs (Buddhapālita) 115
sang s rgyas skyangs (Buddhapālita) 29,
43, 49, 50, 52, 54, 55, 78, 85,
111
sang s rgyas bskyangs (Buddhapālita) 85
so ma 'ba tra (Somabhadra) 106
so ma 'ba' tra (Somabhadra) 107
so ma bha tra (Somabhadra) 107
srid sgrub (Arjuna) 4, 12
slob dpon (ācārya, i.e., Nāgārjuna) 6, 9,
10, 15, 17, 18, 42, 75, 83, 84,
111
ha su (Mahāsumati?) 107
har sha de ba (Harṣadeva) 106
lha (Deva, i.e., Āryadeva?) 29

Place Names

kha che (Kaśmīra) 106, 108

Schools and/or Doctrinal Entities

grangs can (Sāṃkhya) 10, 38, 44, 51,
55, 57, 61, 62, 63, 66, 67, 71,
72, 74, 75, 76, 78, 80, 81, 82,
83, 85, 89, 92, 93, 97, 102, 103,
109
grangs can pa (Sāṃkhya) 67, 68, 79, 88
rgyang pan pa (Lokāyata) 38, 39, 45
rgyang phan pa (Lokāyata) 10
mchod 'os pa (Ārhata) 45
rtog ge ba (tārkika) 85
mdo sde pa (Sautrāntika) 10
mdo' sde pa (Sautrāntika) 10, 58
spyod pa (Mīmāṃsaka) 10
spyod pa pa (Mīmāṃsaka) 10, 93
spyod pa ba (Mīmāṃsaka) 96
bye brag pa (Vaiśeṣika) 10, 38, 93, 96
bye brag pa pa (Vaiśeṣika) 10
bye brag smra ba (Vaibhāṣika) 10
dbu ma (madhyamaka) 3, 14, 94

dbu' ma (madhyamaka) 86
dbu ma pa (Mādhyamika) 51, 59, 64,
65, 67, 82, 83, 94, 107
dbu' ma pa (Mādhyamika) 49, 58, 59,
64, 65, 67, 68, 69, 71, 72, 73,
74, 75, 82, 83, 87, 94, 96, 97,
106, 107
mang pos bkur pa (Mahāsaṃmitīya) 10
tshad ma pa 49, 75
za byed pa (Kṣapaṇaka) 10
rang rgyud pa (*Svātantrika) 94, 95, 96
lo ga pa (Lokāyata) 90
shar gsum pa 64
sang s rgyas pa (Bauddha) 87, 93, 96
sems tsam rnam bden [-pa] 10
[sems tsam-] rnam brdzun pa 10
sems tsam pa 10

Titles

bka' bcad 20
rkyen brtag pa (pratyayaparīkṣā, MMK 1)
38, 42
'grel pa (vṛtti, i.e., Prasannapadā) 43
rgya cher rol pa (Lalitavistara) 88
sgra ska kon ta 20
sgra'i bstan bcos 20, 21
chos mdzod (Abhidharmakośa) 8
'jug pa (Avatāra, i.e., Madhyamakāvatāra)
10, 50, 111, 113, 114
ting nge 'dzin gyi rgyal po (Samādhirāja[-
sūtra]) 88
drug bcu pa (Ṣaṣṭikā, i.e., Yuktiṣaṣṭikā) 30,
33
mdo' (sūtra, i.e., Śālistambasūtra) 88
sdug bsgal brtag pa (duḥkharparīkṣā, MMK
12) 114
snang pa (Āloka, i.e. Madhyamakāloka)
14
pa ni (Pāṇini, i.e., Aṣṭādhyāyī) 20
dbu ma la 'jug pa (Madhyamakāvatāra) 16,
114
dbu' ma la 'jug pa (Madhyamakāvatāra)
46, 50, 110, 111

- dbu' ma rtsa ba (Mūlamadhyamakakārikā)
11
- 'bum (Śatasāhasrikā [Prajñāpāramitā]) 24
- rtsa ba 48, 58, 60
- rtsa 'grel 44
- rtsa she (Mūlamadhyamakakārikā) 8, 9,
10, 11, 18, 24, 105
- rtsod bzlog (Vigrahavyāvartanī) 65
- rtsod bzlog gi 'grel pa (vigrahavyāvartanyā
vṛttiṃ) 84
- mdzod (Kośa, i.e., Abhidharmakośa) 34
- bzhi brgya pa (Catuḥśataka) 65
- rigs pa drug bcu pa (Yuktiṣaṣṭikā) 18,
33
- rin 'phreng (Āvali, i.e., Ratnāvali) 33
- las dang byed pa po brtag pa (karmakāraka-
parīkṣā, MMK 8) 114
- shes rab sgron ma (Prajñāpradīpa) 29,
31, 32, 42, 55, 56, 86, 97, 99,
116
- sa lu ljang pa (Śālistamba[-sūtra]) 24
- sa lu ljang pa'i mdo' (Śālistambasūtra) 87

dBu ma tshig gsal gyi ti ka, part I
Studies in Tibetan Religious and Historical Texts, vol.1

2013年（平成25年）3月1日 初版
非売品 Not for Sale

編著者 吉水千鶴子・根本裕史
発行者 財団法人 東洋文庫 榎原 稔
東京都文京区本駒込2丁目28番21号
印刷者 中央印刷株式会社
171-0021 東京都豊島区西池袋5丁目26番19号
陸王西池袋ビル4
発行所 財団法人 東洋文庫
東京都文京区本駒込2丁目28番21号

本書は東洋文庫に対する2012年度文部科学省助成金の一部により刊行されたものである。

Printed in Japan

ISBN 978-4-8097-0253-2